

Miljenko Stojić

PAJENJE

SVIJEĆE

Miljenko Stojić * **PALJENJE SVIJEĆE**

Za nakladnika
fra Miljenko Stojić

Urednik
Krešimir Šego

Korektura
Krešimir Šego

Recenzenti
fra Slavko Barbarić
fra Branimir Musa

© Župni ured Međugorje

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb
UDK 241.511

STOJIC, Miljenko
Paljenje svijeće / Miljenko Stojić
- Zagreb; Informativni centar Mir - Međugorje,
1998. - 356 str.; 21 cm

ISBN 980807016

Miljenko Stojić

PALJENJE SVIJEĆE

INFORMATIVNI CENTAR **mrr** MEĐUGORJE

Medugorje, 1998.

Proslov

Napisi koji se otvaraju pred tobom, dragi čitatelju, jesu samo jedan pokušaj snaći se u šumi današnjih mišljenja. Oni nisu nikakav izgrađeni sustav, nego tek nacrt za sustavnije promišljanje. Oblik im je proizišao iz potreba sredstava društvenog priopćavanja u kojima su ugledali svjetlo dana. Većinom su to bili "Press bulletin", "Glas mira", te govorni automat HPT-a.

Svjestan sam da i danas Bog govori suvremenom čovječanstvu. Nije važno što većina onih koji posjeduju velik novac i njima pridruženi štovatelji zla misle da je sve to smiješno u ovo vrijeme kada ljudski um pobjeđuje. Bog se ne da smesti tim riječima. Polagano, ali uporno, okuplja one koji će ponovno vratiti vid oslijepjelima. Potpuno je krivo uvjerenje da ljudski razum danas pobjeđuje. Istina je, naprotiv, da je došao u nezavidan položaj, budući se udaljio od Boga. Izlaz je jedino u ponovnom povratku Bogu.

Kao ljudskim jedinkama, Bog nam je darovao slobodu. Možemo ga poslušati ili odbaciti. Što god učinili snosit ćemo određene posljedice, dobre ili loše. Onaj tko se odluči za Boga postaje hodočasnik na ovoj zemlji. Nije važno u kakvom

staležu živio u životu, on ga neprestano traži i ispunjen njegovom mudrošću odgoneta događaje oko sebe.

Župa Međugorje sa svojim događanjima predstavlja Božju bačenu rukavicu. Izazvani smo izjasniti se. Zlo nas trenutno pokušava umrtviti i zamagliti nam putove, e da bi nas poslije toga lako moglo odvesti na svoju stranu. Bog to ne dopušta i zato nam šalje svoju Majku koja nam se predstavila kao Kraljica mira. Time nam je željela reći da sve ono što ona govori ima za svrhu stvoriti novi svijet, ali ne mačem i ognjem, nego pravdom i istinom. A za to su joj potrebni dragovoljci.

Svatko tko gaji hodočasnika u sebi jest Gospin dragovoljac. On svojim životom širi njezin glas na sve četiri strane svijeta. Nije to uvijek lagano i počesto postoji opasnost da najnasrtljiviji način razmišljanja uguši hodočasnika u nama. Nastupaju tada nezgodna i hladna vremena. A Bog je tako dobar i želi nas čuvati kao kaplju na dlanu. Odgovor, što će ipak s nama biti, u našim je rukama.

UZIMANJE ŠTAPA

USPON NA BRDO UKAZANJA

*Hodiš polagano kamenitom stazom,
ćutiš žestinu zemlje pod nogama.
Nigdje nikoga nema, samo ti,
nebo ti se smiješi, blizu ti je.
Godine svoje nosiš na svome dlanu,
to je najljepši dar koji možeš darovati,
razumije ga samo Bog i oni puna srca.*

*U dolini buja život kao mravinjak,
osjećaš ga tek djelićem svoga uma.
Ti si ovdje sa svojim Bogom, svojom Majkom,
dijete si željno znanja i čežnjive topline.
Sve što si dosada postigao premaleno je
za ovaj trenutak sreće, iskru u mraku.
Ne bojiš se, znaš da sve možeš podnijeti,
danas si bio zaista svoj, onaj pravi.
Ostani takav da te ne zgazi ovo ludo vrijeme.*

PRAVA NAŠA POTREBA

Postoji jedno pravo koje nitko nikome ne može oduzeti: sloboda. Mogu nas, istina, tjelesno zarobiti, ali naš duh uvijek ostaje slobodnim ako mi to želimo. Zato Gospa, kada nas poziva na odlazak u prirodu, pod tim podrazumijeva slobodu. Vrijeme je ostaviti iza nas riječi *trebam* i *moram*. U prirodi se iskusi da nas je Bog stvorio i da nas on uzdržava. Ne moramo i ne trebamo ništa, osim ljubiti Boga (ako je to *trebanje* i *moranje*).

Nije odlazak u prirodu nikakva pomodna ekologija i pristajanje uz postavke *New age-a*. To je nešto što je u srži kršćanstva. Prisjetimo se samo sv. Franje. Iskusi slobodu djeteta Božjega oslobodio se i u svom odnosu prema svemu stvorenom. Shvatio je da ovom zemljom prijateljski prolazi prema svojoj nebeskoj domovini. Uživao je u slobodi i sloboda je uživala u njemu.

MUDROST BLIZINE

Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku, kaže nam Knjiga postanka. Razlog toga jest ljubav. Na čovjeku je zbog toga zadatak čuvati čistom i bistrom tu Božju sliku u sebi. Na taj način približit će se više samome sebi i osjetiti što to znači sigurnost i mir. Mogu se događati teške stvari, ali želja za očitovanjem Božje slike nikada nas ne bi smjela napustiti.

Ljubav je ono moćno sredstvo koje nam pomaže učiniti što trebamo. Nju mi moramo ne samo primiti od Boga, nego je i dalje posredovati. Svaki čovjek kraj nas trebao bi osjetiti da u nama prebiva Božja ljubav. Bez toga ovaj će svijet biti hladan. Neće znati što znači toplina, osjećaj da te netko treba samo zbog tebe samoga. U isto vrijeme dok se daruje, čovjek biva i obdaren. Dolazi bliže svome Bogu, jer sve je dobro od Boga. Njemu nitko ne može doći samo po samome sebi, nego i preko drugoga.

NALIČJE SREĆE

Mi koji živimo na Zapadu ili smo zapljusnuti njime, u ovo vrijeme obično kitimo Božićna drvca ili kupujemo raznorazne darove. Naizgled, sretni smo. Sve je puno blještavila i obilja. Ali, jesmo li zaista sretni? Upitajmo se koliko će onih koji kupuju darove i kite božićna drvca posjetiti ovih dana sv. misu, odlučiti promijeniti svoje ponašanje, otići u posjet nekomu siromahu... da dalje ne spominjem. Nažalost, njihov broj neće biti isuviše velik.

Život na današnjem Zapadu jest samo mjehur od sapunice. Nutrina se ispraznila, ostao je samo oblik. Društvo u kojemu se živi nije kršćansko i svakim danom to nastoji biti što manje. Običaji koji su ostali iz nekih prošlih vremena jesu samo običaji i ništa više. Čak se i njih nastoji što prije obaviti, jer se nema vremena. Nekamo se žuri, a nitko da kaže kamo.

Gospa koja je progovorila u župi Međugorje odgaja nas za drugačiji način ponašanja. Govori nam da ne žurimo, da ostavimo mjesta za molitvu, jer tada ćemo znati kamo ići. One koji to shvate, Gospa šalje dalje kao proroke koji će mijenjati društvo u kojemu žive. Nadam se da smo mi takvi!

Čestit vam Božić i Sretna Nova godina!

NOVO DOBA

Društvo u kojemu živimo kaže da smo ušli u novo vrijeme. Jedna godina je završila, a druga započinje. Ne znam kada nama osobno započinje to novo vrijeme. Možda je to onda kada uspijemo, unatoč svakodnevnim mukama, okrenuti se svomu Bogu i iz druženja s njim crpiti svoju mudrost. Nije važno što društvo to tako ne osjeća. Važno je da mi tako postupamo.

U svojoj zadnjoj poruci i Gospa govori o novom vremenu. Takvo jedno novo vrijeme bit će prilika za dobiti Božju milost. Bilo bi nerazumno to propustiti. Sigurnost nam neće pružiti ova naša civilizacija koja je i sama nesigurna. Ona posrće i guši se u samoj sebi. Prava sigurnost jest sigurnost u Bogu. Do nje se stiže ustrajnošću. Neka nam je blagoslovljen taj hod.

ŽIVOTNO HTIJEŃJE

Čujemo ili pročitamo da u Međugorje navraćaju ljudi različitih zanimanja, više ili manje cijenjenih u društvu. Pod utjecajem suvremenog mišljenja rekli bismo da navraćaju različite vrste ljudi. Ako dopuštamo sebi govoriti o vrstama ljudi, rekao bih da u Međugorje navraćaju samo oni koji se žele obratiti i oni koji to ne žele. Ovdje se nema što vidjeti, ovdje se samo može nešto doživjeti. A to nešto počinje upitom: što ja to hoću u životu?

Odgovori na ovaj upit su različiti. Svatko od nas najvjerojatnije poznaje svoju prošlost, svoju sadašnjost i ono što bi htio biti u budućnosti. Kažem najvjerojatnije, zato što to naše saznanje može biti iskrivljeno našim načinom življenja. Trudimo li se živjeti pravim kršćanskim životom ne bojmo se odgovora na ovaj upit. On je već dat našim načinom življenja. Zbog toga ćemo uvijek biti spremni doživjeti ono "nešto" i znati što to hoćemo u životu.

POZIV

Kao prvi Isusovi učenici, javljaju se ribari. Pozivajući ih, Isus ih ne pita koje su škole završili, iz koje obitelji potječu, nego ih samo pita žele li ići za njim. Njemu je, dakle, važna njihova spremnost. Time nama, svojim kasnijim učenicima, poručuje da ne gledamo najprije u ljudima darove koje im je on dao, nego da u njima gledamo dobro koje oni žele slijediti.

Isus svoje naučavanje započinje u Galileji. U ono vrijeme to je bila izraelska pokrajina nastanjena ne samo Židovima, već i drugim narodima. Zbog toga ju je pravovjerni Židov smatrao poganskom i nečistom i nastojao uopće ne prolaziti kroz nju. No, Isus vidi dobro u ljudima i zove ih da i sami prepoznaju to dobro.

I mi smo danas pozvani. Ne znači to samo da bismo trebali ući u samostan ili se posvetiti na neki drugi način. Pozvani smo biti i dobri roditelji, odgajatelji, pisci, liječnici, radnici u tvornici... Isus nas preko Crkve treba s različitim životnim usmjerenjima. Imajmo se snage odazvati.

KULTURA ŽIVOTA

Živeći na ovoj zemlji, čovjek želi biti zaštićen. To je njegovo pravo i potreba. Ali na koji način to želi postići? U ranim danima svoje povijesti oslanjao se isključivo na snagu svojih mišica. Kasnije je spoznao da i znanje može biti velika zaštita. U najnovije vrijeme okreće se onom tvarnom oko sebe. Smatra da što više ima u rukama, to je njegova sadašnjost i budućnost sigurnija. Nažalost, posljedica takvoga stava jest nesreća i nezadovoljstvo.

Čovjek se osjećao potpuno zaštićen samo onda kada je u bilo kojem razdoblju svoje povijesti znao se obratiti svome Bogu. Time je ispunio svoju nutrinu i iskusio što je prava sreća. Svjedoče nam o tome raznorazni pisani spomenici, a u najnovije vrijeme čitav naš život.

Graditi svoju sigurnost i moć na tvarnome, znači graditi kulturu smrti. Postajemo pojedinci u lošem smislu te riječi. Nama kršćanima je graditi kulturu života. A to znači biti pojedinac, ali biti i djelatni član zajednice. U takvom jednom ozračju lakše je i doći do Boga i spoznati ga.

UZOR

U svakodnevnom životnom bespuću zacijelo se je najlakše snaći ako imamo uzor. Tada vidimo da nismo mi sami koji želimo ići takvim putem, kao i da je moguće ostvariti jedan takav put. U traženju uzora mi ćemo kršćani, vjerujem, potražiti takav koji odgovara našem kršćanskom uvjerenju. No, kada bi netko potražio uzor u nama, bi li ga mogao naći?

Mi smo kršćani danas nažalost pomalo umorni. Nije to kao u danima rane Crkve. Više ne svjedočimo dovoljno. Počesto nastojimo biti poput ostalih. Uvjerili su nas da se ne smijemo ničim izdvajati, budući da živimo u multikulturalnom društvu. Sveli su nas tako na razinu osrednjosti i utišali naš glas.

Imamo mi kršćani itekako pravo na postojanje u suvremenoj civilizaciji. Mi smo, ustvari, njezina nada i spas. Bez nas bi ova civilizacija davno otišla u propast. Preko nas, naime, Isus joj Krist neprestano progovara. A to najlakše čini ako smo mi spremni biti "uzor".

UKORJENJIVANJE

Obraćenje je riječ koju najčešće čujemo u korizmeno vrijeme. Govorim, naravno, o kršćanskom okruženju. Suvremena civilizacija će nastaviti svojim starim poznatim tokom. Znači, obraćenje nas iskorjenjuje iz ovoga doba u kojemu živimo. Ili to ipak nije tako?

Obraćen čovjek jest cjelokupna ličnost. Njemu se ne događa da svoje sebične probitke stavi na prvo mjesto. On se želi ujediniti sa svima i sa strašću graditi međuljudske odnose. Taj napor blagoslovit će i unaprijediti njegov svakodnevni život. Naučit će ga kako se vladati u svim trenucima. Neće mu za to biti potrebne nikakve knjige i nikakvi skupi savjeti stručnjaka. Potrebna mu je samo njegova čvrsta odluka.

Tko to može reći da jedan ovakav čovjek odbacuje svoju okolinu? On je samo oplemenjuje i time ima pravo reći što misli. Trebali bi šutjeti oni koji je unazađuju. Poziv na obraćenje jest stoga poziv i da razmislimo u koju skupinu mi spadamo.

GOSPIN USKRS

Svaki čovjek kroz povijest, vjerujem, pitao se u kakvom on to vremenu živi. Pitamo se to i mi danas. Kako odgovaramo?

Čini mi se da živimo u korizmenom vremenu. Ne samo kroz četrdeset dana svake godine. Živimo to svakim danom. No, Bog nas neprestano poziva na obraćenje jer svojim neodgovornim životom možemo uništiti našu povijest.

Gospa nam je došla prenijeti tu poruku. Pokušava nas naučiti kako neprestano živjeti u uskrsnom vremenu. Želi nas trgnuti iz naše učmalosti, pokazati nam da nas ništa na ovome svijetu ne može uništiti ako mi to ne želimo. Čujemo li je dovoljno snažno ili je njezin govor tek jedna vijest u nizu vijesti kojima nas svakodnevno zasiplju? Odgovoriti nam je na taj upit ovoga Uskrsa. On će učiniti od nas potpuno drugačije ljude. Pokazat će nam mjesto gdje se nalazi sreća i zadovoljstvo. Kako nam tada ne bi bio *Sretan i blagoslovljen Uskrs?*

USKRS KRIŽA

Križ je u središtu svega, tako kažemo. Ništa nam to nije neobično dok se radi o nekomu drugomu. Međutim, kada neki križ prepoznamo kao svoj, kako se ponašamo? Jesmo li i dalje hrabri, ustrajavamo li na svojim prijašnjim riječima i razmišljanjima ili samo nehajno odmahnemo glavom? Ne recimo da to nije važno! Naši postupci u svakome trenutku trebali bi odgovarati našim razmišljanjima.

Onaj tko je shvatio što je to uskrsno vrijeme, znat će se uvijek ponašati na pravi način. Nije Uskrs samo jedan od obiteljskih blagdana, iako jest i to. Uskrs je životni stav. Mijenja čovjeka i čini ga sposobnim podnijeti sve poteškoće na ovoj zemlji. S takvim čovjekom sve ima smisla, jer on jednostavno zna što su duboke životne radosti. Njih se ne može pronaći u današnjem potrošačkom društvu. Međutim, s Uskrsom u sebi sposobni smo zadovoljno živjeti na ovoj zemlji i u isto vrijeme zasluživati život u našoj drugoj domovini.

“SLUŽITI” ILI “SLUŽITI SE”

Današnji je čovjek iz svoga rječnika protjerao riječ služiti. Mi smo slobodna bića, kažemo, i čemu to?

Zbilja, čemu to?

Okrenimo se prema međugorskim događanjima. Treba li njima služiti ili se njima služiti za postizanje svojih namjera? Vjerujem da je odgovor jasan. Što dobivamo služenjem? Zna to svatko tko se otvorio međugorskim događanjima. Takav je postao slobodna osoba, puna mira i dostojanstva, osoba okrenuta drugomu. Služenje je nije, znači, uništilo, nego joj pomoglo doživjeti se više kao osoba.

Imamo, dakle, pravo svojim služenjem promijeniti svijet. Ali, promijenimo najprije sebe. Sve ono što radimo neka bude urađeno u Božjem duhu, a ne zbog nekih naših osobnih probitaka. Nemojmo ni uvijek nastojati da se za sve neizostavno čuje. Istina, potrebno je i to, ali je potrebitije da to bude učinjeno.

SRCE TEHNIKE

Kamo god da se okrenemo, tehnika je svuda oko nas. Želimo li živjeti suvremenim životom jednostavno joj se ne možemo oteti. Ona je znači naš problem! Ili možda nije?

Gospa često govori o našem srcu. Želi da u njemu sve bude u redu. Jednom riječju, kakvo je naše srce, takvi smo i mi.

Polazeći s toga stajališta lagano ćemo odgovoriti je li tehnika naš problem ili ona to nije. Tko se brine oko čistoće svoga srca, teško da će doći u bilo kakvu zabludu. A zabluda je reći da se bez tehnike može živjeti. Isto je tako zabluda sve vidjeti u toj tehnici. Istina je na polovici puta. Tehnikom se trebamo služiti, a ne dopustiti nikada da se ona služi nama.

Ne može se odbaciti svijet u kojemu živimo. Na nama je prihvatiti ga takvim kakav jest i pobijediti sve njegove stranputice.

Mi smo poslani ovome svijetu da bismo u njemu bili svjedoci kakvima nas želi Gospa i Bog!

DOTICAJ

Danas smo okruženi raznim sredstvima komunikacije. Ako samo to želimo, možemo se u svakome trenutku čuti s nekim tko je na kraju svijeta. Samo, što to mijenja u našem životu? Malo ili ništa! Nije važno samo moći nekoga čuti, nego i htjeti, odnosno biti sposoban za to.

Sposobnost nekoga čuti, primiti ga u svoju dušu, nije nažalost baš naša vrlina u svakidašnjem životu. Više je tomu razloga, a jedan od najvažnijih jest naša svakidašnja užurbanost. Tek u onome trenutku kada smo tjelesno spriječeni žuriti se, prepoznajemo da to i nije baš tako važno. Puno je važnije osjetiti da te netko voli, da želi biti s tobom i u najtežim trenucima. Nečije takvo ponašanje prema nama zacijelo se nije rodilo u njemu tek kada je nama postalo teško. Oni trenuci kada smo bili spremni čuti i razumjeti drugoga, jesu trenuci kada smo u drugome probudili ljubav prema nama. Nitko, naime, ne voli sebična čovjeka. Dobrodušnom, pak, svatko prilazi.

Gospa nas svojim govorom potiče na to!

TAJNA GOVORA

Drago nam je čuti kada netko lijepo govori. Ponekada je to i uzrok da mu povjerujemo bez suvišnog raspitivanja. A baš bismo to trebali učiniti: raspitati se. Mora postojati neki razlog zašto netko izabire baš te i takve riječi.

Ovo slobodno možemo primijeniti i na Gospin govor. Ona nam je, ustvari, jasno rekla koja joj je krajnja namjera: povezati nas s nebom. Nismo samo oni koji se koprcaju u granicama svoga razuma. Mi smo oni koji, istina, živimo na ovoj zemlji iskusujući sve poteškoće, ali smo u isto vrijeme okrenuti prema nebu. To nebo jest mjesto gdje ćemo vječno živjeti.

Shvaćajući kvalitetu odnosa oko nas, pomažemo i sebi i drugima. Neće nam se tada dogoditi da pozitivnim proglasimo ono što ni u kojem slučaju ne bismo smjeli. Kasno je to činiti tek onda kada se nešto dogodi. Važno je to učiniti već prije. Stupat ćemo tada dostojanstveno ovom zemljom, čemu nas Gospa želi naučiti.

VAŽNOST STAVA

Kako se to može biti svjetlo? Teško pitanje! I što je to svjetlo? Opet jedno teško pitanje! Gospa nas, ipak, nuka odgovoriti na to.

Isus nas je Krist svojom prisposodobom o farizeju i cariniku poučio kako bismo se kao kršćani trebali vladati. Možemo poput farizeja obdržavati sve zakone, a ne biti primljeni kod Gospodina. Isto tako možemo grijesiti poput carinika, a biti omiljeni u Božjim očima. Zaključak bi, znači, bio, najbolje je grijesiti. Naravno da to nije tako. Carinik je omilio Gospodinu jer je kroz njega progovaralo svjetlo. Istina, učinio je mnogo toga nevaljaloga, ali on se trudio i kajao. Farizej, pak, zastire svjetlo svojom tobožnjom bezgrješnošću.

Mi smo svjetlo. Bog nas je stvorio takvima. Na kome je krivnja ako se to ne vidi? Ne bih rekao da je na Bogu. Da je htio da ne budemo svjetlo ne bi nas ni stvarao takvima. Mnogi čekaju da mi postanemo svjesni svoje svjetlosti. Koliko ćemo ih još dugo ostaviti čekati?

HRABROST

Što nam je potrebno da bismo bili sretni? Nikada na ovo pitanje nećemo dobiti istoznačan odgovor. Ili možda hoćemo?

Kada smo gladni, sreća je ne biti gladan; kada smo u zatvoru, sreća je biti na slobodi; kada... Mogli bismo ovako ići u beskraj. Opet ne bismo odgovorili na pitanje što je to biti sretan.

Onaj tko je s Gospom ovih godina odgonetao ovo pitanje, vjerujem da je pronašao pravi odgovor. Ona ga i jest i nije nudila izričito. Vodila nas je putem i željela da sami dođemo do svojih odgovora. A ishod toga puta bio je Bog. Iskustva su bila različita, ali sve se uvijek moglo svesti pod jedan zajednički nazivnik: svetost.

Ne znam jesmo li sveti? Znam samo da nikada ne bismo smjeli prestati boriti se. Možemo se samo ponekada umoriti, pa onda odmoriti. Međutim, ni u jednom trenutku ne bismo smjeli prekržiti svoj put. Trebamo živjeti život hrabrih ljudi.

DRAGA DJECO

Tko nikada nije pisao nešto za djecu ili im možda pokušavao prenijeti neko znanje, obično misli da je to jednostavno. U pozadini je misao da djeca nemaju neko životno iskustvo i da im se stoga mnogo toga može prodati zdravo za gotovo. A nije tako.

Teško je pisati za djecu i govoriti im. Iziskuje to od čovjeka svoje misli postaviti jasno, istinito i zanimljivo. Dijete se ne opterećuje mišlju što će netko drugi reći ako ja budem mislio tako. Ako mu je nešto nejasno ili mu se čini da je neistinito, postavlja jasno i glasno pitanje o tomu. Zadiru u srž stvari i nije zadovoljno sve dok mu se sve dobro ne razjasni.

Nije stoga čudno što nas Gospa neprestano oslovljava s "draga djeco". Nema u tomu nikakva osjećaja nadmoći. Gospa nam želi dobro, želi nas naučiti živjeti slobodno. Nemojmo se uvrijediti i reći da smo mi slobodni. Zar smo slobodni ako je naše ponašanje uvjetovano prilagođivanjem okolini, a ne prilagođivanjem istini? Budemo li djeca, znat ćemo što nam je činiti.

ŠKOLJKA

Gledam na svome stolu školjku. Okolo knjige, računalo, pribor za pisanje, neka pisma... U tom svijetu školjka se doima kao veza s nekim drugim svijetom. Tamo buja život, nije mirno kao u mojoj sobi, ali je zato puno zanimljivije i bez toga se života ne može. A bez mojih knjiga i svega ostaloga moglo bi se.

Misli mi idu dalje. Sve ono što posjedujemo ostat će mrtvo, ako ne bude utkano u svakodnevni život oko nas. Istina, to zahtijeva napor, ali je plodonosno. I školjka je, ipak, bila ljepša kada je stajala u moru, a ne na mome radnom stolu.

Kršćanstvo nije zacijelo povlačenje pred životom. Takvo kršćanstvo jest slabost. Biti kršćanin znači sa svim svojim silama i darovima koje nam je Bog dao sudjelovati u izgradnji ovoga svijeta. Gospin je to govor u Međugorju. A i evanđelje nam nešto slično kaže kada iznosi prisposobu o talentima. Treba jednostavno biti školjka koja odiše ljepotom u ovo naše suvremeno vrijeme.

ODGOVORNOST

Kako smo rasli, tako su se mijenjali i učitelji koji su nam govorili na koji bismo se način trebali postaviti pred događajima oko nas. Razmišljajući o svemu tomu, čini mi se da bi se sve moglo staviti pod nazivnik odgovornost. U toj riječi sadržana je sva naša duhovnost, sva naša filozofija, sav zaključak naših iskustava. Ovom se zemljom, naime, ne luta, nego se živi u skladu s Božjim i ljudskim zakonima u nama.

Odgovornost proizlazi iz ljubavi. Ako ne voliš druge ljude, Boga i sebe, ne možeš nikako biti odgovoran. Tada će i drugi ljudi i Bog i ti sam za tebe biti samo sredstvo kojim ćeš zadovoljiti neke svoje sebične potrebe. Ljubiš li ih, oni te ispunjavaju i ti njih ispunjaš. Stati pred sebe i imati snage pogledati sebe ravno u oči jest prvi korak prema odgovornosti. Ulazi se tada u područje ljubavi. Koraci nam više nisu nesigurni. Imaju svoju svrhu i znaju kamo idu. Zar sve ovo ne odsjeva kroz Gospine riječi i djela u Međugorju?

IZAZOV VREMENÂ

Zašto je Gospa došla na pomisao ukazati se u Međugorju? Ne kažem da znam odgovor na ovo pitanje. No, ono što znam jest da Gospa želi od našega života učiniti zaokruženu cjelinu.

U svakome od nas postoje prošli, sadašnji i, na jedan način, budući događaji. Zlo je ako svi ovi događaji u nama žive odvojeno. Tada smo ljudi razlomci, osobe nesposobne svojim životom odgovoriti na svakodnevne izazove. A Bog ne želi da budemo takvi. Želi nas cjelovite, slobodne i pune veselja. Prisjetimo se da evanđelje ne znači smrknuto lice, nego "veselu vijest".

Svi koji su poslušali Gospin govor postali su drugačiji ljudi. Na njihovu životu se da primijetiti snaga Božjeg govora kroz povijest. On je govorio u Novom i Starom savezu, govori danas i govorit će sutra. Iako su vremena različita, njegov se govor ne mijenja. Mijenjaju se samo predavanja u kojima je taj govor sadržan. Zbog toga je i naše prošlo, sadašnje i buduće vrijeme samo hod prema dobro svladanim Božjim predavanjima.

KNJIGE ZA ČITANJE

Sa svih strana obasuti smo knjigama. Ima ih ovakva i onakva sadržaja. Istina je da se bore za primat s drugim sredstvima društvenog izražavanja, ali ustraju.

U svemu tomu mnoštvu za nas kršćane samo jedna knjiga ima primat nad primatima: Sv. pismo. Gospa nam to poručuje u svojoj poruci. Ona je onaj temelj na kojemu sve počiva. Takav jedan temelj ne može biti yoga, zen, meditacija i sl. Tko Sv. pismo ukloni s prvog mjesta neće znati čitati ni druge knjige. Ono je, naime, ona rijeka kojom se može mirno ploviti. Sve drugo su samo rukavci, manje ili više sigurni.

Nekako je suvremeno da nas zbog takva stava optuže za fundamentalizam. Svi smo jedno, kažu, ne treba se izdvajati. Nasmiješimo se na sve to. Zašto bi oni imali pravo više od nas? I tko im je to dao pravo postavljati ovakve i slične optužbe? Mi imamo pravo biti svoji i biti drugačiji, kao što je to svaki čovjek. Tek tada znat ćemo ljubiti druge. Tko nas sve želi učiniti jednakima po zamisli new age-a samo bi htio zagospodariti našim dušama. Njima može gospodariti samo Isus Krist kojega smo pronašli u našim razmišljanjima i našim knjigama za čitanje.

ŽURI LI MI SE

Ako se zaista osjećamo kršćanima, onda bismo bez bilo kakvog razmišljanja trebali reći da je život lijep. Kršćanstvo je, naime, Vesela vijest i ne smijemo ga činiti drugačijim. Ipak, nama se dogodi da kažemo da nemamo vremena, da nam se žuri. Takav govor nespojiv je s "veselošću". Čovjek koji ima radost u sebi, uvijek ima vremena za svakoga, vremena za sve ono što je dobro.

"Nemati vremena" jest bolest današnje civilizacije. Budući da se izgradila na prevlasti razuma nad dušom, ostala je bez svoje srži. Zbog toga ona mora govoriti da žuri, nije važno kamo, važno je samo da nema dovoljno vremena razmisliti o samoj sebi.

Gospa svojim dolaskom ne želi uništiti današnju civilizaciju. Ima u njoj i mnogo toga dobrog. No, želi rasvijetliti njezine tamne strane. Zbog toga počesto u svojim porukama Gospa kaže da sve ostavimo. Bogu se stiže praznih ruku i s dovoljno vremena. Tek tada on nas može darovati i učiniti sretnima. Gospa nam je pravi uzor za to.

MILOST

Gospa traži za nas milost kod Boga. Tako kaže u svojoj poruci. Što li smo to skrivili, što li smo to srušili?

Ništa! Baš tako. Bog nas ne želi kažnjavati, on nas želi nagraditi. U tome se sastoji ono "da ništa nismo skrivili". Naravno da jesmo i da ćemo opet, pa makar u najmanjoj mjeri.

Božja milost u nama otvara nove prostore i nove poglede na život. U katoličkoj teologiji mnogo se raspravljalo o ovom pojmu. Ne znam jesmo li čitali o tomu, ali znam da svi trebamo slijediti Božje riječi. Nema te prepreke koju s Božjom milošću u sebi ne možemo preskočiti. Ona otapa onaj led koji skupimo na svojim svakodnevnim putovanjima. Pomaže nam shvatiti zašto moramo trpjeti, zašto nam se događaju teške stvari iako se molimo i nastojimo živjeti po Božjim zapovijedima. A ovo je, zna to svatko od nas, jedan od najtežih upita koji nam se postavlja u našem hodu ovom zemljom. Mudro je, oboružani milošću Božjom, odgovoriti na njega.

NAŠ GOVOR

Otkad je Gospa progovorila suvremenom svijetu u župi Međugorje, vjerojatno smo učinili mnogo toga da bi njezin govor stigao do što većeg broja ljudi. Molili smo, postili, išli na hodočašća, organizirali putovanja, stvarali molitvene skupine, pisali, propovijedali... Što smo dobili zauzvrat? Mir, slobodu, vjeru, sreću... i još mnogo toga drugoga. Bog, naime, neizostavno nagrađuje naše napore.

Sve ovo ja bih nazvao "našim govorom" u suvremenom svijetu. Govore i drugi. Govori čak i zlo. Budući da smo uvjereni da je naš govor pravi, trebamo neprestano čuvati njegovu čistoću. Jedna od najvećih opasnosti koja ga može uništiti jest senzacionalizam. Današnja sredstva priopćavanja utemeljena su na senzacionalizmu, pa stoga i mi lako možemo upasti u njega.

Kada osnivaju sredstva priopćavanja, onda mnogi govore da ih osnivaju na tržišnim načelima. Prevedeno, to bi značilo da nije važno što ćeš drugome prenijeti, nego je važno da on to "proguta" i da ti zaradiš na tome. Gospin učenik, pak, nastoji drugoga izgraditi i biti mu na pomoć, biti mu prijatelj i brat.

BITI LIČNOST

Još na početku knjige Postanka kaže se da nije dobro da smo sami. Nismo na ovom svijetu samo kao pojedinci, nego smo u isto vrijeme i zajednica. Kada danas o tome razmišljamo, prepoznamo da su tri vrste zajednice kojoj pripadamo: obitelj, narod, sav ljudski rod. Tek kada smo dobri članovi ovih zajednica, možemo reći da smo izrasli u prave ljudske ličnosti. Gospa nema ništa protiv toga. Više ili manje izravno ona nam neprestano govori o tome. Znati biti pojedinac i u isto vrijeme biti dobar član zajednice znači znati što je naša srž.

Ne može se to naučiti usputno. Tek ako znamo moliti, sposobni smo se približiti svojoj srži, shvatiti je i živjeti.

Gospa nam naviješta takav pristup životu.

STIL ŽIVOTA

Kao ljudska zajednica, danas smo neobično osjetljivi na slobodu pojedinca. Kažemo da svatko ima pravo živjeti onako kako on hoće. Taj njegov način življenja nazivamo stilom života. I ništa nam u svemu tomu nije neobično. Na kraju krajeva i ne treba biti. Bog nas je zaista stvorio slobodne.

Naša sloboda, nažalost, počesto ide krivim putovima. Namjesto da nas približi Bogu, ona nas udaljava od njega. Tako počesto stil svoga života shvaćamo kao radi što hoćeš, važno je samo da se razlikuješ od drugoga; ne shvaćamo ga kao način našega ukorjenjivanja u Bogu.

Gospa nas uči načinu kako izgraditi istinski stil našega življenja. Kaže nam da trebamo moliti, postiti i znati odricati se. Mislite da je to lako? Možda bi nam se i dalo moliti, ali postiti i odricati se, to već ide puno teže. Pritišće nas, naime, suvremena misao da treba iskoristiti vrijeme na ovoj zemlji i da se zbog toga ne treba odricati. No, tko tako postupa gubi radost. Naprotiv, tko postupa po Gospinim riječima prepun je životne radosti. Ljudi se čude odakle mu to. A on odgovara da je to njegov stil života pronađen u drugovanju s Bogom.

BOG NAS ČEKA

U Božićno vrijeme šareno je na našim ulicama. Božićno drvce, nakiti, raznorazna svjetla. Kupujemo i darove.

Zemlje koje su nedavno izišle iz bezbožnog komunizma možda neće imati takvo šarenilo na ulicama, ali će ga ipak biti.

Lijepo je se, naravno, radovati i to iskazati svojim vanjskim načinom ponašanja. No, što ako sve ostane samo na tom vanjskom šarenilu? Neće li tada naša radost biti prazna? Možemo upit postaviti i ovako: zar su zemlje koje su bile pod komunizmom kroz protekle godine manje slavile Isusovo rođenje od nas zbog toga što su o tome smjeli govoriti samo unutar četiri zida svoga obiteljskog doma, a nekada čak ni tada. Nemojmo se zavaravati. Pravo slavlje je tek u susretu s Bogom.

Da, zaista Bog čeka da se susretne s nama. Dopustimo mu to. Poslije toga svi vanjski znakovi našega slavlja neće biti šarenilo, nego lijepo svečano odijelo.

Čestit vam Božić!

POČETAK

Novu godinu uvijek shvaćamo kao početak. Vjerovali ili ne u Boga, tada želimo ostaviti se svojih starih nesavršenosti i pokušati biti novi ljudi.

Činimo to na različite načine.

Oni koji su ovih dana barem donekle pratili sredstva društvenog priopćavanja, zapazili su da nam se pokušava nametnuti mišljenje da bismo sreću za sljedeću godinu trebali potražiti u materijalnom blagostanju. Što bi nas trebalo voditi u tom materijalnom stjecanju, to je već manje objašnjeno.

Ovdje u Međugorju, naprotiv, sve je jasno.

Govori se i ovdje o blagostanju, ali duhovnom. Tek poslije toga može se biti i materijalno bogat. Tada nas, naime, materijalno bogatstvo neće uništiti, nego će nam samo biti na pripomoć, kao i onima oko nas. Nova se godina u Međugorju ne dočekuje u skupim restoranima i hotelima, nego se dočekuje na koljenima u crkvi. Time se jasno kaže da svaki početak ima smisla samo onda ako je povezan s Bogom.

Ne znam kako smo započeli ovo novo razdoblje.
Ako smo preskočili započeti ga s jasnom mišlju
na Boga, učinimo to sada.

Kasno je tek onda kada kažemo da je kasno.

SVAKODNEVICA

Kada prođu slavlja, ostaje nam život naše svakodnevice. Svjetla su pogašena, nema više lijepih riječi, zovu nas samo dužnosti. Vrijeme je ovo naše snage i naših odluka. Tko nastavi u sebi nostiti duh pravoga slavlja, neće se izgubiti u ovakvim danima. Znat će da upornost i dobro življenje rađaju time da nakon svega možemo reći da smo dobro činili. Zar ima išta ljepše na ovome svijetu?

Bog u kojega vjerujemo poziva nas da naša svakodnevica ne bude siva. Pruža nam svoju ruku i pita nas hoćemo li s njim. Tada bi se, naime, sve promijenilo i u nama i oko nas.

Hoćemo li, dakle, s njim?

ZDRAVLJE

Naše tijelo treba biti zdravo! To je izričaj s kojim se svakodnevno susrećemo. Govore nam o tome preko radija, televizije, novina, filma, velikih reklama uzduž naših cesta... Preporučuju nam izlete, raznorazne vježbe, lijekove kojima možemo ozdraviti bolesno tijelo. Zaista, puno ponuda. I usput, sve su izuzetno skupe. Na kraju se čovjek upita treba li mu uopće takvo zdravlje ili ne.

Gospa nam također nudi zdravlje, samo bez velikih reklama i potpuno badava. Zdravlje koje nam ona nudi ne ogleda se ponajprije u zdravom mladolikom tijelu, nego u zdravoj duši. Kaže nam da bismo se trebali otvoriti svome Bogu i da bismo trebali čuti njegov poziv, a ne poziv raznih drugih glasova oko nas. Tek nakon toga bit ćemo sposobni imati i zdravo tijelo. Shvatit ćemo da se čovjekova ljepota i dostojanstvo ne nalaze na ovoj zemlji, nego u nebeskoj domovini. U isto vrijeme shvatit ćemo da ako želimo zaista dospjeti u našu drugu domovinu, već je sada moramo polagano pripremati. Činimo to pomoću naše otvorenosti Božjem pozivu. Posljedica će biti naša zdrava duša i naše zdravo tijelo. Čak i današnja suvremena medicina to priznaje.

Priznajemo li to i mi?

NEVJERNIK

Može li se ne vjerovati u Boga? Mislim da nije potrebno posebno odgovarati na ovo pitanje. Svakodnevni nas život neprestano uvjerava u to. No, može li se ne vjerovati, dok u isto vrijeme tvrdimo da itekako vjerujemo u Boga? Nažalost može! I to nam potvrđuje naš svakidašnji život, posebno onaj vjerski.

Uvijek kada se u svojim razmišljanjima i ponašanjima oslonimo na nekoga drugoga, a ne na Boga, mi jasno kažemo da ne vjerujemo u svoga Boga. Uzalud sve naše riječi da to nije tako. Kad bismo vjerovali potpuno Bogu, nikada nam se ne bi dogodilo da mu na nečemu prigovorimo, da više vjerujemo suvremenoj mudrosti, suvremenim savjetima po novinama upitne kvalitete, a ne njemu koji nas je stvorio i koji neprestano kaže da nas voli.

Gospa je svjesna toga našega stanja, te zbog toga govori u svojim porukama da ne stvaramo novi svijet samo svojim snagama. Bog ga želi stvarati zajedno s nama, naučiti nas da je sreća u životu s njim, a ne u okolnim stvarima koje danas jesu, a sutra ih već nema. Tko mu povjeruje postat će vjernik.

ČISTOĆA

Nekontroliranim razvojem industrije okoliš u kojemu živimo postao je izuzetno prljav. Grije nas sunce više nego što bi smjelo, prljave nas kiše pokušavaju oprati, hodamo obalama rijeka čudnih boja, naše su šume bolesne i krhke... Unedogled bismo mogli nabrajati "znakove" razvoja suvremene civilizacije. Naravno da to nije potrebno, ali je zacijelo potrebno otrgnuti se od toga zagrljaja.

Nama treba čistoća. Ne možemo živjeti bez nje. Kao ljudi želimo da naš okoliš ponovno bude lijep kao i prije. Hoćemo čiste kiše i prijateljsko sunce, plave rijeke i zelene šume. To hoćemo kao ljudi. Kao kršćani hoćemo još nešto. Naša bi duša trebala biti čista. Ona je najljepši biser koji imamo i ne želimo ga obmatati nedostojnim omotima.

Gospa nam je o svemu tome govorila. Pozvala nas je u jednoj svojoj poruci na hod u prirodu i na čišćenje svoje duše, odnosno pozvala nas je na život sa stvorenim svijetom i na život s našim Bogom. Pročišćeni tim životima moći ćemo se dostojno jednoga dana pojaviti pred svojim Bogom.

TKO JE U ŠKRIPCU

Obično kažemo da su naše današnje obitelji u krizi. Možemo navesti tisuću dokaza za to. Ne molimo se više kao nekada u obiteljima, ne poštujemo se, premalo razgovaramo. Jednostavno rečeno, potpuna kriza. Ipak, tko je to u škripcu?

Ja bih radije rekao da smo mi kao pojedinci u krizi. Obitelj je zajednica i ona je takva kakvi su njezini članovi. Idu li oni pravim putem i obitelj će ići njime, idu li oni krivim putem i obitelj će jednako tako postupati.

Podimo, dakle, od sebe!

USKRSNUĆE U NAMA

Nije lagano hoditi ovom zemljom. Znamo to iz svoga osobnog svakidašnjeg života. Muče nas različite poteškoće, nerazumijevanje drugih. A tako bismo htjeli biti dobro i biti dobri s drugima.

Isus nam Krist svojim uskrsnućem nudi izlaz iz toga stanja. Jednostavno nam kaže da nije teško hoditi ovom zemljom. Sve što je potrebno jest svjesno preuzeti svoj život u svoje ruke. Neće nas on tada strašiti, nego ćemo biti spremni razumjeti ga i razumjeti svijet oko sebe. Naravno da nećemo Boga isključiti iz svega toga. Preuzeti svoj život u svoje ruke bez njega, bilo bi ravno samoubojstvu ili beznadnom hodu.

Ako nam se, možda, dogodi da nekada zbog određenih razloga ne budemo sposobni prepoznati svoga Boga koji hoda zajedno s nama, postupimo poput Isusovih učenika koji su išli prema Emausu. Smeli su ih svi oni događaji s Isusom. Nisu očekivali da se to baš njemu dogodi. Činilo im se da je sve možda gotovo. Međutim, čim su uvidjeli svoju zabludu, odmah su je odbacili. Nisu tvrdokorno ustrajali u njoj.

Zahvaljujući svome pokajanju Isusovi su učenici uskrsnuli zajedno s Isusom. Razumjeli su da kad je se sam, tada smo u grobu.

Jesmo li sami ili živimo uskrsnuće u nama? Gori to pitanje kao vatra pred našim očima.

MLAZ ČISTOĆE

Bili smo oduševljeni kada se Gospa ukazala u župi Međugorje. Možda smo na početku malo oklijevali, međutim, poslije toga sve je poteklo dobro poput rijeke. Ako smo za sve to saznali kasnije, bilo nam je samo žao što to nismo saznali prije. Događaji su tekli i mi smo ih ispijali danima i godinama.

Vrijeme je, čini mi se, malo se zaustaviti i porazmisliti kako je trenutno s nama. Teku li međugorski događaji u nama bistro poput planinske rijeke ili teku poput rijeke koju su ljudi usput isprljali svime i svačim? Jesmo li zaboravili da je Božja riječ jača od svake ljudske riječi i da njegovu mudrost ne treba miješati s ljudskom? Tko to kaže da je moguće međugorske događaje svesti u ljudske kalupe da bismo s njima mogli poslije manipulirati onako kako nas je volja?

Samo onaj tko se zna zaustaviti i baciti pogled na svoj prošli život, takav zna osjetiti što je to čistoća. Iskusuje ju kao sunce koje ga grije. Tko, naprotiv, ne zna što je to čistoća, takav tapka u mraku. Misli da je pronašao sve, a ustvari se izgubio. Svojim nesnalaženjem zbunjuje i druge oko sebe.

Događaji u župi Medugorje jesu jedan veliki mlaz čistoće u ovaj suvremeni svijet. Ne bi bilo dobro da mu mi budemo prepreka, pa makar imali ne znam kako dobre namjere.

MIŠLJENJE NAŠE SVAKIDAŠNJE

Prije nekoliko mjeseci čitao sam prvi broj jednoga časopisa koji u zaglavlju nosi naziv "informativne novine". Nije mi se svidio, ali zar je to važno i zar mi se baš mora svidjeti? Uostalom, možda se i ja njima ne sviđam!

Ono što je privuklo moju pozornost jest da su u uvodniku rekli da se neće baviti ni politikom ni zastupanjem nečijeg mišljenja, nego samo istraživanjem istine i etikom. Svidjelo mi se to, ali ostali tekstovi nisu bili takvi, pa je u meni ostao oprez. Slijedeći brojevi su potvrdili da sam imao pravo.

Svu laž časopisa razotkrio je nedavni članak pod naslovom "Etika trojanskog konja". Navest ću samo jednu rečenicu koja je velikim slovima izvučena u tekstu: "Mnogi profesori smatraju da je predmet etike, uveden prije dvije godine u srednje škole, samo pokušaj Ministarstva prosvjete da na mala vrata uvede obavezni vjeronauk za ateiste". Najprije sumnjam da su to rekli "mnogi profesori", a onda se pitam zar i ateisti ne smiju barem biti etični, ako ne religiozni, i zar ih nitko ne smije tome poučavati?

Jedno ovakvo mišljenje, nažalost, nije samo oznaka toga časopisa. Ono se pokušava probiti kroz sva sredstva društvenog priopćavanja. Raskrstivši s Bogom Stvoriteljem, o kojemu govori Gospa u svojoj poruci, postavilo je sebe za mjerilo svim stvarima. Zbog toga ono za sebe kaže da je internacionalno. To bi kao trebalo značiti da voli sve ljude i da im prilazi s ljubavlju i osjećajem sveopćeg bratstva. No, ako čovjekom ne ravnaju Božji zakoni ili barem etički zakoni koji su izvučeni iz čovjekove prirode (ne zaboravimo da je i nju Bog stvorio), zar će čovjek moći drugoga ljubiti i dostojanstveno proći ovom zemljom?

Nemojmo se zavaravati i ne dajmo da nas zavaraju. Promotrimo naše svakidašnje mišljenje. U kojemu pravcu ide?

ŠTO JE TO PRAVI PROBLEM

Budući da se smatramo vjernicima, naljutili bismo se ako bi nam netko rekao da se ne molimo. U isto vrijeme bismo u dubini duše možda znali da je to ipak istina. No, želimo sačuvati čistim svoj vjernički obraz.

Namjesto pokušaja čuvanja obraza, bolje bi bilo razmisliti zašto mi ne molimo. Dosadašnja naša iskustva pokazuju da će jedan od najčešćih odgovora biti: nemam vremena. Isto ćemo odgovoriti i kad se radi o osobnoj i kad se radi o obiteljskoj molitvi. Nabrojiti ćemo tisuću stvari koje će dokazivati da mi zaista nemamo vremena. Sve će biti velike i ozbiljne i zaključak da nemamo vremena izgledat će opravdan.

U krivu je, dakle, Gospa koja nas neprestano poziva na osobnu i zajedničku molitvu. Kad bi ona morala ići raditi u ured, čuvati djecu, gledati televiziju, slušati vijesti, raditi na računalu, brinuti se za plaćanje svih troškova života... možda bi ipak drugačije govorila.

Je li Gospa u krivu? Zacijelo jest ako molitvu shvaćamo samo kao jednu od stvari koju trebamo izvršiti tijekom dana. Shvaćamo li, pak, molitvu kao stožer oko kojega će se okretati čitav naš dan,

reći ćemo da je Gospa u pravu. Tada nam prva jutarnja stvar neće biti na brzinu popijena šalica kave ili nešto slično, nego molitva, kako osobna, tako i zajednička. Za nju ćemo jednostavno imati vremena, a za ostalo tek ćemo vidjeti nakon molitve.

Dok nam god molitva ne bude na prvom mjestu, bit će u škripcu i mi zajedno s njome. Uvijek će se događati da ćemo je odgađati zbog nečega "važnijeg" i zbog toga će nam ona neprestano biti izvor nespokoja. Problem smo, zar ne, mi a ne molitva?

KULTURA SOLIDARNOSTI

Nisam ja osobno izmislio ovaj naslov. Posudio sam ga od znanstvenog simpozija na kojemu sam sudjelovao prije kratkog vremena. Taj simpozij jedan je od načina pripremanja hrvatskih franjevaca za treće tisućljeće u sklopu crkvenog nastojanja "Jubileum 2000".

Razmišljajući o svemu došao sam do zaključka da je o ovim stvarima već prije netko progovorio u ovo naše suvremeno vrijeme. Bila je to Gospa koja je na poseban način progovorila svijetu 25. lipnja 1981. Pojavivši se u jednoj komunističkoj državi, osokolila je sve ugnjetene narode, a tzv. "demokratske zemlje" pozvala na solidarnost s drugima. Namjera joj je bila ujediniti sve ljude i učiniti ih pravom braćom i sestrama.

Gospa je uspjela u svome naumu kod svih onih koji su je htjeli poslušati. Taj se krug širi iz dana u dan. Čitali smo, vjerujem, nebrojena svjedočanstva onih koji su zahvaljujući Gospinim riječima promijenili svoj život. No, ako smo ostali samo na čitanju, ništa veliko nismo učinili, kao ni onaj spomenuti znanstveni simpozij ako bude ostao samo na svojoj "znanstvenosti". Nama treba i djelovanje, osobno iskustvo onoga o čemu

slušamo i čitamo. Gospa nam to obećaje i neprestano nas poziva da krenemo Božjim putovima. Tek tada ćemo izgraditi pravu kulturu solidarnosti bez koje je nemoguće živjeti na ovoj zemlji.

Deseci milijuna ljudi prošli su Svetištem Kraljice mira u Međugorju. Oni su postali njezinim glasnicima i navjestiteljima nove kulture, kulture solidarnosti. Što je s tobom?

PRITEZANJE OBUĆE

Za svaku obljetnicu ukazanja Kraljice mira u Međugorju skupi se silan svijet. Dolazi sa svih strana svijeta raznim načinima.

Vrlo su zanimljivi oni koji dođu pješice.

Počesto je to put dug stotinama kilometara. Ako ih ne pere kiša, onda ih prži sunce i zasipa prašina. Umorni u tijelu, ali odmorni u duši, dolaze Kraljici mira posavjetovati se s njom kako dalje upraviti svoje zemaljske korake.

Na njihovu primjeru se uči da bez znanja što se zapravo hoće u životu, nikamo se ne stiže. Pogrešno je dane i dane provoditi u nekom traženju koje nikako da dovede do ishoda. Vrijeme koje su sveci provodili u pustinji u traženju jest vrijeme u kojemu su oni znali što hoće i kroz teški pustinjski hod dolazili k tome.

Kraljica mira nas poziva spremiti se na naše poslanje našim hodom. Bit će on pokatkada težak, ali će dovesti do željenog ishoda samo ako to želimo. Pritegnuti nam je, dakle, obuću i uzdignuta čela krenuti.

ČASNIK

U hrvatskom jeziku postoji zanimljiva riječ za vojničkog poglavara: časnik. Ona želi reći da onaj tko obavlja tu dužnost treba biti čudoredan čovjek.

Nisam istraživao što o istom pojmu kažu drugi jezici, ali znam da hrvatski jezik ima pravo. Ako nisi častan, ne možeš braniti domovinu.

No, ne vrijedi sve ovo samo za vojničku sredinu. Iako nismo vojnici, svatko od nas treba biti časnik, čovjek čiji su koraci upravljani čudoređem. Tada će naši postupci biti na čast nama i našem narodu.

Gospa kaže nešto slično, ali samo drugačijim riječima. Ona kaže da bismo trebali biti nositelji mira. Čitajući i ostale poruke koje nam je ona upravela, prepoznajemo da ovaj njezin poziv nije pomodni krik, nego nešto čemu treba pristupiti potpuno ozbiljno. Danas je mir zaista u opasnosti, htjeli mi to priznati ili ne. Gospa nam kaže da ga je moguće spasiti samo ako smo časni. Bog nam pruža ruku i samo čeka da je prihvatimo. Častan čovjek neće propustiti tu priliku.

Svijet koji želi izgraditi Kraljica mira nije svijet prisile, već svijet u kojemu je svakomu moguće

slobodno živjeti. Nadam se da je to i svijet svakoga od nas. I još nešto: Gospin je govor uvijek govor otvorena i iskrena srca!

CJELOKUPNOST

Ne znam volimo li matematiku, no kao osobe nikada ne bismo smjeli sebi dopustiti biti razlomcima. Uvijek moramo biti cijeli brojevi, biti jake ličnosti.

Suvremena teologija nam kaže da smo sastavljeni od duše, duha i tijela. Ne misli ona time reći da smo razlomljeni, nego samo da su to naši sastavni dijelovi.

Mi koji vjerujemo u Boga kažemo da je duša naše središte ili naš dodir s Bogom. Oni koji ne vjeruju na to samo odmahnu rukom. No, to je njihov problem. Duša nam daje osjećaj beskonačnosti, kaže nam da jesmo jednoga dana imali svoj početak, ali da je naš svršetak u vječnosti. Tamo će nas dočekati Bog i zajedno s nama vidjeti kako smo to živjeli na zemlji. Ovisno o tomu ishodu, bit će naš život u vječnosti. Da ne bi bio loš, Bog nas neprestano poziva približiti mu se kroz molitvu i dobra djela.

Na polju duha oni koji ne vjeruju već se malo bolje snalaze. Šala i smijeh jesu temeljni stupovi na kojima oni izgrađuju svoje djelovanje. Naravno da to čine i vjernici. Razlika je samo u tomu što se vjernici pritom oslanjaju na svoga Boga. I on se,

naime, zna šaliti i zna se smijati. Oni koji paze na svoju dušu lako će to otkriti.

Kada smo pravilno zakoracili na području duha i duše, lako će nam biti pravilno koračati područjima naše tjelesnosti. Nećemo je tada shvaćati kao najviši izraz našega postojanja, nego samo kao jedan lijepi okvir i ništa više. Stvar je dobrog odgoja da se brinemo za taj okvir i da ne dopustimo da on zatamni sliku koja je u njemu.

Ovakva razmišljanja dolaze mi na um naročito ljeti kada je govor o odmoru neprestano na našim usnama. Kako ćemo ga proživjeti, ovisi o našem stavu prema duhu, duši i tijelu, odnosno o našem stavu prema cjelokupnosti naše ličnosti. Time ćemo ujedno pokazati koliko smo razumjeli od onoga što nam Kraljica mira govori već dugi niz godina.

A VRIJEME ISTJEČE

U skladu s onim što je već u prvim danima svoga ukazanja rekla Kraljica mira, moglo bi se reći da je stanje čovječanstva bilo ovakvo: bezboštvo i zbunjenost ljudi dosegli su opasnu razinu. Zbog toga je bilo potrebno da Bog vidljivo progovori današnjem čovječanstvu. Oni koji su uz svoje tjelesne oči imali i otvorene oči duše, već su i prije prepoznavali Božje vidljivo djelovanje. Kakav bi to, naime, bio Bog kada bi bilo kada napustio svoj narod.

Jednog smo dana stupili svojom nogom na pozornicu ovoga svijeta. Od toga dana počinje i povijest našega drugovanja s našim Bogom. Nismo mogli birati hoćemo li se uopće pojaviti na svjetskoj pozornici, ali smo mogli birati kako ćemo se ponašati na toj pozornici. Dano nam je vrijeme i bez obzira što činili ono polako istječe. Slično to pješčanom satu kojega smo imali ponekada prilike vidjeti.

Kraljica mira nam neprestano podvlači da vrijeme zaista istječe. Ne prijeti nam ona time, nego nam samo dozivlje u pamet naše stanje. Bez svijesti o svome stanju u velikoj smo opasnosti

početi se ponašati u stilu "baš me briga". To je stil koji nam neprestano nameće naša civilizacija.

A vrijeme istječe i zato mi je važno proživjeti ga u društvu s Bogom i Kraljicom mira.

VJERNOST

Mislim da nije baš tako ni teško stvoriti neku odluku. Ono što je puno teže jest ostati vjeran toj svojoj odluci. Osjećamo se tada kao list koji nastoje otkinuti raznorazni vjetrovi. Pritisnuti drugačijim glasovima preispitujemo svoju odluku, ako ne glasno, a ono barem tiho i polagano.

Oni koji žele ići putem koji nam je svojim dolaskom označila Kraljica mira trebaju biti časni i vjerni ljudi. Ako si dopuste skrenuti s toga puta, morat će se pomiriti s hodom po drugim manje sigurnim putovima.

Gospa nikome ne priječi preispitivati sebe i svoju odluku. To je čak i poželjno, ali u smislu da to preispitivanje bude vraćanje s loših putova kojima smo ne pazeći krenuli. Preispitivanje koje nije takvo jest samo uzaludna vrtnja u krugu s pitanjem jesmo li trebali donijeti tu odluku.

Iako nam se ponekada drugačije čini, Bog je nama uvijek dokraja vjeran tijekom čitavog našeg životnog puta. Neprestano gleda na nas, pomaže nam neoštećenom sačuvati našu dušu. Bude li naša vjernost nikla na temelju njegove vjernosti, ništa je neće moći slomiti.

POSLJEDNJA VREMENA

Kada Gospa kaže da ćemo žaliti za vremenima kada nam je ona prenosila Božje poruke, znači li to da su došla posljednja vremena? Gledajući stanje u svijetu, ne bi bilo teško tako zaključiti. Na sve strane puno je zla i nereda kao izvornog proizvoda civilizacije koja se hvali da ne vjeruje i da ne želi vjerovati u Boga.

U počecima kršćanstva neki su od kršćana smatrali da je već došlo posljednje vrijeme. Zbog toga nisu ništa htjeli raditi, nego su samo provodili dane očekujući taj posljednji trenutak. Takvo njihovo ponašanje bilo je ubrzo odbačeno. Prvi kršćanski poglavari su shvatili da taj pojam "posljednja vremena" može trajati malo duže nego što mi mislimo.

Ne zastupam mišljenje da je ponovni Kristov dolazak vrlo daleko. Možda je on već tu za nekoliko dana. Ono što zastupam jest to da bi svoje svakodnevne dane trebalo živjeti tako kao da su ti dani već pred nama. Poglavito u tom svjetlu shvaćam Gospine riječi o potrebi neizostavnog življenja njezinih poruka. Svaki trenutak i svaki sat jest naše posljednje vrijeme. Gospinim rječnikom rečeno, to je naše milosno vrijeme.

ŽIVJETI OD VJERE

Je li životni hod ovom zemljom lagan ili težak? Pitanje je to koje nam se počesto zna postaviti pred oči. Iskusujemo svoje svakodnevne životne dane i onda se pitamo kakvi su nam oni uopće.

Na gore postavljeno pitanje oni koji žive od svoje vjere odgovorit će jednostavno: lagano je hoditi ovom zemljom. Moguća su, čini mi se, samo dva razloga zašto će oni tako odgovoriti. Ili su im zbog vjere oči previše zatvorene ili su im zbog vjere oči otvorene više nego u drugih. Ja se osobno priklanjam ovom drugom izričaju. Onaj tko vjeruje vidi dalje i dublje. Zbog toga će on reći da nije teško hoditi ovom zemljom. Doživljavat će, istina, i on kao i drugi svu težinu života, ali pod tim teretom neće padati, nego će ga smatrati samo uvjetom da bi stigao do svoje prave, nebeske domovine.

Ako čovjek želi zadržati ovu "lakoću življenja", potrebno je da svome Bogu neprestano ostane vjieran. Svaka nevjera jest dopuštanje životnim teretima da lome naša leđa. Zbog toga nam Kraljica mira neprestano govori da budemo vjerni svome Bogu. Sredstva jesu: molitva, obraćenje, post, pokora, stvaranje mira, čitanje Svetog pisma,

klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu, moljenje krunice... Ta će sredstva u nama stvoriti obranu od svih ovosvjetskih prijevara. Neće nam se dogoditi da ne prepoznamo Boga i njegovo djelovanje u svome životu.

Ipak, i vjernost je kao i život: lagana i teška. Ovisi to o nama.

LICE LJUBAVI

Ima li ljubav lice? Odgovor je tako lagan, zar ne? Ljubav je lijepa, dobra, ona izgrađuje... Sve izričaji jedan ljepši od drugoga. Ipak, ima li ljubav lice?

Roditelji koji ljube svoju djecu, ljube druge i ljube se međusobno, pokazuju lice ljubavi. Pretpostavimo da ne vjeruju u Boga. U tom slučaju pokazuju ljudsko lice ljubavi. Ono se očituje u svakodnevnim prilikama, ali bez oslanjanja na Boga. Oslanja se samo na sama sebe. S prestankom života prestaje postojati i to lice ljubavi. Jednom riječju jednostrano je, odnosno samo s jednim obrazom.

Roditelji koji čine ono isto što smo već nabrojili, ali vjeruju u Boga, pokazuju i božansko lice ljubavi. Što je ta vjera veća, veća je i očiglednost te ljubavi. (Sve ovo naravno da vrijedi i za sve ostale slojeve ljudskog društva.) Božanska ljubav učinila je da postoji ovaj svijet i da i mi jednoga dana u njemu počnemo postojati. Ona se nadalje brine da ovaj svijet raste prema smislu i prema spasenju koje se zove kraljevstvo nebesko.

Kraljica mira nije bezosjećajni djelitelj čudorednih savjeta, nego ona koja je u svome životu iskusila i ljudsko i božansko lice ljubavi. Tako ih je ujedinila da je ljubav u njoj postala prekrasan dragulj. Zbog toga nas ona poziva ostaviti svaku sebičnost u ljubavi. To je moguće samo ako živimo Božju ljubav. Ona nas neće uništiti kao ljude, nego će nas dokraja potvrditi kao osobe i dokraja nas povezati s našim Bogom. Nema te sile koja nas tada može pobijediti. Sposobni smo sve svoje poteškoće riješiti ljubavlju i drugima pokazati što je ona.

Kada drugi kaže da nas voli, pogledajmo lice te ljubavi. Poslije toga bit će nam sve puno jasnije.

PREPOZNAVANJE PLODOVA

Stablo se poznaje po svojim plodovima, kaže se na jednom mjestu u evanđelju. Svakodnevni život nas ljudi nebrojeno je puta potvrdio ovo načelo. Zbog toga je i nastala istoznačna uzrečica: Kakvi roditelji, takva i djeca.

Glas o događajima u župi Međugorje razlio se cijelim svijetom. Nije se to dogodilo zbog neke posebne promidžbe, nego zbog jakosti toga glasa. Već od samih početaka ljudi sa svih strana svijeta dolazili su vidjeti što se to događa. Njihovo putovanje i dolazak počesto nisu bili ugodni. Bezbožna komunistička vlast na sve je moguće načine pokušavala spriječiti taj glas. Najprije su rekli da je sve to jedna velika prijevara. Kada nisu uspjeli da drugi u to povjeruju, počeli su ometati dolazak hodočasnika na raznorazne načine. Domaće ljude su zatvarali u zatvore i grubo se odnosili prema njima. Ista sudbina snalazila je i one koji su došli iz drugih zemalja, iako su se tadašnje vlasti pokušavale truditi prema njima pokazati neko drugačije lice.

Danas komunizma više nema. Prohujao je ovim krajevima poput razbjesnjela vihora. Uz pomoć pomagača iz drugih zemalja (također i onih koji

su se nazivali demokratima) pokušao je svoj kraj sprječiti nemilosrdnim ratom. Nije uspio. Otpuhnut je iz hrvatske domovine kao nečastan način života.

Po prvi put nakon početka ukazanja, Hrvati su se mogli moliti Kraljici mira ne samo kod svojih kuća, nego i u župi Međugorje. Nitko više ne sprječava njihove autobuse doći ovamo. Zbog toga i hrle u velikom broju, budući da znaju da im je Kraljica mira darovala državu, taj dom na koji svaki narod ima pravo.

Pogrešno je zaključiti da je samo hrvatski narod prepoznao u Kraljici mira svoju majku. Prepoznali su to i mnogi narodi diljem kugle zemaljske. Počeli su zbog toga živjeti drugačije. Više je sada mira u tim narodima, više ljubavi prema drugim narodima, više uzornog obiteljskog života..., manje je droge, manje je raznih oblika kriminala, manje je osvete i mržnje... Počeli su živjeti puninom života prepoznavajući da njegova svrha nije biti bogatiji od drugoga, nego zajedno s drugim biti dobar na ovoj nesavršenoj zemlji.

Ovakav uspjeh nisu postigli nikakvi suvremeni pokreti sa svim svojim promidžbenim sredstvima i novcima koji su im bili odobreni za to. Uspjeh su počeli doživljavati tek onda kada su se priključili "pokretu" Kraljice mira.

Plodovi su dolaska Kraljice mira, dakle, očiti. To nisu loši, već izuzetno dobri plodovi. U očima drugih "lošima" postaju tek onda kada ih netko pokušava iskoristiti za osobne promidžbene svrhe.

SUVREMENO DOBA

Današnja suvremena čovjekova tragedija nije nastala onoga trenutka kada je izumio atomsku bombu ili nešto slično tomu. Ona je nastala onda kada je on Bogu rekao ne. Zagovaratelji tzv. suvremenog doba s ponosom se sjećaju toga dana i nazivaju ga prosvjetiteljstvom i sličnim imenima. Slijedom te logike oni drugi ne bi mogli biti suvremeni sve dok ne pristanu srcem i dušom (oprostite, ona ne postoji) uz ovaj pokret.

Ipak, stvari ne stoje baš tako. Oni koji su u prijelomnim povijesnim mijenama ostali uz Boga nisu doveli do toga da nastane atomska bomba i da ona bude rabljena, nisu se isto tako bez bilo kakvog osjećaja za čudorednost počeli baviti genetičkim inženjeringom itd. Njihova se uloga, zapravo, sastojala u tomu da budu protuteža nezrelim čovjekovim nastojanjima.

Nemam namjeru nikoga vrijeđati, ali je zaista nezrelo osloniti se samo na samoga sebe. Kao ljudska bića, mi smo, nažalost, krhki i lomljivi. Potreban nam je, stoga, netko na koga se možemo osloniti i komu možemo doći kao nekomu dragom. A to je u najvećoj mjeri Bog.

Kraljica nas mira neprestano uči kako se otvoriti ovoj mudrosti. Taj je njezin govor suvremen i ispunjenje je svih onih lijepih želja koje ima današnji svijet. Unatoč, naime, svom otklonu od Boga, ova današnja civilizacija ne može zaboraviti da čovjek u svakom vremenu treba biti dobar, imati prijatelje...

Svaki dan koji proživimo jest naše suvremeno doba. Naš odnos prema Bogu pokazat će nam živimo li u to suvremeno doba ili živimo u izmaglici svoje lažne ljudske umišljenosti, odnosno u velikim pogrješkama prošlosti. Tko je, dakle, konzervativan?

ŠKOLA ZA ISKRENE

Tko proboravi koji dan duže u župi Međugorje, počinje zapažati lica koja pripadaju različitim narodima i rasama. Nakon što se, naime, smjestio u prostoru i vremenu, nakon što je postavio svoj odnos prema međugorskim događajima može se posvetiti promatranju drugih oko sebe. Ono što primjećuje može se sažeti u nekoliko riječi: svi se zajedno mole, družu i nitko nikome ne smeta.

Naravno da im nije bilo nimalo lako doći do ovakvog stanja. Trebalo je preskočiti sve naučene sheme i prepoznati da smo svi jednaki pred Božjim očima. Ponavljam, svi smo jednaki, nitko nije jednakiji.

Kraljica mira jest ona koja je otvorila ovu školu. Ona je glavni predavač, a sastavljač programa jest Bog. Zbog toga đaci u ovoj školi uspješno završavaju obuku, samo ako to žele, bez obzira na svoje ljudske sposobnosti. Ocjena im je tada svima ista, budući da Bog cijeni zalaganje, a ne suhi postignuti rezultat.

Gradivo koje se predaje ne izvodi se samo u župi Međugorje i nikada ne ovisi o broju učenika. Gospi i Bogu dovoljan je i samo jedan učenik, pa

nalazio se on i na kraju svijeta. Oni dolaze k njemu i žele ga podučavati. Sve što on treba učiniti jest otvoriti vrata svoga srca i početi sricati prva slova u ovoj školi. To je ujedno i jedina nadoknada za sve trenutke podučavanja.

Znam odmah tko se neće upisati u ovu školu. Bit će to svi oni koji životu pristupaju neiskreno. Oni znaju da Bog vodi ovaj svijet, ali na to samo odmahnu rukom. Draži im je trenutni varljivi sjaj ove zemlje, nego kraljevstvo nebesko koje nas tek očekuje. No, isto tako znam tko će se odmah upisati. To su svi oni koji su iskreni, koji se ne boje proći kroz poteškoće da bi stigli do pravih stvari. Ovo je škola upravo za njih.

MIRONOSCI

Nosimo mir! To je usklik koji Kraljica mira godinama i godinama ponavlja u župi Međugorje. Svi, naravno, prisežu da su upravo oni ti koji djeluju na taj način. No, je li to baš tako?

Jedni u ovom suvremenom svijetu mir shvaćaju na taj način da ono što misle da je dobro silom nametnu drugim ljudima i drugim državama. Takvi su spremni podržavati utrku u naoružanju, pojedincima i narodima propisivati oblike ponašanja, svoje sugrađane lažno obmanuti sredstvima društvenog priopćavanja... Jednom riječju, njima nije do prave istine, nego samo do "istine" koja im može poslužiti za njihove sebične namjere.

U drugu skupinu spadaju oni koji su spremni prihvatiti istinu, pa ma kakva ona bila. Oni ljube sebe i svoj narod, ali isto tako i druge i njihov narod. Shvaćaju da nas samo sveopće bratstvo svih ljudi može dovesti do sreće i blagostanja. Uzor im je Isus Krist koji nijednoga čovjeka nije isključio iz svoga naviještanja. Prvi je koji je pružio ruku svakom čovjeku i izbrisao sve razlike među ljudima. Na temelju takvoga njegova postupanja iznikli su kasnije raznorazni pokreti koji ponekada nisu imali nikakve dodirne točke s kršćanstvom.

Ima i onih koji stoje negdje između ova dva stava. Nećemo sada o njima, budući da bi nas to daleko odvelo.

Što učiniti? Zar ne, odgovor je potpuno lagan? Treba prihvatiti ono što navješćuje Kraljica mira. Nema pojedinaca i naroda koji su "jednakiji". Svi smo mi jednaki na isti način. Vrijeme je da Kristova zamisao o sveopćem ljudskom bratstvu konačno pobijedi na ovoj zemlji. Odgovornost je, naravno, i na nama. Trebamo se zauzeto moliti!

DJETINJSTVO POVIJESTI

Svatko na ovoj kugli zemaljskoj ima svoje djetinjstvo, pa tako i čovječanstvo. U tome ćemo se svi lako složiti, samo se nećemo lako složiti oko toga kada je to djetinjstvo započelo. Znanstvenici koji znaju samo za znanost, ali ne i za dušu, pokušat će to izreći pomoću broja godina kada se čovjek biološki počeo približavati svome današnjem obliku. Oni drugi koji priznaju i dušu u čovjekovu životu izreći će to na neki drugi prikladni način. Mi koji se nazivamo kršćanima, i uz to smo znanstvenici ili obavljamo druge časne poslove, reći ćemo zacijelo da je djetinjstvo čovječanstva započelo s Isusom Kristom. I bit će to izričaj koji će nas ispuniti poput najljepšeg dara.

Sve ono što se događalo prije Isusa Krista jest ustvari samo onih devet mjeseci koji su potrebni da bi se dijete rodilo. Čovječanstvo se razvijalo i postajalo sposobnim ugledati svjetlo dana. Tek kada se Isus rodio i ono je postalo sposobnim prohodati i reći da je tu. Isus je Krist tako postao kamenom međašem u povijesti čovječanstva. Ne može se više živjeti kao da on ne postoji. Odnosno, može se, ali takav način života poprima još veću težinu nego prije.

Svake godine diljem zemaljske kugle slavimo ovaj događaj Isusova ulaska u naš život. Vanjski izgled tih slavlja je više-manje uvijek isti. Međutim, naše nutarnje stanje je različito. Ima nas kojima je glavno provešeliti se, dobiti neki dar, posjetiti prijatelje... i to je to. A trebalo bi biti drugačije. Slavlje Isusova rođenja jest trenutak preispitivanja našega stava prema onome što je on uradio za svakoga od nas. Tek kada tu uspostavimo pravo stanje, možemo se radovati zajedno s drugima.

Bog nas ne ostavlja same u našem snalaženju ovim zemaljskim stazama. Da bismo već jedanput shvatili što je to on učinio za nas i da bismo iz toga izvukli pravu korist, poslao nam je svoju Majku. Ona nam iz dana u dan prenosi njegove poruke. Želi nas naučiti kako u sebi sačuvati svježinu i toplinu svoga djetinjstva. Na nama je shvatiti tu mudrost.

I kao pojedinci i kao čovječanstvo imamo određeni broj godina i drugi nas možda zbog toga smatraju odraslima. No, odrasli smo tek onda kada u sebi osjećamo neprekinuti tok od svoga izvora do naše duše. Tek tada možemo imati svoju osobnu i svoju zajedničku povijest, odnosno tek tada ona može imati svoje djetinjstvo. Bude li ga imala, neće biti hladna i narogušena, nego topla i mila.

ISTINITOST RAČUNA

Uvijek kada završava jedno razdoblje a počima drugo, volimo napraviti završni račun. Ishod, ipak, obično već unaprijed znamo. Učinit ćemo sve da on izgleda povoljno za nas.

Gore iznesena tvrdnja potvrđuje se svake godine dok svijet slavi tzv. Novu godinu. U sredstvima društvenog priopćavanja nižu se uspjesi za uspjesima. Da ne bi sve izgledalo tako blistavo i zbog toga neuvjerljivo, progovori se i o crnim životnim stranama. No, na kraju ipak ispane da je naše usmjerenje bilo ispravno i da samo treba malo bolje pripaziti sljedeće godine.

A čini mi se da bi trebalo itekako pripaziti. Kao čovječanstvo stjerani smo u mišju rupu. Teorija liberalizma otvorila je vrata svemu i svačemu. Na taj način pokušavaju se skriti temelji na kojima jedino može počivati čovječanstvo i sve ono što ono čini. Čovjek više nije biće koje nastava zemlju, nego biće koje ju uništava u ime svoje ugode. Zbog toga mu se događa da samo sebe tjera u mišju rupu i da tamo drhturi pred nadolazećim događajima.

Bogu se zacijelo ovakvo stanje ne sviđa. Preko Kraljice mira nam neprestano poručuje kako izići

na svjetlo dana i ničega se ne bojati. Kaže nam da budemo radosni, otvoreni, slobodni, da udišemo život punim plućima. Imamo na to potpuno pravo. On nam ga je dao prilikom našega rođenja i ne želi da nam ga bilo tko drugi uzme. Gospa nas poput nježne majke uvjerava u to. Vodi nas za ruku da bismo već jedanput prohodali i shvatili da se ovom zemljom može ići uzdignute glave.

Prijelaz iz jedne u drugu godinu u svetištu Kraljice mira u Međugorju živi se u molitvi i pjesmi. Radost je itekako prisutna, samo je različita od "radosti" koju pruža razuzdana pjesma i obilje pića i ića. Oni koji ju proživljavaju pokušavaju pod svoje račune staviti istinit predznak. Možda i nije tako lijep, ali je takav kakav je i zacijelo će sljedeći put biti bolji.

U GOSPINOJ ŠKOLI

GOSPIN DOLAZAK

*Klečali smo svi zajedno u klupama,
a onda su oni, vidioci, istupili naprijed.*

*Tišina je bila, puna kao šipak zrna,
njihove su se usne živo micale,
radost ih je obasjavala poput ljepote,
netko im je došao u goste, drag i mio.*

*Ja ništa tog popodneva vidio nisam,
tek sam svoje srce lomio tišinom i mirom,
oblikovavao sam ga u uvjerenje i znamen:
Gospa je tu, a ja mogu biti ako hoću.*

*Vani je bilo puno ljudi, puno životnih priča,
osjećao sam da ih Gospa sve nježno grli
rukama,
znao sam to po titrajima svoga malenoga srca.*

ONO BITNO

Da bi se dobro živjelo nije potrebno poglavito imati što više tvarnoga u svojim rukama. Tko tako postupa nerazuman je, budući da mu ono tvarno priječi uzeti bilo što drugo. Svaki razuman čovjek najprije će potražiti ono duhovno. Tako oboružan moći će izići kao pobjednik u borbi s tvarnim.

Gospa nas u svojoj zadnjoj poruci poziva na pobjedu. Ona započinje odlukom za mir. Ta odluka naravno da ne bi smjela biti poput odluka ovozemaljskih moćnika u zadnje vrijeme. Usta su im bila puna mira i odlučivanja za mir. No, iza svega toga krio se njihov sebični interes. Naša odluka za mir trebala bi biti donešena iz dubine srca. Ne smije nas voditi nikakav interes, nego samo dobro. Trebamo živjeti u miru, kao i svatko drugi oko nas.

Da bismo došli do mira ne možemo se osloniti samo na svoje snage. One su nedostatne i krhke, poput svega ostaloga na ovoj zemlji. Potrebno nam je se osloniti na našega Boga. On nam pomaže donijeti prave odluke u našem srcu. Kada zbog svojih odluka naiđemo na poteškoće, s njim će nam biti lakše svladati ih.

U ove teške ratne dane nemojmo se bojati biti ljudi mira. Ne znači to ostaviti svoju domovinu na cjedilu. Zar su naši branitelji išli braniti je zato što su nekoga mrzili? Oni su dali svoje živote za mir svih nas. Onaj tko voli mir u svakome trenutku zna što mu je činiti.

Čovjek mira nikada ne mrzi. Zbog toga je mudar i pun ljubavi. Ta ljubav otkriva mu nove vidike i čini ga sposobnim u ljudima oko sebe pronaći prijatelje. Lako je, naime, od drugih učiniti svoje neprijatelje, ali prijatelje, to je već malo teže. Zar ima itko tko je duševno zdrav da to ne želi?

Nije to ljubav koju naviještaju neka sredstva društvenoga priopćavanja u današnjem svijetu. Oni sve svode na tjelesnost. Na taj način čovjek je obeščašćen. Sveli su ga na tvar koja ima ograničeno vrijeme svoga trajanja. Ljubav, pak, nema granica. Ona je vječna, budući da potječe od Boga. Sveto pismo nam svjedoči da je upravo zbog nje Bog stvorio svijet. Kao krunu svega stvaranja stvorio je čovjeka i to na svoju sliku. Zadatak je čovjekov na ovoj zemlji približiti se toj Božjoj slici u sebi, a ne onome tvarnome oko sebe. Samo će mu to dati pravu sreću i njegov život ispuniti smislom.

Puno je danas onih koji su zbog besmisla u svome životu krenuli krivim putovima. Najzorniji su primjer oni koji se drogiraju. To su većinom ljudi koji su u životu htjeli doseći prave vrijednosti. Nisu uspjeli zbog prilika u svojoj obitelji i u široj i

bližoj okolici. Na svoja pitanja dobivali su krive odgovore i zato su otišli krivim putovima. Malo je onih koji su se tek htjeli malo zafrkavati drogirajući se.

Mi obično ovakve odbacujemo. Gospa ih za razliku od nas prima. Prenosi im Božju poruku i potiče ih vratiti se s toga puta. Uvjerava ih da je to moguće, samo ako žele. Nema te stranputice s koje se ne može vratiti uz Božju pomoć. Zlo je ono koje nam govori suprotno. Ne vjerujemo mu nikada, jer ćemo biti prevareni.

Zamka zla najviše se osjeća na području praštanja. Naravno da nije lako oprostiti. Čini nam se da imamo pravo mrziti ili u najmanju ruku odgovoriti istom mjerom. Međutim, nerazumno je to. Mrzeći nekoga mi poglavito nećemo naškoditi njemu, nego sebi. Dani će nam prolaziti sivi i bezbojni. Ako i uspijemo ispuniti svoju mržnju, tek tada ćemo vidjeti da smo tragično pogriješili.

Oprostiti, drugom riječju znači ne mrziti. Nije to nikakva slabost. Oprost ne odgovara, iako i to može biti, trenutačnom oslobađanju nekoga od njegove krivice. Ako je učinio neko loše djelo, treba i snositi posljedice zbog toga. Naš mu oprost samo kaže da mu nismo mi krivi, nego on sam sebi. No, uvijek se zna tko utvrđuje tu krivicu i određuje kaznu za nju.

Mudrosti opraštanja Gospa nas najprije želi naučiti u našim obiteljima. Ako ne znamo oprostiti

onome tko nam je blizak i drag, kako ćemo to moći učiniti nekome drugom?

Ne znam možemo li mi sve ovo? Znam samo da imajući mir u sebi, voleći i opraštajući, postat ćemo drugi ljudi. Shvatit ćemo što je ono bitno u našem životu. Odluka je na nama.

NAŠ PUT

Svatko od nas kada nešto započne bira sredstva kojima će to najlakše postići. Ona će zacijelo ovisiti o tomu što držimo o životu, odnosno kako smo izgradili svoju nutrinu.

Kazavši "ja sam kršćanin" dajemo o sebi sliku onoga koji se želi osloniti ne najprije na samoga sebe, nego na Boga. To bi tako moralo biti. Naravno mi sami znamo je li to baš tako ili nam je naše kršćanstvo samo jedan od običaja koji držimo.

Gospa nas poziva biti cjelovitim kršćanima. Ona zna da je ispod našega dostojanstva biti kršćanima i ljudima tek napola. Takvi nikamo ne stižu. Svakodnevno se guše u svojoj polovičnosti. Tek cjeloviti kršćanin živi život u radosti i sreći. Uspijeva dotaknuti onu drugu stranu stvarnosti.

Na jedan ovakav put može se uputiti i uspješno ga proći samo ako smo spremni obraćati se. Nemojmo reći da smo to već učinili. Svaki dan novi je izazov. Ulaskom zla u svijet ljudima je postalo nemoguće obdržavati uvijek do kraja svoja obećanja. Moraju neprestano nad njima bdjeti, čuvati ih od zla utjecaja okoline.

Obratiti se ne znači samo redovno moliti neke molitvice, ići na misu, nego to znači potpuno promijeniti smjer svoga života. Kada to učinimo, samo će od sebe biti razumljivo da molimo određene molitve, idemo na misu, postimo...

Tko se obrati takav počinje, znači, živjeti sve poruke koje je Gospa kroz proteklo vrijeme upućivala svim ljudima. One u njemu daju plod koji će učiniti sretnim ne samo njega, nego i sve oko njega. Nije više sebičan i ne gleda samo na sebe. Zna da ga drugi trebaju i da on treba druge. Naizgled sasvim jednostavno. A nije. Zahtijeva se mnogo toga da jednoga dana shvatimo da nas drugi trebaju. Da mi druge trebamo, to nam je jasno. No, napor se isplati. Jedna od najljepših nagrada jest kada nam netko kaže "hvala ti što si takav". Ispuni nas ta rečenica dubokom srećom i zadovoljstvom. Naravno i odgovornošću.

Poslušati nam je danas Gospin govor. On na poseban način odzvanja u vremenima korizme, naše pripreve za Uskrs. To je vrijeme Crkva zamislila kao vrijeme preispitivanja našega hoda. Nije, naime, važno samo hodati, već je važno dobro hodati. Tada čovjek postaje drugačiji, odnosno ulazi u milosno stanje. Izvanjski to ne mora izgledati tako, ali u našoj nutrini posve je drugačije stanje. Ova zemlja nije mjesto gdje sve prestaje. Ona je samo prostor kroz koji moramo proputovati da bismo zaslužili i došli do onostranosti.

Naše životne odluke i putovi nisu važni samo za nas. Na njih gledaju i na njih se oslanjaju i naš narod i Crkva u kojoj smo kršteni. Zaboravimo da smo sami na ovoj zemlji. Neozbiljno je to. Obratiti nam je se i krenuti pravim putem. Ne recimo da su ova vremena teška i da nam to nekako ne dopuštaju. Ovo su najbolja vremena za takva djela. Poslušajmo svoje djetinje srce koje nam progovara u dubini. Ono se ne boji teških vremena. Boji se samo krivih odluka. Ne donosimo ih nikada. Radije budimo spremni nešto pretrpjeti, nego zbog časovite ugode mnogo toga izgubiti. Hrabri su oni koji se usude, a ne oni koji pobjegnu. Nagrada će biti njihova.

ODGOVORNOST

Tri su bitne silnice koje određuju svakoga od nas kao osobnost: ljudska smo bića, određenog smo vjerskog uvjerenja, zauzimamo određeni položaj u društvu. Skupiti sve ove silnice u jednu cjelinu znači zaokružiti se kao ličnost. A to svatko želi biti. Čak i onaj tko ne poštuje ništa na ovome svijetu. Na stranu to je li takvo njegovo shvaćanje ispravno ili ne.

Važno je i koji redosljed dajemo ovim silnicama. Počnemo li s krive strane, lako ćemo zapasti u napast da počnemo djelovati ne iz pravednosti, nego iz želje za osobnim probitkom. Bitno ćemo proglasiti nebitnim i pokušati ga braniti svim sredstvima. Kad jedanput uđemo u takav krug, bit će nam teško izići iz njega.

Bilo što da smo u životu ipak smo najprije ograničena krhka ljudska bića. Netko nam je potreban da bismo se na njega oslonili, netko tko nas neće najprije pitati za naša vjerska uvjerenja i društvenu uspješnost. S njim ćemo se u društvu odmoriti i nakon toga postati sposobnijima shvatiti sve svoje promašaje i krive stavove.

Lagano je ovaj vid razmišljanja prepoznati u međugorskoj duhovnosti. Gospi nije važno s

kojega kraja zemlje ljudi dolaze. Njoj je važnije da se oni ovdje prepoznaju kao ljudi, kao braća i sestre. Ona je majka svih, a ne samo pojedinih.

Našavši se u dimenziji naše ljudskosti, lakše ćemo se naći i kao sljedbenici različitih vjerskih uvjerenja. U Međugorje su takvi dolazili i dolaze. Tu su učili cijeniti jedni druge i shvatiti da nam je mir svima potreban. Jednom takvom nastojanju Crkva je na II. vat. saboru dala ime *ekumenizam*. Ne smijemo u ime različitih uvjerenja dizati ruku jedni na druge. Trebamo jedni druge poštivati.

Ovakvim stavom ne upadamo u vode new age-a. Ne želimo sve pomiješati i reći da je svejedno što smo. Želimo se samo očistiti za susret, za blizinu. Tek takvi možemo mijenjati sebe i svjedočiti snagu naših uvjerenja.

Postavši svjesnim osobama i svjesnim vjernicima, lako ćemo odgovoriti zahtjevima našega društvenog položaja. Radit ćemo s radošću i odgovornošću za svijet u kojemu živimo. Nikada nećemo dopustiti sebi biti nepoštenima i to braniti time da su i drugi takvi. Mijenjat ćemo svoje loše navike i biti zadovoljni što ih mijenjamo.

Suvremeni svijet, nažalost, sa svojim maglovitim navještajem Novoga doba ne pokušava nas naučiti nikakvoj odgovornosti, već nas opija slatkastim riječima. Počesto nam pokušava prodati laž pod istinu. Nama je to prozreti i ne odbaciti ga. Mi nemamo nekog drugog svijeta u kojem bismo živjeli. Ovaj moramo pripitomiti i učiniti našim prijateljem.

Gospa od nas traži samo istinu i ništa više. Zahtijeva, nadalje, da tu istinu i živimo. Time ćemo postati odgovorni. Neće nam se dogoditi da ne znamo tko smo, što smo i što hoćemo.

HODOČASNIK

U suvremenom svijetu Međugorje je postalo svetim mjestom. Zacijelo ne po ljudima koji tu žive ili po nekom određenom čovjeku, nego po duhovnoj snazi koja se tu pronalazi. Bog je progovorio svome narodu u pustinji i poveo ga prema sreći.

Nekada se na ovakva mjesta išlo pješice, hodočastilo. Danas se dolazi raznoraznim prometnim sredstvima, ali smisao ipak ostaje isti: mi hodimo svome Bogu i častimo ga. Od samoga načina putovanja mnogo je važnije ono što se zbiva kada se dođe u Međugorje. Tko se tu ne zna otvoriti svome Bogu, čuti njegov glas, uzalud mu je da je propješačio stotine i stotine kilometara.

Kada se ovamo dođe, nije više važno tko si bio prije, što si prije predstavljao. Ovdje su svi jednaki. Svakomu je pasti na koljena i priznati da su sve ljudske časti samo prašina što je vjetar raznosi. Ostaje samo ljepota i snaga našega srca koja nas sprema za prihvaćanje kraljevstva nebeskoga. Njega je pogrešno očekivati da dođe jednoga dana. Ako zaista želimo biti netko i nešto, otvorimo ta vrata već sada svojim ponašanjem, svojim

djelovanjem. Bog nije odbacio ovu zemlju. Mi smo je odbacili svojim krivim shvaćanjem Boga.

Hodočastiti, dakle, znači susresti se. Ne samo s Bogom, nego i s čovjekom. U Međugorju su se događali nevjerovatni i zadivljujući susreti, kao onaj nesuđenog ubojice i njegove nesuđene žrtve. Razlog je bio politički, a poznato je da oni koji su njime ispunjeni idu do kraja. Nesuđeni ubojica čak je zbog svoga pokušaja jedno vrijeme i proboravio u zatvoru. Tamo je i čuo za Međugorje. Na Križevcu se susreo sa svojom nesuđenom žrtvom. Jedan od njih se peo, a drugi silazio s Križevca. Prepoznali su se. Grobni muk, a onda stisak ruke. Oni su se susreli.

Ako se susretnemo s Bogom i s drugim ljudima, zar se možemo ne susresti sa sobom. Mi nismo jedinke dostatne same sebi. Tek onda kada se dajemo osjećamo svoje duboko nutarnje ispunjenje. Ne može to svatko. To može samo onaj tko je dozrio kao plod na stablu. Jesmo li zaista dozreli i širimo li miris punine oko sebe?

Hodočašće nas zaista može promijeniti. I u trenutcima tužnim i u trenutcima radosnim pođimo na njega. Ne mora to biti samo neko određeno mjesto. Najprije to mora biti naše srce. Sve će poslije biti jednostavno. Neće nam se dogoditi da smo uzalud nekamo hodočastili. Prepoznat ćemo se kao istinske ljudske ličnosti.

DOČEK

Imao je Isus učenika brzih i na jeziku i na djelu, ali onda kada je obješen na križ njih nekako nije bilo blizu. Uz njega su ostali samo njegova majka Marija i nježni učenik Ivan.

Tko stoji uz naše životne križeve, na koga se mi oslanjamo?

Došavši u Svetište kraljice mira u Međugorju zacijelo ćemo prepoznati da je to ponovno Marija, Isusova i naša majka. Ne znam samo tko je Ivan. To bi svatko od nas trebao znati.

Na ulazu u svetište s desne strane stoji Gospin kip. Bijeli mramor. Jedna je ruka presavijena u stavu molitve, druga u stavu poziva ili još bolje rečeno dočeka. Gospa nas prima kao svoje sinove i kćeri i želi nam pokazati put.

Nemojmo se odmah mrštiti. Ne poziva nas Gospa samo na neprestanu molitvu. Ali i da jest, zar nismo nikada čuli da se može proživjeti jedan takav život. Nije molitva odvojenost od života, nego ukorjenjivanje u njega. Zna to svatko tko je to pokušao. No, Gospa nas poziva i na djelovanje. A najjače djelovanje jest biti hrabar, kao što je ona bila hrabra. Tada nećemo imati ništa ni protiv

molitve, ni protiv čega drugoga. Shvatit ćemo što to znači živjeti i biti sa svojim Bogom.

Ne zaboravimo ni Ivana pri svemu ovome. Pronađimo ga među onima koji nas okružuju. Ne gledajmo najprije na izgled, nego u srce. Iznenadit ćemo se kada ga pronademo i upitati se kako to da ga nismo prije vidjeli.

Ipak, radije od ovoga govora i od bilo čijeg drugog govora, poslušaj Božji govor kada dođeš u svetište. On te, naime, tamo očekuje. Možda su ti rekli da je do Boga teško doći ili da se on uopće ne brine za nas. Nemoj ni njih slušati. Stani pred Gospin lik i razmisli. Ne traži nikakav uzmak. Budi potpuno hrabar. To će te otvoriti i shvatit ćeš kako se to Bog može čuti.

Odbaci od sebe pomisao da sve ovo nije suvremeno. Ako tako misliš, upitaj se, a što je to suvremenost. Zar droga, kriminal, nepoštenje, prijevara, oholost, odbacivanje nekoga vrhovnog kriterija... i da ne nabrajamo dalje. Kuća se nikada ne gradi bez temelja, kako to danas mnogi pokušavaju.

Tebe netko čeka. Prepoznaj to i nakon toga budi i ti spreman nekoga čekati.

MUDROST

Stojimo svakodnevno pred mnogim izazovima. Osim što naši ukućani, susjedi, prijatelji imaju različito mišljenje od našega, imaju ga i sredstva društvenog priopćavanja. To mišljenje odgovara onome što oni misle. Dok za ukućane, susjede i prijatelje držimo da su im mišljenja blizu našem, nismo to sigurni za sredstva društvenog priopćavanja. Ona nam, naime, počesto prenose potrošački duh, protiv čega Gospa ustaje u svojoj poruci.

Ovo su vremena kada treba biti mudrim. Mnogo je glasova. Treba izabrati onaj pravi i za njim krenuti.

Potrošačko društvo dovelo je do toga da je čovjek postao roba. U drugome ne gledamo prijatelja i suradnika, već onoga koga treba iskoristiti na nama odgovarajući način. Veze među ljudima su srušene, sve je dovedeno do besmisla.

Bog ne posustaje, kao ni prije u povijesti. Poziva nas k sebi da bi nam darovao pravu slobodu i pravu ljubav. One su različite od onih na našim tv ekranima. Tamo, zapravo, počesto vidimo samo ime od slobode i ljubavi i ništa više. Ljudi prazna duha ne mogu nam ih prikazati onakvima kakvima

one zapravo jesu. To može samo Bog. Njegova ljubav i njegova sloboda jesu naš rast. Osjećamo da smo s njima puniji, a ne prazniji. Omataju nas kao oklop koji je sposoban izdržati svakodnevne neugodnosti što nas susreću.

Ako je u naš duh posijano loše sjeme, imajmo snage izbaciti ga. To će značiti da se znamo obratiti i da znamo što je korizmeno vrijeme. Kako nam Gospa kaže, dovest će nas to do toga da u nama procvate uskrснуće. Imat ćemo proljeće u sebi, a ne hladnu odbojnu zimu. Kad bismo samo znali poslušati!

Naša je duša najveće bogatstvo koje imamo. Nemojmo misliti da je svejedno kako se ponašamo i da to ne utječe na nju. Drugi nas prepoznaju po našoj duši. Možemo imati lice ovakvo ili onakvo, za one koji imaju u sebi prave vrijednosti to je potpuno svejedno. I mi ćemo moći ući u njihovo bogatstvo, ako im progovorimo svojom dušom.

Kažemo da nije lagano biti mudrim. Ovisi kako to shvaćamo. Ni dati novi život nije lagano, pa ipak majka ljubi svoje dijete. Mudrost se ne kupuje na novinskim kioscima, ni u zadimljenim svratištima. Ona se pronalazi u slušanju Božje riječi koja nas već ovdje na zemlji uvodi u život vječni.

KRIŽEVAC

U kršćanstvu je poznat odlazak u pustinju. On je služio ljudima da bi se pročistili i tako u što većoj mjeri shvatili svoj život u odnosu prema Bogu, sebi i drugima. U njoj su izrasli nebrojeni sveci i doživljene nebrojene milosti.

U Međugorju je pustinja Križevac. Godine 1933. župljani su ga učinili time sagrađivši na njegovu vrhu 9 m visoki križ. Otada traje njihovo hodočašće na to mjesto. Hodočasnici koji su došli mnogo godina kasnije, nastavili su isto. Pridružili su se župljanima u zajedništvu vjere. Pokazalo se da nije važno tko smo i što smo, nego što činimo.

Došavši na brdo Križevac, naša osobna brda postaju manja. Ako imamo dovoljno upornosti, ona nestaju. Kamen, drača i ostale neugodnosti dozivaju nam u pamet da nije važno biti materijalno osiguran, nego duhovno. Razmišljamo li drugačije, rast će brda u nama. Gušit će nas svojom divljinom i neprijaznošću. Naprotiv, tko se potruži otvoriti se u svojoj nutrini, znat će sebe i sve oko sebe dovesti u sklad.

Griješi naravno onaj tko penjući se na Križevac misli da će time riješiti sve svoje poteškoće onako

kako je on sam zamislio. Poteškoće se rješavaju duhovnim rastom, koji ne ide uvijek onim stazama kojima bismo mi htjeli da ide.

Važna sastojnica uspinjanja na Križevac jest molitva. Ona se može izvesti na više načina. Možemo moliti ne obazirući se ni na što, a možemo moliti i služeći se postajama puta križa koje su tu postavljene. Na njima je dobro uočiti da je Gospa uvijek tu negdje. To je poziv nama da i mi uvijek budemo tu negdje sa svojim Bogom.

Došavši na vrh neizostavno se obazrimo na desnu stranu, na jedno drugo brdo, Brdo ukazanja. Opet je Gospa tu negdje. Pratila nas je i prati dok se penjemo svojim svakodnevnim životnim putovima punim križeva.

Naš hod Križevcem zasigurno nas neće opiti tjelesnom ugodnošću. On nas treba opiti hrabrošću. Sve se na ovome svijetu može riješiti ako imamo hrabrosti. Jesmo li toga svjesni i dopuštamo li Bogu da nas promijeni?

Kao ishod svega vjerujem da će biti stav služenja. Onaj tko se penjući Križevcem nije naučio da treba služiti, ništa nije naučio. Služenje je lijepa i blagoslovljena riječ i ponašanje. Od čovjeka zatvorena u sebe i puna poteškoća, čini čovjeka otvorena životu. Takvome se drugi dive i pitaju ga gdje je to naučio. Neka odgovor bude: u pustinji, na Križevcu.

BRDO UKAZANJA

Teške su bile one godine kada se Gospa ukazala u župi Međugorje. Zlo komunizma uživalo je u svojoj veličini, a ljudi stenjali pod njegovim teretom. Bilo je to tako na tzv. Istoku. No, ni na Zapadu nije bilo ništa bolje. Tamo se stenjalo pod naletom neodgovornog liberalizma.

Gospa je svojom pojavom ušla u te svjetove. Pozvala je ljude i s Istoka i sa Zapada okrenuti se potpuno Bogu i u njemu nadvladati sve svoje poteškoće. Svi smo mi braća i sestre, samo nas različite brige more, bilo je u pozadini tog poziva.

A sve je počelo na brdu zvanom Crnica. I sve je izgledalo isuviše jednostavno da bismo odmah povjerovali. Mi smo naučili na nešto složeniji način postupanja. Šestero najobičnijih djevojčica i dječaka postali su glasnici nove stvarnosti. Bog je progovorio svome narodu preko svoje Majke.

Milijuni i milijuni ljudi odazvali su se pozivu. Dolazili su sa svih strana ove kugle zemaljske. Popevši se na brdo zaboravljali su na sve razlike i u drugima prepoznavali braću i sestre. Osjećali su se pripadnicima nečega drugog, nečega novoga. Oni su hodočastili u Međugorje, odjekivalo je njihovom glavom i srcem. Rado su sretali jednake

sebi. Prepoznavali su se u Gospinim riječima: "Ja sam izabrala ovu župu". Znali su da je mislila na njih.

Komadić zemlje na kojemu se Gospa ukazala pripada hrvatskom narodu. Međutim, to ne znači da je Gospa njegova i da je on zaslužniji od nekih drugih naroda. Hrvatski narod je samo dobio tu čast biti čuvarom ovoga mjesta i ništa više. A teška je to zadaća. Zašto je povjerena nama, samo Bog to zna. Mi učinimo sve da bismo je ispunili.

Na mjestu Gospina ukazanja potrebno je u iskrenosti poslušati svoje srce. Bog će nam sigurno preko njega progovoriti. Okanimo se turističkog razgledanja, paljenja svijeća, pisanja po kamenju i sl. Bog želi govoriti i nemojmo ga smetati. Želimo li ga zaista čuti ili mi idemo nekim svojim putovima ne obazirući se čak ni na Boga?

Dugo već traje Božji govor u međugorskoj župi. Opasnim smo putovima pošli i krajnje je vrijeme vratiti se. Nemojmo se toga stidjeti. Pogriješiti se može, ali smo pogriješili tek tada kada se ne želimo vratiti nazad.

U doticaju s Bogom preko Gospe, čovjek se mijenja. I samo brdo promijenilo je svoje ime. To je sada Brdo ukazanja. Samo, kome? Zar ne, tebi i meni?

USKRSNA MOLITVA

Ovoga Uskrsa možete se odmarati tu i tu, u tom i tom hotelu, cijene su umjerene..., tako obično glasi promidžba turističkih agencija u ove uskrsne dane. I oni se žele pridružiti proslavi Uskrsa, ali samo tjelesno.

Međugorje nije turističko mjesto. Nudi, ipak, ljudima odmor. Taj odmor potpuno je drugačiji i bolji od odmora u nekom hotelu na lijepom mjestu. Ovdje se čovjek odmara iznutra, u duši. Tako odmoren lako će se odmoriti i u tijelu. Neće mu biti potrebita posebna mjesta, nego ona gdje se zatekao.

Prvi korak prema odmoru ovdje ide kroz ispovjedaonicu. Nepojmljivo za suvremeni svijet. Ali za taj svijet nije nepojmljivo kada ljudi odlaze u psihijatrijske ordinacije ili k vračevima, gatarima i sličnima. U ispovjedaonici čovjek se ne oslanja na čovjeka, već na Boga. Mnogi su već psihijatri shvatili da ono što oni ne mogu učiniti, to može učiniti Bog. Na taj način ujedno su vratili i sebi dostojanstvo.

Uskrsno je vrijeme najbolje vrijeme za preispitati svoje mišljenje. Vratiti se redovitom ispovijedanju i molitvenom životu, znak je uskrsne

pobjede. Ne mogu se odbaciti naši životni križevi, ako ih ne donesemo pred svoga Gospodina. On, naime, zna što je to križ i pomoći će nam nositi naše križeve.

Uskrs u Međugorju jest mirenje sa svime što nam otežava živjeti. Može to biti naša prošlost, ljutnja na Boga, neslaganje s postupcima crkvenih predstavnika, širenje kriminala i nepoštenja... Onaj tko se pokloni pred Bogom, uz Gospinu pomoć moći će se nasmijati na sve to. Nama nitko ne može ukrasti naš mir, ako mi to ne želimo.

Dok se razotkrivamo u svojoj dubini, okolo nas miriše proljeće. Kroz škrtoost prirode probija se novi život. Netko će je gaziti bosim nogama. Način je to nutarnjeg liječenja. Naravno da se to ne mora učiniti. No, tko to učini neka se sjeti da poput sv. Franje treba biti nježan ne samo s ljudima, već i sa svim stvorenjima. Čuvati nam je ovaj komadić zemlje na kojemu živimo.

Imat ćemo prilike u Međugorju nabaviti i neki predmet za uspomenu. Ne znam kakav ćeš ti ponijeti. Ja bih najprije ponio svoje nutarnje iskustvo. Ono se može pretočiti u molitvu, ako to hoćeš. Uskrsna je to, naime, molitva. Ne priznaje više nikakve poteškoće na ovome svijetu. Svima im može pogledati u oči i zadovoljno udahnuti. Uskrs je poziv na život. Gospa nas u Međugorju neumorno tomu uči.

SVJEDOCI

Bude trenutaka kada se nesmotreno upitamo zašto se molimo, zašto smo dobri, zašto se obraćamo... Posebno se takvi trenuci žele u nama udomaćiti dok nas pritišće neka velika muka. Koji je naš odgovor?

U svojoj poruci Gospa kaže da želi da budemo njezini svjedoci. Ona ima povjerenja u nas, ona nas cijeni. Ne pita nas kakvu naobrazbu imamo, što predstavljamo u životu, nego samo želi čuti našu odluku. A mi je, nažalost, nismo uvijek spremni učiniti.

Ono što nas uvjetuje jest mišljenje ljudi oko nas. Nemamo uvijek dovoljno snage oduprijeti mu se i živjeti onakvim životom kakvim bismo zaista željeli živjeti. To nas čini nezadovoljnima, oduzima nam radost. Tada nas i manje poteškoće jednostavno mogu svladati.

Gospa nas, stoga, poziva na svakodnevno obraćenje. Ono poput svjetla treba bdjeti nad našim ponašanjem. Naizgled je neupadno, ali nas čini pravim ljudima. Velika obraćenja rijetko se čine. Čovjek ih nije sposoban podnijeti u velikom broju. Obraćenje je, naime, poput vode. Potrebna nam je za život, ali je tek rijetko pijemo u većim količinama.

U obitelji se uče prvi koraci izgrađivanja životnog stava. Ona je ono gnijezdo koje nam je potrebno da bismo očvrslili i tako spremni stupili u svakodnevne napore. Naravno da svoje ponašanje obitelj ne može crpiti iz sebe same. Molitva je svakodnevno mijenja. Ne samo molitva svakog njezina člana ponaosob, nego i molitva svih njezinih članova zajedno.

Tko se zna moliti, taj zna i tražiti volju Božju. Za onoga tko kaže da vjeruje, to treba biti svakodnevno ponašanje. Bog nam želi dobro. U njegovoj volji sadržano je to dobro. Zašto je onda ne bismo činili?

Zacijelo je Božja volja da budemo Gospini svjedoci. Ona nas treba da bi se ovaj svijet promijenio. Sebičnost je promijeniti samo sebe, a ne i druge oko sebe. Pri mijenjanju drugoga, nemojmo biti grubi i činiti to na silu. Poglavito to učinimo svjedočenjem. Ni Gospa nas nije i ne želi drugačije mijenjati!

OZDRAVITI

Kažu da je ovo suvremeno vrijeme veliko doba. Pravedaju to time da je čovjek postigao velika dostignuća na svim poljima ljudske djelatnosti. Ipak, nije uspio pobijediti raznorazne bolesti unatoč svemu svome naporu. I nadalje je ostao ono što je uvijek bio: krhak i lomljiv.

No, krhkost i lomljivost nije stanje koje neizostavno uništava čovjeka. Ono je takvo samo ako to mi dopustimo. Lijepo se to dade prepoznati u Svetištu Kraljice mira u Međugorju. Ovdje se najprije uči da smo krhki i lomljivi, a tek poslije toga se uči da smo u isto vrijeme jaki. Ne može se ovamo doći i reći: čuj Bože, ja bih htio da mi bude tako i tako. Ovdje se dolazi da bi se najprije kazalo: Bože, poput cvijeta sam na ovoj kugli zemaljskoj, ali znam da me ti možeš sačuvati. Kako će to ići nije na nama kazati svome Bogu. Na nama je prepustiti se njegovom mudrom vodstvu. Kao nagradu dobivamo to da postajemo zdravi ljudi.

Nije zdravlje imati samo jako tijelo. Ono je u isto vrijeme i imati jak duh. Kada dodemo u Međugorje, može nam se dogoditi da naš duh bude izliječen, ali ne i tijelo. No, neće nam se nikada dogoditi da naše tijelo bude izliječeno, a duh ne.

Uostalom, i iskustvo je to kršćanstva sve do naših vremena.

Onaj tko je mudar nikada neće otići iz Gospina svetišta razočaran time što ga Bog nije izliječio. Bog nas uvijek liječi, ali na svoj način. Možda nam tijelo neće biti izliječeno, iako smo to željeli. Nerazumno je zbog toga odbaciti sve dobro što nam ga Bog želi pružiti. Ma kakvo da je naše tijelo, mi možemo djelovati kao jake ličnosti samo ako to mi želimo.

Ovo suvremeno vrijeme i jest i nije postiglo mnogo. Odgovor zna svatko od nas. Imamo li želju biti zdravima, služiti se na pravi način suvremenim dostignućima, onda zaista živimo u vremenu velikih napredaka. Jesmo li, naprotiv, sebični i sve što danas imamo iskorištavamo za svoju sebičnost, živimo u vremenu velikih nazadaka. Sve stvari svoj smisao, naime, dobivaju od nas. Svatko će se s time složiti, iako će u isto vrijeme biti i onih koji će dopustiti da oni dobivaju svoj smisao po stvarima. Ali, to je velika zabluda. Gospa nas uči ne upasti nikada u nju.

Zatvorimo danas sve knjige i sve novine o zdravlju. Sjednimo negdje na mirno mjesto i posavjetujmo se sa svojim Bogom što je to zdravlje. Poslije toga možemo ponovno otvoriti te iste knjige i novine. Tek ćemo ih tada pravo razumjeti.

KAKO ISPRIČATI PRIČU

Danas se u svijetu događaju mnoge predstave pune sjaja. Da bi one to doista i bile, na njihovu je promidžbu utrošeno mnogo novca i vremena. I sve to traje jedno određeno vrijeme, nakon kojega se svjetla pogase i samo će se još možda u nekim ljetopisima spominjati da je toga i toga nadnevka tu i tu bio taj događaj.

S ukazanjem Gospe u župi Međugorje, naprotiv, nije tako. Iako se na ovom malom prostoru neprestano skuplja veliki broj ljudi, sve to, ipak, nije predstava u nizu drugih. Gospino ukazanje nije to ni po tome što nitko ništa nije pripravljaao, niti trošio tvarna sredstva na promidžbu.

Gospa svojim ukazanjima nikoga ne želi zadiviti, nego samo promijeniti one koji s njom dođu u doticaj. Njezina je uloga posrednička. Bog želi zahvatiti u ovu našu povijest koja je za nekoga nešto veličanstveno, za drugoga samo jedno veliko zastranjenje. Bilo kako bilo, Bog je na djelu i on daje nove smjernice našem životu. One su različite od smjernica koje nam daju raznorazne predstave.

Mi, kojima se događa i jedno i drugo, u kušnji smo koga poslušati. Nas koji vjerujemo ta kušnja

jednako snalazi kao i one koji ne vjeruju. Zar ne, poslušat ćemo svoga Boga? Njegov govor nećemo čuti u zaglušujućoj buci svakodnevnih predstava, kako onih kojima možemo pribivati izravno, tako i onih kojima možemo prisustvovati preko sredstava društvenog priopćavanja. Boga ćemo čuti u tišini svoga srca. Tek tada bit ćemo dokraja sposobni čuti i razumjeti bilo koji drugi govor. Neće nam se dogoditi da budemo prevareni.

Gospa nas kroz međugorska događanja uči kako u potpunosti živjeti današnje suvremeno vrijeme. Ona nam ne kaže da ga trebamo odbaciti. To je nemoguće, budući da je ovo jedino vrijeme koje imamo na raspolaganju. S Gospom postajemo dobrodošli suvremenici svim ljudima oko nas.

Ovaj hod s Gospom i Bogom jest najljepša priča koju smo ne čuli, nego doživjeli. U njoj ne gubimo svoju osobnost. Dobivamo je u onoj mjeri u kojoj smo spremni otvoriti se.

Svima nam je razumljivo da kada smo doživjeli nešto lijepo šteta je to ne priopćiti dalje. Na nama je, znači, i drugima ispričati ovu prelijepu priču. Kako, sami moramo odgovoriti na to. Paziti nam je pritom da je ne proglasimo jedinim vrhovnim mjerilom. Ona je samo dio Božjeg spasenjskog plana nas ljudi. Pričajmo je stoga dalje u zajedništvu sa svojom Crkvom i kršćanskom zajednicom u kojoj se krećemo.

PRVA SLOVA

Početi prepoznavati slova velik je skok u životu. Dijete osjeća da je ušlo u svijet odraslih, da je razumjelo zagonetku ispisanu na bijelim listovima papira.

No, ne piše se samo rukom i ne čita samo očima. Piše se poglavito srcem, a čita dušom. Tek nakon toga sposobni smo u cijelosti razumjeti svijet oko sebe i doprinijeti da on raste prema dobru.

Raznorazni nas učitelji žele uvesti u ove tajne. Važno ih je znati prepoznati i između svih njih izabrati one prave.

Nama kršćanima u ova suvremena vremena najveći učitelj koji nam se mogao dogoditi jest Gospa. Neumorna je i zna kako možemo isplivati iz svih poteškoća, ako to želimo. Jedna od prvih tajni u koju nas želi uvesti jest ljubav. Zapravo, želi nas upisati u školu ljubavi. Ne traži pritom od nas krsni list i ne pita nas za godine. Važno joj je samo da mi to želimo.

Sati provedeni u školi ljubavi neće zacijelo biti izgubljeni sati. Oni će biti blagoslov za naš život. Tiho i temeljito mijenjat će naše biće, kao što majčina ljubav mijenja budućnost svoga djeteta.

Ako ne budemo odmah razumjeli pojedino predavanje, ne recimo da škola nije dobra. Razmišljajmo o njemu, doživimo ga i srcem i razumom. Jednoga dana njegovo naučavanje prosut će se pred nas poput bisera. Tada nije potrebno ništa više nego ponijeti ga sa sobom u život.

Upišimo se u Gospinu školu što prije i počnimo učiti prva slova. Znam, dosta toga već znamo. Ali, ostavimo to sada. Gospa nam govori na drugačiji način od svih naših dosadašnjih učitelja. Ona obnavlja naš duh i razum vodeći nas prema Bogu.

Dolazak Bogu jest dolazak kući. Nju nam ništa i nitko ne može uništiti. S nama je gdje smo i mi. U najtežim trenucima možemo se u nju skloniti. Vjerujem da smo to barem donekle već iskusili.

Zasučimo rukave, ako već nismo, i počnimo učiti prva slova u Gospinoj školi. Nemojmo se bojati toga izazova. Mnogi su već u klupama i čekaju na nas kao na jednoga dobrog prijatelja.

NAVJEŠTAJ

Kada se mlađi u tramvaju ne ustane starijem, nije samo u pitanju nečija kultura, nego jednostavno shvaćanje života. Naučili su nas misliti samo na sebe. No, to nije Božja riječ i Božja mudrost.

Gospa nas uči kako prepoznati dostojanstvo u drugome, postati mu prijateljem. Prvi korak jest znati biti zahvalan. Ona nam to pokazuje primjerom. Zahvalna nam je za sve molitve i žrtve. Upamtimo, ne kaže vi to morate, nego hvala vam. Postupa prema nama ne kao netko tko je iznad i nedodirljiv. Ona nam želi biti blizu.

Ne bi samo neki trebali biti zahvalni ili aktivni. To trebaju svi učiniti. Izuzetka nema. Isprazan je govor "ja to ne znam". Nekada treba početi. Ako smo kršćani, nikako se ne možemo odreći aktivnog života. Kršćanstvo je kroz povijest mijenjalo ljude i događaje. Tek je ljudska osrednjost i bahatost razvodnila njegovu poruku. Mi smo danas pozvani biti novim prorocima i novom snagom vjere u kojoj smo kršteni. Drugim riječima rečeno, pozvani smo biti primjerima.

Mišljenje koje se danas počesto želi nametnuti jest mišljenje koje je poremetilo pravo shvaćanje

stvari. Za takvo mišljenje biti primjerom jest izgraditi kult ličnosti ili biti poznat po svaku cijenu. Takvo mišljenje izraslo je iz dubokog prezira prema čovjeku, a ogleda se u nevjeri.

Čovjek vjernik širi životvorno spasenje oko sebe. Na njega se drugi mogu osloniti, povjeriti mu svoje boli znajući da ih on nikada neće izdati. Kada nešto poduzima, on to ne poduzima iz sebičnosti, već iz ljubavi. Koja razlika od umišljenih i sebičnih ljudi koji nas ponekada okružuju radeći sve u ime nekog golog razuma!

U našem naporu da stvorimo svijet lijep za obitavanje, Gospa nas neće ostaviti same. Pomoći će nam biti svjetlo. A zar ima smisla to ne biti? Jedino nas naša lijenost može spriječiti u tomu.

Uspostavljajući dobar odnos s Bogom, mi izgrađujemo sebe i druge oko nas. Navješćujemo im da se ne moramo na ovoj zemlji glodati kao gladni vukovi, nego da možemo biti i prijatelji.

NJEŽNI GRUBIJANI

Budimo iskreni pa recimo da se vojsku obično ne cijeni. Miriše nam ona na grubijanstvo, a naša bi duša htjela biti nježna. Tek u onim trenutcima kada nam je domovina napadnuta i kada mir ugrožavaju neki zli ljudi, budi se ponovno naš osjećaj prema vojsci. Počinjemo je razumijevati.

Ne bih sada o tomu je li ispravan ili ne ovaj stav. No, znam da je vojska u Svetištu Kraljice mira uvijek dobrodošla. Gospa ih prima raširenih ruku da bi ih sačuvala od svega zla na koje mogu naletjeti na svome vojničkom putu. To zlo ne znači samo poginuti ili biti ranjen. Ono je poglavito ne znati se unatoč svemu u teškim trenutcima ponašati ljudski.

Dok je rat bjesnio svom žestinom u našim hrvatskim krajevima, naši su mladići počeli stasavati na poseban način. Postajali su vojnicima. Zajedno s rađanjem domovine rađala se i nova vojska. Ona je dolazila svojoj Majci da bi ih ona okrijepila. Iz toga dolaženja razvilo se malo-pomalo vojničko hodočašće. Svi su zajedno htjeli reći hvala svome Gospodinu. Ubrzo je upućen poziv i svim vojnicima svijeta da im se pridruže. Htjeli su naši mladići posvjedočiti da žele mir, ali ne samo za

sebe, nego mir za sve na ovoj zemlji. Počelo se tako graditi novo bratstvo. To je bratstvo po miru, a ne po oružju.

Najdirljivije je vidjeti te ljude dok se ispovijedaju. Naizgled gruba vojnička lica tada odaju svoju pravu svjetlost: nježna su. Nisu oni zaboravili, i ne žele to, što je ljubav, prijateljstvo, osmijeh... Oni tek obavljaju jedan od poslova potrebnih njima, njihovim obiteljima, domovini i ništa više. Dolazeći Gospi uče se kako biti nositeljima mira, a ne prijetnje. I to je pravi smisao vojničkog poziva: znati stvarati i nositi mir. Grublja strana se pokazuje samo u onim trenucima kada je zlo, ali zaista zlo, tako uporno da ga se samo silom može slomiti.

Samo onaj tko je barem malo bio s vojskom zna koliko je težak taj život. Ne zahtijeva samo jake mišice, već i spreman duh. Samo takav zna biti i nježan i grub u pravo vrijeme i na pravi način. Duša je tada sačuvana. Kod drugih to urađa time da ih počinju gledati na drugi način.

MIR NEMIRA

Samo onaj tko je boravio u Hercegovini zna što je kamen i što je sunce. Kada se spoje, tek najizdržljiviji ostaju uspravno.

Među takvima jesu i mladići koji se liječe u zajednici s. Elvire. To su oni od kojih smo jučer okretali glavu na ulici i upirali na njih prstom. Oni su se, naime, drogirali. Danas to više ne rade. Sada se mole Bogu, tuku tvrdi hercegovački kamen, odupiru se suncu što žeže i ustrajavaju. Okolo njih nema zidina, niti čuvara. Nemaju ni bilo kakvih lijekova kojima bi se izliječili. Kada ih stegne sjećanje na prošlost, onda pomažu jedni drugima. Nemaju nikoga zasposlenoga, nikoga koji je izučio neke velike škole da bi im tada pomogao. Zapravo, i ne žele nikoga takvoga. Mnoge škole oni su davno izučili.

Smješteni su u podnožju Brda ukazanja. Ono im, kažu, pruža neizmjernu snagu. U najcrnijim trenutcima, kada ni oni koji su to već prošli ne pomažu, uzdaju se da će im Gospa pomoći.

Njihove životne priče su teške. Dolaze s dna života. Znaju što znači živjeti na ulici, trpjeti njezin zakon. Tu su i naučili živjeti dvoličnim životom. Dolazeći u Zajednicu moraju se toga odreći. U

početku je to bolno, kasnije to postaje izvor iz koga crpe snagu i nadahnuće. Uče se biti otvorenima i prema sebi i prema drugima. Da bi to što lakše i što brže postigli, odriču se i novina, televizije, radija i svega onoga bez čega se može živjeti. Nije da oni to preziru, nego se uče kako to pravilno rabiti. Vježbaju svoju volju. Samo čovjek jake volje može sve izdržati. A da bi se postigla jaka volja nisu potrebni lijekovi; potrebno je mnogo molitve i rada. Tijelo i duh postaju izraz jedne jedine osobnosti.

Malo je onih koji nakon što su ih posjetili ne ostaju zadivljeni, počesto i zasramljeni. Nečija odluka da se počne drogirati ne znači samo da je on skrenuo s puta. Izraz je to i stanja u obitelji i društvu. Zbog toga se ne liječe samo oni. Liječe se i njihovi roditelji. Zajedno sa svojim sinovima počinju moliti i razmišljati na drugi način. Nemir koji je bio u njima polagano pretvaraju u mir. Odlazeći na Brdo ukazanja i Križevac učvršćuju svoju odluku. Oni koji ih posjete nakon njihova svjedočanstva zapamte to i počinju i sami ulaziti u mir.

GOSPA, UMJETNOST I MI

Što je to umjetnost? Pitanje je to staro koliko i ljudski rod. Već od samoga svoga početka čovjek je pokušavao izraziti stanje svoje duše na način da to i drugima bude razumljivo i prihvatljivo.

Međugorje je uvijek privlačilo umjetnike. Osjećali su da tu postoji nešto više od onoga uobičajenoga. Bez obzira na vjeru i političke nazore, skupljali su se u prostorima svetišta da bi dodirnuli zraku čudesnoga.

Za umjetnika vjernika zraka čudesnoga u Međugorju jest Bog. On se objavljuje svome narodu da bi ga podigao sebi, unio ga u umjetnost svoga života. Bog je, naime, najveći umjetnik. Stvorio je sve ovo što vidimo. A to je toliko čudesno da samo najveći umjetnici na ovome svijetu mogu tek neznatno to spoznati.

Istina je da mišljenje u današnjem svijetu pokušava zatrti osjećaje vjerskog u umjetnicima. Pokušava se nametnuti stav da umjetnik treba gledati svijet oko sebe i u njemu uživati i stvarati. Naravno da nitko nema ništa protiv toga, ali se uvijek postavlja pitanje, zar je moguće biti umjetnik bez vjere u nadnaravno. Gledati svijet oko sebe, diviti mu se, a u isto vrijeme ne gledati

onoga koji je stvorio taj svijet i ne diviti mu se jest nerazumno, odnosno neozbiljno i nedostojno pravog umjetnika. Zbog toga prognati Boga iz umjetnosti jest zadati smrt umjetnosti.

Vjerovati je uvijek značilo biti umjetnik u punom smislu te riječi. Vjerujući stvaramo svoj odnos s Bogom, s onim koji nas je stvorio, kao i sve oko nas. Neće tu umjetnost uvijek drugi priznati, jer možda nismo sposobni svoje stanje duše izraziti na vidljiv način drugima. No, to ne znači da naš odnos s Bogom nije čista umjetnost.

Gospa nam svojim dolaskom prenosi poruku kako graditi našu umjetnost. Ta poruka u suprotnosti je sa stavom da se trebamo osloniti samo na ovo vidljivo i ne tražiti ništa dublje ispod toga. Pravi umjetnik, umjetnik koji na ovome svijetu otkriva dobro, a ne zlo, poslušat će Gospine riječi. S takvim svojim opredjeljenjem probit će se na pozornice ovoga svijeta i posvjedočiti svoje uvjerenje. Isus je davno rekao da naš odnos prema Bogu trebamo naviještati s krovova, a ne zatvoriti se u svoje sobe.

PREMA SVETOSTI

Desetci tisuća ljudi sa svih strana svijeta skupili su se u Svetištu Kraljice mira u Međugorju za petnaestu obljetnicu Gospina ukazanja. Na središnjem bogoslužju sudjelovalo je oko 240 svećenika. Ipak na našoj nacionalnoj televiziji ova je vijest bila tek tamo negdje pri kraju svih ostalih vijesti.

Ne navodim ovo da bismo se ljutili na nekoga. Sačuvaj Bože! Ovime mi samo biva jasnije što Gospa misli kada ponovno, po tko zna koji put u ovih petnaest godina, kaže da bismo se trebali obratiti. Naša nam vjera ne bi trebala biti tek negdje tamo pri kraju. Ona bi nam trebala biti na prvom mjestu u životu. A je li?

Bez molitve je sve to nemoguće postići. Primjer nam je za to ovih petnaest godina. Nije Gospa silom ostala ovoliko dugo među nama. Naše molitve su joj, rekao bih, to omogućile. Poznati i nepoznati s Gospom su se ruku pod ruku zaputili na novi put. Nije to bilo lako. Na početku je sve bilo protiv. Ipak, izdržalo se. Dijelili smo čašu vode s drugima, ali nismo odustajali. Danas gledamo kako se Gospino prebivanje među nama procvjetalo u predivan cvijet.

Hoće li Gospin cvijet i dalje cvjetati i mirisati ovisi o svakome od nas. Nije važno koliko smo daleko od Gospina svetišta. Duh je toga svetišta u nama ako na onim mjestima kamo se krećemo živimo Božje poruke upućene preko Gospe, ako živimo sve ono što nam je Bog govorio u Svetom pismu. Duh će tada Božji prebivati ne samo u nama, nego i u svima oko nas. Tada će i manji događaji od proslave petnaeste obljetnice Gospina ukazanja biti udarne vijesti u svim sredstvima društvenog priopćavanja.

Svojim djelovanjem u župi Međugorje Gospa nas želi povesti prema svetosti. A svetost je biti cjelovit čovjek. Nemojmo slušati onoga koji nam kaže da je to samo za one koji nemaju snage uhvatiti se u koštac sa svim poteškoćama na ovoj zemlji. Naprotiv, svet čovjek jest onaj čovjek koji je potpuno na ovoj zemlji i potpuno na nebu. Propustiti jedno od toga dvoga uvijek je nesreća i poraz. Zaputimo se, stoga, zajedno s Gospom na put koji će nas odvesti prema svetosti, prema najvećoj sreći i zadovoljstvu.

OBLJETNICA

Velika slavlja uvijek su zamorna. Puno ljudi, puno tiske, puno nepotrebnih stvari. Međutim, nije to tako kada je obljetnica Gospina ukazanja u pitanju. Istina je da se umorimo, ali je taj umor sladak i ispunjen nečim dubokim.

Božja prisutnost tih dana kao da se može dotaknuti prstima. Mladi i stariji, građani ove ili one zemlje, svi oni zajednički upravljaju svoju molitvu Bogu. Ta molitva nije namještena, nije zapovjeđena. Nitko nije morao doći u ove krajeve i to činiti. No, došao je. Privukla ga snaga Božja na djelu.

Bude onih koji kažu da im se dogodilo čudo. Vjerujem u njihove riječi. Naravno da su pogreške moguće, ali da se čudo može dogoditi, vjerujem u to. Slič mi sve ovo na Isusov govor na gori. On govori, a narod prispio iz svih krajeva, žedno ga sluša. Kako onda da se ne dogode i čuda!

Najveća zapreka čudesnim događanjima jest kada to želimo silom postići. Tada zatvorene duše stojimo pred svojim Bogom i očekujemo nešto izvanredno. Namjesto molitve gledamo u sunce, tražimo neke posebne blagoslove, kipiće, sličice... A Bog ne stanuje u tomu. On bi htio stanovati u

našemu srcu. Zbog toga bi htio da su nam vrata otvorena, unutrašnjost spremna.

Gospina obljetnica puni nas mirom. Poteškoće nam izgledaju malene, spremni smo nasmijati se na njih. Osjećamo se u isto vrijeme ponosni što možemo pribivati jednom ovakvom događaju. Bog je preko svoje majke progovorio svome narodu. Dogodilo se to sada i ovdje, u ovim našim danima. Uzbudljivo, zar ne?

Svako uzbuđenje, ipak, prođe. Ono što bi trebalo ostati nakon njega jest osjećaj i uvjerenje da smo prebivali nečemu veličanstvenom. Sve što dolazi poslije toga crpi snagu iz te veličanstvenosti. Ona se poput svjetla prelijeva u našu svagdašnjost. Najgore je, naime, kada nam ta naša svakidašnjost postane zaista svakidašnjost, nešto na što smo se naučili. A na lijepe se stvari ne smije naučiti. Njih treba ispijati, polagano i dokraja. Tada naše bivovanje postaje neprestano slavlje.

HODNJA MIRA

Ima različitih hodnji. Najpoznatija je ona koja vojnike sprema na izdržljivost. Tko nakon naporna pješaćenja ostane na nogama, taj može reći da je pravi vojnik.

U Međugorju, pak, od početka ratnih događanja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, poznata je hodnja koja sprema na izdržljivost u miru, ne u ratu. Sudjeluju na njoj svi uzrasti, čak i vojnici. Prozvana je hodnjom mira.

Ova hodnja dokazuje da su ljepota, mir, nježnost ono nešto što je itekako izdržljivo. Nije izdržljiva samo veličina naših mišića. U duši se zbivaju mnogo važniji tokovi. Onaj tko je jednom ostao uspravno nakon ove hodnje, shvatio je što je to prava snaga i odluka.

Hodnja mira sprema nas ne za nečije ljudske, nego za Božje vojnike. Stupamo pod njegovom zastavom i borimo se pod njegovim imenom. Ne bismo samo čitav ovaj govor smjeli shvatiti u strogo vojničkom smislu, odnosno shvaćajući sebe Božjim vojnicima postaviti se nasuprot nekoga drugoga. Život s Bogom, naime, nikada ne dijeli. On uvijek tvori zajedništvo i ljubav. A to opet ne znači zaboraviti svoje. Naprotiv! Život s Bogom uči

nas cijeniti svoje i cijeniti ono što pripada drugima, uči nas živjeti raznolikost.

Nije baš jednostavno hodati, ni u kojem smislu. Put je na hodnji uvijek tvrd, ishod prilično dalek. Dogode nam se i žuljevi, znoj i malaksalost. Ni duši nije puno lakše. Stoji pred odgovornim zadatkom, a svjesna je svih svojih slabosti. U takvim trenucima samo pomaže misao: ja to mogu.

Treba zaista biti uporan. Sve lijepo na ovoj zemlji nisu sagradili oni koji su odustajali nakon prve poteškoće, već oni koji su hrabro išli naprijed unatoč svim neugodnostima. Rušili su predrasude, pokazivali da se i iza oblaka krije sunce.

Pogrešno je pomisliti ili reći da kršćanstvo traži bol. Ne! Ono od bola samo čini bogatstvo za nas. Kršćanstvo je vesela vijest i puno je ljubavi i svjetla. Kao takvo sposobno je i teške trenutke preokrenuti u dobre.

Naša hodnja mira jest škola u kojoj se učimo biti sposobnima izdržati teške trenutke i pronaći u njima mudrost. Položimo je, samo, odličnim uspjehom.

UJEDINJENI NARODI

Kada kažemo "Ujedinjeni narodi", onda obično mislimo na političku udruhu sa sjedištem u New Yorku. Nije to uopće čudno. Jednoga dana ustrojili su tu udruhu i otada nam neprestano govore o njoj. Ne bi to bilo loše kada bi njihove riječi zaista odgovarale istini. Nisu ono ujedinjeni narodi, nego su ono ujedinjene države. Njih nije ujedinila ljubav. Probitak je imao prvo mjesto prilikom toga čina. I danas jednako tako nastavljaju.

U Međugorju, pak, stvaraju se pravi "ujedinjeni narodi". Osobni probitak ne igra tu nikakvu ulogu. Važna je jedino ljubav. Sa svih strana svijeta dolaze predstavnici pojedinih naroda i učlanjuju se u ove "ujedinjene narode". Pritom to nisu neki posebno izabrani predstavnici. Dovoljno je bilo samo da oni to žele i ništa više. Kada se vrate u svoj narod, njihov način djelovanja neće biti napadačka promidžba. Takvi će biti spremni žrtvovati se za svoj narod i u isto vrijeme žrtvovati se za sve druge narode. Nije to slučaj s predstavnicima država u tzv. "Ujedinjenim narodima". Tamo oni zastupaju samo probitak svoga naroda i nikoga više. Nije važno što je to ponekad mimo dobra i mimo prava na postojanje drugih naroda. Njima je važno postići svoju nakanu.

Pripadnici tzv. velikih naroda pod utjecajem svojih sredstava društvenog priopćavanja ne vide baš uvijek sve što se radi u njihovo ime. Dolazeći u Međugorje prepoznaju prijevaru i počinju se drugačije vladati.

Ne postoje veliki i mali narodi. Svi su narodi jednaki i svi imaju pravo na postojanje. Države nemaju to pravo. One mogu biti i nestati, ali narod mora ostati.

Usred sebičnog govora o ujedinjenju pojedinih država uzdiže se u današnjem svijetu i govor o ujedinjenju onih koji su opredijeljeni za dobro. Toliko već dugo Gospa neprestano govori o tomu. Taj je njezin govor blag, ali nije zato nimalo manje zahtjevan. Neće ovaj svijet spasiti nikakve političke udruge izrasle iz nekakvih sanjarija o Novom dobu, već samo oni koji se oslanjaju na Boga i koji znaju da je svatko jednako vrijedan. Gospa nas neprestano tomu uči u svojoj školi ljubavi. Kada mi kao njezini učenici preplavimo ovu zemlju, onda će se zaista svi narodi ujediniti. Dotle, budimo ustrajni.

PALJENJE SVIJEĆE

Da, sve se može postaviti upravo tako: potrebno je zapaliti svijeću. Kada nagrnu poteškoće i čini nam se da nastupa mrak, svijeća treba biti upaljena. Samo, na koji način to izvesti?

Netko će doslovno shvatiti ovaj izričaj, kupiti negdje ljudski proizvod koji se naziva svijeća i upaliti ga. Nakon toga odšetat će od mjesta paljenja s mišlju da je učinio nešto veliko. A nije!

Paljenje svijeće nije postupak. To je život. Već od prvih svojih ovozemaljskih dana mi palimo svijeću. Nakon toga trebamo samo podržavati njezin plamen i ništa više. Roditelji su, ili netko drugi koji nas je volio, bili ti koji su pomogli našim drhtavim rukama upaliti taj plamen. I on je ustrajno gorio rasvjetljavajući našu nutrinu. Bilo je bura, bilo je oluja, ali on je ostajao uvijek upaljenim, ako smo to mi htjeli. Dovoljno je bilo da ga samo zaklonimo našim krhkim dlanovima i on se nije gasio. Plamen svijeće gorio je u nama kao nešto najljepše što imamo. Kada smo malo poodrasli i počeli razmišljati o životu i o sebi, nazvali smo taj plamen pravim imenom: vjera.

Kao vjernici ulazili smo u ovo suvremeno vrijeme. Iskustva su bila različita. No, iza svih tih

iskustava nalazilo se lice Božje i pozivalo nas ne utrnuti plamen svoje svijeće. Kada je Gospa došla na ovu zemlju, nastavila je istim putem. Mi smo se različito odazivali njezinu pozivu. Netko je sve to radosno prihvatio i nosio dalje, netko jednako tako, ali se brzo umorio, netko na sve odmahnuo rukom...

Novi zamah vjere ili potvrda prijašnjeg stanja nije doći u Međugorje i kraj drvenog križa upaliti svijeću. To tek ima smisla ako će ovaj postupak slijediti i naša promjena ponašanja. Boga se ne može ničim potkupiti. On je potpuno pravedan. Zbog toga nam ne dopušta negdje se sakriti, tako jednostavno skinuti odgovornost sa sebe. Želi nas imati za prijatelje i suradnike. Podrazumijeva se da treba zaslužiti doći na taj položaj. Put nije težak: potrebno je samo upaliti svijeću u svome srcu. Svojim sagorijevanjem osvjetljavat će naš put i put drugih ljudi oko nas.

LJEPOTA

Kako biti lijep, pitanje je koje je uvijek zaokupljalo ljude. Izmišljeno je na tisuće i tisuće sredstava za uljepšavanje, potrošeno mnogo sati i mnogo dana za njihov pronalazak. Međutim, to je pitanje i nadalje ostalo otvorenim.

Bog nam preko Gospe daje jednostavan odgovor. Moguće je biti lijepim bez nekih posebnih sredstava. Već pri našem stvaranju ljepota je stavljena u nas. Stvoreni smo tada na Božju sliku i priliku. Naš je kasniji zadatak samo iznijeti tu sliku van da je svi ljudi vide.

Pri svemu ovome sličimo na kipara. Njegov je zadatak iz kamene gromade isklesati kip. Onome tko gleda sa strane čini se da je to samo obični kamen i ništa više. No, kipar iz toga kamena izvuče lik, odnosno ljepotu.

Gospa nam preporuča sredstva kojima možemo ovo učiniti. Prvo je sredstvo svaki se dan odlučivati za Boga. Jesmo mi jedanput to učinili, ali živeći ta se naša odluka polako gubi, ako je neprestano ne obnavljamo. Drugo je sredstvo ne pričati previše o Bogu, nego ga svjedočiti svojim životom. Svatko je danas umoran od riječi, od raznoraznih obećanja. Sredstva društvenog priopćavanja

neprestano ga time hrane. Ipak, ima i onih koji previše ne govore. Tek iz njihovih djela zaključujemo da posjeduju nešto veliko u sebi.

Živjeti svoje riječi, znači živjeti svoje obraćenje. To je življenje istinitosti koja se nalazi u nama. Ona nas čini slobodnima, a od drugih stvara naše velike prijatelje. Takvi prijatelji neće nas napustiti ni u najtežim našim trenucima.

Da nam se ne bi dogodilo da već na početku padnemo, Gospa nam preporuča molitvu. Ne misli time da bismo trebali Bogu dosađivati svojim riječima. Ona samo misli da ćemo zahvaljujući molitvi biti hrabri u potpunosti živjeti svoj život. Tada će nam se dogoditi da spoznamo što to znači biti dijete. Mi o tome često govorimo, ali znamo li što to znači? Sigurno ne znači ništa ne znati. Što ako to znači biti lijep? Poslušajmo Gospu i to će nam pružiti pravi odgovor!

TKO UČI MLADEŽ

Svako gibanje, svaki pokret oslanjao se na mladež. Računalo se s time da je mladež puna snage i da na svojim plećima može iznijeti određenu zamisao. Različito se razmišljalo o tome a što će biti s mladeži poslije svega toga.

I Gospa u Međugorju računa s mladeži. Samo, ona ne traži njihovu snagu, traži njihovo srce. Nije joj važno je li netko tjelesno zdrav ili ne. Važno joj je da želi biti zdrav u svojoj duši. To je ujedno i odgovor na pitanje a što će s mladeži biti poslije svega.

Od samog početka Gospina ukazanja mladež je dolazila u Svetište Kraljice mira u Međugorju. I iznenađivali su one starije. Bilo im je čudno kako mole, kako se vladaju, jednom riječju kako razmišljaju. Nisu to očekivali od njih zbog pogrešne slike koju su sredstva društvenog priopćavanja stvorila o mladeži.

Ako nisu bili isuviše daleko od Međugorja, djevojke bi i mladići obično ovamo dolazili pješice. Prelazeći kilometre i kilometre puta razmišljali su o sebi, o društvu u kojemu se kreću i donosili određene odluke. Znalo se nekada dogoditi i da dođu pješice iz drugih zemalja.

Malo - pomalo uobličio se i molitveni tjedan mladih. Upravo tako: molitveni tjedan. Nije im se obećavao nikakav koncert nekih poznatih glazbenih skupina, neki zanimljivi događaji... Obećavala im se samo molitva i razmišljanje o Bogu. Bili su time zadovoljni. Na svaki ovaj tjedan dolazili su u tisućama.

Iskustvo s mladeži u Međugorju pokazalo je po tko zna koji put da s njima uopće nije teško. Treba im ponuditi samo dobar sadržaj i ništa više. Kada odu na neke loše sadržaje, počesto je to zbog toga što drugih jednostavno nema. A oni bi htjeli nešto učiniti, popraviti ono što im izgleda loše. Sve te sadržaje, naime, i čitavo društvo u koje su upali nisu stvorili mladi, nego, nazovimo ih tako, stariji.

Ne recimo stoga da je mladež zalutala. Mi stariji odgovorni smo kojim će putem krenuti. Teži li društvo koje gradimo prema dobru, prema Bogu, zašto bismo se brinuli za mladež? U dobrim je ona rukama.

KOME REĆI SVOJE TAJNE

Svatko od nas ima svojih tajni. Da bismo živjeli sretno nije uputno zadržati ih samo za sebe, nego ih treba još nekome reći. Tek kad se izide iz sebe i daruje drugome, osjećamo se ispunjenima.

Župa Međugorje jedno je od mjesta gdje ljudi povjeravaju svoje najdublje tajne. Zna se dogoditi da dođu iz dalekih krajeva samo da bi ovdje izrekli sebe.

Onaj kome se ljudi ovdje povjeravaju jest Bog. On ih prima kao svoje prijatelje, te se oni vraćaju kući ispunjeni novim životom.

Vrata na koja se ulazi Bogu jest ispovijed. Jezik nije važan. Uvijek se nađe neki svećenik koji razumije baš taj jezik. Budući da je obično puno kandidata, tiske su velike. Svi, ipak, strpljivo čekaju. Znaju da to nije običaj koji treba obaviti. Ispovijed u Međugorju jest poklon pred onim što Bog stvara preko Gospe.

A Bog stvara, najjednostavnije rečeno, red. Zlo je unijelo veliki nered u suvremeni način življenja. Pomrsilo je naš način razmišljanja, zamaglilo htijenja. Stoga je čovjek ostao poput ribe na suhom.

Doživjevši vrelinu sunca ili zimsku hladnoću dok čeka ispovjediti se, vjernik vrši zadovoljštinu za počinjeno zlo. Naravno da to Bogu nije potrebno, ali jest čovjeku. Prisjeća se, naime, u tim trenucima svog odnosa prema odgovornosti. Nismo bića okrenuta samo samima sebi, već i Bogu i drugima oko sebe. Jesmo li toga bili svjesni? Put pokore izoštrit će nam odgovore na to i slična pitanja.

Možda zvuči čudno, no sve one pogreške koje smo u ispovijedi rekli Bogu jesu najljepša tajna koju smo mu mogli povjeriti. Taj postupak, naime, u nama pali svjetlo i zato je sve to tako lijepo.

Nema te tajne koju Bogu ne bismo trebali i smjeli priznati. Ne bojmo se, neće nas on bezdušno kazniti. Upitat će nas tek jesmo li spremni sa svime tim prestati. Nakon našega potvrdnog odgovora sve će to prebrisati kao da se nikada dogodilo nije. Zar treba onda odgovoriti na pitanje kome reći svoje tajne?

A ŠTO POSLIJE SVEGA

Iz župe Međugorje neka nova duhovnost širi se na sve strane svijeta. Svjedoci toga su svi oni koje je put ovamo nanio. Nezahvalno je govoriti o brojkama, ali recimo da se radi o milijunima.

Različite su pobude onih koji ovamo dolaze, odnosno hodočaste. Nemoguće ih je nabrojiti. Svatko je za sebe jedna pobuda, jedna povijest. Ishod dolaska je trostruk: jedni se potpuno oduševavaju međugorskim događajima, drugi ostanu na sve ravnodušni, treći postaju gorljivi protivnici. Zanimljivo, svi imaju pravo. Vjerovanje u međugorske događaje nije dogma vjere i zbog toga nije obvezujuće za sve kršćane. Ti događaji obvezuju čovjeka tek onda kada se on uvjeri da su nadnaravni. No, u svakom slučaju, bilo da vjerujemo ili smo hladni ili protivnici međugorskih događanja, držat nam je se svih ustaljenih propisa ponašanja. Trebamo razgovarati dokazima, a ne riječima napada i sile.

Pozabavimo se malo onima koji su u sve povjerovali. A što dalje? Možda, vratiti se iz Međugorja i otada pokušati sve oko sebe preoblikovati prema našoj zamišljenoj međugorskoj duhovnosti? Imamo li na to pravo?

Rekao bih da imamo, ali pod određenim uvjetima. Gospa nikada nikoga nije pokušala prisilom ispuniti međugorskom duhovnošću. Ona samo poziva i poštiva svačije određenje. Zna ona, naime, dobro da međugorska duhovnost nije nešto izvan cjelokupne kršćanske duhovnosti. Ona je tek jedna u nizu posebnih duhovnosti unutar cjelokupnog kršćanstva. Zadatak te duhovnosti jest poslužiti ljudima ovoga vremena zdravima i čistima proći kroz sve zablude i poteškoće. A nije to lagano. Naša se civilizacija izgleda nalazi na vrhuncu, te je zbog toga prepuna same sebe. Počela je misliti da joj nitko više ne treba. Ljudi su zbog toga u opasnosti izgubiti se i zalutati.

Ako smo povjerovali u ono što Gospa čini u Međugorju, ne možemo činiti ništa drugo nego što ona čini. Njezina je duhovnost služenje, plaća obraćenje drugih. Kada se to i ne dogodi, ona jest tužna, ali ne i razočarana. Zna da je učinila sve što je u njezinoj moći da bi ljudi spoznali svoj život i svoje poslanje. Tada s pravom može doći pred lice Božje. Bila je svjetlo, bila je nada onima s kojima se susrela. Što to neki nisu shvatili i prihvatili, to je njihova stvar. Bog je, naime, svakome ostavio slobodu i svatko se tom slobodom može služiti po osobnom nahodjenju.

GOSPINA MUDROST

Svi znamo kako je teško drugome govoriti. Zna to i Gospa. Ipak ustraje, jer samo ustrajanje može dati ploda.

Gospa nas u svojim porukama uvijek na nešto poziva. Kada nam kaže "slušajte", onda nam time ne prijeti, nego nas samo poziva pripremiti se za njezin govor koji će biti ozbiljan. A kako ne bi bio ozbiljan kada nismo poslušali svoga Boga, imali vjere i povjerenja u njega.

Bog nas neizmjerljivo ljubi. Da to nije tako ne bi nas ni stvarao. Mi to zanemarujemo u svim onim trenucima kada Bogu prigovaramo za nešto što nam se dogodilo. Zaboravljamo da on nije stroj koji radi po našim željama. Bog nam uvijek želi pružiti ruku u teškim trenucima, ali to ne znači da će ishod biti onakav kako smo to mi zamislili.

Kod Boga uvijek postoji mogućnost popravljjanja. Dovoljno je samo priznati svoje pogreške, u dubini duše odlučiti da tako više nećemo činiti i on se više ničega neće sjećati. Da bismo znali izvesti jedan takav korak, pomaže nam njegova riječ. Nekada davno ona je pomogla židovskom narodu izići iz ropstva, pomogla je svim narodima izići iz raznoraznih njihovih ropstava.

Danas želi pomoći osobno nama. Gospa nas poziva Božju riječ ponijeti u srcu i u mislima kamo god išli.

Bog neprestano govori nama ljudima, ali na poseban način nam je progovorio preko Svetog pisma. Ono je zato zaslužilo vidljivo mjesto u našim domovima. Je li to bilo dosada tako? Kada smo to učinili, drugi je korak svakodnevno ga čitati. Sveto pismo na taj način postaje vrelo iz kojega obitelj crpe svoju mudrost.

Roditelji moraju dati prvi primjer. Ako oni to ne znaju, zar je čudno da djeca odu u bezboštvo. Tada je kasno govoriti "da smo znali". Sada znamo, jer nam je to Gospa rekla. Nemojmo na sve samo odmahnuti rukom.

Stjecanjem mudrosti kroz razmišljanje i molitvu Bog se rađa u našem srcu. On je, zapravo, ta mudrost. Naše srce otada nije više mjesto straha i bilo kakvog mraka, nego mjesto topline, ljubavi i svega lijepoga što naš um može dokučiti. Zar trebamo tražiti nešto drugo? Pustimo priče koje često čujemo oko nas. To su samo priče i ništa više.

Gospa svojom mudrošću mijenja svijet. Časno joj je biti suradnikom!

POZDRAV IZ MEĐUGORJA

Toliko smo puta otišli iz mjesta u kojemu stanujemo i toliko smo puta kupili razglednicu na kojoj piše: pozdrav iz toga i toga kraja. Nije nam to bilo ništa neobično. Razgledali smo kraj, njegove znamenitosti i sjetili se svojih dragih i blizih pišući im nekoliko prigodnih riječi.

No, što učiniti s Međugorjem? Natpis Pozdrav iz Međugorja na šarenoj razglednici kaže li dostatno o onome gdje smo bili? Još jedno pitanje: mogu li se uslikati međugorske znamenitosti?

Promotrimo najprije one koji dolaze u Međugorje. Tko su oni? Možda ćemo bez razmišljanja odgovoriti turisti, odnosno izletnici kako bi to moglo zvučati hrvatski. Ako smo barem malo promislili, vjerojatno ćemo reći da su hodočasnici. Koja je razlika između ova dva pojma?

Kratko rečeno, razlika je velika. Izletnik je došao zabaviti se, usput nešto vidjeti i doživjeti. Važno mu je zasititi svoju znatiželju, a ne svoju dušu. Što više događaja i veselja, to je izlet bolji. Hodočasnik, pak, ima druge namjere. On želi zadovoljiti svoju dušu. Dosta je bio uronjen u svijet oko sebe, sada bi uronio u svijet u sebi. Iskustva koja tu doživi neće biti predmet dužeg ili kraćeg

pričanja, nego izvor iz kojega će crpiti mudrost za svakodnevno ponašanje.

Promatrajući ljude koji se skupljaju u Međugorju lako vidimo kojoj od ovih skupina pripadaju. Izletnik neprestano okolo hoda, nešto razgledava i priča, priupitiva, zamjera zašto sve nije uređeno po izletničkim propisima, obučen je nehajno i počesto nepristojno, spreman je svoga psa uvesti sa sobom u crkvu... Hodočasnik ima sasvim drugo ponašanje. Hoda onoliko koliko je nužno, ne zanima ga neko osobito razgledavanje, ne priča za vrijeme mise i ispovijedi, ne zanima ga u nekoj velikoj mjeri opremljenost prostora, pristojno je odjeven, pokazuje svoju ljubav prema ljudima na razne načine... Oni koji posjeduju ponešto od jednih i drugih osobina ustvari su još neopredijeljeni. Čuli su o hodočašćenju, ali to još nisu prokuhali u svome srcu.

Zbog svega ovoga nije lako napisati razglednicu iz Međugorja. Ili možda jest? Ako smo površni, učinit ćemo to prvom prilikom, nalijepiti poštansku markicu i sve je gotovo. Onome tko malo dublje razmišlja prilikom pisanja postavit će se upit: što moga stoji iza ovoga pozdrava iz Međugorja? Jesam li izletnik ili hodočasnik? Što sam novoga spoznao? I bit će još mnogo sličnih pitanja. Trgovce neće zanimati dati neke određene odgovore. Uostalom, to i nije njihov posao. Oni će na njih odgovarati tek kada budu u sličnom položaju.

Pozdrav iz Međugorja upit je što nam se postavlja u tišini!

KAD NASTANE ŽIVOT

Ne znamo kako je nastao život na ovoj zemlji. Mnogi veliki svjetski umovi mučili su se odgonetnuti tu tajnu, ali nisu uspjeli. No, ono što znamo jest da je život tu i da protječe bez obzira kako se mi postavili prema njemu.

Obično kažemo da život nastaje rođenjem. Nemam ništa protiv tog izričaja, osim što postavljam pitanje: a što poslije rođenja? Ne nastaje li tek tada, možda, život.

Svi ljudi na ovoj zemlji prošli su kroz trenutak rađanja. Plakali su istim plačem, smijali se istim smijehom. Nije bilo razlike između djeteta siromaškog i bogataškog, djeteta kojemu su život podarili poznati ili nepoznati roditelji... Svi su bili jednaki.

Blažena Djevica Marija prošla je isti put. Roditelji su je jednoga dana rodili i ona je ugledala naše danje svjetlo. Razlikovala se od svih drugih ljudi samo po tome što nije bila začeta u istočnom grijehu. Unatoč tomu ipak je mogla sagriješiti da je htjela.

Gospin život bio je život okrenut Bogu. Živjela je kao i svi drugi uronjena u svijet svakodnevice, ali to je nije priječilo svoju dušu čuvati čistom od

ovozemaljskih nesavršenosti. Na taj način ona je bila ponovno rođena. Zaživjela je puninom darovanoga joj života.

Kad god Crkva slavi Gospin rođendan, pred kršćane se postavlja pitanje a što je s njihovim rođendanom? Jesu li možda samo jednoga dana tjelesno rođeni, kršteni i poslije toga nastavili su nekim svojim putem? Ili je sve to tako da su se svojim životom nanovo rodili?

Ne možemo pobjeći od svoga drugoga rođenja. Prvi put Bog nam preko roditelja daje život, a drugi put preko nas samih. Uzalud nam je roditi se, ako svojim životom nismo okrunili to rođenje. Tek tada naše rođenje bljesne svojim punim sjajem i tek tada prepoznamo kako je to dobro.

Kad nastane život, ne treba se zaustaviti. Ako smo roditelji, pomozimo darovanom životu razviti se, postati svjesnim svoje zadaće. Nismo li roditelji, nastavimo sličnim putem pomažući svemu životu oko nas dosegnuti svoju zrelost.

Ipak od ovoga poziva "učinimo" važnije je sjesti negdje u tišinu i promotriti sebe izvan sebe. Izišavši iz sebe možemo jasnije vidjeti kako se to vladamo i razmišljamo. Možda tada nastane život, otvori nam se bolje razumijevanje sebe i svijeta oko sebe? Možda! Odgovor leži u srcu svakoga od nas.

KRIŽ GOVORI

Kažu da je uspjeh u životu postati bogat preko noći. Ne slažem se s tom tvrdnjom. Meni je uspjeh u životu ustati ujutro odmoren i nasmiješiti se novom danu. Mislite da je to lako? Pokušajte!

Kršćanstvo je kroz svoju povijest nastojalo naučiti ljude nasmiješiti se unatoč svemu. Tu mudrost crpilo je iz mudrosti Isusova odlaska na križ. Izvanjski gledajući Isus je doživio poraz. Međutim, upravo preko tog "poraza" on je uskrsnuo i pobijedio.

Oni koji kao hodočasnici dođu u Međugorje spoznavaju mudrost križa penjući se na brdo Križevac. Na vrhuncu toga brda dočekuje ih betonski križ što su ga uz teške napore izgradili župljani međugorske župe. Kada su oni to radili, nitko ni u snu nije očekivao da će milijuni ljudi vidjeti taj križ i moliti se pred njim.

Poticaaj za izgradnju križa župljanima međugorske župe dala je njihova vjera. Teško su živjeli u to vrijeme. Uspjehom nisu smatrali obogatiti se preko noći, nego ustrajati u sutrašnjem danu. Mnogoštošta ih je pokušavalo skrenuti s toga puta, ali oni se nisu dali. Zamislili su i izgradili križ na vrhu brda i dopustili da im on govori.

Župa Medugorje svake godine svečano slavi dovršenje izgradnje križa na prvu nedjelju poslije Male Gospe. Do Gospina ukazanja uskim kamenitim i dračevitim putem penjali su se samo župljani i njihovi prijatelji pristigli iz okolnih župa. Ništa neobično. Pomolili bi se Bogu, a onda bi poslije toga na vrhu brda odmah uz križ nastalo narodno veselje. Bilo je to svjedočenje da s Bogom žele podijeliti svaki svoj trenutak.

Danas nakon Gospina ukazanja zanimljivo je vidjeti kako na ovaj dan ljudi sa svih strana svijeta zajedno s domaćima žure prema križu. On je postao svačiji. Nikome ne smeta jezik koji ne razumiju. Dovoljan je otvoren pogled. Narodno veselje jest dar domaćina svima onima koji su došli iz dalekih krajeva. Kada odu svojim kućama, sjećat će se da su se molili pred križem koji su sagradili oni koji se tako lijepo znaju veseliti.

Naša odluka crpiti mudrost iz križa nije, dakle, samo naša odluka. Ona utječe i na drugoga. Križ koji smo spremni nositi govori nam svojim jezikom. Na nama je slušati ga, ali ne samo povremeno nego u svim životnim trenucima. Lijepo je kad križ govori!

TREBA USTRAJATI

Bilo što da predstavljamo, u životu ne možemo živjeti bez životnih križeva. Oni su tu kao posljedica naše ljudske krhkosti.

Životne križeve na svojim leđima nose i oni koji su dobri, kao i oni koji su zločesti. Iznimke nema.

Gospa koja je hodala ovim našim zemaljskim stazama zna što to znači trpjeti. Zbog toga nam se predstavlja kao naša majka i želi nas naučiti kako od mrskih i tegobnih poteškoća oblikovati izvor radosti. Njih će, naime, uvijek biti, a hoće li biti radosti to ovisi o nama.

Poteškoće su ona vatra u kojoj se mi kušamo poput zlata. Pomažu nam spoznati tko smo i što smo, pomažu nam otkriti Boga i drugoga. Ne smijemo u njima podleći napasti odbaciti sve oko sebe i u sebi ljuteći se na život i na Boga zašto nam je ovako kako već jest. Bila bi to tragična pogreška.

Posebno se trebamo upeti prihvatiti svoj životni križ onda kada on više nije samo poteškoća koja nas neprestano žulja, nego rušenje svih naših snova. U takvim trenucima sve zaista dolazi u pitanje. No, jesmo li uistinu vjernici prihvatit ćemo i takav križ. Neće nam, možda, biti jasno kako će

Bog sve to izvesti na dobro, ali ćemo biti uvjereni da će on to učiniti. O tome nam svjedoči i Gospa kada nam kaže da bilo kakva patnja može postati radost i križ put radosti. Ne odbacujmo njezin govor. Radije odbacimo govor suvremenog vremena koje nam pokušava reći da je radost živjeti bez bilo kakvih poteškoće u obilju materijalnih dobara.

Gospa na ovoj zemlji ima velike namjere s nama ljudima. Naši su joj križevi potrebni da bi ona dosegla te nakane. Ako znamo nositi svoj križ, mi znamo biti Gospini i Božji suradnici. A to je jedna od najvećih radosti koje možemo doseći u svom životu. Časno je se zajedno s Gospom i Bogom zaputiti ovozemaljskim stazama. Takav put otvara u nama svu ljepotu koju imamo. Što je još važnije, to nije ljepota koju ćemo mi jednom imati na nebesima, nego ljepota od koje živimo već danas.

Naši se životni križevi mogu pobijediti. Put do te pobjede jest molitva, kako kaže Gospa. Nakon nje ništa više nije isto. Samo, treba ustrajati.

LISTOPAD

Svatko ima neki svoj mjesec koji voli. U njemu se osjeća puno ljepše nego u svima drugima.

Crkva je Gospi posvetila dva mjeseca: svibanj i listopad. Veoma su različita: u prvome sve cvjeta, u drugome lišće opada.

Ovakav raspored kao da nam doziva u pamet da je naš život nešto prolazno. Ima vremenâ koja su ispunjena životnošću i snagom, ali i vremenâ u kojima svega toga nestaje. No, i jedno i drugo vrijeme jest lijepo vrijeme.

Osvrnimo se malo više na listopad. U Međugorju je ovaj mjesec vrijeme velikog rada. Poljodjelci ubiru urod svojih vinograda. Priroda kao da se trza i ne da zimi, a ljudi se ne daju dokolici.

Tko je prolazio Isusovom domovinom mogao je opaziti da u njoj ima predjela koji u listopadu sličje međugorskim predjelima. Gospi je takvo okružje dobro poznato. Samo, tada nije birala mjesto gdje će se roditi, a sada je izabrala mjesto gdje će se ukazati.

U listopadu je Međugorje puno hodočasnika. Bog tada ubira plodove. Oni koji su došli mole se, obraćaju i počinju živjeti drugačije. Po putovima

po kojima su pale prve kiše, po poljima ukrašenima zrelim groždem idu ljudi sa svih strana svijeta i nose sa sobom svoju povijest. Uspinju se na Brdo ukazanja, brdo Križevac, odlaze u crkvu ostavljajući na tim mjestima svoje brige i svoju zahvalnost Bogu.

Gledajući hodočasnike u Međugorju prepoznajemo da je put svih ljudi na ovoj zemlji jednostavno isti. Svatko ima svoje vrijeme cvjetanja i svoje vrijeme zrelosti. Kako će se ponašati u tim trenucima ne ovisi od tog vremena, nego o životnim sokovima koje smo pustili ili ne kolati u nama. Ništa se, naime, ne događa slučajno. Svako dobro ili loše djelo koje smo učinili, učinili smo ga već prije. Bilo je to u onim trenucima kada smo se u osami odlučivali kako ćemo se ponašati u svakidašnjim događanjima.

A ponašati bismo se trebali samo onako kako to Bog od nas zahtijeva. Gospa nam neumorno prenosi njegov govor. Već nekoliko puta govorila je ona u svojim porukama o listopadu, pa i o urodu naših njiva. Bila nam je tada tako bliska i tako draga.

Možemo li ponijeti Božju i Gospinu bliskost u svoj život? Dani su nam možda hladni, ali zašto ih ne bismo ugrijali Božjom toplinom? Ona se neprestano daje i ništa ne traži drugo od nas osim da je uzmemo. Listopad i svi drugi mjeseci proći će mimo nas. Ne dopustimo da se to dogodi i s Bogom. On je najveći naš prijatelj.

Dok sve ovo pišem, dunja miriše na mom stolu. Jesen je u Međugorju i listopad je pokucao na vrata. Otvaram mu uz miris dunje, nikako drugačije.

PONAŠANJE

U vremenima što ih nazivamo stara, bili smo podijeljeni na staleže i točno se znalo tko što oblači. Ipak, bez obzira na društveni položaj znalo se što se oblači običnim danima, a što svečanim. Danas svega toga kao da više nema. Izmiješani su staleži, izmiješani su ovi i oni dani.

Ne žalim za tim što se pokušava izjednačiti sve ljude i ne dijeliti ih više po staležima. Mi jesmo svi jednaki. Bog nas nije stvorio ni kao bogate, ni kao siromašne. Stvorio nas je kao slobodne. To što mi ne živimo tako uzrok je naša sebičnost. Uvijek se nađe netko tko bi želio biti slobodniji i ravnopravniji od drugih.

Žalim, ipak, što smo zaboravili na oblačenje za svaki dan i za svečane dane. Nosimo se nehajno i kažemo da je to sloboda. Još pritom nadodajemo da drugoga ne smije biti briga kako se oblačimo. Mislina nam tada prolaze tv reklame, filmovi koje smo vidjeli, pjevački sastavi... Svi oni tako rade, pa zašto ne bismo i mi.

Krivo shvaćenim pojmom sloboda razbili smo se na pojedince i zaboravili da smo i zajednica. Na taj način svijet je oko nas prepun osobnih sebičnih želja, a premalo ispunjen zajedništvom.

Ne prepoznavamo se međusobno po bogatstvu naše ličnosti, nego po čudnom ponašanju. Kažemo tada da je to izvornost, da je to nešto dobro. No, kada nas stisnu poteškoće ne tražimo više one s tim izvornim ponašanjem. Tražimo one koji nam te poteškoće znaju riješiti.

Nije, znači, slučajno nastao naš ovakav način ponašanja. Naše mišljenje odigralo je u svemu glavnu ulogu. Jučer smo ga zvali suvremenim, danas ga zovemo tako, a zvat ćemo ga i sutra i prekosutra... Ono je uvijek suvremeno, jer je vrijeme u kojemu živimo za nas neprestano suvremeno.

Svojim ustrajnim govorom Gospa nas polagano mijenja u Međugorju. Trga nas od našega krivog mišljenja i usađuje nam mišljenje puno zajedništva i ljubavi. Kada to budemo imali u sebi lako ćemo znati kako se i oblačiti. Neće nam to trebati opisivati, niti će Gospa morati više ikada reći da trebamo paziti na red za vrijeme mise. Taj red, naime, remete oni koji u ime slobode misle da mogu činiti što hoće. Zaboravljaju da je svačija sloboda ograničena slobodom onoga drugoga kraj nas.

Slušam u mislima učitelje mode i suvremenog mišljenja. Oni se smiju na ovaj govor. A smijem se i ja. Smatram da je moj smijeh dublji i bolji, budući da je zasnovan na razmišljanju o Božjim riječima. Njihova moda i mišljenje propada, a ono moje dobro što ga činim ostaje. Nadam se samo da ću imati dovoljno snage skupiti mnogo toga dobroga ovim prašnjavim zemaljskim stazama.

ZAVJET

Zašto netko dolazi u Međugorje? Prilično nezgodno pitanje. Odgovora na kraju krajeva ima onoliko koliko i onih koji dolaze, ali ipak možemo pokušati svrstati ih u neke skupine. Spomenuo bih sada samo jednu skupinu, one koji ovamo dolaze izvršiti zavjet.

Pojam zavjet potječe iz duboke povijesti čovječanstva. Još dok nije bilo ni židovstva ni kršćanstva ljudi su svojim božanstvima obećavali nešto da ih ta božanstva štite i dadnu im sreću. Primivši vjeru u jednoga pravoga Boga ljudi i dalje nešto Bogu zavjetuju. Nema u tome ništa loše, osim ako zavjet nije nadomjestak za nečiju duhovnu lijenost.

Budimo odmah jasni. Mi ne možemo Boga ničim podmititi. Sve što možemo učiniti jest doći pred njega i u poniznosti otvoriti se njegovu blagotvornom utjecaju. To je ustvari sve što Bog traži od nas. Rado će nam tada darovati sreću, blagoslov i sve ono što nazivamo lijepim i dobrim.

Dogodit će nam se ponekada da nećemo biti zadovoljni onim što nam Bog daruje. Sjetimo se u takvim trenucima da nas Bog voli i da nam neće nikada darovati nešto što nije dobro. Na taj način,

Bog i onda kada nam daruje nešto što nije po našoj želji, ne želi nam to dati samo zato što to ne bi bilo dobro za nas.

Ne bih želio da netko pomisli da sam ovakvim govorom protiv zavjeta. Naprotiv. Treba samo pripaziti, naime, na stanje duha koje prati jedan takav zavjet. On nije mićenje Boga, nego otvaranje njegovoj veličini. Gledajući u tomu duhu, nikada nećemo ni pomisliti ni reći da nam neki zavjet nije uslišan. Zavjetom smo se Bogu približili i iz toga približavanja nastat će promjena u našem životu u svakom pogledu.

Mnogo od ovoga naučio sam od hodočasnika koji dolaze u Međugorje. Budući da su spremni čuti Božju riječ upućenu preko Gospe, svoj duhovni život ne izražavaju toliko u vanjskim očitovanjima, već u molitvi i ispovijedanju. Na koljenima se ovdje mogu vidjeti i mladi i stari, i bogati i siromašni. Vanjska očitovanja svode se na zajedničko sudjelovanje u sv. misi, moljenju krunice, klanjanju križu i Presvetom oltarskom sakramentu.

Nakon što su se napili na izvoru, hodočasnici su sposobni ići dalje i svima koji dođu s njima u doticaj svjedočiti vjeru u Boga koji je živ i djelotvoran. To je ustvari ispunjenje svakoga zavjeta. Bog i čovjek pronalaze se međusobno i idu dalje ruku pod ruku.

BITI SVJETLO I SOL

Veliki nedostatak vremena u kojemu živimo jest to što je to vrijeme zaboravilo stajati pred svojim Bogom stvoriteljem. Ljudi su pokušali izbaciti Boga iz svoga života, a to nije moguće. Čak su na temelju toga stvorili raznorazne filozofske, umjetničke i ine pravce. Posljedica je svega toga da nam je svima postalo mračnije na ovoj zemlji, nego što bi to inače trebalo biti.

Gospa svojim riječima želi obasjati ovu zemlju. Stoga nas poziva otvoriti se Bogu stvoritelju da bi nas on promijenio. Tko to kaže da trebamo trpjeti drogu, kriminal i druga suvremena zla? Iako možda ne sudjelujemo u tomu, trebamo se promijeniti da svi oni koji idu lošim putem mognu vidjeti naš primjer i zastidjeti se toga što čine. Bog preko nas želi progovoriti svome narodu.

Jedan od načina doći bliže Bogu jest slušati ono što nam Gospa govori. Tko god k njoj dođe ne može ne doći svome Bogu stvoritelju. Marija nam prenosi Božje poruke i stoga želi da ih slušamo. Ne recimo da su te poruke jednostavne i da ne donose ništa nova. One možda i jesu jednostavne i ne donose zaista ništa nova. No, baš je u tomu njihova veličina. Sve su velike stvari jednostavne.

Samo ih mi koji smo složeni želimo učiniti nerazumljivijima da bismo tako imali obranu zašto ih ne razumijemo. Gospine poruke i nemaju namjeru donijeti nam ništa nova. Ona želi probuditi u nama zaspale klice vjere. I to je ono najnovije što neprestano trebamo tražiti.

Tko poslušava Gospine riječi postat će obraćen čovjek. Neće više nositi mrak, nego svjetlo. Bit će kao sol u hrani. Davat će oblik i okus svemu oko sebe.

Već su mnogi uvidjeli da je nerazumno biti daleko od svoga Boga. Stoga danas ima sve više onih koji se vraćaju pravim vrijednostima. Mole se, ispovijedaju, žive pošteno. Jednom riječju, obnovili su svoj život. Ne smatraju više da je samo važno biti bogat i slavan uz pomoć tvarnih dobara, nego da to treba biti uz pomoć duha.

Nije teško prepoznati obnovljenog čovjeka. On ima osmijeh na licu, nikada nikoga ne vrijeđa, sposoban je obraniti se na pravi način ako ga napadnu, drugima pomaže, mnogi ga vole, spreman je boriti se za pravdu... Samo neodgovorni ne žele biti takvima.

Kada zima stegne i hladnoća pokuca na vrata, što nas može spasiti? Samo upaljena vatra. Kada nam hrana obljutavi, što je može promijeniti? Samo sol. Gospa bi rekla da ćemo to biti ako se budemo znali obratiti. Povijest naša i povijest svijeta jest onakva kakvom je mi učinimo. Ne ljutimo se nikada na druge, nego vidimo jesmo li svjetlo, jesmo li sol?

ZATIŠJE

Mnogi su događaji prohujali međugorskom župom. Onima koji žive ovdje postalo je sve to uobičajenim. A to nije tako.

Nije uobičajeno da se na jednom, u svemu običnom mjestu, iz dana u dan skuplja toliki broj ljudi. Još je neuobičajenije da ih se tada ne nastoji zabaviti, nego se traži od njih žrtva, čudoredan život, molitva... No, upravo to izdvaja Međugorje iz poznatih svakodnevnih događanja i čini ga izvorom duhovnosti u suvremenom svijetu.

Duhovnost je, pak, pokretačka snaga u našem životu. Povezuje nas s onim najdubljim u sebi, s uvjerenjem da postoji Bog i da ćemo jednoga dana i mi doći k njemu da bismo vječno živjeli. Duhovnost je čak i to kada kažemo da uopće ne vjerujemo u Boga. Nemoguće je, naime, u nešto ne vjerovati. Kada kažemo da nema Boga, vjerujemo u to da ga nema i da je tvar vječna. Prema tome stvaramo i svoju duhovnost. Ona je naše lice pred drugima.

Ima dana kada se smanji broj hodočasnika u Međugorju. Takav je obično mjesec studeni. Ne znači to da hodočasnika nema, nego samo da ih je manji broj. Nastupa tada malo zatišje. Svi

sudionici gledaju što su učinili kroz proteklo vrijeme, jesu li znali vladati se po porukama što ih Gospa neumorno prenosi.

Za poruke, naime, nikada nema zatišja, kao što nema zatišja za disanje. Njih treba živjeti. Naravno da to ne žele svi oni koji u njima traže onakve odgovore kakvi bi ti odgovori po njima trebali biti. Ne žele ih slušati ni oni koji samozadovoljno žive svojim vjerskim životom. I još neki drugi ih ne žele slušati.

Međutim, mnoštvo je onih koji slušaju Gospine poruke. Mnogi od njih nikada tjelesno nisu bili u Međugorju. Bili su, ipak, svojim srcem. Prepoznali su da je Gospin govor oslobađajući, da nam donosi Boga, jednostavnost, dostojanstvo i još mnogo toga. Zbog toga su odlučili promijeniti svoj život i radosno živjeti svoju ljudskost i svoje kršćanstvo.

Jedna od najvećih prijevara jest kada povjerujemo da s Bogom gubimo svoju ljudskost. Da Bog ne voli našu ljudskost, zar bi se ikada u njoj rodio? Samo oni koji se boje da se ne bi razotkrile njihove prijevare, našu ljudskost udaljuju od našega Boga.

Zatišje ostavlja u nama nove spoznaje. Bog nas je čuvao i vodio u teškim trenutcima. Pružio nam je svoju ruku da bismo znali izići iz naših krivih putova. Pojavio se mir u nama. Mi nismo sami. Vrijeme zatišja jest vrijeme uživanja Božje blizine. Zbog toga i onda kada nema zatišja, napravimo ga. Svi mudraci do danas kažu da je neprestana žurba hod u propast. A mi bismo htjeli živjeti!

UZROK

Novine čitam kako kada i kako koje. Obično pogledam naslov novina, pročitam naslove članaka i onda se odlučim hoću li nastaviti dalje. Nedavno sam čitao napis o praznovjerju. Iznenadilo me to. Obično sam o takvim stvarima mogao pročitati u nekim religioznim novinama. Pogledao sam tko piše. Bio je to novinar kojega sam poznao ne licem u lice, nego po odmjerenim i čestitim napisima po raznim novinama. Prionuo sam čitanju. U članku se govori kako sve više i više ljudi vjeruje Sotoni i kako ga zaziva. Na mnogim mjestima niču središta koja propovijedaju magiju kao duhovni život. Čak se otvaraju i radnje za prodaju takvih stvari. Društva u kojima se to događa počinju zvoniti na uzbunu. Govore da sve ono što nije humano treba zabraniti. Eh, da. Tu smo, dakle.

Što je to humanost? Navjestitelji "Novoga doba" rekli bi da je to oslobođenje čovjeka od svih spona. Dostatan je samome sebi. Ne treba mu nitko iznad. Zakon ćudoređa nalazi se u njemu samome. I još mnogo takvih izjava. Kršćani bi rekli da je humanost oslobođenje čovjeka u Isusu Kristu. Čovjek nije na ovoj zemlji prepušten samome sebi. Bog je s njime. Zakon ćudoređa nalazi se u Bogu i

čovjek ga odatle crpi. Što se više stapa s Bogom čovjek postaje više čovjekom i više shvaća svijet oko sebe.

Ne samo kao kršćanin, nego poglavito kao čovjek prihvaćam kršćansko shvaćanje humanosti. Plodovi te humanosti jesu mir na zemlji, ljubav i bratstvo svih ljudi međusobno. Najočitije nam je to pokazala Gospa zadnjih godina. Nije nas nikada učila zaboraviti našu čovječnost, nego nas je učila i uči oplemeniti je Božjom prisutnošću. Plodovi, pak, humanosti bez Boga jesu prazne priče, nemir, otuđenost, odlazak u čaranje i vraćanje, raznorazni nemili događaji. U humanosti bez Boga čovjek, naime, misli samo na sebe, a ne i na drugoga.

Pogrešan je, dakle, vapaj za društvenim nadzorom nad širenjem opasnog praznovjerja. To je samo liječenje posljedica, dok uzrok i dalje ostaje. Potrebno je podići glas za vraćanjem Boga u naše sredine. On se treba vratiti ne samo u naše kuće, već i u kulturu, znanost, svakodnevni način govorenja.

Znam da ima onih koji ovakav način govora proglašavaju zastarjelim. Možda su im na raspolaganju i moćna sredstva kao što su radio, televizija, novine. No, zar to nešto mijenja na stvari? Ja držim da je njihov način mišljenja i postupanja zaista zastario i da je zaista opasan. Dovelu su nas do toga da se danas mnogočega bojimo. Znam isto tako da nisam usamljen u ovakvom razmišljanju. Ima još mnogo onih kojima su ovakva razmišljanja bliska. A što je s tobom?

SUSRET

Kako je to lijepo u životu kada imaš nekoga tko će ti pružiti ruku, kako je to tužno u životu kada su tvoje ruke ispružene u prazno. Ovo je istina koja nas pogađa bez obzira na to u što vjerovali i kakvim se mislima bavili.

Doticaj naše i nečije ruke jest susret. Obogaćujemo se, ali ne samo mi, nego i onaj tko nam je pružio ruku. Ulijevamo se jedno u drugo i postajemo cjelina. Susret s Bogom, istina, nešto je malo drugačiji. Bog je dovoljno bogat i mi ga ne možemo više obogatiti, ali se možemo sjediniti s njim. On nas na to neprestano poziva.

Ovdje u Međugorju, osim susreta nas s Bogom, zbiva se još jedan susret. Ovdje se susreću tzv. Istok i tzv. Zapad. Povijest nas je nemilosrdno razdvojila, ali nas Bog preko Gospe želi ponovno ujediniti. Tako ujedinjeni, moći ćemo stupiti u doticaj s ljudima sa svih ostalih kontinenata i doprinijeti da na ovoj zemlji bude lijepo živjeti.

Ne treba sada zlovoljno prebirati po tome zašto smo se uopće razišli. Treba samo otvoriti svoje srce i reći da smo svi braća i sestre. Jesmo li to spremni učiniti?

Svi oni koji razmišljaju samo o sebi i o svojoj koristi neće biti spremni pružiti svoju ruku da se dogodi susret. Oni će najprije razmišljati o tome što odmah tvarno dobivaju. Zacijelo, ne mnogo. Najprije će trebati zajednički zasukati rukave, da bismo tek poslije toga svi zajednički mogli uživati u našem zajedništvu, duhovno i tvarno.

Oni koji mogu izvesti ovu veliku promjenu jesu ljudi koji se znaju moliti. Njihove uzdignute ruke prema Gospodinu jesu putokazi koji nas vode pravim putem. Čovjek koji se moli rješava se svoje sebičnosti i zatvorenosti. Srce mu je čisto i zato može prepoznati da svatko ima jednako pravo na život i na dostojnu povijest.

Gospa nas svojim dolaskom poziva na ovaj napor. Svakome jednako govori i svakoga jednako poziva. Svi oni koji su se uspeli kamenitom stazom, stvarno ili barem u mislima, na mjesto njezina ukazanja, to zacijelo znaju.

ZNATI SLAVITI

Kada bi nam netko rekao da ne znamo što je to slavlje, vjerojatno bismo se naljutili. Ta toliko smo puta bili na raznim slavljima i iskusili taj pojam sa svih mogućih strana. No, znamo li zaista što to znači slaviti?

Pred nama je naš veliki kršćanski blagdan Božić. Možda pri njegovu spomenu već u nosnicama osjećamo miris slastica, ugođaj polnoćke. Lijepo je to, ali osjećamo li i drhtaj srca pri spomenu da ćemo taj dan slaviti rođendan našega Gospodina?

Gospa nas želi naučiti kako ćemo na pravi način slaviti Isusov dolazak u Božićno vrijeme. Ono prvo što trebamo učiniti jest ne pomesti kuću, kupiti darove, ukrasiti bor, nego najprije treba započeti s pripravom svoga srca molitvom, postom i malim žrtvama. Ne znadnemo li to, sve će ostati na izvanjskom slavlju. Bit će mnogo sjaja, a malo duha.

Tko se na Gospin način zna pripremiti za Isusov dolazak iskusit će što to znači milosno vrijeme. Dogodit će mu se da one obične male svakodnevnne stvari počne promatrati drugačijim očima. Prepoznat će da ga ništa ne može prestrašiti i da on može živjeti slobodno poput ptice. Bog će

mu biti prijatelj, a ne netko tko čeka kako ga osuditi.

Najbolje vrijeme za započeti živjeti u milosnom vremenu jest odmah. Nema smisla očekivati neko drugo vrijeme. Budemo li ga očekivali, možda nikada i ne dođe. Svaki trenutak, kaže Gospa, trebamo iskoristiti činiti dobro i samo tako ćemo osjetiti u svojim srcima Isusovo rođenje.

Napor i dobro koje učinimo imat će posljedice ne samo za nas, nego i za sve s kojima dolazimo u doticaj. Odjedanput će i oni postati bolji, više će razmišljati o Bogu i trsiti se živjeti kao pravi kršćani ili barem kao pravi ljudi. Mi ćemo im biti znakom Božje ljubavi, očitim primjerom dokazivat ćemo da nije sve na ovoj zemlji mračno, već da Božje svjetlo neprestano sja. Stoga će se srca ljudi ispuniti radošću i svima će biti ljepše i bolje. Manje će biti svađe, neugodnosti, nerazumijevanja i svega ostalog lošeg ponašanja.

Treba znati slaviti. Tko to ne zna izgubio je samo dragocjeno vrijeme. Nikada neće postati dobrim članom Crkve u kojoj je kršten i dobrim članom naroda u kojemu živi. Drugi će mu se smijati kada bude spominjao da je dobar kršćanin i da je dobar član svoga naroda. Njegov život to neće odražavati. Bit će naravno smiješno ako budemo spominjali da i drugi čine nešto slično. Ta mi smo toliko puta rekli da smo slobodni i da imamo svoje dostojanstvo.

VJERNOST

Neprestano i neprestano u nama se rađaju mnoge namisli. Ne možemo ih se, a i ne trebamo, jednostavno otresti. Trebamo ih samo dobro protresti.

Nema, naime, svaka naša zamisao pravo na ostvarenje. Kada bi bilo tako, onda bi ovaj svijet sličio na dvoranu u koju su puštena potpuno mala djeca. Nemaju iskustva, ali imaju nagone koji im govore da učine to i to.

Mi kršćani želimo u isto vrijeme biti zreli i biti djeca. Ne nastojimo u sebi izgubiti osjećaj nevinosti i dobrote koji imaju djeca, kao i još mnogo toga. No, u isto vrijeme znamo da ne možemo postupati po svojim nagonima. Oslanjamo se na svoju zrelost, na svoje iskustvo i gledamo koje naše zamisli ima smisla sprovesti u životu, a koje ne. Jednom riječju, mi smo odgovorni.

Civilizacija u kojoj živimo ne postupa baš ovako. Ona bi htjela zaboraviti dječju nevinost, dobrotu i još mnogo toga u sebi, a okrenuti se prema nagonima. Kao potvrda toga navodi se da smo slobodni. Ako smo, dakle, slobodni zašto ne bismo smjeli činiti što nas je volja?

Gospa nam svojim neumornim govorom tijekom ovih godina daje odgovor na to pitanje. Uči nas slobodi, ali odgovornoj slobodi. Izvor slobode nije u nama, nego u Bogu. Tek povezani s njim počinjemo razumijevati kako spojiti ovo naše zemaljsko i ono što nas čeka poslije našega života na ovoj zemlji. Nije to jednostavno. Da jest, svi bismo bili sveci samo našom odlukom da to budemo. Potrebno je se danima i danima oslanjati na tu odluku, da bismo tek na kraju ubrali zrele plodove.

Nije dovoljno samo iskusiti oslonjenost na Boga. Ne budemo li vjerni tome svome iskustvu sve pada u vodu. Zakonitost je ljudskoga života da se i najljepše stvari zaboravljaju ako im se s vremena na vrijeme ne dođe u posjet.

Vjernost je naše svjetlo u teškim trenutcima, sidro koje nam ne da odlutati na pučinu i izgubiti se. Nadimo joj prostora u svome srcu.

ODAKLE IZLAZI ISTINA

Tko to od nas ne bi htio živjeti bezbrižno i lijepo? Mislim da je takve izuzetno teško pronaći. Mir i ljepota svakoga opijaju, svakoga čine više čovjekom.

Budući da vjerujemo, nama nije teško doći do toga. Bog je sve to obećao onome koji bude slijedio njegov put. Naravno sada je samo na nama reći Bogu da ili ne.

Oni koji hodočaste u Međugorje rekli su svoj da Bogu. Ne znači to da oni prije toga nisu kušali razne druge putove. Nipošto! Oni samo sada kažu da su svi drugi putovi u usporedbi s Božjim putem samo jedan veliki promašaj i ništa više.

Mnoštvo se hodočasnika okupi u Međugorju za blagdan Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije. Zajedno s njom tada ulaze u misterij Božića. Bog se treba roditi među ljudima. Hod s Marijom jest priprava i dolazak novorođenom Bogu.

Bog je Mariju već od početka pripremio za njezinu ulogu. Začeta je bez istočnog grijeha u kojemu se začinju svi ljudi. Ipak, Marija je mogla birati. Nije morala reći Bogu da, budući da je bila slobodna kao i svi drugi. Ona se odazvala i istina je ušla u svijet.

Za razliku od Marije, svatko je od nas rođen u istočnom grijehu. No, to ne znači da ne može doživjeti istinu ili dopustiti istini da se rodi u njemu. Slobodni smo poput Marije i Bog cijeni tu našu slobodu. Možemo reći svoj da ili ne. Zar to nije veličanstveno, unatoč težini koja se tada stavlja na nas?

Znam da se ponekada bojimo istine. No, bez nje nema susreta s Bogom. Istina ponekada boli, ali upravo nas ta bol liječi. Tko to nema snage ispiti taj lijek?

BOŽIĆ

Slaviti nečiji rođendan znači biti mu prijatelj. Barem bi tako trebalo biti. Ima, naime, i onih koji nečiji rođendan slave samo zbog slavlja ili nekog svog određenog probitka.

Isusov rođendan za nas kršćane trebao bi biti dan u kojemu više nego drugih dana iskusujemo Božju ljubav i blizinu. On je došao na ovu zemlju da bi nama ljudima na vidljiv način pokazao put kroz život. Sada, 2000 godina poslije Isusova dolaska, treba doći još netko. To smo mi. Bez našega dolaska Isusu sve je samo lijep običaj i ništa više.

Međugorje je jedan neprestani Božić. Dolaze hodočasnici i namjernici sa svih strana svijeta i prepoznaju ponovni Isusov hod ovom zemljom. Tijekom čitave godine ovdje se iskusi da je besmisleno što smo bili zaboravili da Bog vodi ovaj svijet i da ima smisla osloniti se na njega u svim našim životnim poteškoćama. Međugorje je, poput Betlehema, postalo mjesto mira za suvremenog nemirnog čovjeka. Ovdje se ponovno uči da treba imati vremena za molitvu, vremena za odmor, vremena za dubok osmijeh. Drugim riječima rečeno, ovdje se ponovno postaje čovjekom.

Budući da kviri namjere onih koji se oslanjaju samo na tvorno, Međugorje ponekada pokušavaju i ušutkati. Jedni od onih kojima Međugorje nešto znači tada se ljute, drugi još jače nastoje živjeti Božje poruke upućene preko Gospe. Ja se nastojim prikloniti ovim drugima. Čemu ljutnja? Dobre plodove nitko ne može uništiti. Vjerujem da u Međugorju dozrijevaju najvrsniji duhovni plodovi suvremenog vremena.

Bog korača župom Međugorje, ali i svakim onim tлом na kugli zemaljskoj gdje mu je dopušten pristup. Poziva neprestano sve one koji su to prepoznali svojim ponašanjem širiti istinu o njemu. Dobre su i riječi, ali ponašanje nekako lakše privlači.

Mislim da je u svih naroda običaj da se novorođenom djetetu nešto daruje. Time iskazujemo svoju ljubav i svoju odluku prihvatiti ga. Što možemo Isusu darovati ovih dana? Znam da nije baš lagano odgovoriti. No, ne traži Isus previše. Traži samo da ga danas pohodimo, pružimo mu ruku i tada ćemo sve saznati.

ZAGRLJAJ LJUBAVI I MIRA

Svakog 25. prosinca u godini naučili smo se skupljati u crkvama, crkvicama i drugim prikladnim mjestima da bismo proslavili rođenje svoga Gospodina. Nismo mi prvi koji smo to počeli činiti. Naši djedovi i pradjedovi činili su to i u vrijeme kada su robovali pod Turcima. Nisu se dali pokolebati ni u teško vrijeme komunizma. Postavimo samo sada samima sebi upit: što ustvari nama znači slavljenje Isusova rođenja?

Ako je slavljenje Isusova rođenja za nas samo jedan od dobrih običaja, potpuno smo promašili. Isusovo rođenje puno je više od toga. On je svojim silaskom na zemlju promijenio povijest ovoga svijeta, rasvijetlio tmine ovozemaljskog mraka. Govori nam o tome Gospa kada kaže da u naručju drži maloga Isusa i da bismo se trebali otvoriti njegovu pozivu. Otvorenost Isusovu pozivu pružit će nam duboku životnu radost. Ne može to učiniti slavlje začinjeno pucnjavom, obilje jela, prijatelji koji su se skupili oko nas. Takva radost tek je samo privid. No, ona radost koja je ostvarena u društvu s Isusom Kristom ostaje kao izvor koji vječno pruža hladnu osvježavajuću vodu.

Tko pronade radost takav će živjeti poruke evanđelja bez ikakvih poteškoća. Ustvari, tek će

tada otkriti što znači prava radost. Gospa, dolazeći u župu Međugorje, neprestano govori o porukama evanđelja. Ne donosi nam ona nešto izvanredno, nešto novo. Tek nam posvješćuje ono što nam je Isus Krist govorio prije 2000 godina, a mi nažalost zaboravili.

Živeći poruke evanđelja mi se spremamo za vječnost. Tamo nas očekuje još veća radost nego što smo je imali ovdje na zemlji. Spoznajemo u potpunosti što je to smisao, što je to kada ti se ispune najdublje dubine. Drugačije rečeno, uranjamo u ljubav i mir.

Ove dvije riječi, ljubav i mir, riječi su koje neprestano privlače ljudsko biće. Svatko tko se rodi doživljuje ih i iskusuje na svoj način. One se u njemu grle i tvore prsten koji čovjek nosi dok god je živ. Isusovo rođenje trebalo bi nam, dakle, biti zagrljaj ljubavi i mira.

ISKRENOST

Ostavili smo iza sebe crno vrijeme komunizma i zakoracili u demokraciju. Danas je ovaj društveni ustroj najpoznatiji i najpriželjkivaniji.

U demokraciji, pak, vlada kapitalizam ili tržišna načela. Sve se može prodati, a isto tako i kupiti. Tko bolje prodaje, taj je više cijenjen i poštivan.

Ipak, jedan ovakav sustav nije doveo do sreće i zadovoljstva ljudi. Istina je da imaju mnogo toga, ali straha i beznađa je puno više. Ljudi su postali hladni i nepristupačni. Što više uspijevaju u kapitalizmu, to više osjećaju da ga nečim drugim treba zamijeniti.

Gospa nam je u župi Međugorje davno progovorila o tomu. Nije, istina, nikoga izrijekom prozvala, ali je rekla da svijet ima smisla graditi samo na temeljima evanđelja. Time je prebrisala svako načelo prodavanja i trgovanja, kao i bilo kakvo drugo slično načelo. Dala nam je ono uporište s kojega možemo sve drugo lakše i bolje razumjeti. Onaj tko živi po zakonima evanđelja bit će uvijek sposoban graditi ne kapitalizam i nešto slično, nego takvo društvo u kojemu su svi jednaki, društvo u kojemu su glavna načela ljubav, iskrenost, poštivanje... Nama se danas to možda

čini smiješnim, budući da smo pritisnuti mišljenjem današnjeg doba. No, budemo li imali snage razmišljati drugačije, vidjet ćemo da se može živjeti po Božjim načelima.

S odlukom razmišljati drugačije od današnjega doba mi, naizgled, ne unosimo ništa novo. Ta danas se neprestano govori da treba biti drugačiji, da treba biti izvoran. Sve se podnosi, ali samo do onoga trenutka dok ne dirne u načela današnje civilizacije. Tada se zaboravlja pravo na različitost, zaboravlja se na izvornost. Hoćemo li dopustiti sebi pokleknuti pred ovakvim stavom?

Mislim da je polazno sredstvo, za oduprijeti se svemu onome što je loše, iskrenost. Tada upoznajemo ne samo sebe, nego upoznajemo i druge oko sebe. Naš se pogled bistri i znamo jasnije što nam je činiti. Iskrenošću postajemo Božji suradnici. Prihvaćamo ga u jednostavnosti i poniznosti, a on nam zauzvat daje svoju mudrost.

Samo, imamo li snage biti iskreni?

LJUBAV I MIR

Koliko li smo samo puta čuli riječ ljubav, koliko li smo puta čuli riječ mir! Kakve je tragove to u nama ostavilo?

Ako smo ove riječi slušali iz usta današnje civilizacije, onda nam je zacijelo iza njih ostala praznina. Ljubav i mir u današnjoj civilizaciji protjerani su na rub, iako se o njima neprestano govori. Netko ne vjeruje?

Pogledajmo što i tko o ljubavi govori u današnjoj civilizaciji. Govore oni koji su se obogatili na tuđi račun, govore oni koji su spremni sve prodati i sve kupiti za novac. Za njih je ljubav lijepa žena i lijep muškarac, putovanje s nekim tamo i ovamo, skupa odijela, vozila i kuće... S druge strane su oni koji kažu da je ljubav osjećati za drugoga, imati najprije ljepotu u duši, pa tek onda u tijelu, putovanje s nekim, ali ne iz dosade nego prijateljsko putovanje kroz život, biti spreman cijeliti drugoga i s njim graditi ovaj svijet.

O miru govore svjetski probisvijeti, oni koji su novcem i vezama stekli određene položaje u društvu i ne žele ih se odreći ni po cijenu nesreće tisuća i tisuća drugih ljudi. Treba li primjer za to? Ne treba ići daleko! Pogledajmo samo što su nam

radili i što nam neprestano pokušavaju raditi raznorazni svjetski i europski predstavnici. Govore da su došli donijeti mir, ali sve podvrgavaju svojim sebičnim probitcima. Zbog toga donose krive i licemjerne odluke koje mnogima oduzimaju ne samo dom, nego i život. Ipak, ima i onih koji drugačije govore o miru. Za njih je on ljubav prema svakome čovjeku i Bogu, osjećaj za svoje pravo mjesto u životu. Zbog njih ova zemlja biva toplija i jednostavnija za naš svakodnevni hod.

Nisu samo oni prvi pravi predstavnici današnje civilizacije. I mi smo to s većim pravom od njih. Možda se samo njihov glas ponekada jače čuje. Prigrabili su, naime, sredstva društvenog priopćavanja i sebično ih iskorištavaju. Sve je za njih potrošna roba, način zadovoljiti svoje sebične porive. Zakoni koji se donose jesu zakoni raširenog mišljenja, a ne zakoni donijeti na temelju ćudoređa. Mi, naprotiv, kao kršćani imamo temelje na koje se možemo osloniti ne samo mi, nego i drugi oko nas. Nas je Isus Krist pozvao na život. Možda samo još uvijek spavamo!

Gospa nas u Međugorju poziva probuditi se. Previše smo dugo ovu zemlju prepuštali raznoraznim krivim prorocima. Vrijeme je da je učinimo svojom. U tome će nam pomoći Bog ljubavi i Bog mira o kojemu ona govori u jednoj svojoj poruci. Kada ga pustimo u svoju dušu, svanut će nova zora na ovim našim izmučenim zemaljskim stazama. Civilizacija će nam, pak, postati mjestom na kojemu se učimo pravom načinu života. Mi smo, dakle, na potezu.

OBITELJ PRED OLTAROM

Mjesto na kojemu se u crkvi odvija bogoslužje jest oltar. Svi smo skupljeni oko njega jer znamo da će nam s njega Bog progovoriti. Može to biti neizravno preko svećenika ili izravno preko Božjega glasa u našem srcu. Nije to tako važno. Važno je da je nama Bog progovorio.

U našim obiteljskim kućama naravno da nemamo mogućnost imati oltar ove vrste. A Boga je potrebno čuti kao i onda kada se nalazimo u crkvi. Gospa nam pruža rješenje ove poteškoće. Govori nam da na počasno mjesto u svojoj kući stavimo Sveto pismo. Ono će biti onaj oltar s kojega će nam Bog svakodnevno progovarati i pripravljati nas za život. Zauzvrat ne traži ništa nego samo čuti njegov glas.

Unatoč Božjoj ponudi dogodi se da zaboravimo izgraditi jedan ovakav oltar u svojoj kući. Nije da mi to ne bismo možda htjeli, nego je već netko drugi zauzeo to mjesto. Danas je to obično televizija. Držimo je u kutu, ali na tako vidnom mjestu, da zaista predstavlja mali oltarić u našim obiteljskim kućama. Oko nje se okupljamo, razmišljamo i raspravljamo o onome što nam je ona poručila. Događa se to u svim trenutcima

našega obiteljskoga života. Kada se tijekom običnih dana kao obitelj skupimo oko objeda, možda se i ne pomolimo, ali zacijelo upalimo televizor. Tada, namjesto da vodimo obiteljski razgovor, svi zajedno gledamo u prividnu stvarnost koja nam se pruža iz kuta. Počnemo i razgovarati, a onda odjedanput netko zatraži da ušutimo jer tamo u kutu nešto se važno događa. Slično postupamo i kada nam netko dođe u goste. Što ga manje želimo ugostiti i što prije otpraviti, to je ton koji dopire iz kuta jači. I tako ide iz dana u dan naše okupljanje oko televizije, našega malog oltara.

Ne mislim ovim govorom previše napadati današnju tehniku. Ona nam je potrebna. Mislim samo skrenuti pozornost na njezinu uporabu. Ne smije se dogoditi da ona zauzme prvo mjesto u našem životu. Nije televizija za to da se oko nje okupljamo kao oko oltara, nego za to da nam prenese vijesti iz drugih krajeva zemlje i time nas ujedini. Tek je sredstvo kojim se služimo u svom svakidašnjem životu, a ne točka koja nam predstavlja smisao.

Izgradimo pravi oltar u našim obiteljima. Tada će nam Bog biti blizu i razumjet ćemo kako se služiti stvarima oko sebe. Ja znam da mi to možemo.

DANI PUNI SNOVA

Sve bismo dali samo da naša budućnost bude sretna i bezbrižna. Ne bi nam bilo teško podnijeti bilo kakav napor. No, ne uspijeva nam uvijek ispuniti naša očekivanja, smiriti se i opustiti. Stoga nas spopada strah.

Gospa u svojoj poruci kaže da smo mi krivci za to. Dok razmišljamo o svojoj budućnosti, pokušavamo sve učiniti svojim snagama. A naše su snage slabe i nedostatne.

Ovakvo ponašanje u svijest nam je usadila ova suvremena civilizacija. Ona je protjerala Boga iz svoga razmišljanja i želi da i mi to učinimo. Svakodnevno nam o tomu govori na raznorazne načine. Ne mislimo da je taj govor lišen dopadljivosti. On je počesto itekako dopadljiv, utemeljen na najvišim svojstvima razuma.

S druge strane i Bog nam govori. No, on svoj govor ne temelji samo na našem razumu, nego nam govori i preko našega srca. Tko ga čuje osjeća bujanje radosti u svome srcu i nadolazak novoga shvaćanja ljudi i događaja oko sebe.

Nemojmo se obeshrabriti i reći da je jaka ova civilizacija. Ona je to samo naizgled, odnosno u tolikoj mjeri u kolikoj joj mi to dopustimo. Gospa

nam kaže da je ovo njezino vrijeme. Zašto bismo se onda bojali? Radije otvorimo svoje uši i počujmo što nam to preko Gospe Bog svakodnevno poručuje. Otvorimo i svoj razum, budući da Bog želi da ga mi rabimo u svome svakodnevnom življenju. Velika je izmišljotina suvremenog doba da vjera zabranjuje razum. Istina je sasvim drugačija. Najveći vjernici ujedno su i oni koji su svoj razum itekako znali rabiti.

Na našem svakodnevnom putu Gospa nas nikada neće ostaviti same. Zna ona što je znoj i muka. Pomoći će nam, ako želimo, da nas poteškoće na koje nailazimo jednostavno ne sataru. Onomu koji se osloni samo na svoj razum upravo se to događa. Nas Bog pod Gospinim vodstvom želi obdariti radošću i učiniti nas sretnima. Mislim da nije razumno prečuti tu njegovu želju.

Naši su dani onakvi kakvima ih mi učinimo. Prestanimo stoga razmišljati na loš način. Odbacimo sve prijevare i dopustimo svome srcu približiti se Bogu. Dani će nam tada postati prelijepi san.

SVIJET BUDUĆNOSTI

Svojim radom i svojim životnim položajem, jesmo li mi uopće nekome važni? Smijemo li ponosno i dostojanstveno uzdignuti svoje čelo i neprestano u sebi gajiti te osjećaje?

Svima nam je odgovoriti na ova i slična pitanja. Odgovori jesu temelji na kojima kasnije gradimo svoj svijet.

Da bismo dobro odgovorili na postavljeni upit, pogledajmo najprije čime se uopće bavimo u životu. Možda smo radnici u nekoj tvornici, poljodjelci, učitelji, profesori, liječnici, znanstvenici, pripadnici vladajućih crkvenih struktura, umjetnici, sportaši...? Unedogled bismo, naravno, mogli produljivati ovaj popis. Mjeri li se naša osobna važnost po časti i ugledu onoga staleža kojemu pripadamo ili po djelima koja činimo?

Gospa nam nedvosmisleno svojim porukama odgovara na sve naše upite. Naša važnost, po njoj, nije u staležu kojemu pripadamo, već u našem zalaganju činiti dobro na onome mjestu u životu gdje se nalazimo. Tek na taj način stječemo pravo govoriti o svijetu kakvog bismo svi zajedno trebali izgraditi. O uspješnosti te gradnje ovisit će naš ponos i naše dostojanstvo.

Nije lako graditi novi svijet, nije lako pripravljati budućnost. Mi bismo sve htjeli odmah i sada. Teško nam se žrtvovati za nešto što tek dolazi. No, Gospin je poziv neumoljiv. Na nama je odgovornost izgraditi svijet budućnosti. Ako mi to ne budemo htjeli, zlo će ga zacijelo pokušati izgraditi. Ono to već čini odgovarajući nas od zauzimanja za što bolju budućnost onih koji dolaze poslije nas.

Svaki je naraštaj bio naraštaj koji je drugima poslije sebe pripravljao budućnost. Zar nam to ne kaže naša povijest, naše narodno sjećanje? Toliki su sanjali ono što mi danas imamo i svojim žrtvama pripravljali nam ovaj dan. Na nama je sve to časno primiti i dalje prenositi. Ne smijemo biti osobe na kojima se sve završava.

Svijet budućnosti koji želimo izgraditi zahtijeva od nas otvorenost, radost i zadovoljstvo. Nešto dobro i veliko ne može, naime, izgraditi čovjek koji u svome srcu namjesto svjetla ima tmicu. Dogodit će nam se da možda nećemo uživati u onome što smo gradili. Ne smije nam to biti nikakva zapreka. Ako ništa drugo, uživajmo u samome građenju. Blagoslovljen je onaj čovjek koji zna obradovati drugoga i u isto vrijeme biti svjestan toga.

Vrijeme nam neumitno ide poput kazaljki na satu. Možemo ga iskoristiti tako da svijet oko nas bude nama zadovoljan, a možemo i tako da uzalud kucamo i idemo naprijed. Nasmiješimo se pravome izboru.

NJEŽNA JAKOST

Nitko od nas, naravno, ne priželjkuje teška i mutna vremena. Međutim, baš su ona onaj pokazatelj koji otkriva kakvi smo mi ustvari.

Ima onih koji u poteškoćama postaju grubijani. Sklanjaju se iza te svoje sile da bi se nekako obranili od vanjskih događanja. Daleko bi nas odvelo da sada pokušamo objasniti na koje se sve načine ponašaju. Važno je da samo primijetimo njihovo grubijanstvo.

Drugi su u poteškoćama nježni. Žao im je drugih, sebe, vremena koje tako protječe. Naravno da sada nije toliko važno ni na koje se sve načine oni ponašaju. Upamtimo samo da postoje.

Povijest kršćanske duhovnosti nam, pak, pred oči donosi nešto drugo. Ona ne kaže ni da budemo grubijani, ni da budemo nježni. Njezino bi se naučavanje moglo svesti pod dvije riječi: nježna jakost.

Svakodnevno nas iskustvo uči da zaista nema smisla biti tako otvoren kao polje kojim svatko i u bilo koje vrijeme po volji prolazi. Isto nas tako uči da nema smisla ni biti zatvoren kao tamnica sa svojim zidinama. Istina je negdje u sredini. Biti nam je otvorenima u svojoj zatvorenosti, biti nam

je zatvorenima u svojoj otvorenosti. Na taj način moći ćemo odgovoriti svim izazovima koji se postavljaju pred nas i u isto vrijeme ostati dostojanstveni.

Nemoguće je preko dana postati onakvim kakvim želimo. To se upija danima i godinama, što nam Gospa neprestano dokazuje. Govori nam i govori da bismo se promijenili i shvatili kakvim to ima smisla biti. Ona nas hoće promijenjene, hoće da mi stvaramo svijet budućnosti. Zašto bi taj svijet imali pravo stvarati samo oni koji kažu da sve završava na ovoj zemlji. Mi koji mislimo drugačije podignimo u svojoj nježnoj jakosti glas i pogledajmo čiji će dokazi biti jači.

Rekla nam je Gospa u svojoj poruci da je ovo njezino vrijeme. Po čemu se to može prepoznati? Čini mi se, po izrazu našega lica. Ako je smrknuto, ako ne znamo što učiniti sa sobom, ne čini mi se da smo baš dobro shvatili što nam to Gospa poručuje.

U mutnim i teškim vremenima trošimo one zalihe mišljenja i ponašanja koje smo pripravili kroz vremena ugone i mira. Pozovemo li pritom svoga Boga on će neprestano nadopunjavati naše zalihe. Lijepo je imati snage osloniti se na njega.

PRELIJEVANJE LJEPOTOM

Kažemo nekada da su nam dani sumorni. Ustajemo se obično u isto vrijeme, idemo na posao u iste prostorije, susrećemo iste ljude... Puno toga istoga. A mi bismo htjeli promjenu!

Kraljica mira dugi niz godina neprestano nam to nudi. Želi učiniti da naši dani ne budu sumorni, nego preliveći radošću. Poput majke uči nas hodati, sluša naš plač i smijeh, ustrajno bdije nad našim koracima.

Znaju ovo dobro svi oni što su se barem jedanput popeli na Brdo ukazanja ili na Križevac. Hodajući kamenitim stazama prisjećali su se da je i život takav. Nije ga jednostavno progaziti, potrebito je se namučiti. Tek nakon toga, na vrhuncu hoda, čeka nas slast pobjede, radost koja se ni s čim drugim ne da usporediti.

Nije uvijek lako doći do ovih brda. Nekada nas to stoji vremena i novca kojega možda nemamo. No, Gospa to i ne traži od nas. Brdo ukazanja i brdo Križevac nalaze se u svakome mjestu gdje mi živimo, ako to želimo. Bog želi da ga tražimo posvuda, ne samo na određenim mjestima. Određena mjesta mogu nam biti samo izvori gdje ćemo se od vremena do vremena napiti dobrom i

onda nastaviti dalje svojim putem. Čestitim životom mi ostvarujemo i prenosimo međugorska događanja u svoj društveni okoliš. Postajemo Gospinim suradnicima i Božjim svjedocima.

Bog nas neće samo iskoristiti i onda nakon toga odbaciti. Uz ostalo, nagradit će nas životnom radošću. Tada ćemo moći zadovoljno udahnuti unatoč sivilu dana i svakidašnjem ponavljanju životnog tijeka. U isto vrijeme otvorit će nam se čulo za bolje razumijevanje glasova oko nas. Događa se, naime, da nam ti glasovi neprestano govore o radosti. Kada svojim prstima dotaknemo tu radost, u nama ostane praznina. Prelije nas osjećaj poraza i poniženja.

Nismo, naravno, zaslužili boriti se s neuspjesima. Mi smo zaslužili da se naše srce, osim radošću, prelije velikim pobjedama. Kažu nam to i zrake proljeća koje se nakon zime uporno probijaju kroz okna naših prozora.

Ljepota nam je na dohvat ruke. Uporno nas zove. Bilo bi dobro prečiti se njezinom snagom.

SAZNATI TKO SMO TO MI

Htjeli bismo biti radosni, htjeli bismo da nas drugi drže dobrima i onima koji služe za uzor. No, nije to lagano postići. Gospa nam svojom porukom pokazuje put.

Nama je se otvoriti Bogu Stvoritelju i tako postati djelatni u životu. U opasnosti smo, naime, ništa ne činiti i samo se osmjehivati na sve oko nas. Jednom riječju, pokušavamo živjeti samo za sebe. Takav stav potpuno je pogrešan. Ne može se biti sam na ovome svijetu. Gospa nas neprestano zove izbjeći toj napasti.

Mnogi oko nas trebaju našu pomoć. Netko treba onu materijalnu, netko onu duhovnu. Nije važno kako je mi nazivamo. Pomoć je pomoć. Griješimo ako je nismo spremni pružiti drugome opravdavajući to time da i mi sami trebamo nečiju ruku.

Kršćanska nas duhovnost uči da se najviše prima u onome trenutku kada dajemo, kada se otvaramo drugome. Zašto bismo zaboravili taj dobar poučak?

Mi smo Božje ruke u ovome svijetu. Bog želi djelovati preko nas. Zar ima veće časti od te?

Nažalost dogodi nam se da zaboravimo na to. Okrenemo se nekim drugim poučcima i mudrostima.

Onaj tko se ne boji biti Božja ruka u ovome svijetu postaje svjedok i radosni navjestitelj Božje riječi i ljubavi. To je ono nešto što nas jedino može izliječiti na ovome svijetu. U nama rađa puninom i dostojanstvom.

Slušajući Gospinu poruku saznat ćemo tko smo i što smo. Na druge načine, to je zaista nemoguće. Zar netko vjeruje da to nije tako?

MISTIKA ILI...

U zadnje vrijeme sve više i više teologa govori o tome kako je budućnost kršćanstva u tome da kršćani postanu mističari. Nisu oni uvijek tako govorili. Bilo je razdoblja kada se u teologiji razumskim putem pokušavalo doći do Boga. Ne trebamo se tome začuditi. Teologija pokušava približiti Boga ljudima na onaj način na koji oni to trenutno mogu razumjeti.

Današnja civilizacija već je stigla do toga uvjerenja da je potrebno u čovjekov svakodnevni život unijeti i duhovne vrijednosti. Jedino je ostalo neodgovorenim pitanje, a koje to duhovne vrijednosti?

Kršćani su za sebe uvijek tvrdili da znaju odgovor. Slušali su više-manje uspješno svoga Boga i iz toga crpili mudrost za svakodnevni život. Određenoj civilizaciji nije se to uvijek sviđalo, no, kršćani su ustrajali i uz cijenu progona.

Nisu samo kršćani ušutkivani u društvu. Trenutno to pokušavaju učiniti s Gospom. Ona nam govori, ali neki ne žele čuti taj njezin govor. Za njih je mnogo jednostavnije nastaviti starim utabanim stazama. Ne bi ništa htjeli mijenjati, čak ni svoje pogreške. Kao da zaboravljaju da Bog nije

samo na početku stvorio svijet. On ga i sada stvara preko nas.

Nemojmo odmah zaključiti da samo tamo neki pokušavaju ne čuti Gospin govor. Možda smo to i mi?

Gospa nam svima nudi spasonosni lijek: trebamo se otvoriti Bogu Stvoritelju. To je ona već rekla nebrojeno puta i mi smo to čuli. Što sada? Sasvim jednostavno: otvorimo se svome Bogu Stvoritelju. Imajmo snage početi moliti. To su ona vrata koja nam otvaraju prolaz do našega Boga.

Biti nam je mističarima, odnosno moliteljima. Bez mistike potonut ćemo u neprestanu utrku sa sobom i s vremenom. Htjet ćemo uraditi "samo još ovo". Sutra isto tako. Preksutra ćemo zaboraviti tko smo i što smo. S mistikom u sebi uvijek ćemo biti svjesni sebe i svijeta oko sebe.

Rekoh sve ovo najprije sebi, dok kroz prozor dopiru zrake sunca. Nije li mistika upravo to: sunce u našem životu?

ZLE GODINE

Nakon II. sv. rata održana su diljem zapadne Europe nebrojena predavanja i nebrojena savjetovanja o miru. Govornici su zaneseno i uvjerljivo govorili da se nešto slično ne smije ponoviti. Povjerovali smo im. Mislili smo da govore za svakoga od nas. Oni su ustvari govorili za same sebe. Njima se nešto slično nije smjelo dogoditi, nama je moglo. Zbog toga nam u goste i jest došao rat kojega se sada polako oslobađamo.

Nemojmo nakon ovih riječi s gorčinom u srcu zaključiti kako su svi protiv nas. Protiv nas trenutno jesu samo zapadni pokvarenjaci i sebičnjaci. Svi koji dobro misle s nama su. A njih je puno više. Tijekom ovih zlih godina dokazali su se ustrajnim pomaganjem svih onih kojima je njihova pomoć bila potrebna. Razumjeli su već prije Gospu koja nam u svojoj poruci kaže da trebamo vidjeti kome je potrebna naša duhovna ili tvarna pomoć.

Oni koji nas nisu voljeli, pokušali su nam pružiti "duhovnu pomoć". Govorili su nam što treba činiti, pokušavali oslabiti našu čvrstinu. Nisu u tome uspjeli i zbog toga su bijesni. Razbili smo im njihove igračke, pomrsili namjere. Svojom ustrajnošću dokazivali smo da svoj život ima

smisla graditi samo na Bogu. A to se njima nije sviđalo. Oni su htjeli našu bespomoćnost. Zbog toga nisu voljeli naše krunice koje smo stavljali oko vrata, nisu voljeli našu čestitost i naš žilav otpor. Smatrali su to napadom na sebe i na svoju životnu filozofiju.

Srećom, u mraku zlih godina bilo je i onih koji su nam pružali pravu duhovnu pomoć. Rasvjetljivali su svojim djelovanjem tminu i pokazivali nam da ima smisla ići naprijed smjerom koji smo zacrtali. Ne bih htio izdvojiti neku posebnu skupinu tih ljudi. Bilo ih je svih staleža. Ponekada smo se iznenađivali da netko, tko je do jučer izgledao nekako po strani, danas odjedanput postaje pravim duhovnim junakom.

Nisu oni takvi postali preko noći. Slušali su tijekom čitavog svog života ono što im govori njihov Bog i ono što govori Gospa. Na taj način u sebi su gradili duhovnu zgradu koju nikakve oluje ne mogu uništiti. Postali su sposobni pogledati zlu u oči i ne bojati ga se.

Vjetrovi povijesti i nadalje pušu i uvijek će puhati. Uspravni ostaju samo oni koji su sebi izgradili sigurne temelje.

POTOMCI

Roditelji vole vidjeti kako djeca rastu i kako su zdrava. Uče ih već od prvog trenutka ponašanju i odgonetanju svijeta oko njih. Čini im se da će preko njih nastaviti živjeti na ovoj zemlji.

Nešto slično čini i Bog. I on ima svoju djecu. To smo mi. Rekao nam je to bezbroj puta. Iako je svemoćan, želi preko nas djelovati na zemlji. Stoga mu je drago kada rastemo u mudrosti i kada je naš duhovni život obavijen zdravljem.

Bog bi sve mogao učiniti i bez nas, ali ne želi. Cijeni nas i dopušta nam biti njegovim suradnicima. Proglašava nas svojim ispruženim rukama. Rekla nam je to Gospa u svojoj poruci. Još je rekla da čovječanstvo traži takve ispružene ruke.

Možda se bojimo odgovornosti koja se stavlja pred nas. Gledamo sebe i čini nam se da su naše ruke nekako previše slabe i krhke. To zacijelo nije tako. Mi smo itekako jaki, samo povjerujemo u to. Ako nam ovo izgleda isprazan i demagoški govor, sjetimo se naših mladića koji su otišli u rat još na njegovu početku. Nisu to nikada mislili. No, pozvala ih je domovina kada se našla u opasnosti i oni su otišli. Nisu mnogo razmišljali mogu li to

učiniti, oni su htjeli samo sačuvati svoj dom. Naravno da su uspjeli u tomu. Istina i pravda nikada ne mogu biti pogažene. Nekada je do njih potrebno doći strmim putovima, ali se može stići.

Nas Bog poziva imati svoju domovinu ne samo ovdje na zemlji, nego i na nebu. Ovdje se samo vježbamo za svoju nebesku domovinu. Tko ovdje bude htio živjeti po istini, njemu će se širom otvoriti vrata nebeske domovine kada dođe pred njih.

Djelujući po istini i pravdi ovdje na zemlji, dokazujemo da smo Božji potomci. Jednostavno rečeno, zdravo smo sjeme. Kada jednoga dana bude žetva, Bog će se zadovoljno osmjehnuti na nas, jer će prepoznati da smo ga bili dostojni. Zlo sjeme će uzmaknuti i otići u tamu.

Neke slične riječi Gospa nam neprestano upućuje svojim dolaskom. Zbog toga se skupljamo oko nje. Svakim danom nas je sve više i više. Njezina smo i Božja djeca.

ZDRAVLJE NAŠE SVAKIDAŠNJE

Budući da nas bole, ne volimo križeve u svome životu. Radije bismo živjeli neprestano sretni i bez bilo kakve boli. No, to je nemoguće. Htjeli mi to ili ne, križ se pojavljuje na našoj životnoj stazi.

Da uopće imamo križeva u životu, nekada smo krivi mi, a nekada drugi oko nas. Gospa nam u svojoj poruci kaže da su naši životni križevi posljedica našega grijeha. Pokušavamo živjeti odvojeno od Boga i njegove mudrosti, jer nam se čini da smo mi mudriji. No, lišeni Boga, postajemo nezaštićeni i lako nas mnogoštošta ranjava. Isto tako nas i drugi ranjavaju svojim postupcima. To čak čine i roditelji, naročito u našim prvim danima života. Možda nisu voljeli da smo uopće došli na svijet, možda su ih drugi napadali zbog nas, možda smo začeti u pijanom stanju itd. Ishod je svega da smo ranjeni i da nam te rane otežavaju živjeti opuštenim životom.

Postoji, ipak, lijek i za ovakve okolnosti. To je križ, kaže nam Gospa. Onaj križ koji svakodnevno gledamo i kraj kojega možda ravnodušno prolazimo. Na njemu su prije puno godina raspeli Bogočovjeka Isusa Krista iz Nazareta. Nisu ga žalili, nego su to učinili po svim propisima i kao jedan

običan posao. Unatoč svemu, nije to bila smrtna kazna među drugim uobičajenim smrtnim kaznama. Onaj koji je bio na križu, koji je bio ubijen, uskrsnuo je. Prihvativši muku i smrt, prihvatio je, ustvari, život.

I nama je, ako želimo živjeti dobro, prihvatiti životnu muku i životni križ. Zvuči, možda, neobično, ali je istinito: tek nam to prihvaćanje daje potrebito svakidašnje zdravlje. Njega ne možemo naći ni u kakvoj suvremenoj ljekarni, koliko god ona bila suvremena, ne možemo ga naći ni u kakvim kozmetičkim proizvodima. Križ i Isus na njemu jesu neiscrpivi izvor zdravlja. Tko to shvati odjedanput se može nasmiješiti svim svojim poteškoćama, zapjevati i u najtežim trenutcima. On zna da je sve prolazno i da ništa ne može uništiti naš duh ako to mi sami ne dopustimo.

Bilo bi dobro da što prije ozdravimo preko Gospodinova križa. Ozdravit će na taj način i vjera u ljudima oko nas. Prepoznat će u nama jednostavnost i prave navjestitelje nekog novog zdravog doba. Na kraju ćemo svi zajedno zaroniti u molitvu i ovaj svijet učiniti vrtom u kojemu su živjeli prvi ljudi.

ZDRAVO KRIŽU

Nebrojeno smo puta opazili križ kako smireno počiva na zidu unutar našega doma. Bio je tu kao nešto domaće, nešto što jednostavno pripada našem domu.

Bio je ovo, kažem, samo opažaj. Naše su oči zamijetile križ, kao i tisuće drugih stvari koje nas svakodnevno okružuju. No, samo su ga zamijetile i ništa više.

Križ nije potrebno zamjećivati, potrebno ga je uzeti u ruke i promatrati, kaže Gospa. Naizgled se nema što vidjeti. Određena vlast izvršila je smrtnu kaznu nad svojim podanikom i ništa više. Sasvim je nešto drugo pitanje je li ta vlast bila u pravu? Zastupnici slijepe poslušnosti rekli bi da je to pitanje neumjesno. Tko smo mi da bismo procjenjivali postupke vlasti? Ipak, onaj koji je bio ubijen svima nam je dao određena prava. Nikakva vlast i ni u čije ime nema pravo činiti zlo. Svatko od nas može slobodno prosuđivati njezina djela i prema njima se postavljati.

Namjesto poraza, križ je postao izvor slobode. Navijestio je ljudima novo doba govoreći im da ne postoji ništa što nas može spriječiti u našem hodu naprijed. Prepreke ponekada mogu izgledati

velike i prevelike, ali ništa nam ne mogu sve dok ih se mi ne prestrašimo. Naš strah jest njihova snaga, dah koji ih oživljava. Dotada su samo jedna neugodnost više.

Životno mi iskustvo šapće da nije lagano stići do mudrosti da nam ništa ne može oduzeti našu slobodu, ako to želimo. Cijena koja se pritom plaća jest spoznati zašto je Isus Krist otišao na križ. Rekoh spoznati, a ne znati zahvaljujući našoj načitanosti. Prvi i najznačajniji korak u toj spoznaji jest dokučiti što je Isus Krist doživljavao u Maslinskom vrtu. I mi smo se, znam, ponekada bojali, plakali, osjećali nemoćnima..., ali što je bilo poslije toga? Znamo li, možda, kako izgleda kada se svjesno opredijelimo, zbog svojih životnih uvjerenja, poći težim stazama ove zemlje, stazama koje možda znače i smrt? Ako sve to znamo, mislim da smo spoznali što je to Isus Krist iskusivao dok su njegovi učenici bezbrižno spavali.

Bog je svjesno zakoracio u smrt i time ju svladao. Prestajala je postojati u svijestima ljudi kao nešto čega se treba bojati. Ostao je postojati samo križ kao znak pobjede, slobode; znak svih onih najljepših iskustava u nama.

ISUS I NAŠE BOLI

Lijepo bi bilo kada nas ništa na ovoj zemlji ne bi boljelo. Nažalost, to nije tako. Bole nas rane koje su nam drugi nanijeli, bole nas rane koje smo nanijeli samima sebi.

Čak nam i naši najbliži mogu nanijeti bol, iako to možda nisu ni htjeli. U prvom redu to mogu biti naši roditelji. Samo oni i Bog znaju u kakvom smo stanju začeti. Možda nisu ni htjeli da se začnemo, pa nas zato barem ispočetka nisu ni prihvaćali. Bilo kako bilo, nama je oprostiti našim roditeljima za svaki njihov možebitni grijeh prema nama. I oni su zbog nekoga patili i opterećeni time pokušavali se snaći u ovome životu.

Ako su nas roditelji i primili u svoj ljubavi i odnosili se prema nama kako treba, možda se oni prema drugima nisu tako odnosili. Taj njihov grijeh prelazio je na nas, budući da smo svoj život i nesvjesno stvarali po njihovu uzoru. Ranjavali su nas time i činili nas neotpornijima na životne udarce.

Gospa koja je živjela na ovoj zemlji zna za sve ovo i zato nas opominje da svega toga postanemo svjesni i da molimo Isusa da nam ozdravi ove naše rane. Ništa drugo ona ne želi. Ne kaže nam da

istražujemo tko nam je te rane nanio, nego da zaželimo ozdraviti. Ako unatoč ovoj njezinoj želji pokušamo istraživati tko nam je to sve i kakve rane nanio, sjetimo se da smo to i mi sami sebi činili.

Nije nam sve to lako priznati. Lakše nam je svu krivicu svaliti na drugoga. No, u dubini duše znamo da nismo u pravu. Ta toliko smo puta bili lijeni nekoga ljubiti, toliko smo puta bili neodlučni u nečemu uspjeti. A samo ljubav prema drugome, prema Bogu i prema nama samima, zajedno sa željom uspješno proći ovom zemljom, može u nama stvoriti pravo zdravlje. Još je k tomu ono besplatno, dajući nam više nego najsavršeniji kozmetički proizvod.

Znam, život prolazi, a rane bole. No, Isus nam pruža izbavljenje. Nikada nije kasno. Rane nas tada neće boljeti i život neće prolaziti. I jedno i drugo bit će prolaznost koja će se smireno uliti u vječnost.

ZDRAVLJE KOJE SE NUDI

Je li ovaj današnji svijet zdrav? Nije baš uputno odgonetati ovo pitanje. Optužit će nas da želimo vladati, a današnji svijet jest svijet demokracije. No, ako postoji demokracija, onda je i dopušteno odgonetati jedno ovakvo pitanje.

Po meni, odgovor nije teško dati. Današnji svijet zaista nije zdrav. Prepun je hladnoće i bolesti. Ljudi u njemu žive progonjeni, iako u isto vrijeme vladari govore da su slobodni.

Najveća nesreća ovoga svijeta započela je onoga trenutka kada su njegovi vodeći mislitelji započeli s pokušajem izgradnje današnje civilizacije bez Boga. U tome trenutku oni su odsjekli glavni oslonac svoga života i rada. Zar je onda čudno što je mnogo toga krenulo naopako?

S odlukom živjeti život bez Boga započelo je ujedno i progonstvo onih koji kažu da vjeruju u Boga. Zaboravilo se tada na demokraciju i na slične izume. Milijuni i milijuni ljudi stradavali su zbog svoga mišljenja. Stradavanje je išlo u različitim pravcima. Nekada su ljudi bili ubijani, nekada onemogućavani u svome svakodnevnom životu. U pokrete koji su to činili spadaju sve vrste liberalizma, socijalizma, komunizma, fašizma i

slični. Okolnosti se ni danas nisu promijenile. Materijalistički nazor na svijet, potpomognut materijalnim bogatstvom, nemilosrdno progoni one koji kažu da postoji i drugačiji pogled na svijet, da je vjera onaj glavni pokretač u našem životu.

Naravno da nećemo mržnjom kriknuti na ovu nepravdu koja nam se nanosi. Kao vjernici kriknut ćemo ljubavlju. Ona je mudrija od mržnje. Pomoći će nam dobro živjeti sa svim drugim ljudima oko nas. Otkrit će u nama sve naše uspravane snage i bit ćemo ljudi puni razuma i odlučnosti. A upravo je to ono što oni koji ne vjeruju u Boga obećavaju ljudima. No, oni to nisu kadri ispuniti. Kršćanska ljubav, zajedno sa zdravljem kojim nas obdaruje kao ljude, pruža nam kao vjernicima predokus naše buduće domovine. Ne završava sve na ovoj zemlji, ne završava sve u ona dva metra vlažnoga tla. Mudro je, stoga, već sada u svoje svakodnevne sive dane uporno uvoditi svjetlost s nebesa. Tada ni ti dani neće biti tako sivi.

Pristup zdravlju, koje nam Bog nudi, uvijek je otvoren. Nema nikakvog radnog vremena. Bog se raduje svakom našem dolasku. Raduje se i zemlja, budući da postaje čišća, ljepša i jednostavnija za življenje. Poput probuđenog života u proljeće, ovo se zdravlje neprestano nudi.

CIJENA JEDNOSTAVNOSTI

Uvijek se trznem kada mi, široko se osmjehujući, kažu: "Ti si dobar čovjek". Usput me možda i potapšu po ramenima. Tada se neizostavno upitam u čemu ja to griješim. Da ne griješim, ne bi oni meni tako nešto rekli.

Mišljenja sam da svaki dubinski izričaj o drugome potječe s istog mjesta odakle i riječi "volim te". Njih, znamo, ne izgovaramo bilo gdje i bilo kada. Zbog toga i riječi da smo dobri, ili slične, upućuju nam se samo u posebnim prilikama, nakon našega dugog rada i zalaganja. Prije toga drugi su nas promatrali, odgonetavali našu tajnu, prilazili nam da bi se napili našega dobrog utjecaja.

Nije lako ustrajati u ovakvom uvjerenju. Nekako nam je lakše da nam kažu da smo dobri i slične riječi, pa taman oni i ne mislili tako. No, samo ustrajnost u ovakvom uvjerenju učinit će od nas ljude koji će biti kameni temeljci, ljude na kojima će Bog moći graditi svoje kraljevstvo na ovoj zemlji. Isto tako to će nam uvjerenje pripomoći ostati jednostavnima, čak i onda kada doživimo velike uspjehe.

Jednostavnost ima svoju cijenu. Jesmo li je spremni platiti? Nije lagano biti, naizgled, u

zavjetrini i ne biti na onome mjestu gdje te drugi tapšu i slikaju te. Tko to izdrži doživjet će da mu drugi upute riječi "on je velik čovjek". Za te riječi, mislim, da se isplati žrtvovati sva lažna priznanja i sav lažni sjaj.

Ova i slična razmišljanja pala su mi na um dok sam razmišljao o Gospinim riječima da se u jednostavnosti i molitvi može živjeti vjera koja je Božji dar. Pogodila me riječ jednostavnost, budući da se o njoj vrlo malo govori. U Gospinim riječima ona ide zajedno s moltvom. To znači da ima veliko značenje.

Jednostavan čovjek jest dar drugim ljudima oko sebe, jest molitva koja se neprestano uzdiže Bogu. On im pomaže shvatiti pravi put i vratiti se sa svih krivih putova kojima su lutali. S njim, oni su radosni da su ljudi.

Bio bih sretan da sam jednostavan čovjek i da u jednostavnosti i molitvi živim svoju vjeru, odnosno svoj svakodnevni život. No, ako i nisam takav, sada put znam i samo mi je krenuti.

RIJEČ ŽIVOTA

Svatko bi od nas želio biti sretan, izbjeci onaj trenutak kada se stvara grč u nutrini zato što nismo prihvaćeni na onaj način na koji bismo to željeli. Putovi su različiti i svatko ih gazi prema svome iskustvu i uvjerenju. Da bismo što bolje uspjeli, onda stvaramo i određene veze s drugima.

Jedna od takvih najboljih veza koju možemo stvoriti jest otvaranje svome Bogu. Ne bojmo se da će nas to otvaranje lišiti naše osobnosti. Ono će našoj osobnosti tek dodati jedan od bitnih dijelova koji joj je nedostajao: sreću.

Ne može se, naravno, sve ovo učiniti ako se ne odrekneмо grijeha. On nas uništava tako polagano i tako temeljito kao hrđa željezo. Gospa nam je mnogo puta upućivala ovaj poziv. Jesmo li je čuli ili smo mislili da smo mi željezo koje ništa uništiti ne može? Kamo sreće da jesmo i kamo sreće da se zlo nikada nije pojavilo na ovome svijetu.

Ne može nas spasiti samo govor o našim promašajima i o našim namjerama. Potrebno je početi moliti. Tada se u nama otvaraju putovi što vode prema svjetlosti koja je Bog. Ona nas čini mudrima, pomaže nam shvatiti sve odnose u obitelji i sve odnose u svijetu. Zar ne bismo bili

sretni kada bismo zaista poznavali te odnose? Izbjegli bi se tada mnogi promašaji i bili bismo sigurniji na ovoj nesigurnoj zemlji.

Samo ako to želimo, Bog će nam priskočiti u pomoć da naš trud ne bi ostao uzaludan. Pružit će nam svoju ruku i voditi nas sigurno prema naprijed. On to čini jer je ispunjen ljubavlju. Uzalud su sve naše pogreške i sva naša odbijanja. On nas ljubi i takve i uvijek nam pruža priliku postati drugačijima. No, pitanje je koliko smo mi spremni ljubiti njega i time se ispuniti srećom, odnosno životom?

Prolaze naši dani poput oblaka na nebu. Izgledaju nam nekada teški i sumorni, ali da ih nije zar bismo bili živi? S Bogom oni će biti manje tmurni, a više puni životodajnih kapi. Bila bi za nas velika sreća kada bi se pretvorili u riječi kojima ćemo se svakodnevno hraniti.

TKO JE ODGOVORAN?

Kako je lijepo u Svetom pismu čitati izvješće o stvaranju. Sve je puno reda i udivljenja prema stvorenom. Govori se da sav ovaj vidljivi svijet nije nastao slučajno, nego da je Bog sve stvorio iz svoje beskrajne ljubavi.

Mi vjernici vjerujemo da je to istina. Zbog toga cijenimo prirodu i sva živa stvorenja. Dovoljno se samo prisjetiti sv. Franje i njegova ponašanja. On je čak razgovarao s pticama, a vjetar je zvao svojim bratom.

Nakon što je misao da nema Boga uhvatila korijena među ljudima, promijenio se i čovjekov odnos prema okolišu. Počeo ga je bezobzirno iskorištavati. U temelju svega bilo je uvjerenje da se sreća nalazi u što većem posjedovanju tvarnih dobara, a ne u što većem činjenju dobra.

Licemjerstvo je da se danas o okolišu najviše pokušavaju brinuti oni koje Bog ne zanima. Nekada time pokušavaju sprati teret odgovornosti sa sebe, nekada svoje bezvjerstvo utopiti u ovu "novu vjeru", nekada je to samo obična pomodarska novost i ništa više. Bilo kako bilo, oni su tu s takvim svojim mišljenjem i pozivaju nas kršćane razmisliti o našem ponašanju.

Ako se nazivamo kršćanima, ne bi se smjelo dogoditi da ne budemo povezani sa svojim Bogom Stvoriteljem. I Gospa nas poziva na to. Izvješće u Svetom pismu o Bogu Stvoritelju nije samo jedno lijepo izvješće i ništa više, nego Božji nacrt koji nas poziva ispuniti ga. Ne ispunimo li ga, oni koji ne vjeruju u Boga proglasit će nas odgovornima za sva zla što su nanesena našem okolišu.

Potrebno je najprije početi živjeti ljubav, kako kaže Gospa. Ljubav će nas naučiti pravom načinu ponašanja, pokazati nam put kroz sva bespuća naše sebičnosti. Tada ćemo vidjeti jasno i neće nam se dogoditi nauditi bilo kome.

Svaka je odgovornost zahtjevna. No, samo odgovoran čovjek ima mogućnost dotaknuti ljepotu života. Zna to svatko tko se ikada osjećao do svoje srži odgovornim za nešto. Mi kršćani jesmo odgovorni ljudi. Zbog toga sva naša briga za stvoreni svijet nije prolazno stanje, nego trajno usmjerenje. Unatoč tomu mnogi bi nas htjeli proglasiti odgovornima za mnogoštošta. No, odgovor na to "tko je odgovoran?", leži u načinu razmišljanja i u načinu ponašanja. Kakvo je stanje glede toga kod nas?

BOJA BUDUĆNOSTI

Znanost nam kaže da dijete osjeća kao i odrasli, iako nije u stanju izreći na razumljiv način to svoje osjećanje. Zbog toga je potrebno dati mu papir i boje. Njima će on izraziti stanje svoje nutrine i samo je potrebno malo odgonetavanja i sve nam je jasno.

Mi smo, kažu, velika djeca. Svoje stanje nećemo najvjerojatnije izražavati crtežom i bojama, budući da je uvijek opasnost da naslikamo ono što želimo da drugi o nama misle, a ne ono što zaokuplja našu dušu. Radije ćemo riječima pokušati objasniti kakva je naša nutrina. No, neće to biti dovoljno. Morat ćemo i svojim ponašanjem progovoriti o svemu tome. Tek nakon toga drugi će moći nešto odgonetnuti o tome što smo i što namjeravamo. Ustvari, otkrit će boju kojom bojimo naše postojanje.

Današnje naše stanje, naime, priprava je naše budućnosti. Kakvim je bojama obojeno? Možda sivim, pa zato kažemo da živimo u sivilu našega svagdana? Ne raspoznajemo svjetlost, ne raspoznajemo prijateljstvo, ne raspoznajemo radost... Možda je obojeno toplim bojama, pa zato raspoznajemo svjetlost, raspoznajemo

prijateljstvo, raspoznavajemo radost... Sadržaj se, dakle, mijenja prema tome kojom bojom bojimo svoje svakodnevne korake.

Gospa preporučuje samo jednu boju koju, inače, ne ubrajaju među boje: onu Božju. Kada Božjom bojom obojimo svoje postojanje, ono je upravljeno prema vječnosti koja nema kraja. Glavni, pak, sastojak te boje jest radost. Nije to ona izgubljena radost koja se stječe uživanjem droge, alkohola ili bilo čega drugoga što zamućuje naš razum i srce. To je ona radost koja nas čini čišćima, radost koja nam otvara obzorja, čini nas više ljudima. U takvoj radosti život je lagan i pun smisla, pa ne znam koliko to nekome izvana izgledalo drugačije.

Kao što se naš život treba preliti u radost, tako se i naši dani trebaju preliti u budućnost. Svojom bojom obojit će je i dati joj prepoznatljiv izgled. Drugo je sada pitanje, kakav je taj prepoznatljiv izgled. Odgovor će znati svaki uvjereni kršćanin.

Naši dani prolaze htjeli mi to ili ne. Njihova svjetlost izaruje njihovu boju. Mislim na to dok idem spavati i dok se ustajem u darovanim mi danima.

POBIJEDITI GRIJEH

Kršćanstvo govori da naša sloboda nije u tomu da radimo i činimo sve ono što nije državnim zakonom zabranjeno, nego je naša sloboda u tomu da naše djelovanje bude usklađeno s Božjim zakonima. Svako protivno ponašanje jest grijeh.

Suvremeno liberalno shvaćanje ne misli tako. Sve je dopušteno, kaže, u ime razvitka svijeta i čovjeka. Bog i njegovi zakoni nisu važni. Važno je samo da nešto nije zabranjeno zakonom. Ako i jest, a stalo nam je to postići, možemo promijeniti i zakon uz pomoć utjecajnih prijatelja.

Ishod kršćanskog shvaćanja čovjekova življenja na ovoj zemlji jest da se ljudi vole, da žele pomoći jedni drugima, da postoji nada koja nam kaže da ne završava sve na ovoj zemlji. Ishod liberalnog shvaćanja je, naprotiv, hladnoća, sebičnost, misao da sve ovdje na zemlji završava i da nema smisla boriti se.

Suvremeni je čovjek, dakle, u procijepu. Na jednoj strani je kršćanstvo, a na drugoj liberalizam i sva ona mišljenja koja su proistekla iz njega. Snaći mu je se u tome. Ne snađe li se, lutat će izgubljen ovim zemaljskim stazama.

Svatko onaj tko pozna kršćanstvo zna da je Isus Krist pred 2000 godina odgovorio na ovaj životni upit. Jedini pravi put jest priznavanje Boga. Svi ostali putovi su lažni, bez obzira koliko oni govore da rade za čovjeka i njegovo dobro. Ovo je ujedno i najsuvremenije mišljenje koje možemo imati. Istina je, naime, uvijek suvremena, a laž staromodna.

Slijediti istinu znači slijediti ispravan put u životu, slijediti laž znači ići krivim putovima. Zbog toga je na nama zadatak pobjeđivati grijeh u svakom njegovom obliku. Nekada je taj oblik odbojan i proziran, a nekada tako primamljiv i teško dokučiv. Ne smijemo se, ipak, predati. Uspjeh je na dohvat ruke, samo ako to želimo.

U svojim porukama Gospa nam uporno govori o tomu. Ne kaže nam nikada da se nagodimo s grijehom, nego da ga pobijedimo. Ne mislimo valjda da je naša mudrost veća od Gospine? Započnimo već sada da bi uspjeh bio lakše dohvatljiv.

PRAVI VID

Blago njemu, ostario je a još dobro vidi, riječi su koje počesto možemo čuti. Za očekivati je, naime, da zbog prirodnih zakona čovjek u starijoj dobi teže vidi nego prije. No, na kraju krajeva sve je to relativno.

Glavno je, čini mi se, pitanje a što je to naš vid? Izražava li se on u brojevima ili u nečemu drugom? Pristalica sam onih koji kažu da je za dobro vidjeti potrebno imati dobru dušu.

Važne su oči i važno je tjelesno zdravlje, ali to nam nikada ne može biti dovoljno. I oči i zdravlje jednoga dana nestaju. Ostaje samo ono dobro što smo ga učinili. Što ga je više bogatiji smo i sigurniji da ćemo sreću i zadovoljstvo uživati ne samo ovdje na zemlji, nego i u vječnosti.

Dok hodimo ovozemaljskim stazama naše je dobro kušano raznim protivštinama. Stoga mu je potrebna snaga za izdržati, razbiti sve magle i okupati se u svjetlosti. Zacijelo da to nije lako. Traži ustrajnost i uvjerenje u pobjedu.

Jedan od lijekova koji nam Gospa nudi za pomoći dobru u nama pobijediti jest molitva. Njome mi razbijamo sve magle i sve prepreke, tako

da se dobro može pokazati u svoj svojoj veličini. Istina je, naravno, da je dobro neuništivo, međutim, isto je tako istina da ono surađuje s nama u pobjedi nad zlom koje se nalazi na ovoj zemlji.

Svojim nastojanjem pomoći dobru pobijediti u nama mi se otvaramo Bogu. On je samo dobro i izvor svega dobra koje se nalazi u nama. No, ne želi mimo nas rasipati dobro ovim svijetom. Traži naše ruke da bi ga dao drugima, traži naše oči da bi kroz njih pogledao na drugoga.

Svatko tko surađuje sa svojim Bogom razumjet će dobro što kaže Gospa riječima: "Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu". Neće više lutati ovom zemljom, nego će hoditi sigurno i pun sreće i zadovoljstva.

Naš vid, dakle, ne ovisi od starosti, ni od mladosti. On ovisi o našem ponašanju na ovoj zemlji, ovisi o našoj povezanosti sa svojim Bogom. Ako smo s njim povezani možemo biti ne znam koliko stari, mi ćemo dobro vidjeti. Ako nismo s njim povezani, možemo biti ne znam koliko mladi, ništa vidjeti nećemo.

BOŽJE DAROVANJE

Dogodi nam se da u teškim trenutcima pomislimo da nas je Bog napustio. Obično se pozovemo na sve ono dobro što smo učinili i kažemo svome Bogu da nije u pravu što nam nije pomogao.

Istina je, naprotiv, sasvim drugačija. Bog nam uvijek želi pomoći i neprestano je uz nas. No, to njegovo stajanje uz nas nije po našim željama, nego je po neizmjerljivoj Božjoj mudrosti. On dobro zna što nam treba i pruža nam upravo to, bez obzira koliko mi željeli da nam pruži nešto drugo.

Zbog toga nije prava mudrost galamiti na Boga, nego je prava mudrost saznavati neprestano što nam to Bog ima poručiti. A on nam zaista ima mnogo toga reći. Jedna od prvih stvari jest da nas poziva na svetost. Tada ćemo, naime, imati mir i radost u svojim srcima. Neće nam se više događati ne samo da ne vičemo na Boga, već i da ne vičemo na bilo koga drugoga. Znat ćemo odgonetati događaje oko sebe i na pravi se način postavljati prema njima.

Put prema ovakvom stanju ide preko molitve. Treba se, naravno, najprije odlučiti; međutim ne hranimo li mi tu svoju odluku molitvom, brzo će

ona usahnuti. Bit će joj kao cvijetu koji nema vode. Posredstvom molitve spoznat ćemo da nam se Bog daruje. Neće to biti nešto što smo negdje pročitali i u što možemo vjerovati ili ne. Bit će to uvjerenje koje smo stekli svojim srcem. Iz iskustva znamo da su takva uvjerenja najdublja i da nas potpuno mijenjaju.

Ne smijemo biti sebični pa željeti promijeniti samo sebe. Potrebno je mijenjati i sve druge oko sebe. Najprije je potrebno mijenjati obitelj u kojoj živimo. Stoga nas Gospa poziva obnoviti molitvu u našim obiteljima. Bez molitve sve ono što govorimo bit će samo puste riječi i ništa više. S molitvom otvarat će se srce svakoga u obitelji i svi će zajedno spoznavati Boga. Tada više neće biti napetosti i krivih mišljenja. Svi će biti zadovoljni i sretni da su se rodili baš u toj i toj obitelji.

Gospa nas neće ostaviti same u svim našim duhovnim poduhvatima. Učit će nas neprestano što nam je činiti. Ipak, odluka dopustiti Bogu da nam se daruje jest najprije naša odluka. Poslije toga sve ide lakše.

SNAGA IMENA

Da bi se neka osoba izdvojila od drugih daje joj se ime. Ono tada postaje znak kojim je ta osoba obilježena do kraja života i mi taj znak trebamo poštivati.

Danas se, nažalost, ne pazi baš previše kakvo će se ime nekome dati. Obično su to neka "suvremena" imena. Nekada je ime sa sobom ujedno nosilo i neku oznaku osobe kojoj se daje. Sjetimo se samo imenâ iz Starog zavjeta. Ona nisu bila samo obični znak raspoznavanja koji treba poštivati, nego misterij koji treba istraživati.

Uzrok današnjem našem odnosu prema imenu jest misao da treba skinuti misterij sa svega. Ne smije biti ni osoba ni predmeta koji kriju neki misterij. Sve se može i treba dokučiti našim ljudskim razumom.

Slijedom ovoga nisu moguća ni bilo kakva ukazanja i sve slično tomu. To izlazi izvan dosega razuma i zato nije moguće. Treba se ograničiti na ono što je opipljivo i dokazljivo.

U jednoj ovakvoj postavci i ime je Božje prošlo vrlo slabo. Nestalo je onog nekadašnjeg poštovanja i istraživanja tajne kao nekada. Ako

ga se i opsuje, nije to nešto strašno. Učinio se, možda, tek jedan nekulturan čin i ništa više.

Gospa nas, naprotiv, poziva da ime Božje bude sveto u našim srcima i životu. Ako to budemo znali činiti, bit će nam svete i druge osobe. Nestat će tako razdora i nemira iz naših sredina. Namjesto u strahu i zatvorenosti prema drugima, živjet ćemo u miru i otvorenosti prema svim živim bićima.

Ime Božje jest izvor iz kojega izvire prava snaga. Uzalud je tu snagu tražiti u ovozemaljskim propadljivim stvarima. Bez Boga one su tek prolaznost. S Bogom sve ovozemaljske stvari jesu sredstva preko kojih kraljevstvo Božje silazi na ovu zemlju.

Ne znam kakva imena nosimo. Bilo da su kakva, s Bogom su ona drugačija. Ispunit ćemo se novim sadržajem i drugi će neprestano pokušavati odgonetnuti što je to tako privlačno u nama. Mi ćemo se tada vjerojatno samo ponizno nasmiješiti. Prava će, pak, istina biti da je to snaga imena koje je u nama i koja mijenja nas i naše ime.

PLOD MIRA

Danas po svijetu mnogi govore o miru. Ustrojili su i raznorazne udruge koje se time bave. Pojam mira postao je svojevrsnom modom. Neki su svemu tomu prišli iskreno, drugi pomoću toga žele postići određene politčke uspjehe, treći... Ipak, na kraju krajeva mnogi od njih ne znaju što je to zapravo mir.

O miru na pravi način mogu govoriti oni koji su postali prognanicima, oni koji su druge učinili prognanicima, oni koje je jednostavno zahvatio plamen rata ili plamen neke velike mržnje. Došavši u okolnost ostati bez mira, shvatili su što je on.

Tko god je shvatio što je mir, mora učiniti i sljedeći korak: oprostiti. Žrtva mora oprostiti napadaču, napadač mora zatražiti oprostjenje od žrtve i oprostiti samome sebi sve ono loše što je učinio. Na taj način razbija se krug zla i moguće je živjeti našim svakidašnjim ljudskim životom.

O jednom ovakvom ponašanju Gospa nam je progovorila mnogo puta u svojim porukama. U njima nas ona ne želi nečemu teorijski poučiti, nego želi da počnemo primjenjivati novi način življenja. Osjećali se ne znam koliko jaki, mi smo potpuno nejaki ako nismo u miru s onim drugim

koji se nalazi oko nas. Najveća naša jakost nije nikakvo znanje, novac, oružje... nego mir u našim srcima, osmijeh iz dubine srca.

Kada govori o miru, onda Gospa govori i o radosti. Ona je posljedica našega mira. Zna to svatko od nas. Budući da to zaboravljamo, Gospa nas neprestano na to podsjeća i poziva nas ubrati radost kao plod mira.

SRCE OBITELJI

Kako danas postaviti govor o obitelji? Prilično teško pitanje, zar ne?

Živeći svojim svakodnevnim životom, čini nam se kao da vlada uvjerenje da ne treba mnogo govoriti o obitelji. Nije važna nikakva zajednica, pa tako ni obitelj, važan je samo pojedinac. Najgrlatiji predstavnici jednog ovakvog govora jesu pripadnici ljevičarskog pokreta iz poznate šezdeset i osme. Bila je to godina kada su mladi, koji su s pravom tražili određene promjene, bili izvarani ljevičarskim sanjarijama. Htjeli su prekržiti svaku pomisao na priznavanje neke veličine i predati se neograničenoj slobodi. Ishod je bio potpuna izgubljenost.

S druge strane, oslušujući svoje svakodnevne životne poteškoće i muke, stječemo uvjerenje da je itekako potrebno progovoriti o obitelji. Život je postao isuviše brz i isuviše hladan u isto vrijeme. Najprirodnije mjesto gdje bi se čovjek trebao ogrijati i steći novu snagu jest obitelj. Bez te topline i snage izgubit će se negdje u zakučastim zemaljskim stazama. Predstavnici ovakvog i sličnog razmišljanja jesu oni koji se nazivaju kršćanima. Oni priznaju i poznaju ovozemaljsku stvarnost, ali

se ne bore protiv nje na taj način da na zlo udare zlom, nego svojim dobrom žele izliječiti stvarnost i kroz nju proći što manje ozlijeđeni prema nebeskoj domovini. Obitelj tako više nije skup pojedinaca. Ona je temelj društva i zajednica u kojoj se razvija i živi kršćanska vjera.

Kao srce takve obitelji pojavljuje se molitva. Naravno da je lijepo nekuda otići zajedno, razgovarati i veseliti se, no tek molitvom mi se ujedinjujemo kao obitelj. Govori to i Gospa u svojim porukama. Ponavljala je to više puta tako da nam te njezine riječi uđu u srce i da ih već jedanput počnemo provoditi u djelo.

Naći ćemo, zacijelo, tisuću razloga, ako hoćemo, zbog kojih se ne možemo moliti zajedno. No, stavši iskreno pred sebe ipak ćemo morati sebi priznati da su svi ti razlozi samo naš izgovor da ne bismo molili zajedno i da se ne bismo morali približavati jedni drugima. To je kao ono kada roditelji svojoj djeci upale televizor. Namjesto da razgovaraju s njima, puste ih zabaviti se onim što im neće donijeti nikakve koristi. Djeca to ne opažaju, jer im se čini da je zanimljivija šarena televizija, nego ozbiljan roditeljski govor.

Mudra osoba nastoji svoje srce zadržati zdravim. Tada joj neće biti teško pobijediti sve muke i biti puna radosti.

NEVJEROJATNO

Djeca smo svoga vremena i nema tu ništa čudnoga. Razumljivo je zato da rabimo i jezik svoga vremena.

Jedan od suvremenih uzvika za izraziti svoje divljenje jest i "nevjerojatno". Ja ga danas redovito povežem s jednim inozemnim svećenikom. Već u godinama i onemoćao pribivao je ukazanju Kraljice mira na jednu od njezinih obljetnica. Kada je odlazio iz kapelice, oslanjajući se na svoj štap, samo je udivljeno ponavljao: nevjerojatno.

Stvarno, nevjerojatno. Kraljica mira nam, evo, dolazi već godinama. Kroz sve to vrijeme neprestano ponavlja: mir, mir, mir. Govori nam da mudrost nije u ovozemaljskim stvarima, nego u našem duhovnom bogatstvu. Još se u povijesti nije dogodilo da se ona ovoliko dugo nekome ukazivala i slala nam ovolike poruke.

Oni koji zadnjih desetljeća nisu okusili rata, možda će reći da Gospa govori samo nama koji smo i u ovo vrijeme bili šibani ratnim bičevima. Imaju potpuno krivo. Namjesto da nas osuđuju, čini mi se, da bi se radije trebali upitati kako provode svoj život. Rat proizvodi čitavo čovječanstvo svojim grijesima. Kada dođe do

zgusnuća zla, ono se samo negdje izlije i ništa više.

Možemo, naravno, govoriti o tome kako je rat i ubijati nerođenu djecu, biti sebičan, bogatiti se na račun onoga čovjeka do sebe, drogirati se, piti... No, radije poslušajmo što nam Gospa govori da bismo rat jednostavno iskorijenili iz svoje sredine. Ona nam govori o molitvi. Kada se čovjek moli, on ima Boga u sebi i ne može biti zao prema drugim ljudima. Onaj tko se ne moli živi bez Boga i drugoga smatra tuđincem i svojim takmacem. Obojica se pokušavaju i dokazati u svojim razmišljanjima i ponašanjima. Na taj način povećava se dobro, odnosno zlo u svijetu.

Nevjerojatno kako ljudi ponekada zaborave na Gospine riječi. Tek kada zapadnu u poteškoće počinju razmišljati i sjećati se što je ono Gospa govorila u Međugorju. A tako je lijepo zajedno s njom stvarati povijest. Prožme nas tada duboka sreća. Nevjerojatno!

LICE MIRA

Postalo je znakom prestiža u ovom suvremenom vremenu govoriti o miru. Čine to svi, bez obzira kojem svjetonazoru pripadali. I uporno pušu ti "mirovni vjetrovi".

Od svih tih "mira" najmanje mi se dopada mir sklopljen za zelenim stolom tzv. "političkim sredstvima" i pod paskom tzv. "velikih sila". Ne želim reći da imam išta protiv prestanka sukoba, nego da je počesto takav mir samo zadovoljenje nećijih probitaka, a ne pravda koju je trebalo dostići i koja bi bila jamac da se takvi sukobi više neće događati.

Kraljica mira, koja nam govori već dugo vrijeme, ne donosi nam mir postignut i nametnut sebičnim probitcima sile. Ona nam donosi mir postignut nutarnjim obraćenjem srca. Takav mir više neće izazivati sukobe i nekoga strašiti. Bit će sreća koju će svi željeti doseći.

Hrvatski vojnici su već od početka nametnutog im rata znali poslušati Gospine riječi. Zbog toga su stavljali krunice oko vrata. Do danas to je jedinstven primjer u povijesti da je jedna vojska na ovaj način branila svoju domovinu i ginula. Bog nije mogao ostati slijep i gluhi na ovaj potez.

Hrvatskoj vojsci dao je duhovnu snagu, a nama svima slobodu i toplo krilo domovine.

Na svome redovitom godišnjem hodočašću u svetište Kraljice mira, hrvatski se vojnici sjećaju svega onoga što je Bog za njih učinio. Kao što su znali dolaziti ovamo tijekom rata, tako dolaze i sada u nimalo manjem broju. Vjerujem stoga da će uvijek znati što je to pravi mir i da će širiti takav, a ne neki ratnički, mir. Drugačije je to od onih Napoleonovih riječi da ako je vojnik dobar da ga treba pokvariti i da je najbolji vojnik, pokvareni vojnik.

Mir ima neprocjenjivu vrijednost a da bi bio samo pomodni krik. Poučeni Gospinim riječima, trebamo mu dati pravo lice. Tada će nas spajati i razbijati maglu koju donosi sebičnost, ma čija ona bila. Mislimo da će takav mir netko uspjeti pobijediti? Ne bojmo se. Mir građen s Bogom jest nepobjediv mir. Pokazala je to naša ljudska povijest. Slijedimo je na taj način!

TEMELJ MIRA

Mi koji smo proživjeli rat, na jedan posve drugačiji način doživljavamo mir nego oni koji rat nisu proživjeli. Za nas mir nije imati što veće bogatstvo, biti slavan, nešto predstavljati. Za nas je mir moći očuvati život, ne dopustiti da te netko napada, ne doživljavati da ti netko iz obitelji odlazi na bojišnicu ne znajući hoće li se s nje ikada vratiti. Temelj je, dakle, našega doživljaja mira životno iskustvo koje smo stekli.

Kraljica mira nudi nam jedan posve drugačiji temelj. Ona nam govori o molitvi. Kroz sve ovo vrijeme otkada se ukazuje neumorno nam ponavlja: molite, molite, molite. To neprestano ponavljanje zorno nam pokazuje koliko joj je stalo do molitve.

Gledano Gospinim očima, ako budemo molili, svijet ćemo oko sebe početi doživljavati istovjetno, bez obzira na naša životna iskustva. Poništiti ćemo sve ono što nas razdjeljuje i postati jedno srce i jedna duša. Mir će tada zavladatai u nama i u našim krajevima.

Raznorazni svjetski moćnici reći će sasvim nešto drugo. Za njih je mir biti jačim od drugoga. Zbog toga dolazi do trke u naoružanju, ali i do trke za

pobjedom na svim drugim područjima. Održavaju se i raznorazne konferencije sa zvučnim imenom o postizanju mira. No, njihov je učinak neznatan. Lijepe i dobre stvari stave se na papir, ali se ne provode. Nedostaje, naime, onaj zadnji autoritet koji daje jamstvo da će se dogovoreno i provesti. Autoritet koji se na takvim konferencijama pojavljuje je nedostatan. To je tzv. humanost. Bio bi potreban puno jači autoritet, kao što je npr. Bog. No, kad bi ovosvjetski moćnici Boga priznali za autoritet, onda oni ne bi mogli biti mali bogovi.

Kakogod shvaćali mir i do njega išli, nećemo moći izbjeći poteškoće življenja na ovoj zemlji. I nadalje će nas šibati raznorazne oluje pred kojima ćemo se trebati sklanjati. Zdrav razum nam kaže da ćemo se u tim olujama održati ako kuća u koju se budemo sklanjali bude izgrađena na dobrim temeljima.

Mir je naša budućnost. Na prostorima gdje živimo on je kao zrak koji udišemo. Udahnimo ga hrabro i duboko.

OLUJA

Što je čovjeku potrebno da bi imao miran život? S ljudske strane gledajući to bi moglo, možda, biti ovo: izjutra ustati s osjećajem sigurnosti da ima netko na koga se možeš nasloniti tijekom dana, proživjeti dan u dobrom odnosu s drugim ljudima, uvečer se opustiti u svome domu znajući da nismo načinili neku posebnu pogrešku. S vjerničke strane gledajući, za miran život potrebno je samo jedno: imati Boga u sebi!

Oslanjali se ili ne oslanjali na Boga, pokušavamo dostići mir. Ipak, ne uspije nam to uvijek. Dođe nekada do oluja koje nam pomrse sve naše namjere. Ne vidimo više jasno kao prije i jednostavno počinjemo ići pogrešnim pravcima. No, ako se trznemo i oluje nam mogu biti korisne. One u nama pročiste sve naše namjere, sileći nas učiniti ono što smo već davno trebali učiniti.

Možemo dugo govoriti o okusu tih oluja. Bit će to uzaludan govor sve dok se sami ne sjetimo kako su one prohujale našim životom. A zacijelo ih je bilo u različitim vremenima i u različitim trajanjima. Prolazile su našim životom kao brzi vlakovi prugom.

Kraljica mira željela bi nas zaštititi od svih tih nedaća. Zbog toga nam prenosi Božje poruke. U njima se zrcali sve ono što smo davno znali, ali nismo učinili. Ona to ne čini silom, nego tiho i polagano. Poštuje nas i želi da mi sami dođemo do svojih odluka. Kada bi bilo drugačije, onda bi bila ukinuta naša sloboda. Naravno da će Gospa za sve vrijeme donošenja naših odluka biti s nama, samo ako to mi želimo.

Moram priznati, nisam baš veliki prijatelj oluja, unatoč njihovu prihvaćanju. Više bih volio mir i opuštenost. Ipak, kada dođe do njih nastojat ću se dostojanstveno s njima hrvati. Već sada vjerujem u svoj uspjeh. Tu mi sigurnost daje Božja riječ da molimo i da ćemo tada dobiti sve što hoćemo. Pokušavam to, uz sve svoje slabosti, zajedno s još mnogima. Čak i u olujama.

ODMOR

Ako bismo htjeli dati neku opću oznaku za mjesec srpanj, onda bismo mogli reći da je to vrijeme našega odmora. Svi nekamo odlaze i svi se hvale koliko su dana bili odsutni. Prirodno je to. Radili smo čitavu godinu dana, pa zašto se ne bismo i odmorili?

Ipak, ostaje neodgovoreno pitanje kako smo se na odmoru odnosili prema svome vjerskom životu? Jesmo li se uopće molili, jesmo li išli u crkvu... ili smo se "odmorili" i od toga? Znam da ovo nisu baš odmarajuće riječi, ali ako smo se znali odmarati i u isto vrijeme znali ne zaboraviti na svoju vjeru, neće nam ove riječi nimalo smetati.

I Gospa nas u svojoj poruci uči da je potrebno ne zaboraviti na svoju vjeru. Poziva nas na svoj blagi i uvjerljivi način na molitvu. Ne govori nam da slušamo misu preko radija ili je gledamo na televiziji, nego nam kaže da najprije počnemo s osobnom molitvom. Tada nam neće nikakav radio ili televizija nadomještati toplinu zajednice u koju stupimo svojim dolaskom u crkvu. Osobna molitva učinit će od nas jake ličnosti. Naravno da ćemo zbog toga biti sretni.

No, osobna molitva ne provodi se na bilo kakvom mjestu, osobito ne na mjestima na koja nas neprestano pozivaju riječima da ćemo se tamo najbolje odmoriti. Za osobnu molitvu potrebno je imati prikladan kutak. Može to biti soba, tiho mjesto ispod nekog drveta, položaj negdje uz bistro more... Važno je samo da imamo dovoljno odlučnosti, vremena i prikladan prostor da bismo određeno vrijeme mogli govoriti sa svojim Bogom. Gospa bi kratko rekla, potrebno je da naučimo molitvu srca. Nije to nemoguće, samo ako to hoćemo.

Svi ljudi, bez obzira kako živjeli, osjećaju da je potrebno imati nešto da te ispuni iznutra. Oni koji se ne mole to pokušavaju naći u zvukovima i slikama oko sebe. Oni prolaze njihovom dušom poput brzih vlakova u noći. Oni, pak, koji se mole svoju dušu najprije ispunjavaju Bogom, da bi tek tada znali na pravi način odgonetati slike i zvukove oko sebe. Jednostavno, oni su otkrili smisao svoga života i radosno proživljavaju svoje svakodnevne dane.

Lijepo je se odmoriti i lijepo je posjetiti one krajeve koje volimo zbog bilo čega. Ali nije lijepo ne čuti u svome srcu Gospine riječi: "Otvorite vrata svoga srca i shvatit ćete da je molitva radost bez koje ne možete živjeti". Uvjeren sam da će nam tek tada odmor biti pravi odmor.

PROSTOR ZA ŽIVLJENJE

Da bi se čovjek izrazio onako kako on misli, potrebno je da ima prikladan prostor. Davno su to opazili samozvani upravljači svijeta, pa su nas počeli oblikovati prema svojim namjerama.

Ono prvo što su samozvani upravljači svijeta pokušali učiniti jest da su nastojali zagospodariti izvorima informacija i samim informacijama. Stvorili su tzv. nezavisne medije. Onaj dodatak "nezavisni" podrazumijeva da takve medije nadzire samo uski krug ljudi. Nakon preoblikovanja vijesti samo po svojoj želji, počeli su nas upućivati prema prostorima gdje bi za nas, po njihovu mišljenju, bilo dobro provoditi svoje svakodnevne dane. Uputili su nas tako prema disko dvoranama, mjestima gdje se uživa droga, sportskim priredbama bez duha, kulturnim događajima u kojima ima svega drugoga osim kulture...

Kraljica mira svojim pojavkom zaustavlja taj suludi ritam. Ona počinje govoriti o tome da je potrebno da se čovjek zaustavi, da počne razmišljati o sebi i o događajima oko sebe. Tako raspoložen početak će na pravi način shvaćati sebe i sve što se događa oko njega. Naravno da to samozvani upravljači svijeta ne vole, ali zar bi ih Gospa trebala pitati za mišljenje?

Prostori prema kojima nas naša Kraljica mira upućuje u svojoj poruci, nisu prostori gdje se trebamo izgubiti u buci i zaboraviti sve, nego prostori gdje u miru možemo provesti neko vrijeme da bismo se sjetili tko smo to mi i što to želimo postići na ovoj zemlji. Takvi prostori vratit će nas nama samima i učiniti nas jakima. To će nam dati slobodu. Nitko više neće moći nama upravljati po nekoj svojoj sebičnoj zamisli, nego ćemo zajedno s drugima izgrađivati svijet slobode i ljepote. Imat ćemo tada mir u sebi i taj mir širiti oko sebe. To ćemo, naravno, činiti besplatno. Nitko nam neće plaćati za naše ideje o miru i nitko nas neće proglašavati nikakvim stručnjacima za ljudska prava. Mi ćemo samo biti pravi ljudi, a takve ne treba upravljati prema ljudskim pravima. Oni ih žive i šire samim svojim življenjem.

Prirodno je da svatko od nas želi pronaći pravi prostor za svoje življenje. Pitanje je samo hoćemo li taj prostor tražiti u skladu s njegovim vanjskim šarenim izgledom ili u skladu s njegovom unutarnjom vrijednošću?

GOSPINA BRIGA

Isključivost je veliki životni nedostatak. Nagoni nas ne priznati drugoga i njegove dobre strane. Zatvara nas polako u nas same i kida naše veze s okolnim svijetom.

Ni naš vjerski život ponekada nije otporan na isključivost. Dopustimo sebi misliti da je samo naš način življenja vjere ispravan i ničiji više. A nije to tako.

Uzmimo za primjer ono što se događa u župi Međugorje. Pogrješno je misliti da Bog u današnjem svijetu djeluje samo na taj način. Isto tako pogrješno je odbacivati i zanemarivati Gospina ukazanja kroz povijest. Bog je uvijek djelovao i djeluje na različite načine. Gospa se ukazivala prije, a ukazuje se i danas.

Prateći Gospina ukazivanja dolazimo do zaključka da ona vodi brigu o nama ljudima. Jednoga dana rodila je Isusa i otada zajedno s njim radi na spašavanju čovječanstva. Želja joj je svakoga od nas učiniti slobodnim i pokazati nam put prema punoj sreći.

Kroz povijest je bilo mnogo Gospinih ukazanja. Među svima njima, po mišljenju stručnjaka, ističu se Guadalupe, Lourdes, Fatima i Međugorje. U

vremenima dotičnih Gospinih ukazivanja čovječanstvu je prijetila opasnost skliznuti u poganstvo, odnosno skliznuti u veliko zlo. Zbog toga je Gospa pozvala na djelovanje. Snagama onih koji su je poslušali mijenjala je i mijenja našu povijest. Ne samo da su oni poslušali Gospu, nego su poslušali Boga koji preko nje govori i zato su imali snagu koju inače ne bi imali. Bog je djelovao preko njih i mijenjao lice ove zemlje.

Duhovnost koja se širi iz međugorske župe nastoji, stoga, biti duhovnost otvorena za svakoga, duhovnost otvorena za sve dobre duhovne pokrete u Crkvi danas, kao i prije. Bog se preko Kraljice mira brine za svoj narod. Nekada je to bilo na druge načine, danas je ovako, sutra će biti na način prikladan za to vrijeme. Oni koji su spoznali ovaj način Božjeg djelovanja ne bi smjeli ulaziti ni u kakve sukobe s onima koji to nisu. Trebali bi učiniti samo to da svojim primjerom pokažu djelotvornost Gospinih riječi.

Povijest bi sasvim drugačije tekla da se Gospa nije umiješala. Uvijek se toga sjetim kada čujem nazive većih i manjih Gospinih svetišta. Bog nije ostao nijem na vapaje svoga naroda. Kako i bi kada je on vrhunac ljubavi.

DATI ŽIVOT

Lako je biti sebičan. Dovoljno je samo naglašavati "ja" i "ja" i dolazimo do te bolesti. Od nje nitko nije pošteđen, osim onoga tko uz "ja" zna reći i "ti".

Ima tisuću razloga i opravdanja za biti sebičan. Jedan je od njih, pa zašto ne bih uživao, i ja imam pravo na život. Naizgled, ništa neobično. Zaboravljeno je samo pritom napomenuti da i drugi ima isto takvo pravo. Na taj način naše pravo doživljava svoje granice i svoje odrednice.

Pravo na život imaju i oni koji se još nisu začeli. Bog je imao toliko povjerenja u nas da nam je dao slobodu odlučiti koliko ćemo života dati onima koji su još samo mogućnost. Naravno da nam time nije dao neodgovornu slobodu, odlučivanje po našoj sebičnosti i po drugim sličnim stavovima. Htio je da se odgovorno postavimo i da onda kažemo imat ću jedno, dvoje, troje, petero, desetero... djece.

Iz prava na odlučivanje nekome dati život ili ne potpuno je isključeno uskraćivanje toga prava onome tko se već začeo. Nije važno koliko je to sekunda, sati, dana, tjedana ili mjeseci. Važno je

samo da se on začeo. Još je davno Bog Židovima na Sinaju rekao: Ne ubij!

Kraljica mira svojim riječima neprestano poziva na davanje života u svim njegovim oblicima. Ona govori o djeci, roditeljima, duhovnom životu, tjelesnom životu, odmoru, molitvi... Za razliku od raznoraznih ovosvjetskih moćnika i umišljenika, ona nikoga ne zarobljava svojom naukom, nego ga oslobađa da bi drugome mogao davati život. Uči nas da tek kada steknemo to uvjerenje i taj životni stav, bit ćemo oni koji znaju u isto vrijeme uživati i biti zajedno s drugim. Samo zabludjele duše mogu reći onu poznatu rečenicu potekli iz kruga suvremene književnosti: Pakao, to su drugi. U Gospinu rječniku to izgleda ovako: Raj, to su drugi.

Bez obzira na životno uvjerenje složiti ćemo se da želimo živjeti raj. Razići ćemo se samo u tomu kakav je to raj. Netko će reći da je to život življen po pravilima sebičnosti, drugi da je to život življen po pravilu davanja života. Ja ne dvojim u naš odgovor.

ISPUNJENOST

Nekada davno u nama ljudima nastala je praznina. Sveto pismo kaže da je to bilo u onom trenutku kada je ljudski rod napravio istočni grijeh. Otada čovjek neprestano nastoji tu prazninu nečim ispuniti.

Ispunjajući prazninu u sebi malo po malo postajemo zrele ljudske ličnosti. Otkrivamo tada što znače svetopisamske riječi da smo stvoreni na sliku Božju.

Da, nije baš tako lagano sve to izvesti. Životna se uvjerenja ne stiču preko noći, nego samo svakodnevnim ustrajnim zalaganjem. Dok znoj blješti na čelu, ruke se sklapaju od umora i duša se odupire mraku, zbiva se taj prijelaz prema drugačijem postojanju. Zemlja na kojoj živimo više nije mjesto muke, nego samo prašnjava staza kojom prolazimo prema svjetlosti.

Stvaratelji tzv. Novog doba rabe sličan rječnik. Prije nekoliko stoljeća oni su u svojim glavama zamislili urediti ovaj svijet po svojim zamislima. Ne, nisu u obzir uzeli Božje postojanje. Ovaj svijet oni misle urediti samo prema svojim osobnim ljudskim stavovima i ništa više. Govor i sredstva koja rabe privlače svojom važnošću. Tko se to ne

slaže s ljudskim pravima, neuporabom sile... i svime onim što bismo mogli nazvati humanizam? Kršćani se s ovim zacijelo slažu. Međutim, oni idu i korak dalje. Humanizam bez Boga jest samo lijepa biljka koja je osuđena na izumiranje, budući da nema potrebitih sredstava za život. Bog je onaj tko je stvorio humanizam, onaj tko je taj zakon ucijepio u svakoga čovjeka, te mu stoga daje smisao i dubinu.

Ipak, iza lijepih zamisli stvaratelja Novoga doba krije se samo gola sebičnost. Kada govore o ujedinjenju svijeta, onda oni to ne govore zbog ljubavi prema drugim ljudima, nego zato da bi mogli lakše vladati. Kada je svijet ujedinjen pod jednom vlašću, nije potrebno više od jednoga čovjeka i skupine oko njega koji bi njime upravljali. Zbog toga se moraju slomiti sve razlike među ljudima i narodima. Ne smije se misliti svojom glavom, nego samo po propisanim pravilima. Državama treba oduzeti suverenost, a ljudima njihovu osobnu slobodu.

Kraljica mira, kao naša dobra Majka, čuva nas od ovih zabluda. I ona želi ukinuti razlike među ljudima i narodima. Jedino sredstvo kojim se služi jest ljubav. Na taj način upućujemo se putem svetosti i moguće nam je živjeti bez razlika, a da u isto vrijeme ostajemo potpuno svoji. Da nas je htio potpuno jednake, Bog nas ne bi ni stvarao ovako različite. U ljubavi različitost jest nešto poželjno, a ne nikakav nedostatak.

Ispunjeni Božjom ljubavlju u mogućnosti smo stvarati svijet pun razlika, a tako ugodan za živjeti. Iskusujemo ustvari što je to bio raj zemaljski. Kako nam kaže Sveto pismo, bio je prepun različitih boja i svjetlosti, ali je bio jedincat.

ISPRUŽENE RUKE

Dogodi nam se da, kada nas brige pritisnu, kažemo Bože, gdje si. Čini nam se da nas je on napustio i da smo prepušteni samima sebi.

Kraljica mira nam neprestano govori da je Bog uvijek uz nas. Ne napušta nas ni za trenutak. Njegova ruka je uvijek ispružena prema nama. No, gdje je naša ruka?

Budući da nas voli, Bog nam daruje vrijeme u kojemu nas njegova majka poučava kako sigurno proći ovom zemljom i stići u kraljevstvo nebesko. Nažalost, mi počesto ne shvaćamo važnost ovoga Božjega čina. Postalo nam je nekako prirodnim da nam Gospa govori iz dana u dan. A to nije "prirodno", to je samo milost koju nam Bog želi podijeliti i ništa više.

Doći će i vremena kada će prestati ovaj svakodnevni govor Kraljice mira. Ako je nismo slušali i išli njezinim stopama, u tim ćemo vremenima žaliti za ovim danima, tražiti da se ona produže, ali njih više jednostavno neće biti. Ostat će nam samo kao promašena prilika i velika rana u srcu. Zbog toga će naš vjerski život biti puno siromašniji, a čovječanstvo prikraćeno za veliku količinu dobra koje mu treba kao zrak koji udiše.

Vratiti nam je se Gospinim riječima i obnoviti molitvu u svojim srcima. Mi jesmo Božji prijatelji i on jest naš prijatelj, ali to ne znači da smo veći od svoga Boga. On je u svemu puno bolji od nas i zato trebamo slušati njegove savjete i priznavati ga svojim Bogom. Nećemo tada postati bogovi, ali bit ćemo mu sličniji i polagano ćemo se utopiti u njega. Iskusivat ćemo radost i u njoj proživljavati svoje svakodnevne dane.

Bogu naročito trebaju biti vjerni oni koji su mu se posvetili na bilo koji način. Ne znači to, naravno, da drugi mogu biti bilo kakvi. Svojim posvećenjem oni su samo pozvani biti predvodnici, oni koji se ne boje prvi stupiti na svakodnevnu životnu bojišnicu. Njihova uloga jest predvodnička, ali nimalo nije važnija od uloga svih drugih. Drugi vatikanski sabor bi rekao da smo svi narod Božji.

Mnogi su od nas tijekom ovih posljednjih godina svoju odanost Bogu izražavali kunicom koju su nosili na raznorazne načine. Možda je ona ponekada bila samo ukras, ali u većini slučajeva bila je ona životno opredjeljenje. Malo po malo prepoznavali smo je kao svoje ispružene ruke Bogu koji nas treba, koji želi da zajedno s njim oplemenimo ovu zemlju i učinimo je ne mjestom gdje ćemo se natjecati, nego mjestom gdje ćemo živjeti u slozi. Zbog naših ispruženih ruku Bog nam je pomagao na raznorazne načine. On to želi i sada. Pogledajmo jesu li nam ruke ispružene.

NASLJEDNICI

Jednoga smo dana začeti i jednoga smo se dana rodili. Kod većine naših roditelja bio je to razlog za slavlje. Zajedno s njima slavili su i njihovi prijatelji, susjedi i znanci. Svi su osjećali da smo mi jamstvo da će se i njihov život produžiti na ovoj zemlji.

Gospa, budući da je bila ljudsko stvorenje, isto se tako rodila jednoga dana. Živjela je uobičajenim životom sve do onoga trenutka dok ju anđeo nije zapitao hoće li roditi našega Spasitelja. Odgovor znamo. Ona je i nadalje ostala istom kakvom je bila, ali je sada imala jednu zadaću više na svojim leđima. Uključila se u krug Isusovih preteča i postala njihovim središtem.

Takav Marijin stav ujedno je bio i poziv svima nama. I mi smo pozvani biti nečiji preteče. Možda to nećemo biti u tjelesnom smislu, ali ćemo zato to biti u duhovnom smislu. Bilo gdje da se nalazili u životu trebamo stvarati dobro raspoloženje oko sebe. Na taj način oni koji su mlađi od nas imat će u nama dobar uzor i biti će im lakše izrasti u prave ljudske i kršćanske ličnosti.

Dogodi se ponekada da sva briga oko naših nasljednika prođe na upriličenom slavlju. Nerijetko

što je slavije veće, to je manja naša kasnija briga. Uzrok takvom ponašanju jest u našem tvarnom poimanju svijeta. No, našim nasljednicima ne treba u prvom redu naše tvarno bogatstvo, nego im treba naše duhovno bogatstvo. Tek nakon toga može doći i tvarno bogatstvo, budući da ćemo ga tada znati cijiniti na pravi način.

Božje poruke koje nam Gospa neprestano donosi žele nas podsjetiti na ozbiljnost trenutka. Život nije trka za tvarnim bogatstvima i kasnije uživanje u njima. Život je naš hod prema drugoj domovini. Tko to bude znao bit će sposoban nasmiješiti se svim životnim poteškoćama. One ga neće slomiti, nego će mu samo pokazati put i učiniti ga još sposobnijim.

Kada se Gospa ukazala u međugorskoj župi, rekla je da je ona Kraljica mira. Time je i nas htjela potaknuti na stvaranje mira u sebi i oko sebe. Oni koji su je poslušali postali su njezini nasljednici. Oni su ponovno rodili Boga na ovome svijetu. Zbog toga se ne moraju brinuti što će biti kada Gospa prestane upućivati Božje poruke. Bog će tada govoriti preko njih.

BITI SVOJ NA SVOME

Samo bi možda anarhisti, poput komunista i njima sličnih, rekli da nije važno imati svoj dom. Svi bi ostali, vjerujem, rekli drugačije. Složili bi se ujedno i s time da je svoj dom potrebno braniti i brinuti se oko njega na različite načine.

Ipak, kod nas Hrvata već dugi niz godina ta je istina pod teškim znakom upitnika. Najprije su nam bjelosvjetski moćnici, kao i nizu drugih nevinih zemalja, nametnuli strašnu vladavinu komunizma. Kada se to razdoblje urušilo, pokušali su ga sačuvati na različite načine i pomoći "bivšima" ponovno prigrabiti vlast. Kod nas Hrvata to čuvanje i obnova nije uspjela. No, zato smo dobili rat kojega ti bjelosvjetski moćnici nisu željeli zaustaviti. Dapače su i ohrabрили napadače riječima da to mogu učiniti, samo brzo, zbog mogućih neugodnih prosvjeda. Nastavili su ih ohrabrivati i dalje izjednačavajući žrtvu s napadačem. Nije ih bilo briga za istinu. Oni su se svojom sirovom snagom, koju su stekli na raznorazne načine, brinuli samo za svoje osobne sebične probitke. Na taj način naš hrvatski dom ponovno je nastavio živjeti u opasnosti. Jedni su rušili naše kuće i ubijali nas, drugi su pokušavali uništiti našu dušu svojom bezočnošću. Zlo je nastojalo i nastoji da

po vjerujemo da je uzaludno oslanjati se na dobro u sebi.

Kraljica mira donijela nam je drugačiji pogled na svijet. Zlo nije jače od dobra. Ma kako izgledalo jako i strašno, proći će i neće od njega ostati ništa doli slab spomen. Onaj tko bude činio dobro, taj će nastaviti živjeti.

Trebamo zahvaliti svima onima koji su još i prije Gospina ukazanja znali živjeti životom dobra. Njihove molitve otvorile su put Njeginu dolasku koji je mnoge potaknuo vratiti se sa svog zlog puta i živjeti životom po Božjim zapovijedima unatoč svim ljudskim protivljenjima. Zbog toga danas možemo biti svoji na svome, bez obzira kojemu narodu pripadali, ali ne samo u teritorijalnom smislu, nego svoji na svome u duhovnom smislu. Ne mogu nas uništiti nikakvi umišljeni svjetski moćnici diljem svijeta. Oni to samo mogu pokušavati.

Pobjeđujemo, dakle, mi koji se imamo smjelosti oduprijeti planovima zla. Naše je glavno oružje za ostati svoji na svome, molitva. Ojačani i prosvijetljeni njome, znat ćemo koje poteze kasnije trebamo povući.

LJUBAV NAŠA SVAKIDAŠNJA

Iskusili smo u životu da se bez ljubavi ne može živjeti. Bilo tko da smo i bilo što da predstavljamo u društvu, ljubav nam je potrebna kao kruh koji svakodnevno jedemo.

Nažalost, ljubav koju pružamo drugima ponekada je drugačija od one ljubavi kakvu očekujemo prema nama samima. Dopuštamo sebi, naime, ponašati se sebično, očekujući da drugi žive onako kako bismo mi to željeli. Time prljamo dostojanstvo i nevinost ljubavi.

Kraljica mira nas, naprotiv, poziva živjeti ljubav u svoj njezinoj punini, bez bilo kakva prljanja. Kaže nam da bez ljubavi ne možemo shvatiti da Bog treba biti na prvom mjestu u našem životu. Ovaj izričaj ne odnosi se samo na onoga za koga, gledajući ga izvanjski, lako možemo reći da griješi. On se odnosi i na one koji kažu da čine dobro. Bez ljubavi u velikoj su opasnosti staviti Boga na stranu, a okrenuti se ovozemaljskim stvarima.

Tko se počinje otvarati ljubavi, on počinje sličiti Božjoj slici u sebi. Bog nas je, naime, jednoga dana stvorio na svoju sliku i naš je najveći uspjeh biti što sličniji toj slici. Kada tako prihvatimo ljubav, ona počinje sve više i više gubiti ovozemaljske

oznake, a približavati se Božjoj ljubavi. Druge ljude počinjemo tada ljubiti tom Božjom ljubavlju i odjedanput otkrivamo kako smo braća i sestre, odnosno otkrivamo svoju ljudskost. Ne može se to, zaista, bez Božje ljubavi. Varaju se stoga oni koji u ime same ljudskosti navještaju sveopće pobratimstvo i sestrinstvo. Njima je taj govor ustvari samo krinka za neke druge stvari koje provode. Zar nas svih ovih godina nije najviše zaboljela glava baš od onih koji su neprestano imali u ustima pobratimstvo, sestrinstvo, ljudska prava... Varali su i sebe i nas, budući da su svoju ljudskost odmaknuli od Boga.

Onaj tko ljubi Božjom ljubavlju, živi ljepše, kaže nam Kraljica mira. Ne trebaju mu sredstva društvenog priopćavanja, skupi simpoziji, dobre veze da bi se uvjerio da dobro radi. On to jednostavno zna. To znanje nije skupio u sumnjivim knjigama, nego moleći. Boga je preko molitve prosvjetljavao i on je bio dovoljno otvoren čuti taj Božji govor. Zbog toga može i prihvaćati druge i opraštati svima koji su mu nanijeli zlo. Namjesto mržnjom, on na sve izazove uzvraća molitvom i ljubavlju. To je najjače oružje. Ono nam i u najtežim trenucima kaže da se ne bojimo, nego da učinimo sve što je dopušteno da bismo obranili sebe i svoj dom. Naravno da ćemo biti uspješni. Mržnja ne razara, naime, onoga koga mrzimo, nego nas same. Ljubav i molitva uspostavljaju pravdu koja je bila narušena. Zar nam to nije i poruka iz ovih naših zadnjih teških dana i godina?

Bog je mudar. S njime naša ljubav doživljava svoju puninu i jakost. Mudro ju je zaista imati svakoga dana poput slasnog svježeg kruha.

VALOVI ZLA

U zadnje vrijeme sve više i više mi se nameće misao da je naš život na ovoj zemlji poput plovidbe morem. Ono je u pojedinim trenutcima tako mirno da se njime može ploviti i s lošijim plovilima bez opasnosti utopiti se. Drugi put je tako divlje da predstavlja opasnost i za jača plovila.

Nama koji želimo ploviti ostaje dobro se pripremiti za plovidbu. Moguće je da nas prilikom plovidbe zapljusnu neugodni i zli valovi. Jesmo li toga svjesni ili na sve uopće ne obraćamo nikakvu pozornost?

Mudri ljudi uvijek su plovili na sigurno. Svoje biće koje se trebalo zaputiti uzburkanim vodama života spremali su tiho i polagano za taj put. U tišini su dotjerali i posljednji djelić, razmišljali da nisu nešto propustili. Zbog toga, kada bi ih i zapljusnuli valovi, oni bi se održali. Znali su isto tako graditi i sigurne luke. Nisu se pouzdavali u sreću, nego su svojim marom priskrbljivali sebi sigurnost.

Kraljica nas mira svojim dolaskom želi probuditi iz uspavanosti i učiniti nas mudrima. Ne želi da budemo lak plijen zlih valova. Otvoreno kaže da postoji i zlo na ovome svijetu. Time mu umanjuje

snagu, budući da se svako zlo povlači u tamu i sakriva svoju nakaznost.

Zadnjih smo godina zaista iskusili mnogo zla. Sručilo se ono na nas bez isprike i svom snagom. Ponašali smo se pritom na različite načine. No, najbolje su prošli oni koji su se tome zlu oduprli po Gospinim uputama. Što god im se dogodilo, zlo ih nije uništilo. Zahvaljujući njima, svima nam je postalo bolje.

Nije se zlo ni danas odmaknulo od nas. I nadalje nas želi uništiti zbog dobra koje je u nama. Dolazi zbog toga sa svih strana svijeta. Ponižava nas, smije nam se, izjednačuje nas s napadačem, naš krik za slobodu naziva nacionalizmom... Ako smo mudri, znat ćemo mu se oduprijeti.

I prilikom Gospina dolaska u naše krajeve zlo je pokušalo omesti dobro. Tada je to ono činilo preko domaćih pomagača. Pokušaj je neslavno propao. Naravno da će propasti i svi današnji pokušaji. Samo nam je ustrajati i ništa više.

Valovi se zla ne šale. Uvjereni su u svoju snagu. No, lađa dobra još je više uvjerenija u svoje poslanje. Sigurno plovi, unatoč svim preprekama. Lijepo je biti u njoj.

KNJIGA

Napisano je mnoštvo knjiga o Marijinu ukazanju u župi Međugorje. Većina je od njih progovorila o tim događanjima kao o nečem što mijenja i što će izmijeniti lice zemlje. Druge su sve to odbacile kao vještu obmanu.

Nije mi namjera ulaziti sada ni u razloge za, ni u razloge protiv. Ostavljam to za neku drugu priliku ili za neku drugu osobu. Ja samo želim otvoriti neku od ovih knjiga.

Koju bih knjigu trebao otvoriti? Budući da sam uvjeren u istinitost Marijinih ukazanja, trebala bi to znači biti knjiga "za". Ipak, ovih mi se dana ne da otvoriti ni jedna od ovih knjiga. Potrebno je učiniti nešto drugo.

Osim čitanja, gledanja i slušanja o ukazanjima Kraljice mira, što sam još učinio na toj stvari? Gori ovo pitanje u meni poput baklje u noći.

Ništa, zaista, ne činimo u životu ako samo plješčemo događajima oko nas koji nam se sviđaju. Nemaju oni od toga nikakve koristi. Puno je ispravnije, ali i puno teže, nešto učiniti da se ti događaji prošire u bližu i dalju okolicu. Koliko razumijem Kraljicu mira, ona ne traži ništa

naročito. Dovoljno joj je samo da učinimo ono što možemo i ništa više.

Na nama je svima zadatak pisati svoju osobnu knjigu o ukazanjima Kraljice mira. No, ne treba je samo pisati, treba je od vremena do vremena i iščitavati. Uvijek je, naime, moguće učiniti neki krivi korak. Tek kada znamo iščitavati svoju osobnu knjigu tada smo spremni provoditi svoje mirne trenutke i s knjigom u ruci nekoga drugoga koji govori našim jezikom.

Veliko je polje rada pred nama. Isus je davno govorio da je žetva velika, a da je radnika malo. Mi koji vjerujemo u ukazanja Kraljice mira trebali bismo biti radnici na toj žetvi, a ne radoznali promatrači. Počnimo pisati svoju knjigu. Neće nam biti uvijek lako. No, što se više budemo trudili naš će rukopis biti sve ljepši i ljepši.

NEUMORNI ZOV

Dugo je (a opet tako malo) prošlo vremena otkada je Kraljica mira progovorila svijetu. Oni koji su se tada tek rodili danas su već postali svjesni sebe i svijeta oko sebe. Djeca su rođena u novome dobu. Hoće li ga znati dostojno živjeti?

Svatko onaj tko želi čuti Gospin poziv znat će ispravno ljudski i kršćanski proživjeti svoje zemaljske dane. Neće biti jednostrana, nego svestrana ličnost.

Današnji svijet u kojemu živimo pokušava nas naučiti biti jednostranima. On nam neprestano govori osloniti se samo na same sebe i nikoga drugoga. Tu svoju misao pokušava skriti govorom o demokraciji, ljudskim pravima, svojoj čestitosti... Zna, naime, da nema pravo i zato se skriva iza onoga što svatko u sebi zdrav smatra velikim i opravdanim.

Kraljica mira kaže da danas živimo u nemirnom svijetu. Stoga je njezina želja da svi oni koji je čuju postanu nositelji mira i radosti današnjem svijetu. Nije to ona samo jedanput rekla, nego više puta. To znači da je ovaj svijet zaista u opasnosti i da ne želi čuti Gospin neumorni zov. Ona ga, naime, želi spasiti. Ništa mu ne želi oduzeti, nego mu dodati bogatstvo koje samo Bog može dati.

Svatko onaj tko želi pomoći Gospi u njezinu djelovanju, mora se najprije obnoviti živeći njezine poruke. Nije dosta da kaže da je toliko i toliko puta bio na mjestu gdje se ona ukazuje, da je izrekao tu i tu molitvu... On svojim životom treba pokazati da je shvatio što to Kraljica mira govori u župi Međugorje.

Glavno sredstvo kojim netko mijenja svoj život i ustraje na tom putu jest molitva. Ponekada u svojoj poruci Gospa po nekoliko puta kaže da molimo. Želimo li je poslušati ili kažemo da ćemo to učiniti kada budemo imali malo više vremena?

Gospa je, poput svake dobre majke, ustrajna u svom govoru. Ne želi da propadne ijedno od njezine djece. Ne bi bilo mudro kazati da nam je već dojadio taj govor!

BITI SVOJ

Mudri su ljudi rekli, a vjerujem da smo i mi nešto slično zaključili tijekom svoga života, da poteškoće čine čovjeka čvršćim. Dok se one ne dogode čovjek može misliti da je čvrst, ali on to ne zna sa sigurnošću.

Kraljica mira svojim dolaskom želi probuditi u nama ovaj naš životni zaključak. Ona nam ne kaže da će s Bogom sve biti lagano, nego nam kaže samo da će s Bogom sve biti radosno. Bilo što da nam se dogodi, neće nas to slomiti.

Onaj tko se naziva kršćaninom trebao bi shvatiti ovaj Gospin govor. On nije kršćanin samo time što se jednoga dana krstio. Kršćaninom je time što živi to svoje krštenje. Kada ga pritisnu poteškoće neće se uteći nekim izvanjskim mišljenjima i postupanjima, kao odlazak vračarima, gatarima, zazivanju duhova, već će svojim kršćanskim uvjerenjem rješavati sve ono što ga tišti. Zar dvojimo da neće uspjeti?

Svaka su vremena i sklona i nesklona našem kršćanskom uvjerenju. Sve ovisi od toga kako mi to shvaćamo. Prisjetimo se samo prvih kršćana. Tadašnja ih vlast uopće nije štedjela. Za svoje kršćansko uvjerenje morali su ići i u smrt. Ipak,

oni se nisu bojali biti ono što jesu. Znali su se žrtvovati za dobro zajednice.

Na ovome se mjestu usudujem prisjetiti naših pokojnih branitelja. Griješimo ako kažemo da su se mogli "izvući" i ne poginuti. Da, mogli su, ali onda ne bi više bili ljudi otvorena pogleda i puni Božje dobrote. Oni su učinili ono što su osjećali da trebaju; otišli su braniti svoju domovinu, pa makar prinijeli i svoj život kao cijenu svoga uvjerenja. Učinili su to radosno, budući da su bili kršćani.

No, nije kršćanstvo samo radost, ono je i odgovornost. Bog je, naime, na djelu. Preko nas, preko naših ispruženih ruku on dolazi drugim ljudima. Upitajmo se zato, što je s našim rukama u ovome trenutku? Jesu li one okrenute prema nama samima ili prema ljudima koji se nalaze oko nas? Tko živi svoje kršćanstvo lako će odgovoriti na ovo pitanje.

Na naročit način trebamo se odnositi prema onima koji ne vjeruju. Nismo pozvani svadati se s njima i dokazivati im u što to mi vjerujemo, nego smo pozvani biti im primjerom. Tada će uz pomoć dobra koje prebiva u svakome čovjeku spoznati da ovim životom ima smisla ići samo ruku pod ruku s Bogom, a ne sam ili s drugim ljudima koji su slabi kao i mi.

Nemojmo reći da su ovo teška vremena. Gospa kaže da je ovo vrijeme milosti. Možemo uspjeti, ako to želimo. Ona nam neprestano govori i želi

nas naučiti otvoriti svoje srce, želi nas naučiti biti svojim. To su jedina vrata kroz koja Bog može ući. Nemojmo ih zatvarati psovkom, prijevarom, sebičnošću... Bit će nam, inače, jednoga dana žao.

SVJEŽINA BOŽJEGA DAHA

NAŠ GLAS

*Zemlja je ova mjesto suza i boli,
tako barem kažu dežurni opomenjivači.
No, moram priznati, često to zaboravim,
svoga Boga zamolim da me do sreće odvede.
Ne mogu, naime, biti sam, trpjeti hladnoću.*

*Smjelo srce mi kaže da Bog čuje moj glas.
Tko ga još čuje ne znam, nije ni važno.
Povjerljivo svoje ruke pružam Kraljici mira,
onoj koja je došla na poticaj svoga Božanskog
Sina.*

*Odvest će me, znam, u sve ovozemaljske
zakutke,
opit će me čistoćom prave neiskvarene ljepote
i kamo budemo stizali razgonit ćemo mrak.
Kako je to divno, kako je to osvježavajuće.*

*Osokoljen ovim novim bujanjem života
u šumi suvremenih promidžbenih poruka
prilijepit ću i ja jednu na sva dostupna mjesta.
Ne, ne bojte se, neću nastojati prevariti vas.
Moja će poruka biti jednostavna i kratka.
Evo odmah moga smjernoga prijedloga:
pružimo si ruke, oslobodimo svoj glas.*

*Znam, nasmijat će se neki medijski sveci,
napasti nas kasnije stručno, ali...*

PUTOVANJE

Većina nas je iskusila daleke krajeve i ljude. U većini slučajeva nije to bilo zbog neke osobne ugone, nego samo zato jer smo to morali. Na tome putu snašli smo se kako tko.

Htjeli mi to ili ne, to putovanje nas je izmijenilo. Počeli smo cijeniti neke nove vrijednosti, a druge odbacivati. Kada smo se vratili, onda smo te vrijednosti pokušali živjeti s onima koji su nam dragi, s onima koji su nas ostali čekati.

Miješanje naših starih i novih navika stvorilo je zanimljivu mješavinu ponašanja. Nismo više bili ono što jesmo, a nismo bili ni nešto novo. I naša budućnost se počela mijenjati pod utjecajem svega toga.

Obično kažu da je mladež ona koja se najviše promijenila. Idu u kafiće, disko, drogiraju se, piju, ne žele raditi... Ponekada ta tvrdnja i stoji, ali samo ponekada. Većina mladih želi živjeti kako treba. Poteškoća je u tomu što im uzori baš često nisu najbolji. Što reći, naime, kada roditelji štite loše ponašanje svoje djece. U ovo zadnje vrijeme jedan od takvih najmučnijih slučajeva je proizvodnja droge. Roditelji su zadovoljni kako njihova djeca na tomu dobro zarade. Drugi je težak slučaj

davanje velikih svota novca svojoj djeci. U pozadini tog načina ponašanja obično je izričaj: neka se ona ne muče kada sam se ja morao mučiti. Međutim, zaboravlja se pritom da čovjek ono što nije zaradio ne zna ni cijiniti. Na taj način, namjesto da mu bogatstvo pomogne, ono ga uništava.

Ne treba, naravno, ni pregoniti pa okriviti sve druge, osim mladeži. Ipak, stoji istina da mladež poprima one duhovne i društvene vrijednosti u kojima raste. Što su one bolje mladež će manje lutati i činiti raznorazne ispade.

Sa svojih putovanja donijeli smo u sebi pojam suvremeno vrijeme. Površno gledajući, to je danas coca-cola, satelitska tv s neizbježnim CNN-om, računalna mreža Internet, bogatstvo na svakom koraku. Ne znam jesmo li samo donijeli sa sobom da iza svega toga stoji veliki rad. Ne govorim o tomu je li taj rad uvijek bio upravljen prema dobru, nego samo da su potrošeni sati i sati da se sve to stvori.

Bilo bi dobro ako bismo počeli još više cijiniti rad. U zadnje vrijeme nekako smo to počeli ispuštati iz vida. Među nas se želi probiti mišljenje da je važno zaraditi. Na koji način, nije to baš toliko važno. Osobito se to pokušava pomoću trgovanja. Bože sačuvaj da bismo rekli da je trgovanje nešto nečasno u samome sebi. Ono to tek postaje onda kada nam je svejedno čime trgujemo ili kada smo spremni prevariti kupca. Zaboravljamo da ono što

ne bismo sami kupili pod istim uvjetima, ne bismo trebali ni drugima prodavati. Ogleda se u tome naša ljudskost i naše kršćanstvo.

Nije važno što smo na našim putovanjima vidjeli slična ponašanja. I tamo su ta ponašanja loša ponašanja. Na nama, kao onima koji kažemo da volimo svoj narod, zadatak je osobnim ponašanjem pridonijeti dobru toga naroda. Budućnost svih nas ovisi od svakoga od nas ponaosob. Ili možda mislimo da nije tako? Koji bi to bio drugi odgovor?

Nama je i dalje putovati. Nemojmo da nas smetu u tomu. No, sa svojih putovanja donesimo prave darove svome narodu. Tim darovima nemojmo učiniti da on postane nešto drugo nego što jest. Neka njima bude samo obogaćen i ništa više. Svako oponašanje bilo koga jest smiješno u očima drugih i štetno za onoga koji to čini.

PAUČINA

Da pojmovi odmah budu jasni. Ne želim govoriti o životu u prirodi, nego o životu u gradu (iako ne znam zašto i to ne bi bila priroda). Taj život nastao je kao skup velikih ljudskih dostignuća na jednome mjestu. Danas on predstavlja uzor prema kojemu mnogi žele ići, osobito oni u siromašnijim krajevima.

Jedan takav život oduvijek je bio pod dva utjecaja: onim religioznim i onim ljudskim, danas zvanim humanističkim. Sve do suvremenog doba religiozni je utjecaj bio na prvom mjestu, danas je to ljudski, odnosno humanistički.

Proučavajući ove pojmove, otvorio sam jednu filozofsku enciklopediju. Državna je, ne crkvena, i to jedne suvremene europske države. Za religioznost je tu rečeno da je to skup vjerovanja i kulturnih običaja koji izražavaju odnos čovjeka sa svetim i s božanstvom. U svome današnjem obliku humanizam je predstavljen kao filozofska misao koja naglašava vrijednost čovjeka nasuprot Boga i prirode. Iz navedenih riječi, možemo izvući određene zaključke.

Biti religiozan za nas kršćane znači vjerovati u Boga stvoritelja, Sina spasitelja i Duha posvetitelja.

Nije tu, dakle, na djelu neki neosoban odnos sa svetim, odnosno s božanstvom. Jasno nam je, mislim, sve ovo. Ta često to izgovaramo na misi u Vjeronanju. No, je li nam baš jasno što je to humanizam? Ili da postavimo drugačije pitanje: jesmo li mi kršćani humani, može li nas se zvati humanistima?

Kad se u suvremenom mišljenju govori o humanizmu (tako ova moja enciklopedija) onda se obično polazi od Feuerbacha. On je upotrijebio ovaj pojam da bi označio svoj osobni antiteološki i antispekulativni stav. "Mladi" Marx preuzeo je to njegovo gledanje. Međutim "stariji" Marx odbacuje Feuerbachov humanizam budući da je utemeljen na ideji supstancije koja je vječna. On zastupa mišljenje da je čovjekova priroda povijesna, određena u svojoj biti društvenim odnosima. Izvan toga svijeta i života na njemu ništa više ne postoji. Na takvo shvaćanje čovjeka i njegove biti nadovezao se i J. P. Sartre sa svojim egzistencijalizmom. Krug je zatvoren. Sve dobrobiti toga mišljenja pokazala je socijalistička revolucija u Rusiji 1917. Milijuni i milijuni ljudi bili su ubijeni bez ikakva razloga i samilosti. I mi kao hrvatski narod bili smo gurnuti u taj "pakleni raj". Prisjetimo se samo Bleiburga. (O tim događajima ne piše ništa u mojoj enciklopediji.)

Nositelji današnjega humanizma uglavnom su masoni i poklonici New age-a. Pokušavam pronaći natuknice o tomu tko su masoni. Vrlo teško ih pronalazim. To je tajno društvo osnovano sa

svrhom uništiti utjecaj crkve među ljudima. Njegovi članovi međusobno se potpomažu da bi bili što djelotvorniji. O njima se uglavnom ne govori u sredstvima javnog priopćavanja. Možda zato što su nerijetko pod njihovim utjecajem. O New age-u nešto je lakše naći literaturu. To je uglavnom pokušaj sve ljudsko vjerovanje i znanje svesti pod zajednički nazivnik: priprava i življenje nekog novog vremena, vremena Vodenjaka, koje će biti ispunjeno mirom i ljubavlju. Važno je samo ovo dvoje i ništa više.

Možda sve ovo izgleda i previše crnim. Možda, kažem. Ali nije li baš u tomu bit paučine. Ima nevin izgled. Tek kad se neko biće upeca u nju, prepoznaje da nije tako nevina. Ova zemlja na kojoj živimo prekrivena je paučinom humanizma. Ona je za one koji kažu, pa zašto bi humanizam bio nešto loše. Zaista, zašto bi on to bio? Ponavljam, možemo li mi kršćani biti humani, odnosno humanisti?

Otvaram ponovno knjige. Sada one koje mogu ponijeti naziv kršćanske. Puno ih je. Svako malo govori se o čovjeku, o humanizmu. Kaže se, jednom riječju, da je potrebno biti čovjek u punom smislu te riječi. Ne odbacuje se, dakle, humanizam. Ali ima i još nešto. Čisti humanizam, humanizam koji se oslanja samo na razum, pogrešno je polazište. Čovjek nije biće koje je okrenuto samo prema ovoj zemlji. On je biće u isto vrijeme okrenut onostranom, okrenut Bogu. Čak je stvoren na sliku Božju. Kao takav nadilazi

one koji se proglašavaju humanistima i suvremenima. Kršćanin je humanist u punom smislu te riječi. To se ne može biti bez Boga. Svatko tko se proglašava bezvjercem jest humanist samo napola.

“Kršćanske” su knjige suglasne s time da dolazi Novo doba. Samo, to Novo doba neće biti doba naplavina svega i svačega, nego doba u kojemu će Bog pobijediti u našim srcima. Istina je da se treba stvoriti nova duhovnost, ali duhovnost oslonjena na Boga.

U Međugorju novo doba već sviće. Mnogi su prepoznali tu zoru. Zbog toga se penju na Brdo ukazanja, na Križevac, odlaze u crkvu. Bog preko Gospe vodi svoj narod. Bilo kakav sebičan dobitak tu je isključen. Čovjek se mijenja, ulazi u sebe i tu prepoznaje da se ne treba nikada pokloniti sebi i svome razumu, već svome Bogu. Tek nakon toga može spoznati što je on sam.

NAŠIH PETNAEST GODINA

Tih godina komunizam je palio i žario našim selima. Morali smo biti mirni i šutljivi. Govorili su samo oni koji su nas htjeli uvesti u "svijetlu budućnost". Ipak, gajili smo nadu dok smo pisali našima razasutim diljem svijeta ili dok smo brojili dane kada će izići iz zatvora. Nedjeljom i blagdanima obavezno smo se skupljali na sv. misi, dokazujući time svoju vjeru i svoj prkos.

A onda se dogodi nešto nečuveno. Naša obična djeca rekoše da su vidjeli Gospu. Nismo im odmah vjerovali. No, bilo je to kratko. Vjera u našim srcima prepoznala je da sve to nije laž, nego istina. Kod onih na vlasti to se nije dogodilo, budući da nisu imali vjere. Njihovo srce bilo je zastrto tamom. Povikali su da smo rušitelji prelijepa države, koljači, neznalice... Opet smo šutjeli i odlazili dostojanstveno u zatvor. Znali smo da sviće nova zora i da joj je potrebna naša žrtva.

U kraj koji nastanjujemo mi "neznalice i zaostali" počeli su dolaziti ljudi sa svih strana svijeta. Svakim danom bivalo ih je sve više, budući da su oni prvi svjedočili o svemu što se događa. Nitko to nije mogao zaustaviti. Bogatom i samozadovoljnom Zapadu trebalo je nešto više:

mir. A Gospa je to obilato ovdje dijelila. Zauzvrat ništa nije tražila, osim otvorena srca.

Hodočasnici i namjernici divili su se tada našoj otvorenosti i gostoljubivosti. Postajali su nam prijatelji i zavidili nam što živimo u jednom ovakvom kraju. Mi smo bili zbunjeni time, jer sve nam je izgledalo obično, svakidašnje. Oduvijek smo jednostavno bili takvi.

I godine su prolazile, a Gospa je neumorno govorila. Jedan od prvih izričaja bio je da je ona izabrala župu Međugorje i da je želi voditi. Ona bi trebala postati svjetlo, svjedočanstvo svima onima koji dolaze.

A jesmo li bili svjedočanstvo? Mislim da jesmo, unatoč nekim pogreškama koje su određeni među nama radili. Ugošćavali smo hodočasnike ne gledajući što više od njih zaraditi, s njima molili u crkvi, postili, išli na Brdo ukazanja i Križevac. Tek su pojedinci rušili tu našu dobru sliku. Nije ih poglavito zanimalo ono duhovno, nego ono tvarno. Uz ostalo, prodavali su zemlju onome koji više ponudi, ne gledajući na njegova duhovna svojstva. Isto tako znali su graditi tamo gdje je bilo predviđeno da to ostane na našu zajedničku korist. Pravdali su to time da tako i drugi rade. Zaboravljali su da opravdanja nema.

Pitali smo se zar su važni oni koji krivo rade? Znali smo da nisu i da je na nama pobijediti ih našim dobrim ponašanjem, našim odnosom prema svemu oko nas. Gospa nas tomu uči. Ona

se oslanja na nas. Ukazuje nam povjerenje. Nismo htjeli to izgubiti zbog nezadovoljstva prema nekome ili nečemu.

Koliko je važno znati stajati uspravno pokazao je rat. Odbacili smo komunizam, ali se na naša sela oborilo drugo zlo. Htjeli su nas uništiti. Nismo se dali. Borili smo se po svim krajevima naše domovine. Krunica oko vrata bila je veza koja nas je vezala s nebom i s nama samima. Na kraju smo i pobijedili. Bilo je mučno, ali časno.

Kao posljedica rata ostao je povećan broj onih koji se drogiraju, onih koji bi preko noći bez znoja i žuljeva htjeli imati što više tvarnoga. Neki su počeli i piti, kockati se, psovati... Gospa je zacijelo bila žalosna, kao i svi mi. Dolazili su takvi sa svih strana da bi ovdje pokazali te svoje sklonosti. Ono naše zajedničko dobro izliječilo je ovo loše u nama. Nije uspjelo uhvatiti korijenje. Sveto se na pojedince, a ne na zajednicu.

I tako je došla petnaesta obljetnica Gospina ukazanja. Bili smo stariji i mudriji. Mnogo toga smo kroz proteklo vrijeme prevalili preko glave. Tko je htio podnijeti muku, danas uzdignuta čela slavi ovaj dan. Oni drugi stoje sa strane i zavide.

I ČUDA MOGU TRAJATI PETNAEST GODINA

Bilo je to davne 1981. Šestero djece iz župe Medugorje vidjelo je Gospu. Sve se dogodilo ovako...

Ovim ili sličnim riječima očevi i majke svojoj maloj djeci danas prenose događaje koji su bili nedavno, a opet tako davno. Dogodilo se tada zaista nešto čudesno. Djeca su 24. lipnja posvjedočila da su vidjela Gospu. Svi su ih napali riječima da se ne smiju igrati s Bogom i Gospom. Sreća, pa oni to nisu tako ozbiljno shvatili, nego su došli i sutradan. Za razliku od prvog dana kada su pobjegli, sada su počeli razgovarati sa svijetlim likom i tako je nešto čudesno na vidljiv način zakoračilo u povijest. Taj dan otada slavimo kao obljetnicu Gospina ukazanja.

A sve je bilo protiv ovoga događaja. Komunizam je u krajevima koji nastanjuju Hrvati i na mnogim drugim mjestima kugle zemaljske naizgled čvrsto držao sve u svojim rukama. Nastao kao proizvod prosvjetiteljstva i svih onih ideologija koje bi da se čovjek osloni samo na sebe i na svoj razum, propovijedao je raj za sve. Da bi se to postiglo, bila je potrebna sitnica: založiti sebe. Na žalost

komunizma, ljudi u Hercegovini to jednostavno nisu znali i htjeli. Ostali su ukorijenjeni u svojoj vjeri i predajama svojih otaca. Navikli na progonstva, nisu mnogo tražili od života. Znali su se uvijek snaći, a Bogu su govorili da bude uz njih i ništa više. Zbog toga i nisu znali kako se ponašati na početku. Ali ta je zbnunjenost trajala tek kratko. Prepoznali su da im se Bog nasmiješio.

Komunizam se svom snagom svoje tame usmjerio protiv ovih događaja. Počela su progonstva i vidjelaca i puka. Mnogi su završili u zatvoru jer su hrabro posvjedočili da su išli na brdo gdje se Gospa ukazala. "Ustaša, ustaše", vikali su plaćeni izdajnici, ubojice i raznorazni probisvjeti. Htjeli su sve to zatrti. Zlo je u njima prepoznalo božansku snagu. I nisu ništa drugo znali nego izreći svoju povijesnu mržnju. Mrzili su Boga i hrvatski narod. Već su bili ubili mnoštvo onih koji su pripadali duhovnom staležu, kao i mnoštvo onih iz puka. Druge su rastjerali diljem kugle zemaljske ne dajući im da se više ikada vrata. One koji su ostali stavili su u teške okove. Sada nisu mogli razumjeti da je Bog ipak živ, a zajedno s njim i hrvatski narod.

Mislim da je nemoguće odgovoriti zašto se Gospa ukazala baš među hrvatskim narodom. Možda zato što se zlo komunizma najžešće oduprlo u našim krajevima, možda zato... Neka ostane na tom "možda". Znam samo da je Gospa već na početku rekla da je izabrala župu Međugorje da bi preko nje progovorila čitavom svijetu.

Gospin su zov čuli mnogi. U nepoznatu župu Međugorje pohrlili su ljudi sa svih strana. Vraćajući se doma svjedočili su što su vidjeli. Broj se hodočasnika vrtoglavo povećavao. Dolazili su oni bez ikakve škole, kao i oni s najvećim mogućim školama i položajima. Ovdje se nisu dijelili po tome, nego po svojoj molitvi i otvorenosti srca. Po nekim pokazateljima dade se izračunati da je preko 20 milijuna ljudi do sada bilo u ovom mjestu.

Gospa nije govorila nešto posebno novo. A to nikada i nije bila njezina zadaća, jer je javna objava završila sa smrću posljednjeg apostola. Gospa nam je progovorila o onome što smo bili zaboravili: molitva, post, obraćenje, ispovijed, pomirenje... Predstavila se, dapače, kao Kraljica mira. Mnogima se te njezine riječi nisu svidjele. Poglavitito nisu bile drage onima, i još to nisu, koji misle da imaju isključivo pravo nad istinom. Na sve moguće načine oni su je pokušali ušutkati i omesti. Nisu uspjeli. Gospa još i danas govori.

Kao glasan krik ostale su Gospine riječi da se molitvom i ratovi mogu zaustaviti. Počela je ona to govoriti još onda kada vidljivo nikakav rat nije bio na pomolu. Komunizam je samozadovoljno cvao, mi bogati samo nadom u oslobođenje. Rat, to je negdje tamo daleko, mislili smo. A onda nam se on sručio na glavu. Nemilosrdno. Tko je zakazao?

U postupku našega oslobođenja Gospa je odigrala svoju ulogu. I duhovnu i tvarnu. Duhovno

nam je hranila duh, a tvarno tijelo. Njezine poruke nikada u sebi nisu nosile beznađe i očaj. Čak ni u našim najtežim trenutcima. Neumorno nam je, kao i čitavom svijetu, ponavljala da budemo uz svoga Boga. Svi oni u svijetu koji su već prije čuli Gospin govor bili su uz nas. Nismo tada imali vidljiva veleposlanstva, ali smo ih imali na tisuće. Tako smo dopirali tamo gdje bismo to inače teško mogli. Bog je preko Gospe vodio svoj narod.

Čudo je bilo na djelu, mogli smo ga opipati. I ono još traje. Promijenilo nas je i neprestano nas mijenja. Nije uobičajeno da to bude baš petnaest godina. Ali, možda je to dokaz dokle smo svi zajedno pali. Poklonili smo se bili ljudskom razumu, a trebali smo se pokloniti samo Bogu. Na kraju krajeva čak ni to. On od nas ne traži nikakvo ropsko poklonjenje. Traži da mu budemo prijatelji, otvoreni, da bi nas mogao obdariti slobodom. Smiješno je, u najmanju ruku, propuštati takvu priliku. Gospa nas neumorno poziva na to. Koliko samo još dugo?

DALEKOVIDNICA I SRODNICI

Ne znam koliko je riječ dalekovidnica opravdana za uređaj koji većinom nazivamo televizijom. Kažem, ne znam, budući da ne spadam u jezikoslovce, one kojima se daje pravo presuđivati u sličnim slučajevima. Ipak, drag mi je ovaj izraz kao pokušaj pohrvaćivanja jezika što ga nazivamo hrvatskim.

Bit ću iskren i priznat ću da ne gledam baš često dalekovidnicu ili televiziju. Da nije ovih uzburkanih vremena, bilo bi to još manje. No, redovito pročitam raspored događanja na toj dalekovidnici. Ne bih želio propustiti ono što je vrijedno. Čitajući taj raspored i gledajući ponešto od svega toga, primijetio sam da veoma nedostaje religioznog sadržaja. Ima športa, ima politike, ima gatanja, ima kulture, ima vremenske prognoze, ima nasilja, ima..., ali religije nema. U isto to vrijeme govori se o duhovnoj obnovi našega naroda. A tko je to pozvaniji od religije obnoviti duh?

Ispričavam se, malo sam pretjerao. Ima religije na dalekovidnici. Kad god se otvara neko novo zdanje, vidimo svećenike kako mašu škropaljicom. Očekujem redovito tada i neku riječ, ali nje redovito nema. Nisu valjda svi nemušti ili toliko

neobrazovani da im treba zabraniti govoriti. Ne znam, dalekovidnica to zna. Ona zna i to da oni koji gledaju ne bi razumjeli svećenika, ali političara da hoće. Nije važno što ti koji sve to gledaju više idu na sv. mise, nego li na politička događanja.

Ne, ne želim reći da sada želim suprotstaviti puk i političare. Itekako nama treba dobrih političara. To su oni koji ne krađu, koji ne lažu, koji ne dopuštaju da nasilje i zlo prevladavaju na zaslonima dalekovidnice u našim kućama. Pojam su čestitosti i uspješnosti.

Uzrok svega ovoga mislim da je u onoj postavci da treba razdvojiti Crkvu od države. Nemam ni sam ništa protiv. Međutim, ta je postavka nama neprestano prikazivana kao zatiranje govora o onome što je religijsko. Govorili su nam da je to osobna stvar svakoga pojedinca. Ali, zar nije osobna stvar svakoga pojedinca i za koju stranku glasuje, šport koji voli, kultura koju obožava itd? Ostao je taj naopaki govor u nama. No, ne smijemo sve svaliti samo na komuniste. Učinila je to još francuska revolucija sa svojim poznatim geslima slobode, bratstva i jednakosti. U ime svega toga krvavo su se razračunali s religijom. Danas se na francusku revoluciju pozivaju mnogi na tzv. Zapadu. Što je još gore, žele sve druge poučavati tom svom ponašanju.

Religija se na Zapadu nalazi u dubokoj povučeniosti. Bezobzirno je protjerana iz javnosti. Zapadne dalekovidnice o svemu govore, samo ne

o tome. Ako i govore, onda je to počesto govor onih koji se slabo razumiju u religijsko područje. Međutim, oni govore, i to bez stida.

Slično se događa i u novinama, na radiju, na računalima koja imaju pristup internetu... O svemu je moguće pročitati, ali o religiji ne. Namjerno rabim riječ religija, jer ona obuhvaća ne samo kršćane, već i druge koji kažu da vjeruju u Boga.

Uzmimo za primjer petnaestu obljetnicu Gospina ukazanja u župi Međugorje. Iako je ovo značajan religiozni događaj, nije bilo na zapadnim dalekovidnicama govora o tomu. Bilo je samo govora o navodnoj zabrani hodočašćenja u Međugorje. Čak se o tome govorilo i na naslovnim stranicama novina. Kada se to pokazalo neistinitim, mnogi su mlako ili nikako objavili ispravak. Jedino je jedan drugi događaj zauzeo dostojno mjesto koje mu pripada. Nekoliko dana prije same obljetnice u Međugorju se dogodio koncert klasične glazbe. Na njemu su nastupila poznata svjetska imena. Bila je to vijest za sve. Čak je i unaprijed najavljivana posebnim prilozima. Prikazivano je to kao kulturni događaj bez premca. Usput se nije baš uvijek moglo prešutjeti da je taj koncert priređen u sklopu proslave 15. obljetnice Gospina ukazanja. Zahvaljujući tako kulturi barem je nešto od onoga što se tih dana događalo u Svetištu Kraljice mira dospjelo u sredstva društvenog priopćavanja. Ne kažem u javnost. Ona je to znala i bez sredstava društvenog priopćavanja. Same brojke to dokazuju. Na

koncertu je bilo oko 5 000 ljudi, a u danima obljetnice preko 100 000 ljudi posjetilo je Gospino svetište.

Očito je da su sredstva društvenog priopćavanja u lošim rukama. Netko će mi reći da vrijedam. Ispričat ću se onda kada u sredstvima društvenog priopćavanja uz obavezne priloge o športu, kulturi, politici, ishrani, rasporedu emisija..., vidim i obavezni prilog o religiji. Zar stvarno mislimo da ona to nije zaslužila? Za početak počnimo od svoje kuće. Možda će tada postati nevjerojatno da netko javno u Saboru predloži da se u Međugorju otvore kockarnice. Ako ništa drugo, ne bi upao u logičku pogrešku. Ljudi ne dolaze u Međugorje učiti se kockanju, nego naprotiv. Oni se u Međugorju žele odviknuti od toga. Kad to ne bi bilo tako, zar bi baš potegnuli do Međugorja?

Dok sve ovo pišem na um mi pada naš tzv. žuti tisak. Prepun je "istina" o našim političarima, našoj državi, događajima iz bliže i dalje povijesti. Nije još prepun "istina" o Crkvi u Hrvata. No, doći će i to na red kada žutilo prelije potpuno prostor u kojemu se krećemo i živimo. Danas napadati našu Crkvu bilo bi previše pogubno za njihove prave namjere. Pročitale bi se, naime, i naklada tih novina bi vrtoglavo pala. Zbog toga žutilo još oprezno ide dalje glede crkve, a mi ga neoprezno kupujemo i time širimo njegovo razorno djelovanje.

Zaključit ću ovaj govor: želim da se o religiji javno govori u zapadnom društvu. Ako imam pravo na slobodu, jednakost i bratstvo, onda imam i pravo na govor o religiji. Govoriti, naravno, trebaju oni koji se u sve to razumiju. Inače bi to bilo slično onome kada bi o športu govorio netko tko se uopće time ne zanima. Ne branim, dakle, drugome ne vjerovati u Boga. No, ni on ne smije braniti meni vjerovati. Obojica, dakle, imamo pravo govoriti o svojim iskustvima. Uvjeren sam da će tada dalekovidnica zaista daleko vidjeti, a i sva druga sredstva društvenog priopćavanja.

GLAS I MI

Sve velike stvari počinju jednostavno: odlukom. Kasnije je potrebno samo slijediti je i ništa više. Kako ćemo odlučiti ovisi, pak, kako smo prije toga živjeli.

Isusov križ

Nisu Isusa slučajno pribili na križ. Tri godine on je mrsio namjere društvenih i vjerskih židovskih poglavara. Sve je bilo dobro dok je s Josipom radio u tesarskoj radionici. No, progovorivši, unio je nemir u židovsku zajednicu.

Isusovi židovski suvremenici živjeli su po već davno ustaljenim pravilima. Sjećali su se da im je Abraham davni predak, Mojsije ih izveo iz egipatskog sužanjstva, da su imali državu i velike kraljeve... Vjerske i društvene propise su doveli do savršenstva. Tko ih je izvršavao bio je čašćen i hvaljen, tko ih je bilo kako kršio bio je odbacivan.

Ono što Isus naviješta jest sloboda. Ne može se robovati bilo kakvim propisima i misliti da smo samo njihovim ispunjenjem dobri ljudi. Naše je srce glavno. Kada ono bude promijenjeno i čitavi mi ćemo biti promijenjeni. Donosit ćemo dobre

zakone koji nas neće ograničavati, već nam pružati slobodu i sigurnost.

Križ je bio nagrada Isusu za njegov govor. Nagrada su mu bili i preplašeni učenici. Jedino je Ivan zajedno s Isusovom majkom Marijom ostao podno križa, ne bojeći se da će biti prepoznat kao Isusov učenik.

Kada je izgledalo da je sve propalo, Isus je uskrsnuo. Odnio je pobjedu nad smrću, grijehom i zakonom.

Naš križ

Nešto se slično događalo i u našoj hrvatskoj povijesti. Došavši iz dalekih krajeva, povjerovali smo u jednoga Boga, Spasitelja iz Staroga i Novoga zavjeta. Kako mnogi svjedoče, prisegnuli smo da ćemo mu biti vjerni. I držali smo se neobično čvrsto te prisege. Zamjerili su nam na tome i progonili nas s velikom ustrajnošću. Smetala im je naša vjernost Bogu i Crkvi. Namjesto mirnim tokovima, povijest nam je potekla bujicama.

Ipak, mi se nismo dali. Nismo se dali čak ni onda kada su nas progonili ili nam nisu pomagali i oni koji su prisezali da vjeruju u istoga Boga kao i mi. Prisjetimo se samo strašnoga doba turske navale. Vjerovali smo tada da će nam kršćanska Europa pomoći. Ako ni zbog čega drugoga, onda zbog toga što smo straža koja priječi da nasilnici dođu i u njihove krajeve. Nada je bila uzaludna.

Kršćanska Europa spavala je lijeno u svom blagostanju. Bili smo za nju neka tamo divlja plemena. Neki od naših nisu izdržali sav taj strašni naboje. Prihvatili su vjeru svojih osvajača i mislili se time zaštititi. Glavu sačuvali jesu, ali su zato izgubili svoje dostojanstvo i svoju dušu. Drugi se nisu dali. Po cijenu života čuvali su svoju vjeru, svoja pradjedovska ognjišta. Uspjeli su uz velike napore.

Ne ljutimo se na onaj pridjev "kršćanska" za Europu. Nije on Europi odnemogao da ne učini što je trebala učiniti. On joj je samo pomogao da barem nešto učini. Bez njega ona bi bila još jadnija u svome postojanju.

Križevac

Bog je očito s našim hrvatskim narodom imao svoje namjere. Pustio nas je najprije da se kroz povijest pročistimo kao što su se Židovi pročistili idući kroz pustinju. Kada mu se učinilo da smo već svladali mudrost prijateljevanja s njim, uveo nas je u Obećanu zemlju. Poslao nam je svoju Majku koja je rekla da je izabrala na poseban način najprije šestero djece iz našega naroda, zatim jednu od naših župa i čitav hrvatski narod. Tim izabranjem nije nam htjela donijeti bezbrižan san u blagostanju, nego nas je zaželjela učiniti glasom mira, slobode i svega onoga što je lijepo. Ovaj suvremeni svijet zašao je u pustinju. Netko mu treba progovoriti poput proroka koji su govorili u Starom i Novom zavjetu.

Vjerujem da je jedna od nagrada za neumoran govor sloboda i država koju smo dobili zadnjih godina. Da se sve to dogodilo, jest jedno veliko čudo. Istina je da smo mnogo kroz to vrijeme propatili, ali plodovi su vidljivi. Bog onome koji je vjeran ne daje samo nagradu na nebesima, nego i ovdje na zemlji.

Uz Brdo ukazanje, gdje je započela posebna Gospina povijest s nama i sa svim ljudima koji teže za dobrom, značajno je još jedno brdo, Brdo Križevac. Ono je ustvari znak naše vjere i naše odanosti. U vremenima teškog življenja pod tuđom vlašću podignut je na njemu križ. Time smo jasno rekli svoje opredjeljenje. Ne bojimo se križa i poput Ivana spremni smo stajati podno njega s Marijom, ne pitajući za cijenu. Otada je to brdo najprije privlačilo nas, a od vremena Gospina ukazanja privlači sve ljude svijeta. Njegova oporost priziva nam svima u pamet da nije lako proći dostojanstveno ovom zemljom, ali da se to isplati.

Kada god pogledam na Križevac, čujem kao neki glas. Bog govori tamo, kao što je govorio na Sinaju. Izabrao nas je, ali ne da bismo se uzoholili, nego da bismo u sebi sačuvali njegov glas i slijedili ga zajedno sa svim drugim ljudima. Mi smo samo sredstvo da bi Bog dospio do svih ljudi na zemlji. Mogao je, naravno, bez nas, ali nije htio. Svatko tko ga je poslušao ide prema budućnosti s njegovim glasom u sebi. Jest da je slušati taj glas odluka nositi križ, ali ako želimo biti mudri drugoga puta nema.

IZLUDIMO IH

Ovaj mi se naslov nametnuo sam od sebe dok sam jednoga popodneva pokušavao razabrati što se to zapravo zbiva u društvu oko mene. Izletio je jednostavno iz mene kao spoznaja.

Trebali bismo svi lagano znati što se zbiva, zar ne? Ovo je prosvijećeno vrijeme, znanost pruža odgovore na sva moguća pitanja, tu su sredstva društvenog priopćavanja... Potrebno je samo osluhnuti. Nažalost, nije to sve tako jednostavno.

U mojoj domovini trenutno nije rat. Bio je nedavno, hoće li ponovno biti, ne znam. Namjesto sukobljenih ratnika sada njome šetaju ratnici koji kažu da su donijeli i da donose mir. Na prvi pogled to je zaista tako. Pucnjevi su utihnuli, ne gine se. Mudriji samo odmahuju rukom. Objašnjavaju da ti novi ratnici nisu tu ni iz kakve ljubavi prema bilo kome. Došli su da bi osigurali sebične položaje svojih država. Žele da se ovaj rat završi onako kako njima odgovara, a ne kako bi bilo pravedno. Da su nam svima htjeli dobro, ne bi bili dopustili da uopće dođe do ovoga rata. A mogli su to, i te kako su mogli.

Uvijek sam primao na znanje mišljenje mudrih ljudi. Primam to i sada. Zaista, sve ovo što se

dogada oko nas nije uvijek u našim rukama. Oni koji se nazivaju velikima, smatrajući se ujedno time pravednima, kroje nam sudbinu po svome ukusu. Dok promatram njihove napore, sve više mi iz podsvijesti probijaju riječi iz naslova: izludimo ih.

Napor nekih današnjih zakulisnih sila jest izluditi nas na svaki način. Previše smo, naime, svoji. Kažemo da vjerujemo u Boga, da se želimo ravnati po njegovim zakonima. Tko je to vidio u ovo današnje suvremeno vrijeme! Svojim stavom remetimo ravnotežu koju ove sile žele postići po svaku cijenu. Treba se znati tko je velik, a tko mali, tko što smije misliti i kako se ponašati. A nama taj govor jednostavno ne odgovara.

Ne ispričavam se onima koji mi sada kažu da sam otišao predaleko, u politiku, a bolje bi bilo držati se religioznoga govora. Njih pozivam na razmišljanje što je to religija, a što politika. Možda nam slijedeći primjer može nešto reći o tomu.

U jednim našim novinama nedavno čitam kako su Time i CNN, dva današnja poznata pojma, objavili da tko češće ide u crkvu, rjeđe ide liječniku. Iznenadio sam se jer ova sredstva društvenog priopćavanja nisu dosada govorili tako. Iz članka sam saznao da je to zaključak znanstvenog istraživanja provedenog u Americi. I tako, to se dalo na velika zvona. Zaboravilo se da oni koji vjeruju u Boga odavno tako govore. No, njihovo mišljenje dosada nije bilo važno. Trebalo

je da to kaže neka znanstvena ekipa i da tek onda takvo mišljenje stekne pravo javnosti. Sutra će se sve to možda zaboraviti. Za njih to nije toliko važno. Važno je da se progovorilo o određenim znanstvenicima. Ovo nije politika, zar ne?

Zadnjih stotinu godina medicina je potrošila nebrojene i nebrojene sate u nastojanju dokazati da nam Bog nije potreban za naše zdravlje. Mnogi su je učvršćivali u tomu, naročito psihologija na čelu sa Sigmundom Freudom. Tko je zastupao drugačije mišljenje, bio je ismijan. Ovo se, zacijelo, slučajno događalo, zar ne?

Unatoč svemu tomu, ljudi koji vjeruju u Boga ostajali su čvrsto uspravno. Nije ih ništa moglo pokolebati. U svojim molitvama saznavali su da ih Bog voli i da ih može i tjelesno izliječiti. Jedini je uvjet njihovo htijenje i ništa više. Znali su da ako se to i ne dogodi, njihova će duša biti zdrava i moći će podnijeti sve što se s njima bude događalo. Konačno religiozni govor, zar ne?

No, okanimo se zafrkavanja. I religiozni i politički govor jest govor koji treba razumjeti svaki vjernik. Nitko ne daje pravo politici uređivati sve međuljudske odnose, a isto tako ni religiji. Svatko od njih ima svoje polje djelovanja i treba se toga držati. Tek tada ljudi će biti sretni i zadovoljni s njima. Naravno da sredstva kojima se služe i jedni i drugi trebaju biti časna.

Nekada je religiozni govor bio prisutan na svakom koraku. Danas bi se to moglo reći za suvremenu politiku. Ona se pokušava urediti tako da se uopće ne oslanja na Boga. Ako se i oslanja, onda je to Bog bez lica i osobnosti. Lukav je taj prijelaz. Pokušava nas se najprije neprimjetno udaljiti od Boga kakvog poznamo iz naših vjerskih knjiga, a onda će nas biti lako udaljiti od pomisli na bilo kakvoga Boga.

Pozvani smo čuvati i ne stidjeti se svoga vjerskog uvjerenja. Zar nam smije biti toliko važno što govore raznorazni svjetski probisvijeti? Da, baš tako. Njima je tek sada suvremeno govoriti o iscjeliteljskoj moći molitve. I hoće da ih ozbiljno shvatimo. Baš su ozbiljni!

Radije od sviju njih, poslušajmo što nam Gospa kaže. Često je puta kroz povijest govorila nama ljudima. Danas to čini neobično ustrajno već dugi niz godina. Nije li to možda znak da smo i previše poslušali ovo naše suvremeno vrijeme?

Ne bih želio da netko pomisli da meni nije lijepo živjeti u današnje vrijeme. Meni je ovo najljepše vrijeme jer živim u njemu i ne mogu ga odbaciti kao dijete igračku. Jedino bih želio ne dopustiti sebi da me netko u ime toga suvremenog vremena prevari i odvede svojim sebičnim stazama. I to je sve.

Koliko nas samozvani predstavnici suvremenog vremena pokušavaju prevariti, možda se najbolje vidi po današnjim bolnicama. Mislim da je

nepotrebno reći da se u bolnici čovjek redovito susreće s najvažnijim pitanjima: pitanjima života i smrti. Liječnici će nam tamo progovoriti o najnovijim medicinskim postupcima i lijekovima, čak će se ponegdje legalno moći zatražiti i eutanazija, pa ipak rijetko će se dogoditi da liječnik upita bolesnika želi li da ga pohodi svećenik. To jednostavno nije suvremeno. U najmanju ruku ovakav stav je bezobrazan. Onaj tko postavlja ovaj upit ne mora nužno biti vjernik. Zašto bolesnik ne bi imao pravo na jedan takav stav suvremene medicine? Pomoglo bi to i liječnicima. Za svoj rad nikada ne bi bili spremni primiti mito i tražiti neke posebne zasluge. Bili bi jednostavno sretni što mogu pomagati ljudima.

I dalje vrijede one riječi iz naslova. Hoćemo li im samo to dopustiti?

ONI VIŠE NISU VOJNICI

Dok je sunce grijalo i grožđe zrelo, sjedio sam u Međugorju s čovjekom koji je nekada bio vojnik. Sada to više nije. Hvala Bogu, možda bismo rekli. A on kaže, ne znam!

Bilo ga je na svim bojištima. Otišao je među prvima. Nitko mu nije uputio poziv. Sam je prekoračio prag svoga doma, poljubivši prethodno ženu i djecu. Oni su šutjeli. Drago bi im bilo da je s njima, ali su ga puštali jer je išao ispraviti nepravdu. Ne smije netko uništavati naš narod, a da mi pritom pobjegnemo ili samo gledamo.

Vratio se kada je bilo sigurno da je sve gotovo. Obitelj ga je radosno prihvatila nazad i zahvaljivala Bogu što mu se ništa nije dogodilo. Jedno je vrijeme išao okolo razmišljajući što dalje. Donio je odluku. Otišao je u redarstvenike. Nije ga nešto posebno privlačio taj poziv, ali mu se učinilo da je još potreban domovini.

U novim okolnostima dobro se snašao. Svidio mu se nanovo mir, život s obitelji. Jedino ga je kopkalo to što je prilikom svoga povratka na nekim važnijim položajima pronašao one koji su tu bili i u onom bivšem sustavu. Pusti ih, govorio je sam sebi, svatko ima pravo na pogrešku. No, oni nisu

sudjelovali u ovome ratu i o njima kolaju neke čudne priče, odgovarao je samome sebi. Nije važno, zaključio je, poznam ja onih iz bivšeg sustava koji su se borili zajedno sa mnom i bili su izvrsni. Vrijeme je zaboraviti neke stvari. Svima nam treba mir i izmirenje.

Živio je on tako mirno jedno vrijeme, a onda je osjetio da onima iz bivšega sustava smeta. Ništa im nije radio. No, smetao im je. Nije tome pridavao preveliku pozornost. Iznenada, sve se odigralo munjevitom brzinom. Optužen je za neke stvari koje ni u snu ne bi učinio. Po žurnom postupku udaljen je s posla, bez bilo kakvog ispitivanja i osude. Znao je da je moralo biti žurno da se ne bi razotkrile njihove laži. I tako, sada je tu, sjedi sa mnom i razmišlja što bi učinio.

Zaista, što bi on trebao učiniti i što bismo mi učinili da smo na njegovu mjestu? Počnimo nekim redom.

Oni iz bivšeg sustava jesu li baš svi protivnici ljudskoga, protivnici naše države i našega prava na slobodu? Nisu. Različiti su razlozi onih koji su bili s bivšom vlasti. Bespredmetno je sada raspravljati o svemu tomu i busati se u prsa da mi nismo bili u zabludi. Vremena su bila zla i svatko se snalazio kako je znao i umio. Sada su vremena, unatoč ratu i poraću, dobra i ono što treba učiniti jest samo stati pred Boga ako vjerujemo, odnosno pred samoga sebe i druge ljude u cjelini ako ne vjerujemo, te se iskreno pokajati za sve pogreške

i nepravde koje smo učinili. Nova vremena sviću i u njima trebamo biti novi ljudi.

Ipak, oni koji u bivšim vremenima nisu imali srca, nemaju ga ni sada. Njima je baš potpuno svejedno što se zbiva. Oni se prikazuju prijateljima svake vlasti, ali nikada ne žive za tu vlast. Žive samo za sebe. Stječu tvarna dobra na sve moguće načine. Ta tvarna dobra jesu njihova ljudskost, njihova narodna pripadnost, njihovo lice... I u svim okolnostima traže jednake sebi, s njima se udružuju i pokušavaju svima nametnuti svoju osobnu vlast.

Takvima idu na ruku oni koji po svijetu kažu da sve ono što se događalo na ovim prostorima jest izraz nacionalizma. Svi smo zajedno bili sebični i zato je do svega toga došlo. Pritom naravno ne kažu da svi oni imaju svoje države koje ih štite. Isto tako ne kažu da pokušavaju stvoriti jedan novi svijet u kojemu bi bila samo jedna vlada, samo jedan vođa, samo jedno mišljenje. Zbog toga, kažu, ne treba danas bilo koji narod težiti za slobodom i osnivati svoje države. I one države koje već postoje trebaju nestati. Naravno, posljednje nestaju one države u kojima prebivaju zagovornici takvog načina razmišljanja. Kada sve to bude dovršeno, vladat će. Oni su izabrani, oni su vrijedni klanjanja i divljenja. U svemu tomu nije potrebna bilo kakva vjera. Sve se trebaju sliti u jedno: novo doba.

“Odlazi, Sotono” - davno je rekao Isus Krist, nadodajući da se jedino Bogu treba klanjati i nikome više. Ljudi bez lica to ne žele poslušati.

Nas Gospa poziva biti drugačijima. Došla je među nas, ne da bismo se nekome klanjali, nego da bismo postali slobodni. Ona ne želi da mi prignemo koljeno pred bilo kime. Neka se ne ljute oni koji kažu da bi to trebalo učiniti pred Bogom. Treba, naime, znati da prigibanje koljena pred Bogom nije nikakav znak slabosti, već najveća čovjekova pobjeda. Samo čovjek uronjen u Boga jest uistinu čovjek. Stoga taj čin ne treba miješati s našim ovozemaljskim ponašanjem.

Oni koji su branili dom i slobodu svih ovih godina nisu htjeli prignuti svoje koljeno. I to je njihova najveća krivica u očima svih naših i bjelosvjetskih otuđenika. Stalež koji pokušavaju izgraditi ti otuđenici daleko je od bilo kojeg naroda. Oni jednostavno ne vole narode. Oni vole sebe.

Vrijeme prolazi. Pred našim očima odvija se nesmiljena borba. Taj je rat strašniji od rata kroz koji smo svi zajedno prošli. Rat je to za duh. Tko njega uspije osvojiti, osvojio je sve. Sva raspoloživa sredstva su na bojišnici. Počesto ih nije lako prepoznati. Ponekada su obavijena brigom za ljudska prava, ponekada izrugivanjima, napadanjima, ponekada prevelikim dokazivanjem pripadnosti svome narodu, ponekada...

Moj je sugovornik sve ovo osjećao. Zbog toga je i došao posavjetovati se sa svojim Bogom.

Otišao je na Brdo ukazanja, Križevac, bio na ispovijedi. Lomio se u sebi. Znao je što treba učiniti, ali plašio se svoje slabosti. Rekao mi je da je danas više nego ikada prije dodirnuo dno u sebi. Htio bi živjeti kao pravi čovjek, a ne daju mu.

Ispričao mi je još mnogo toga o svojim suborcima koji kao i on više nisu vojnici. Iste ili slične brige ih more. Dok su se oni borili za uzvišene stvari, neki drugi su se borili za udobne stolice. Oni im na njima ne zavide, samo žele da ih puste u miru. A oni to baš ne žele.

“Ipak, ugodno je biti bivši vojnik”, reče mi moj sugovornik na polasku. “Mir koji se ima ne može se zamijeniti za bilo što drugo na svijetu. Oni drugi nikada ga imati neće. Oni će se bojati. Imat će, naime, protiv sebe ne samo nas bivše vojnike, nego sve ljude koji misle pošteno. Taj ćemo rat svi zajedno dobiti. Upamti to.”

KAKO SAM OTKRIO DA SAM BOLESTAN

Napisano je o bolesti mnogo debelih knjiga, održano bezbroj predavanja. O svemu sam tome pomalo znao, ali nije me sve to previše zanimalo. Živio sam običnim svakidašnjim životom ne razbacujući se svojim zdravljem i ne pateći od neke posebne bolesti. Ipak, jednoga sam dana slučajno saznao da je bolest i mene pohodila.

Kada sam trebao napisati završni rad svoga školovanja, kupio sam svoje prvo računalo. Uštedjelo mi je mnogo dragocjenog vremena i doprinijelo da sam sav posao obavio na vrijeme i sa zadovoljstvom. Nastavio sam s knjiškim radom i računalo je postalo neizostavnim pomagalom na mome radnom stolu. Počeli smo upoznavati jedan drugoga. Računalo je pamtilo sve moje urađene stvari, znalo za časove pisanja i brisanja, ukratko, znalo je moje tajne. Ja sam upoznavao tajne računala. Spoznavao sam zašto radi na ovaj način, a ne na neki drugi, znao sam ga namjestiti da radi po mojim željama, pustiti glazbu preko njega, u društvu s njim obrađivati zvuk, sliku i tekst. Kada se sve ovo sabere, ostaje da smo postali prijatelji.

Jednoga sam dana sjedio uvečer s mojim ljudskim prijateljima. Opuštali smo se nakon

dugog napornog dana. Oni su govorili o mnogočemu, smijali se, ja sam ih pratio zadubljen u svoje misli. Nisam kao i obično sudjelovao s njima djelatno u svemu tomu. Radio sam tih dana mnogo na računalu, saznao nove tajne o njemu i uživao u tome svijetu. Otišavši na spavanje odjedanput mi je sinulo da sam bio sam te večeri. Udaljio sam se svojom nesmotrenošću od svojih prijatelja. Računalo me odvelo od njih. Postao sam bolestan. Bolest se zvala "zatvorenost u sebe". Promotrio sam sav tijek svoga razmišljanja otkada sam se prvi put susreo s računalom i donio određene zaključke. Svi su se, ipak, mogli svesti pod jedno: ja ne želim biti bolestan.

Takvu jednu bolest nazvao bih suvremenom. O njoj i o sličnima napisan je već neki redak. No, ove bolesti još se uzimaju bezopasnima, iako to zacijelo nisu.

Kažemo da živimo u suvremeno vrijeme. Istina je to utoliko što je svako vrijeme u kojemu živimo za nas suvremeno. Ne znam, nisam živio u neko drugo vrijeme, ali vjerujem da svako vrijeme ima svoje posebne bolesti. Ove današnje puno me više zanimaju nego one od jučer, iako bi bilo zanimljivo napraviti usporedbu.

Teško je odrediti kada je započelo ovo naše suvremeno doba. Većina se ipak slaže da je to bilo negdje u 15. st. Misao o povezanosti Crkve i države doživljavala je tada svoj slom. Neki su sve to protumačili tako da je dotada čovjek bio

zarobljen i da je potrebno da se sada oslobodi. Imali su pravo u tomu što je povezanost Crkve i države dovela do mnogih loših plodova. No, namjesto da Crkvu i državu udalje od sebe na pristojnu udaljenost i nauče ih da ih poštuju, ljudi počinju odbacivati Crkvu, a državu koristiti kao svoj oslonac. Proglašava se da je čovjek u središtu svega, a ne Bog. Takvu početnu zamisao raznorazni mislitelji dalje razvijaju i dovode do određenih zaključaka. Nemamo sada dovoljno prostora progovoriti podrobnije o njima. No, sva ta razmišljanja dovela su do toga da je tehnika postala važnim sredstvom tzv. "čovjekovog oslobođenja". Ušla je u sve pore čovjekova života, izborila pravo na svoju sveprisutnost.

Danas vidimo do čega nas je dovelo "čovjekovo oslobođenje" i tehnika. Postali smo tuđinci jedni drugima. Razbilo se naše zajedništvo, ostali smo samo pojedinci. A u našoj je prirodi biti u isto vrijeme i pojedinac i član zajednice. Kamo god se okrenemo, tehnika nas jednostavno satire. Nametnula nam je ubitačni ritam neprestanog rada. Odmora nema. Treba samo ići naprijed i postići što više. I onda kada imamo odmor, opet ga nemamo. Kažu nam da bismo trebali gledati televiziju, slušati radio, igrati se na računalu, slušati glazbu... Ne kažu nam samo kada bismo trebali govoriti. A to bi bilo jedino potrebno.

Put prema oslobođenju od "čovjekove slobode" danas ide različitim pravcima. Netko čita i razmišlja, netko troši raznorazna opojna sredstva,

netko se potpuno daje suvremenom načinu mišljenja i ponašanja, netko... Meni se čini da je moguć samo jedan put: stati pred svoga Boga i s te uporišne točke krenuti u pohod sređivanja svoga nutarnjeg stanja. Drugačije neće ići. Ja sam tako postupio kada sam spoznao svoju bolest. Prikupio sam sve dobro što sam ga iskusio u društvu s Bogom, sve dobro što su mi ga dali moji roditelji i drugi ljudi, sve dobro što sam naučio od Kraljice mira... I dalje drugujem s računalom, čak i ovaj tekst pišem na njemu, ali sam postao potpuno svjestan da je ono samo sredstvo za rad i ništa više.

Pokušavam više nikada ne oboljeti od "suvremenih bolesti". Nisam postao neprijatelj suvremenog vremena. Ta živim u njemu. No, u isto vrijeme to ne znači da sam spreman sprovesti u djelo sve ono što mi raznorazni samozvani predstavnici ovog suvremenog vremena žele nametnuti. I ja sam jednako vrijedan kao i oni.

DJECA

Bog nas je stvorio, darovao nam moć razuma i duh slobode. Spoznavajući kroz život tko smo i što smo, želimo se prelići u vječnost. Kao vjernici znamo da nas to čeka s onu stranu života. No, u nama je neprestano živa želja i na ovoj zemlji biti vječan kada smo se već jedanput tu pojavili.

Da bismo dosegli vječnost na ovoj zemlji, spremni smo mnogoštošta učiniti. Netko nešto gradi, netko piše knjige, netko stvara ugled i ime, uglavnom nemirni smo dok sebi ne "osiguramo vječnost". Najčešći je, ipak, način ostaviti sebe na ovoj zemlji, izroditi djecu. Samo zbog velikih razloga odričemo se vidjeti sebe u biću sličnu nama.

Nekada je Hercegovina bila puna djece. Zbog toga nas povijesne bure nisu uspjele otpuhati s ovih prostora. Danas je od svega toga više manje ostalo samo uvjerenje. Obitelj ima dvoje, najviše troje djece. Tisuću je razloga kojima to opravdavamo. Dotle se hrvatski narod smanjuje i polagano ga nestaje.

Treba pristupiti ozbiljno pitanju broja djece u obitelji. Nije to samo nešto naše u što netko drugi ne smije imati uvida. Kao što smo pojedinci, u

isto smo vrijeme i članovi zajednice hrvatskog naroda, zajednice Katoličke crkve. Zajednica ima svoje zahtjeve i na nama je ispuniti ih. To će nas učiniti zdravim ljudima.

Nije, ipak, broj djece ono po čemu se može mjeriti veličina neke obitelji. Nekada je jednostavno nemoguće imati djecu ili više njih. Najvažniji je odnos prema djeci. Znamo li ih odgojiti i upraviti pravim putem? Nije to baš tako jednostavno. Pogrešno je reći djeca su mala i ona ništa na razumiju. Točnija je izjava da djeca sve znaju, ali samo to nisu sposobna izraziti. Treba s njima razgovarati, objašnjavati im zašto je život oko njih takav, kako se postaviti nasuprot takvom životu. Ona to čuju, razmišljaju o tomu i kasnije oblikuju svoje ponašanje.

Djeca vole slobodu i najdraže im je kada ih pustimo na miru. Mi to shvatimo tako da ih jednostavno pustimo na ulicu. No, to je sasvim pogrešan odgoj. Dijete koje provodi život na ulici neće se oblikovati u zrelu ličnost. Određeno vrijeme igranja vani sa svojim vršnjacima sposobno je podnijeti ako smo ga već prije pripremili za to razgovorom u obitelji. Moramo mu znati i htjeti odgovoriti na sva loša pitanja o ponašanju koja nam postavlja. Ne smijemo reći nije to lako, pa imam i ja pravo popiti kavu sa svojim društvom... To bi dokazalo da ni sami nismo zreli i da nam treba još puno, puno odgoja.

Onako kako žive roditelji, više ili manje u svojoj će mladosti živjeti i njihova djeca. Mislit će da je

to dobro. Tek postavši starijima i iskusivši što je to život, prepoznat će gdje su to griješili njihovi roditelji. Nažalost, za mnoge će tada mnogo toga biti kasno. Neće se moći tako lako izvući iz stanja u koje su dospjeli.

Suvremeni duh uživanja u svemu i svačemu mora zbog budućnosti nas samih i budućnosti naše djece ustuknuti pred uživanjem u pravim stvarima. Bog, u kojega vjerujemo, nije protiv uživanja i sreće na ovoj zemlji. On je samo protiv toga da nam uživanje na ovoj zemlji postane cilj prema kojem ćemo neprestano ići.

Da ne bismo previše razbijali glavu što to treba učiniti, Gospa nam je došla s jasnim riječima. Mnogo puta u svojim porukama progovorila nam je o obitelji i odnosima u njoj. Ne treba ništa drugo nego samo taj govor poslušati. Jest da ga nije lako slušati kao razne "sapunice" na televiziji, ali samo on može nas dovesti do potpune sreće. Sav onaj lažni sjaj života u bogatstvu, prikazan u raznim serijama, jest samo magla i ništa više. Stvarnost je potpuno drugačija.

Zaključimo ovaj govor uvjerenjem da su djeca blago na ovoj zemlji. Zar još nešto treba reći?

PONAŠAJMO SE PAMETNO

Društveni su sustavi prolazili i prolazit će ovom zemljom sve dok je bude. Na čovjeku je znati se postaviti prema njima i to je sva mudrost.

A znamo li se postaviti? Odgovorit ćemo na ovo izazovno pitanje obično s "da". Ta tko će danas priznati da nešto ne zna?

Dok razmišljam o prolaznosti društvenih sustava, prisjećam se da imamo iskustva s dva: komunizmom i kapitalizmom. Jedan je prohujao našim krajevima poput neobuzdana uragana metući sve pred sobom, drugi se tek sprema na sličan pohod.

Komunizam je bio kočoperan. Zabio je sebi u glavu da može konačno urediti svijet. Proglasio je zajedništvo i ravnopravnost svih ljudi. Da bi se to postiglo, dovoljna je samo ljudska pamet. I zaista je bila dovoljna. Ubijeni su milijuni i milijuni ljudi samo zato da bi se dokazalo da je netko u tom zajedništvu ravnopravniji. Bog je to gledao s nebesa i čekao da se čovjek već jedanput opameti i počne se ponašati kao pravi čovjek.

Malo prije komunizma, nastaje kapitalizam. On ne proglašava zajednicu nositeljem svega, nego pojedinca. Naravno da ni njemu Bog ne treba. Otac

mu je europski liberalizam koji se sav upeo da bi konačno odvojio čovjeka od Boga. Takav liberalni kapitalizam tvrdi da čovjek pojedinac u ime svoje slobode može biti neobazriv, odnosno toliko snalažljiv koliko je to u njegovu interesu, u interesu materijalnog probitka.

Krug je tako zatvoren: čovjek ima apsolutnu slobodu. Čudoreдно je samo ono što je korisno. U komunizmu nositelj takvog novog čudoređa jest zajednica, u kapitalizmu pojedinac. Novi svjetski poredak može nastupiti.

No, Gospa je svojim pojavljivanjem u župi Međugorje svima pomrsila račune. A sve je bilo počelo dobro djelovati. Komunizam je obavio zadatak na tzv. Istoku, a kapitalizam na tzv. Zapadu. Čovjekovo dostojanstvo je pogaženo, Bog istjeran iz njegova srca i moglo se konačno početi živjeti punim plućima. Gospa bi sve to ponovno htjela vratiti natrag. Baš je nesuvremena! Nije za napredak, nego za nazadak. Ne želi slušati ovo suvremeno vrijeme.

Mudri su ovi izričaji, zar ne? Razmotrimo učinke Gospine i učinke kapitalizma i komunizma.

Tamo gdje je Gospa i gdje se moli, ljudi se znaju susresti jedan s drugim, znaju prijateljevati, nisu nasilni, bogati su duhovno, a počesto i tvarno, ne boje se, djeca su im radost i budućnost... S druge strane, tamo gdje vlada komunizam i kapitalizam ljudi se ne znaju susresti jedan s drugim, ne znaju prijateljevati, nasilni su, siromašni su duhom, a i

tvarno jer im je bogatstvo neprestano u opasnosti, boje se svega i svačega, djeca su im teret kojeg se nastoje što prije i jednostavnije riješiti... Da ne nabrajamo dalje!

Ako nekoga zanima moje mišljenje reći ću mu da sam umoran od kapitalizma i komunizma. Znam da je sada više-manje preporučeno reći da komunizam ništa ne vrijedi. No, reći da ne vrijedi kapitalizam, to nije baš preporučljivo. Oni što proglašiš apsolutnu slobodu revno paze da netko ne bi nešto izrekao mimo njihova mišljenja. Bude li tako, neće biti uključen u te i te gospodarske tokove, te i te udruge, bit će proglašen zaostalom... Gdje je tu sad načelo potpune slobode, to nikoga ne zanima.

Eh, da, iznenadili smo se kada je komunizam ponovno pobijedio u nekim zemljama iz kojih je bio istjerman. Vratio se bez isprike, bez crvenila na obrazu. Slavodobitno i uzdignute glave, kako su se slikali njegovi nositelji. Nije bilo potrebno mnogo da se to nikada više ne dogodi. Bilo je samo potrebno da oni koji nisu imali komunizam pruže barem svoj mali prst i komunizam bi bio pokopan zauvijek. No, tko je to vidio da netko pokapa svoga brata blizanca?

Pustimo mi sve to i počnimo se ponašati tržišno. Palo mi je to napamet kao ironična primjedba dok sam ovih dana čitao jedne naše dnevne novine. Donijele su prilog o čovjeku koji je "uspjao" tijekom ovih ratnih vremena. Od ničega je stvorio ogromno

carstvo. To carstvo nudi nam robu punu beznada, golotinje, nećudoređa... Novinara to nije zanimalo. On je obavio svoj zadatak i za sve dobio novčanu nadoknadu. I on se ponašao tržišno. Prodao je svoj proizvod. Vrijedi li on čemu ili ne, to nije njegov zadatak.

U ovom tržišnom nadmetanju samo mi kršćani pokušavamo prodavati po nekim starim načelima. Nama je na prvom mjestu ćudoređe. Ako je proizvod ćudoredan, prodavat ćemo ga jednako vješto kao i svi drugi.

Dobro, ovi pojmovi "proizvod" i "prodaja" nisu baš prikladni za stvari duhovnog podrijetla. No, jesu za one tvarne. Zašto mi kršćani ne bismo konačno skinuli sa sebe optužbu da smo protiv stvari? Nismo protiv, toliko je to puta rećeno u kršćanskoj duhovnosti. Ja trenutno sve ovo pišem na jednom dobrom računalu. Što sam, komunist ili kapitalist? Ni jedno ni drugo. Raćunalo mi je samo sredstvo za moj rad, kao i mnoge druge stvari. Ne živim zato da bih se tvarno bogatio i uživao u stvarima koje sam skupio. U tome se zaista razlikujem od komunistu i kapitalistu.

Naravno da se kao kršćanin od komunistu i kapitalistu razlikujem u još mnogo toga. Vjerujem u Boga, a to onda za sobom povlaći sve ostalo.

Ovaj svijet u kojemu živimo zaista je jedan veliki izlog. Prepun je šarenila. Ono privlaći naše oći, razbuktava osjećaje. Ako smo odrasli, znat ćemo reći da nam nešto ne treba i da ćemo uzeti sasvim

nešto drugo. Nagoni nas na to izričaj da se trebamo ponašati pametno. Samo, što to kome znači? Druga je pamet u komunista i kapitalista, a druga u kršćanina.

Neću prestati kupovati novine, gledati televiziju (istina rijetko, ali ipak ponekada treba), slušati radio, služiti se računalom... rabiti jednostavno sve ono što je tehnika doprinijela ovome vremenu. Hoću samo uz pomoć svoga kršćanskog uvjerenja znati koje to ja novine čitam, čije tv kanale gledam i što na njima, koju radio postaju slušam... Nakon toga, ako osjetim da mi je Bog dao dovoljno darova, uključit ću se i sam u bitku za pridobivanje mišljenja. To smatram svojim osobnim pametnim ponašanjem.

IMAMO LI VREMENA

Možda bi ovaj ogled trebalo početi drugačije, pitanjem: što će nama vrijeme? Filozofi bi nam na to uzvratili zacijelo učenim teorijama, teolozi isto tako s dodatkom kršćanske duhovnosti, ali opet bi ostalo pitanje što će nama vrijeme?

Ovo pitanje javlja se u onom trenutku kada svoje srce otvorimo pred svojim Bogom. Tada više ničim nismo zaštićeni, osim svojom otvorenošću.

Bogu vrijeme ne treba. Njemu treba sasvim nešto drugo. Stvorio nas je na svoju sliku i želi da mi u sebi prepoznamo tu sličnost. Tada ni nama vrijeme neće trebati, prolazit će nam brzo kao tren. Osjećat ćemo se dubinski ispunjeni i cjeloviti.

No, da bismo došli do toga da nam vrijeme ne treba, najprije ga trebamo imati. A to opet ovisi o svakome od nas.

Okruženi smo mnogočime i nemamo dosta vremena sve to shvatiti, a htjeli bismo. Zbog toga žurimo i ne zaustavljamo se. Sličimo djetetu koje je ušlo u prodavaonicu igračaka. Sve mu se čine lijepo i trebalo bi ih imati, ali to nije moguće. Da bi tomu doskočilo, kuša ih odmah tu u prodavaonici.

Znam, svi ćemo reći, počevši od mene prvoga, da vremena zaista jednostavno nema. Potrebno je obaviti ovaj posao, potrebno je stići onamo, potrebno je... Tek ako nam se dogodi bolest koja nas prikuje za sobu i za krevet, odjedanput imamo vremena, i to previše. Sporo nam tada i presporo protječe.

Da nemamo vremena naučilo nas je bezboštvo oko nas. Ono, naime, ne smije imati vremena. Kada bi imalo vremena, počelo bi razmišljati o sebi, o svome ponašanju i bilo bi u opasnosti priznati da Bog postoji. A to se ne smije dogoditi. Ljudima treba u ruke gurnuti igračke da se time zabave i da previše ne pitaju. Potrebno je imati što više događaja o kojima se može govoriti, što više tehničkih sredstava koja mogu zaokupiti ljudsku pozornost, što više sredstava za čovjekovo otuđenje. Stav je da je važno što više proizvoditi i što više trošiti.

Ovakvo neodgovorno ponašanje danas je ljudski rod dovelo do toga da se počinje bojati sunca koje grije. Stvorene su u atmosferi tzv. ozonske rupe i sunce kroz njih više nego što treba grije zemlju i nas na njoj. Izloživši se sunčevim zrakama u opasnosti smo oboliti od raznoraznih kožnih bolesti. I što sad? Ništa, rekli bi oni zbog kojih su nastale te ozonske rupe. Njih to zapravo i ne zanima. Oni su bogati, imaju pozlaćene, počesto i zlatne slavine u umivaonicima, a o drugim prostorijama stana da i ne govorimo. Što je još tragičnije, to su stekli po zakonu. On im

omogućava proizvoditi ono što šteti okolini, omogućava im dokopati se tvarnih dobara i sve nas staviti u nesmiljenu utrku proizvodnje i potrošnje.

Pretjerujem? Možda? Pogledajmo kako se vladamo! Imamo li vremena sjesti sa svojom djecom i porazgovoriti se s njima o poteškoćama koje ih muče, imamo li vremena objedovati zajedno sa svojom obitelji, pomoliti se, ugostiti prijatelje, nekoga posjetiti...? Odgovorimo iskreno i znat ćemo gdje smo.

Svojim neumornim govorom Gospa nas uči pribrati se. Ne sjećam se da je ikada rekla da trebamo odbaciti ono što nas okružuje i početi živjeti kao prije tisuću i više godina. No, sjećam se da je govorila o tomu kako se trebamo znati odnositi prema stvarima oko nas. Uči nas da tek onda kada imamo vremena za svoga Boga možemo shvatiti sve događaje oko nas i prema njima se postaviti.

S mnogih krajeva svijeta ljudi su dolazili i dolaze u Međugorje. Jesu li izgubili svoje vrijeme? Naravno da jesu ako ništa nisu u Međugorju prepoznali, ako ni tu nisu imali vremena zastati i razmisliti o sebi. Gospa ovdje ne traži ni neka posebna slavlja njoj posvećena, ne traži neke posebne govore, posjet ovoga i onoga, nego samo traži molitvu iz srca. Poslije toga lako je ispjevati pjesmu, nešto prirediti Gospi u čast.

Sve tvarno prolazi, ali ostaje ono duhovno. Nije ovaj izričaj izmislilo tek kršćanstvo. On je neprestano prisutan u čovjekovoj svijesti od njegova početka. Vrijeme se tu javlja kao prostor u kojemu se to ostvaruje. U što ga trošimo?

BRZOGRIZ

Ugledavši prvi put ovu riječ napisanu na jednoj ugostiteljskoj radnji nasmijao sam se od srca. Zaista dobro označava jedno stanje, prevodi na najbolji način engleski izraz "fast food". Možda dosada nije postojala u hrvatskom jeziku, ali sada s pravom osvaja prostor.

Rekao bih da se danas ovaj izraz ne susreće samo u ugostiteljstvu. Prisutan je i u svim ostalim ljudskim djelatnostima. Ljudima se neprestano žuri, nemaju vremena zastati i barem malo razmisliti o onomu što su dotada učinili. Postali su takvima čak i filozofi, umjetnici, vjerski vođe... Kažu da je potrebno brzo djelovati, brzo gristi da bi se osvojio svoj komad kolača.

No, Gospa nije takva. Namjesto žurbe i brzog grizenja, ona preporučuje post. Nije dovoljan samo jedan dan, nego dva dana u tjednu. Isto tako nije to post po današnjim ublaženim pravilima. Kada se posti, treba postiti o kruhu i vodi. Nikakva probrana i lagana jela, nikakvo odmaranje utrobe da bismo sutra mogli bolje jesti. Samo kruh, voda i molitva. Zahtjevno za tijelo, ali spasonosno za dušu.

Ne nameće naravno Gospa ovako stroga mjerila onima kojima to zdravlje ne dopušta. Isto tako ne želi da netko, primjenjujući njezine preporuke, izgubi zdravlje. Ona samo želi na ovaj način dozvati nas pameti i reći nam da ova zemlja nije ono mjesto gdje možemo potpuno doživjeti svoju sreću. Jelo koje jedemo služi nam samo za održavanje zdravlja. Ono nije i ne smije nikada biti izvor zadovoljstva kojemu smo spremni sve podrediti.

Što sad? Gospa govori jedno, a svijet oko nas sasvim nešto drugo. Odgovor je tako jednostavan: poslušajmo jednu ili drugu stranu.

Glede moga stava, ja ću se potruditi slušati Gospu. Možda ponekada neću uspjeti, ali ću se truditi. Ljudsko iskustvo mi kaže da zacijelo neću promašiti ako to pokušam. Ništa dobro i veliko ne stječe se preko noći.

Znam da bit će onih koji će mi zapljeskati na spomen riječi "poslušnost". Ja ću, međutim, ostati hladan. Nije poslušnost priznati drugoga za gospodara. Naravno da bi mnogi htjeli upravo to. Posebno to žele oni koji imaju neku vlast. Ako drugima uspiju nametnuti poslušnost, bez obzira na sve, lakše će moći griješiti i to proglašavati dobrim. Poslušnost je ustvari sasvim nešto drugo. Ona od drugoga ne traži podložnost, nego njegovo dostojanstvo. Želi da se razvija u skladu s dobrom koje je izraz božanskog u nama.

U svim onim trenutcima kada mi se učini teškim otvarati se Bogu, reći ću samome sebi da je otvorenost srca uvjet da bih stigao do slobode i zadovoljstva. Zašto onda to ne bih učinio?

Udaljismo se od našega pojma "brzogriz"! Ili možda, ipak, nismo? Zašto bismo žurili s razvijanjem predmeta ovog ogleada? Nije li važnije promotriti ono što imamo i što jesmo, pa tek onda prionuti građenju ostaloga?

Prijedimo ponovno na stvar. U jednome našem gradu ovih sam dana naišao na mjesto gdje se gradi suvremeni prostor za "fast food". Mjesto izvrsno, sjaj kao iz filmova. Još k tomu na velikim plakatima piše gdje se još u gradu mogu naći ista takva mjesta. Obećaje nam se žurna usluga i dobro jelo. Valjda nije i previše skupo. Kažem, valjda!

Davno je rečeno da o ukusima nema smisla razgovarati. I ja se danas priklanjam tome mišljenju. Jedino ne dopuštam da nema smisla razgovarati o stanju našega duha. Možda je i to dio ukusa, ali tako bitan da ga je neodgovorno propustiti.

Naš se duh stvara polagano. Razmišljanje u tomu igra glavnu ulogu. Ono nas tjera poći određenim putovima, a ne nekim drugima. Pomaže nam izdržati u trenutcima koji su teški i odlučujući za naš izbor.

Već je izlizan predmet razgovora da je duh suvremenog doba potrošački duh. Zbog toga

namjesto o tome, radije razmislimo o tomu kakav je naš osobni duh?

Najvjerojatnije smo prošli teška ratna vremena. Prije toga prošli smo vremena komunizma. Što kao zaključak unosimo u ova nova sadašnja i buduća vremena? Unosimo li nezadovoljstvo i nemir što smo ih stekli u prijašnjim vremenima ili unosimo mir i odluku da ćemo se boriti za što ljepšu budućnost? Isto tako unosimo li u ova nova vremena odluku da ćemo cijeliti svoje i da nećemo biti ropski poslušni nikakvom tuđem duhu?

Pomalo su neugodna ova pitanja i ovi odgovori. Tako barem kažu predvodnici mišljenja da treba postati kao i drugi. Pod tim misle da trebamo prihvatiti sva mišljenja koja kolaju suvremenim svijetom. Pritom nastoje uživati u podložnosti tuđem gospodarstvu. Već davno videno na ovom prostoru, zar ne?

Uvijek sam se odlučivao i naravno da ću se i sada odlučiti. No, pazit ću da to ne bude u žurbi. Polagano ću zagristi u izazove što mi ih pruža ovaj suvremeni svijet. Najprije ću ih usporediti sa Svetim pismom za koje držim da ga ima smisla čitati. Poslije toga odlučit ću hoću li ih odbaciti ili ne. Neću ih uspoređivati s mišljenjem nazvanih velikih suvremenih mislitelja. Oni mi samo mogu pomoći malo bolje rasvijetliti te pojmove, ali ne i dati mi konačan sud.

Dok ovo pišem pitam se kako će me shvatiti oni koji su bez mnogo razmišljanja prihvatili sve ono što donosi današnja rijeka života. Hoće li me shvatiti kao suvremenog čovjeka ili kao nekoga tko je ostao u nekim bivšim vremenima?

U svoju obranu, koju inače ne smatram potrebnom, reći ću samo ovo: dobro je isto u svim vremenima. Pitanje samo može biti navještam li ja i otkrivam svojim riječima dobro ili ga možda zamagljuje?

Suočiti nam je se zaista sa samima sobom i sa svijetom oko nas. Ne učinimo li to, izgrist će nas događaji oko nas, i to temeljito i brzo.

Da bismo dobili snagu za svoje djelovanje, Gospa nam kaže da je ovo njezino vrijeme. Jest da se događaju i loše stvari, ali to ne znači da Bog neće pobijediti. Gospa je navjestitelj novoga doba. Ono će poput bistre vode otplaviti sve naplavine suvremenog vremena. Tada će ostati samo oni koji su imali snage za polagan i temeljit hod. Ulazak u tu skupinu otvoren je i nama! Hoćemo li samo zagristi brzo i nedjelotvorno ili polagano i temeljito?

DOBRO JUTRO, PUČE

U ovo suvremeno doba mnogi od nas mnogo vremena provedu u vozilu. Ono je postalo neizostavnim sredstvom u našem svakidašnjem životu.

Oni koji se brinu za što bolju prodaju određenih proizvoda to su odavno uočili. Najprije preko radiouređaja koji imamo u vozilu, a onda preko šarenih ploča poredanih duž naših cesta, obavješćivali su nas o svojim proizvodima. (Ne znam, možda je bilo i obrnuto). U najnovije vrijeme skreću nam pozornost na sebe pomoću tzv. "jumbo plakata" (zaboravljaju da bismo lakše razumjeli hrvatski, nego engleski). Svojim blještavilom i porukama mame nas kupiti baš određeni proizvod.

Međugorski kraj nije ostao izuzet od "jumbo pošasti". Možda ćemo odgovoriti, pa zašto i bi, međugorska župa više nije nepoznato mjesto na zemljovidu, nego mjesto u koje dolaze milijuni i milijuni ljudi. Oni donose sa sobom svoje navike i treba te navike poštivati. Hm!

Kojom god vozilima i ljudima izrovanom cestom krenemo iz međugorske župe, dočeka nas spomenuta "jumbo pošast" ili, drugačije rečeno,

kojom god cestom se približavali međugorskoj župi približavamo se i ovoj pošasti. Najprije se ona stidljivo pojavljuje tu i tamo, a što smo bliže Svetišću ima je kao i gljiva poslije kiše.

Da, da, međugorska župa nije više ono što je nekada bila. Izmijenila se kako duhovno, tako i fizički. Od seoskog kraja postaje pomalo gradsko područje. Ova promjena uzbudila je sve trgovce, pa oni u neizostavnu svoju postaju ubrajaju i međugorsku župu. Sve pršti od njihovih ponuda. Viču što glasnije da bismo ih što prije zapazili.

Kao i tim "hodočasnicima", međugorska je župa neizostavna postaja i drugim hodočasnicima. To su oni koji su se ovamo došli moliti, oni koji su spremni slušati pozorno što to Gospa govori i što to ona zahtijeva od nas. Sa sobom donose svu svoju dobrotu i sve svoje poteškoće. Htjeli bi zajedno s drugima iskusivati kako je to lijepo kad svoj život gradiš zajedno sa svojim Bogom.

Najočitiji izraz prvih jest "jumbo pošast". Naravno da i oni trebaju zaraditi za svoj kruh i ne bi nas to uzbudivalo previše kad im ne bi bila važna samo njihova dobit i ništa više. Namjesto da dostojanstveno ponude svoje proizvode (ta trebamo određeni broj tvornih dobara da bismo živjeli), oni bezobzirno svojom "jumbo pošasću" truju sve ostale. Htjeli mi to ili ne, dok se krećemo našim cestama odjedanput nas zapljusne nešto što je mimo naših načela. Sutra kada tuda prođemo opet je tu i tako iz dana u dan. Pitamo

se tada tko je to sve njima dopustio? Odgovor je: oni sami. Ili možda ipak nisu?

I zlo ima svoje namisli i pokušava ih postići pod svaku cijenu. Ovaj dosadašnji govor proglasit će napadom na sebe, uskraćivanjem slobode javnog djelovanja. Reći će da živimo u društvu koje je otvoreno svim namislama i da nemamo nikakvo pravo zaustavljati ih. Posebno će se okomiti na bilo kakav govor o ćudoređu. Ta svatko je slobodan i čini ono što hoće.

Oni hodočasnici koji ne podupiru "jumbo pošast" mogu se vidjeti na Križevcu i na Brdu ukazanja, oni te neće zapljusnuti nečim što je mimo svih naših kršćanskih načela, uputit će ti iskren osmijeh.... Govorit će o ćudoređu koje bi nas sve trebalo prožeti. Bolje rečeno govorit će o istini koja je jedna jedina za sve ljude i za sve religije. Bog ju je stavio u naše srce dok nas je stvarao i na nama je samo otkriti je.

Zahvaljujući pravim hodočasticima, lijepo je doći u međugorsku župu. Ne smetaju nas tada ni razrovane ceste, ni tisuću drugih nespretnosti. Osjećamo da je Bog na djelu i da on vodi svoj narod. Oni koji su bili kriminalci, više to nisu; oni koji su se drogirali, više to ne rade; oni koji su pili, više ne piju; oni koji su se kockali, više ne kockaju; oni koji su bludničili, više ne bludniče; oni koji su psovali, više ne psuju... Jednom riječju, sviće neko novo jutro.

Do jučer smo u povijesnim knjigama čitali da je nama jutro svanulo otprilike prije dva stoljeća. Danas govor o tome nije toliko izričit, ali nije ni dovoljno okrenut na drugu stranu. Bilo je to vrijeme Pariške komune, vrijeme raznih tajnih i spiritualističkih udruga. One jednoga dana rađaju Savezom komunista (1847.). Pripadaju mu Marx i Engels, tvorci "znanstvenog socijalizma". Diljem zapadne Europe, koja se voljela nazivati "naprednom", počelo se navješćivati da nema Boga i da je vjerovanje u njega nazadak u ljudskom razmišljanju. Tu zabludu svojim su životima platili milijuni nevinih ljudi. U njihovoj krvi nastojao se uspostaviti novi pogled na svijet.

Da bismo bili točniji, navedimo da su neke slične misli bile vođene već i prije, kao i poslije. Prisjetimo se Platona i njegove "Države", Campanelle i "Države sunca", Mora i "Utopije", Machiavellia i "Vladara", Nietschea i "Tako je govorio Zaratustra", Marxa i Engelsa i "Manifesta komunističke partije", Lenjina i "Države"... Poput razorne oluje prohujali su ovim svijetom i meli sve pred sobom. U tome su im kasnije pomagali i neki drugi koji su revno ovaj njihov nauk provodili u djelo. Sve zajedno pokušali su nas time zaludjeti, objasniti nam da budemo sretni kada nas oni opominju, kažnjavaju...

Pitamo se, možda, kakve veze ima "jumbo pošast" i Pariška komuna sa svim svojim posljedicama. Ima itekako! I jedni i drugi pokušavaju razoriti našu dušu, zaraditi na nama.

Mi smo im samo jedan od proizvoda koji treba što bolje unovčiti. Pritom mijenjaju svoje oblike, prilagođavaju se trenutnom stanju nastojeći zvesti puk koji im se opire. A puk žudi jutro koje će mu pokazati put. Naravno da je pitanje, a kakvo bi to jutro trebalo biti? Kratko rečeno, ovisi sve o nama.

Kako je lijepo kada svanjivaju čista i lijepa jutra, a ružno kada su maglovita i prijeteća. Iskusili smo to bezbroj puta dosada. Kasnije nam je o tomu uglavnom ovisio čitav dan. Vjerujem da nam je sada jasno kakva bi trebala biti naša jutra.

Poštujem te, puče, i ne bih ti danas ništa drugo htio reći osim "Dobro jutro". Vozi sigurno svojim cestama i razumij poruke koje ti pritom šalju. Sačuvaj svoju dušu, a onima koji ti je žele ukrasti nasmij se u lice. Hrabro i široko. Samo, reci "Dobro jutro" i ti sam sebi. To će te do kraja razbuditi.

PRAVI ODNOS

U prvi tren baka Janja bila mi je još samo jedna hodočasnica više u svetištu Kraljice mira u župi Međugorje. Nije se ničim posebno izdvajala. Posebnost je možda bilo samo njezino lice koje je unatoč godinama odavalo svježinu mladosti.

Sasvim slučajno smo se upustili u razgovor. Preko običnih svakidašnjih riječi polako sam počeo otkrivati njezinu zanimljivu dušu.

Rekla mi je da joj je rat oteo mnogo toga. Ostala je bez mnogih svojih bližnjih, a onda i bez doma. Zna one koji su joj to napravili. Ipak, ne mrzi ih. Sve što želi jest doći ponovno u svoju kuću. Učinit će sve da to tako bude.

Gledao sam je pozorno. Ovih nekoliko rečenica o sebi izgovorila je savršenom mirnoćom. Vladala se kao da je najprirodnije da ona tako postupa. Bože, je li zaista prirodno?

Čitajući novine ovih dana, naišao sam u rubrici o gospodarstvu napis o oblicima današnjeg kapitalizma. Pisac se pitao što je trenutno bolje za našu državu: imati onakav oblik kapitalizma kakav ima Europa ili onakav kakav ima najmoćnija današnja sila na svijetu zvana Amerika. Razlika

među njima je, naime, u sljedećem. Europski kapitalizam u raznim svojim oblicima uglavnom vodi brigu o radnicima. Ne može ga se tek tako otpustiti i tek tako smanjiti izdatke za njega i za društvo u cjelini. Američki kapitalizam nema baš tu brigu. Važno je što više proizvesti i prodati. Što se zbiva s radnikom, nije to tako važno. Članak se nije dalje pozabavio pitanjem odakle bi mogao poteći jedan ovakav oblik ponašanja.

Čini mi se da je u temelju svega povijest razvoja kršćanske misli u Europi i u Americi. Kršćanstvo je ostavilo duboke tragove na europsku povijest. Ti tragovi nisu iščezli ni danas kada se Europa svojim društvenim uređenjima uglavnom udaljila od Boga. Europski kapitalisti u svojim genima nose kršćanski stav i stoga se, ipak, koliko-toliko brinu o radniku. Amerika svojim načinom razmišljanja ide drugim pravcem. Kršćanstvo nije tako duboko usjeklo svoje tragove u njezinu povijest kao u europsku. To je i razumljivo, budući da je Amerika još država bez osjećaja za povijest. Dvije stotine godina je premalo za jednu državu i narod da bi mogli govoriti o svojoj slavnoj prošlosti. Došavši osvajačkim putem do prostora za življenje (svi su domoroci pokoreni i podvrgnuti shvaćanjima društvenog uređenja došljaka), Amerika je nastavila tako i dalje. Naravno da zbog toga nije razvila osjećaj za kapitalizam koji bi imao što ljudskije lice.

Ne pišem ovaj ogled, potaknut riječima bake Janje, da bih razglabao o politici. Važna mi je samo

misao o odnosu koji je i baku Janju potaknuo na njezino razmišljanje.

Onaj kapitalizam koji vodi barem neku brigu o radniku jest kapitalizam koji u svome temelju ima odnos "ja" - "drugi". On se ne odriče sebe, ali zna da i drugi ima pravo na postojanje. Zbog toga izlazi u susret tomu drugomu i zajedno s njim gradi svoju budućnost. Kapitalizam, pak, koji se ne brine o drugome jest kapitalizam koji poznaje samo odnos "ja". Sve počinje i sve se dovršava u tomu krugu. Što je s drugim, nije to baš tako zanimljivo.

Na temelju takvih društvenih razmišljanja stvorene su i razne udruge u današnjem svijetu. Sve one, možda, nose isti naziv, ali im je svrha različita. Baka Janja se susretala s njihovim djelovanjem u većoj ili manjoj mjeri. Govorile su te udruge o Janjinu pravu na život, o stvarnoj pomoći, o njezinu pravu na povratak, o potrebi opraštanja i mira, o društvenom uređenju koje bi se trebalo izroditi iz svih ovih nedaća, o... No, baka Janja je poslušala samo ono što joj je govorilo njezino kršćanstvo i njezino životno iskustvo. Zanimljivo, nisu joj oni govorili o odnosu "ja" - "drugi", "ja", nego o odnosu "ja" - "bližnji".

Baka Janja je voljela svakog čovjeka. Zapamtio sam i te njezine riječi. Stoga ga ona nije shvaćala kao "drugoga", već kao "blišnjega". A blišnjemu opraštaš i onda kada ti napravi zlo. Zbog toga njezino ponašanje nije izvan nečega prirodnog, već je najprirodnije što može biti. Neprirodno je

samo ono ponašanje koje ne zna oprostiti, ponašanje koje ne zna priznati krivnju i tražiti oprostjenje, ponašanje koje u svome temelju ima mržnju...

Nije baka Janja jedina u našem narodu koja ovako razmišlja. I drugi slični njoj dolazili su u župu Međugorje i nadam se da će još dolaziti. Svi su oni zajedno nosili u sebi živu svijest o svome stradanju i o svome pravu na život, kao i živu svijest o tomu da treba oprostiti i ne dati se pokolebati u uvjerenju da nam je onaj drugi bližnji. Nemilosrdna povijest naučila ih je takvom ponašanju. Da smo kao narod kroz povijest mrzili i da nismo znali tko smo, davno bi nas nestalo. Gospa to zacijelo zna i zbog toga je došla k nama. Ljudskom logikom gledajući, nije baš mudro učinila. Najprije nas je pronašla u raljama komunizma, a onda kao neželjeno dijete u društvu današnjih slobodnih država. No, ona je htjela biti s nama. Naša najveća zahvala bi, čini mi se, bila kada bismo vjerno slijedili njezine riječi.

Stvarno, zanimljiva je naša suvremena povijest. Unatoč svim poteškoćama došli smo do svoje slobode. Mnoge druge države na čelu s onima s najviše vlasti u ovo suvremeno vrijeme neprestano nam osporavaju to pravo, više ili manje prikriveno. No, u isto vrijeme mnoštvo ljudi iz cijeloga svijeta hrlu u naše krajeve da bi se tu napilo slobode i svoga dostojanstva. Jedno oprečno drugome, zar ne?

Ne vidim drugog odgovora osim djelovanja Božjega. Njemu se svidjelo izvesti nas iz ropstva unatoč svemu i pomoću nas govoriti današnjem svijetu. Nimalo laka zadaća. Moći ćemo je izvršiti ako znadnemo drugoga doživljavati kao bližnjega.

Govorila mi je baka Janja i o svojoj prognaničkoj sobi. Kaže da joj je najdraža stvar u toj sobi slika Kraljice mira koju je nabavila kada su ih prvi put organizirano doveli u Međugorje. Kad god joj je teško, pogleda u nju. Ona joj kaže da je potrebno ustrajati. Ni njoj nije bilo lako stajati pod Isusovim križem, ali nije bježala od toga. Znala je da će ta patnja uroditi velikim plodovima.

Ne znam hoće li baka Janja ponovno doći i kada. Nisam je pitao o tomu. Zašto i bih? Kamo god ona bude išla, znam da će u sebi nositi svijest o pravom odnosu. Neće dopustiti da se ta svijest ugasi, ma koliko joj teško bilo. Zbog toga će odisati mirom i mladošću. Njezine godine bit će tek zanimljiv ukras i ništa više.

SLIKE OKO NAS

Ponovno sam čitao novine. Otkako su stišani ratni bubnjevi i ja se sve rjeđe zatičem s novinama u rukama. Ispitivao sam sebe zašto je sve to tako. Teško je odgovoriti. Jedan od mogućih razloga jest što sam umoran od svih onih koji su se sa strane umiješali u naše teško stanje. Dosadni su mi sa svojim ponavljanjem da jedino oni imaju pravo, a svi mi krivo. To što u njihovim riječima i čovjek s manje životnog iskustva pročita već na početku samo sebičnost, njih kao da nije briga. Oni jašu dalje. Drugi važan razlog jest što se po uzoru na razvikane zapadne novine zaboravlja, baš kao u komunizmu, na čudorednost napisa. Nije važno služi li nešto dobru ili ne, važno je da to bude senzacija i da to ljudi kupe i čitaju. Kasnije će im trebati mnogo vremena da bi shvatili, ako uopće shvate, što su to pročitali i čemu to uopće služi.

Jedan od zanimljivih priloga koji sam pročitao jest vijest o jednoj našoj novinarki i spisateljici koja ima pristup u nebrojene razvikane novine na Zapadu. Obradovao sam se tome, jer smatram potpuno demokratskim da i netko iz Hrvatske može javno reći što se to sve ovdje događa i zašto. No, kada sam pročitao ime sve mi je postalo jasno. Nije toj osobi dopušten pristup do tih novina zbog

potrebe za objektivnim izvješćivanjem svojih čitatelja, nego zbog toga da bi sa svojim darovima koje joj je Bog dao pokušala ušutkati hrvatski glas u ovom današnjem suvremenom svijetu. U onoj bivšoj državi postigla je slavu u Hrvatskoj. Kada je došla ova današnja država koja se naziva hrvatskom državom, njoj je odjedanput postalo pretijesno. Proglasila se osobom bez domovine i bez jezika. Da je većina izabrala demokratskim načinom baš ovu i ovakvu državu, nju nimalo ne brine. To ne brine ni njezine zapadne prijatelje koji su je izabrali da baš ona objašnjava što to Hrvati hoće. Čudna neka demokracija, zar ne?

Bez obzira vjerovao netko ili ne, ako je pošten, reći će da tu nešto nije u redu. Demokracija bi trebala biti pravo na izražavanje mišljenja, a ne smisleno upravljanje tim mišljenjem. Ne može se uskratiti pravo na riječ većini, pa makar bila i u krivu, a dati ga u neograničenim količinama manjini.

U pozadini svega jest namjera na sve moguće načine stvoriti o svijetu oko nas baš onakvu sliku kakvu bi netko volio. Usporedno sa stvaranjem te slike ide i stvaranje nove duhovnosti. Nakon određenog vremena tako bismo postali novi ljudi i bilo bi moguće lakše s nama upravljati.

Da bi se stvorile određene slike i određena duhovnost, rabe se i nedopuštena sredstva. Iako je mnogim novinama govor o pravu čitatelja na istinu neprestano u ustima, baš te novine

dopuštaju od vremena do vremena očite laži da bi se postigle određene namjere. Kad bi bilo drugačije, onda bi novinar koji napiše očitu laž bio kažnjen ili bar opomenut. Međutim, to se ne događa. Događa se samo da mu se dodijeli neka nagrada i prilijepi mu se atribut "poznati" i "slavni".

Ne ostaje se samo na tome da se nekome dopusti govoriti u svojim dirigiranim novinama, nego se i promiču i štite novine isto takvog usmjerenja u Hrvatskoj. Ako ih se dirne na bilo koji način, opravdan ili ne, nastane neviđena strka i povika. Kada oni nekoga dirnu ili kada država dirne nekoga drugog osim njih, nastaje samo uporni muk. Tada nema nikakvih poziva na demokraciju i pravo na slobodu izražavanja.

Onaj tko više-manje slijedi ovaj niz postupanja ispunja se određenom duhovnošću čije su glavne oznake nemir i sebičnost. Nije, naime, moguće nanositi nepravdu drugome i ostati miran. Uvijek kada se to dogodi čovjek se udaljuje od drugog čovjeka i postaje sve više sam i sebičniji. Na kraju svega potone u zlo.

Ne stidim se što ne slijedim mišljenje i ponašanje mnogih razvikanih novina i novinara. Ne čini to ni Kraljica mira. Ona tek govori o životu koji je pun mira i nesebičnosti. Takav život jest najbolji izraz čovjekova tjelesnog i vjerskog života.

Tko posluša Kraljicu mira bit će sposoban odhrvati se svemu crnilu koje nam se kroz novine želi prodati kao nešto poželjno. Prepoznat će da

svijet nije prostor bespoštedne borbe svim sredstvima, nego mjesto na kojemu se unatoč raznoraznim poteškoćama lijepo i udobno živi.

Kakva se to načela pokušavaju uspostaviti, lijepo se vidjelo nakon onog šakačkog susreta ovih dana kada je jedan od šakača odgrizao namjerno dio uha drugog šakača. Svi su to osudili iz raznoraznih razloga. Ipak, kada je došlo do razgovora o doživotnom udaljavanju iz šakačkog športa okrivljenog šakača, mnogi su rekli da to ne bi bilo pametno. Zaključili su da će ga tek sada doći gledati sa svih strana. Što će takav postupak djelovati negativno na druge šakače i sportaše, to nije bilo važno. Stari Rimljani su za takva načela već davno mudro zaključili: "Kruha i igara".

Dok razmišljam i pišem o svemu ovome, pomalo se smijem u sebi. Pa nas pokušavaju prestrašiti! Plaše nas slikama koje su povješali oko nas. Misle da smo ptice koje raznoraznim strašilima treba istjerati iz usjeva. Naravno da to nikada neće priznati. Oni nas, kažu, vole i maze, neprestano se brinu za nas.

Dolazi mi na um misao da bismo kao zreli ljudi i kršćani i mi trebali okolo povješati svoje slike. Ne bi to bile slike koje bi plašile, nego slike koje bi oslobađale. Sva strašila oslobodila bi njihove umišljene snage i dala im uzor po kojemu bi se mogli oblikovati. Kakav bi to lijep život bio! Okreneš se oko sebe, a ono te dočeka nasmiješeno lice, vedar pogled kao čisto more.

Bog nam pruža ruku pomoćnicu. Dugi niz godina šalje nam svoju i našu Majku da bi nas ona naučila kako razotkriti sva strašila u sebi i oko sebe. Njezin govor teče jednostavno i pitko. Oni koji je ne prihvaćaju kažu da bi trebala govoriti složenije. Tada bi je kao razumjeli. No, zar je moguće završiti više razrede škole ako se ne pohađaju oni niži?

Život neumitno teče kao slap koji se obara prema bistrom i širokom jezeru u dubini. Nema tih novina koje mogu nadomjestiti ljepotu uživanja u njegovu toku. Mudri mu se ljudi raduju i od njegove ljepote grade i svoju unutarnju ljepotu. Uzimaju ga kao jednu od slika iz svoga svijeta i onda kroz njega promatraju Boga koji je stvorio i njega i nas. Naravno, tu su još i druge slike. Gospa nam stoga poručuje da krenemo u prirodu. Udišući nju kao uređen vanjski svijet i udišući nutarnju ljepotu koju nam daje Bog, postat ćemo cjelovite ličnosti.

PUTOVI, NAŠI I NJIHOVI

Bilo koga da upitaš kako nastoji postupati u životu, odgovorit će da nastoji postupati prema dobru. Na stranu to odgovaraju li tim riječima i njegova djela, on kaže tako i očekuje da mu se vjeruje.

Kada je čovjek prisiljen baviti se politikom, kao mi u našim hrvatskim krajevima, onda ovi odgovori ne zvuče tako nevino, kao što nam može izgledati na prvi pogled. U tom trenutku ne samo da kažemo da će im Bog naplatiti prema njihovom radu, nego imamo životnu potrebu da drugi zaista nastoje živjeti prema dobru.

Bit ću malo određeniji, ali bez imena. U jednom našem hrvatskom gradu međunarodni predstavnik, koji ustvari vlada tim gradom, govorio je o politici jedne jake zapadne zemlje. Dogodilo se to da je dolaskom novoga čovjeka na čelo ministarstva za vanjske poslove, ta politika poprimila nove obrise prema jednoj od skupina na ovim prostorima gdje živimo. Mrtvo hladno taj je predstavnik, vjerojatno i ne znajući što ustvari čini, pozdravio takvu politiku. U takvim trenucima razuman čovjek povlači zaključak da ili prije ta politika nije bila dobra ili ona to sada nije. U oba slučaja u najmanju

ruku netko bi se morao ispričati, da ne govorim o tome da bi trebao nadoknaditi i nanesenu štetu. No, međunarodnom predstavniku, koji se uživio u svoju ulogu, to nije bilo ni na kraj pameti. Kako će biti kada sve ono što on kaže, jednostavno mora biti ispravno i gotovo.

Ne tvrdim da taj međunarodni predstavnik nije postupao prema dobru. Međutim, njegovo dobro u isto vrijeme nije moralo biti i naše dobro.

Već je veliki grčki filozof Aristotel govorio o tomu što je ustvari dobro. Razlikovao je tri oblika dobra: korisno dobro, ugodno dobro (užitak) i čudoredno dobro. Govorio je nadalje da i ono što je korisno i ono što pribavlja užitak jest oblik dobra, ali da i jedno i drugo treba biti podređeno dobru u pravome smislu, čudorednom dobru. Na taj se način oblikuje stvarnost sastavljena od čudoređa, religije i politike. Ove se sastavnice prožimaju i to prožimanje nije slučajno ni povijesno, nego proizlazi iz same naravi stvari.

Oni što se danas nazivaju međunarodnom zajednicom, ne samo da ne slušaju Boga, već ne slušaju ni jednog ovakvog filozofa. Oni slušaju sami sebe. Prejaka izjava! Ako je tako, neka mi netko kaže po kojoj se to odrednici oni ravnaju? Kako se to može dogoditi da nešto danas može biti ovako, a sutra onako? I još stotinu sličnih upita.

Aristotel mudro stavlja politiku uz bok čudoređa i religije. Da je politika nastojanje prevariti drugoga, moglo se samo roditi iz otuđena duha. Takav je,

ne oslanjajući se na svoga Boga i našavši se sam u ovome svijetu, osjetio, naravno, potrebu drugoga doživjeti kao svoga takmaca. Onaj tko vjeruje i tko se trsi oko ćudoređa nikada to neće učiniti. Svojom politikom on će nastojati ne samo postići sreću i uspjeh za sebe, nego i sreću i uspjeh i za drugoga.

Nama je danas namjerno nametnuta suluda trka. Mali broj ljudi želi se silno obogatiti i želi na sve moguće načine zavladata ovim svijetom. Zbog toga im treba naša izgubljenost i naš rad koji će im stvoriti silno bogatstvo. Pomoću njega oni pokušavaju preuzeti vlast i onda vladati po svome. U isto su im vrijeme usta puna demokracije koja je, razumije se, ustvari demokracija samo za njih. Kada nekome rade o glavi, onda kažu da su vršili pritisak na nekoga u ime te demokracije. Ne objašnjavaju tko im je još osim njih dao pravo na jedan takav pritisak.

Dok god pokušavamo vjerovati u Boga i ne biti izgubljeni, mi im remetimo takve namjere. Bolje rečeno, dozivamo im u pamet što bi oni sami trebali biti. Zbog toga nije začuđujuće što su njihovi pritisci najjači na one koji vjeruju. Isto tako nije začuđujuće što takvi pritisci nemaju, niti će imati uspjeha.

Aristotel nam daje odgovor zašto oni koji se uzdaju samo u vlast i novac ne mogu imati uspjeha. On kaže da sva bića, i ljudi i životinje, djeluju prema stanovitoj svrsi koja se naziva

Dobro. Ono nije nešto završeno, nego je neograničeno. Drugim riječima rečeno, ono je Bog.

Razmišljajući o upornosti današnjih samozvanih djelatelja pravde, zar je uopće teško razumjeti zašto se Kraljica mira ovako dugo ukazuje? Kako da ne bude uporna kada zna prema kakvoj opasnosti idemo?

Gospa svoje mišljenje ne nameće novcem i raznim prijevarama. Njoj to ne treba. Ona svoje mišljenje crpi iz Vječnog Dobra. Zbog toga se služi samo nenasilnim sredstvima. Pada mi na pamet sada da je ona na taj način veoma suvremena, budući da se danas neprestano govori o raznoraznim nenasilnim načinima rješavanja sukoba i međusobnih poteškoća. Ipak, uz druge razlike, jedna od velikih razlika je i u tome što su naši ovosvjetski borci za ljudska prava itekako dobro plaćeni za to svoje mišljenje, dok je Gospi jedina nagrada naša sreća. Čak i ako ne dobije tu "nagradu" Gospa će ustrajati, dok će se ovi drugi ljutito povući.

U mnogo čemu se, dakle, razlikuju putovi, naši i njihovi? Ovo "naši" i ovo "njihovi" ne shvatimo u smislu odbacivanja onoga sa suprotnim mišljenjem. To je ustvari samo odnos prema dobru i ujedno trajna mogućnost da svi postanemo zaista "jedno".

Rekli smo nešto o "njihovim" putovima. Obrise naših putova daje nam neprestano Kraljica mira u svojim porukama.

Jedna od Gospinih poruka kaže da trebamo naći kutak za osobnu molitvu. Usuđujem se ovo shvatiti i kao poziv da se ponovno vratimo želji za razgovorom s onim drugim kraj sebe. Počeli smo zaboravljati osobnu molitvu u onomu trenutku kada smo zaboravili razgovarati s drugim i obratno. Namjesto toga uvalili su nam u ruke raznorazne igračke za odrasle. Naš prostor življenja ispunili su bukom, događajima, zatrpali nas tehničkim dostignućima... Kada se trebamo odmoriti tako da porazmislimo o sebi i o događajima oko sebe, o tomu ništa nisu rekli.

Kraljica mira nas ne želi ostaviti same pred onima koji ne žele ići prema Dobru. Zbog toga nas poziva na molitvu, kao na temeljni životni stav. Nakon nje nama postaje jasno kako se to treba živjeti. Prepoznamo da je prava životna radost ići prema Dobru, a ne prema nekim našim ovozemaljskim dobrima.

Čvrsto sam uvjeren da će nakon svih putovanja ostati samo "naši" putovi. Istina je da onaj tko njima ide ponekada naiđe i na poteškoće, međutim to su samo slabosti ovozemaljskih krajeva kroz koje ti putovi prolaze. Kada prođe sav znoj i sve muke, ostat će samo radost.

PREKRŠENA ŠUTNJA

Jedno od pravila koje sam sebi postavio prilikom započinjanja pisanja ovih ogleđa jest nikada ne navoditi imena, mjesta i tomu slično. Zanimala me, naime, samo misao koja se provlačila kroz određene pojave. Htio sam ju pronaći, iznijeti je na svjetlo dana, pa što bude s njom. Ipak, danas svjesno kršim to pravilo.

Sjećate li se dana u kojima smo, barem u svojim mislima, ponosno stajali uz lijes Majke Terezije? Ona je u ovo suvremeno vrijeme predstavljala uzor koji smo nastojali slijediti. To su potvrđivali ne samo katolici, nego i ljudi drugih vjera. Ta u Indiji, koja nije katolička zemlja, priredili su joj pogreb dostojan visokog državnika! Sjećate li se u isto vrijeme i smrti princeze Dijane, koja je isto tako umrla tih dana? Mnogi su je obožavali i bili su nesretni zbog njezine smrti. Svojim mnogobrojnim buketima cvijeća iskazivali su joj svoju ljubav. Uz dužno poštovanje prema njihovom životu i radu, postavljali smo si tih dana i pitanje, a koja je od ovih osoba ostavila dublji trag na ovoj zemlji? Većina nas je bila za Majku Tereziju, zar ne?

Po namisli radnika u sredstvima društvenog priopćavanja, princeza je zaslužila više prostora u

tim sredstvima, nego Majka Terezija. To ne bi uopće trebalo spominjati da je namjera onih koji su to radili bila časna. Oni su princezinu smrt, zapravo, pretvorili u zabavu. Nisu to mogli učiniti s Majkom Terezijom, pa su joj zato davali što manje prostora što su mogli. Bilo je zaista tužno i ponižavajuće.

U svemu tome posebno se istakla tzv. velika televizijska kuća ABC iz Amerike. Prenosili su pogreb Majke Terezije, kao i mnogi drugi. Međutim, komentator pogrebne svečanosti bio je uvjereni bezbožac. Za vrijeme prijenosa on je neumorno isticao to svoje stajalište. Otišao je i korak dalje, pa je Majku Tereziju nazvao "svetom kravom" i umišljenom veličinom. Prijateljima koji su mi posredovali ove informacije, zaista nisam imao što odgovoriti.

Prošli su i dani ovih događaja, mogli smo se vratiti onim drugima, manje poznatima, ali zato ne manje bolnima. Ostajale su u nama samo nove spoznaje i novi stavovi.

I Majka Terezija i princeza Dijana bile su majke, svaka na svoj način. To su zacijelo i sve one majke koje neumorno dolaze u Svetište Kraljice mira u Međugorju. Gledam ih i ove godine. Na odijelima nekih od njih je značka sa slikom nestalog člana obitelji. Druge znaju za grobove svojih najmilijih, ali im je to slaba utjeha kada ih jednako tjelesno nema.

Ove majke okupile su se u pokret Bedem ljubavi. On je nastao još u ono vrijeme kada se zahuktavao rat u hrvatskoj domovini. Uz Božju pomoć htjeli su spriječiti taj rat ili barem iz napadačke vojske izvući svoje sinove koji su morali ubijati u ime sulude ideje. Napadači, nažalost, nisu imali sluha ni za njih ni za Boga. Rat je započeo. Meo je pred sobom sve što mu se našlo na putu. Razoreni su mnogi domovi, prekinuti mnogi životi. Zlo je svečano stupalo svojim korakom ostavljajući iza sebe ledenu tišinu.

Raznorazna sredstva društvenog priopćavanja ponovno su se našla na licu mjesta. "Zabava" je mogla početi. Skrivali su istinu, izvrtali činjenice. Neprestano su uz to govorili o svojoj veličini i o svojoj vjerodostojnosti. Tko bi se usudio progovoriti drugačije, nazivan je zaslijepljenim nacionalistom. Na bojišta su slali ljude koji su već unaprijed znali kako treba pisati. Na temelju takve široko rasprostranjene slike, svjetski moćnici su povlačili svoje poteze. Ni njih istina nije zanimala. Da ih je zanimala, pronašli bi je i preko noći bi ušutkali sva ova sredstva, unatoč njihove razvikane neutralnosti. No, svjetski moćnici su sve to i željeli. Mogli su već na samom početku onemogućiti napadača, ali nisu htjeli. Njima ne trebaju slobodni narodi, njima trebaju poslušnici koji su slabi i koji su spremni izvršavati svaki zadatak bez pogovora. Uz to, na ubijanju i razaranju može se dobro i zaraditi.

Možda će netko reći da pretjerujem? Ako jesam, neka mi odgovori samo na ovaj upit: u zlu koje nas je snašlo, tko je napadač, a tko žrtva? Da, da, ne smije se to znati. Ako bi se znalo onda bi trebalo poduzeti i određene korake. Poduzimanjem tih koraka ne bi se na određenim područjima mogli provesti svoji osobni sebični probitci. Zbog toga je najprobitačnije sve proglasiti jednako odgovornima i onda svima zavladati.

Tog dana kada su majke iz Bedema ljubavi bile u svetištu, vrtio mi se u glavi zaista film događanja ovih teških zadnjih godina i raznih poteza što su ih svjetski moćnici vukli. Koliko nereda i zla zbog nećijih sebičnih probitaka!

Za to vrijeme Kraljica mira je vukla sasvim drugačije poteze. Nije od svega toga stvarala zabavu, nego je neumorno govorila o temeljnim životnim vjernostima: o Bogu, miru, ljubavi, praštanju, priznavanju drugoga čovjeka, molitvi, obraćenju, postu... Nije uz to trošila novac i novac da bi njezini stavovi pobijedili. Ona se samo oslonila na istinu i ništa više. Znala je da je istina neuništiva i da zlo može samo naizgled trenutno pobjeđivati. Mnogi su se obratili diljem zemaljske kugle i na naše se prostore izlilo mnogo manje zla, nego što bi se inače bilo dogodilo.

Majke iz Bedema ljubavi dobro su slušale svoju i našu majku Mariju. Tijekom čitavog rata ostale su vjerne svojemu opredjeljenju. Vjerovale su da njihova molitva može ublažiti zlo. Zbog toga

njihovo penjanje na Brdo ukazanja i krunica koju su molili nije bio samo običaj koji treba izvršiti, već znak dubokog opredjeljenja.

Ne dolaze Kraljici mira samo majke iz Bedema ljubavi. K njoj dolaze i vojnici koji su ovamo poslani stvarati i čuvati mir. Moram biti iskren pa reći da mi ih je žao. Protiv svoje volje uvučeni su u nešto što nije trebalo biti i što ne razumiju. Tko zna što su im sve pričali i kako su ih sve prevarili. Svjetski moćnici ne žale ni njih, ni njihove narode. Ako ovamo neće doći oni, doći će već netko drugi.

Žalosno je i ponižavajuće isto tako kada sredstva društvenog priopćavanja počnu govoriti da će ovi vojnici hvatati sinove majki iz Bedema ljubavi ili nekih drugih majki. Zar je hrvatska domovina ili domovina drugih naroda lovište u kojem je moguće loviti i poslije suditi po miloj volji? Dolična li shvaćanja pravde i slobode!

Ne zamjeram, ipak, puno gore spominjanim svjetskim moćnicima. Zamjeram im samo jedno: zašto ne vjeruju u Boga? Kada bi oni vjerovali u Boga ne bi se trebalo bojati sudova koje su oni ustanovili, riječi koje govore. Bojali bismo se samo vlastitih postupaka i ništa više. Dok ne povjeruju možda će nam i dalje u svojoj narogušenosti i samodopadnosti uz pomoć gole sile odvoditi braću na svoja sudišta i nastojati da slika o povijesti bude onakvom kako oni odrede. Ipak, neće im to pomoći mirnije spavati i biti sretnijima. Mi ćemo se samo još više učvrstiti u postojanosti i dobru koje će zacijelo pobijediti.

Ne tjeram vas ovim pisanjem da i vi prekršite šutnju, kao ni bilo koga drugoga. Mučno je to. Jedino sam stava da svatko onaj tko može nešto učiniti za istinu i pravdu, to mora i učiniti, bez obzira koliko to boljelo.

NAŠA JUTRA

Dok pokušavam napisati ovaj ogled, vani je vjetrovito i oblačno jutro. Naleti ponekada i kiša, uglavnom ništa nije pouzdano.

Na prvoj jutarnjoj misi promatrao sam okupljene vjernike. Neki su domaći, neki pristigli iz raznih zemalja, većina hrvatski hodočasnici iz raznih dijelova naše domovine. Svi skupljeni na jednom mjestu, svi se mole istom Bogu.

Ovakva jedna slika jest slika koja najbolje može ocrtati događanja ovih zadnjih godina na prostoru naše domovine. Svanjivala su svakakva jutra i trebalo ih je izdržati. No, nikada nismo bili sami. Uvijek se tu našao netko tko se zajedno s nama želio skupiti oko zajedničkog nam Boga i pomoći nam izići iz naših nevolja. Netko je bio tu iz mjesta, netko iz daleke zemlje, netko iz naše domovine. Zemljopisna pripadnost nije igrala nikakvu ulogu. Ono što je bilo važno jest srce u čovjeku.

Trebalo je izdržati u tim vremenima. Uz ovu misao neprestano nam se nametao pojam obraćenje. Nismo ga mi izmislili. Bog je o njemu govorio još u Starom zavjetu. Svoj izabrani narod Izrael vodio je prema slobodi, kako onoj društvenoj, tako i onoj nutarnjoj. Što su to oni

više shvaćali, više su imali i jedne i druge slobode. Kršćanstvo je nastavilo sličnim putem. Bilo je onih koji su potpuno okretali svoj život. Sv. Pavao je ponajbolji primjer za to. Uvijek je htio biti uz Boga, ali nije uvijek znao izabrati pravu stranu. Ipak, u trenutcima spoznanja mijenjao se potpuno, bez obzira na možebitne neugodnosti. Njegov primjer ostao je svijetliti kroz povijest sve do naših dana. Mi smo sve to možda bili zaboravili, no Gospa nas je podsjetila na ovu istinu. Gotovo od prvog dana ona govori o obraćenju, kako nas pojedinaca, tako i čitavih obitelji i naroda.

Svatko od nas zna u kolikoj je mjeri poslušao svoju Kraljicu mira. Jutro koje mu je svanjivalo, to mu je zorno pokazivalo.

Iako su se naša narodna jutra ovih zadnjih godina smjenjivala kao sličice na filmskoj vrpici, to ipak ne znači da smo mi na neki poseban način bili nevjerni svome Bogu. Rekao bih, baš naprotiv.

Vratimo se u prve dane Gospina ukazanja. Ona je tada rekla da je na poseban način izabrala župu Međugorje i da je želi voditi. Malo se kasnije počela obraćati i čitavom svijetu. Time je htjela reći da nije isključiva, nego da preko župe Međugorje želi obratiti ovaj svijet. Slobodu, narodnu i nutarnju toga mjesta, povezala je sa slobodom narodnom i nutarnjom svih ljudi na zemlji. Bog, naime, jednako voli svaki narod. Samo u pojedinim povijesnim trenutcima jedan narod ima ovu ulogu, a drugi neku drugu.

Kroz povijest je hrvatski narod puno patio. Brojčano malen morao je trpjeti od onih koji su bili mnogobrojniji. Ipak hrvatski narod nikada nije zaboravio svoga Boga. Znao je da samo s njim može uspjeti da mu dan svane topao i tih. Komunizam mu je pokušao satrti tu vjeru. Nije ga nimalo štedio. Neprestano se služio željeznim bičem, a počesto i smrću. Mislio je na taj način stvoriti "novoga" čovjeka od nježnog hrvatskog bića. Nije uspio. Bog je vodio svoj narod.

Ne bismo kao pripadnici hrvatskoga naroda nikada smjeli zaboraviti Božju ulogu u našem životu. Čim to zaboravimo obavit će nas gusta tama koja će se očitovati na ovaj ili onaj način. Danas je ta tama prisutna u svijetu. Kraljica mira nam svojim dolaskom kaže da je se ne trebamo bojati. Mi trebamo samo zasukati svoje rukave i odstraniti je iz naših dana. Budući da je u današnjem svijetu isuviše toga zatamnjeno čovjekovom nevjerom u Boga, Kraljica mira ostaje ovako dugo među nama da bismo svoj zadatak uspjeli izvršiti čestito i temeljito.

Sve najprije, naravno, polazi od nas kao od pojedinaca. Nema obnove društva u kojemu živimo (bilo kako se ono nazivalo), ako se mi najprije ne obnovimo. Tek tada zapuhat će novi vjetrovi u tomu društvu i rastjerati njegovu maglu.

Ljudi su neprestano pokušavali i pokušavaju ustrojiti svoj zajednički život. Sve povijesne pokušaje mogli bismo svesti u tri stava. Prvi je

stav stav vjernika velikih jednobožačkih religija koje kažu da je Bog onaj koji vodi narod i odatle je moguće izvesti njegovu čudorednost. Drugi je stav onaj stav što ga je izrekao glasoviti mislitelj Platon. On kaže da čudoredna obveza izvire iz društva, države, odnosno iz naravi. Treći je stav onaj stav što su ga navijestili enciklopedisti, prosvjetiteljstvo i razni filozofski smjerovi prošloga stoljeća. Oni kažu da je čovjek sam sebi zakon, sam sebi dostatan. U središtu je svega i svojim će razumom, svojom znanošću i tehnikom sve stvari tako urediti da i društvo postane čudoredno.

Nas trenutno najviše pogađa ovaj treći stav. Svojom isključivošću doprinio je da se tama nadvije nad ovu zemlju. Upalio je lažna svjetla u povijesti čovječanstva i time želi zavesti ljude na pogrešan put.

Kraljica mira unosi novo svjetlo i donosi novo jutro čitavom čovječanstvu. Po mojem shvaćanju, ona pokušava pomiriti sva tri iznešena stava. Donosi nam Boga i njime nas ispunja, ali nas u isto vrijeme čini jakim pojedincima i dobrim članovima društva u kojemu živimo. Budući da smo ispunjeni Bogom i budući da smo postali jakima, društvo u kojemu živimo jednostavno ne može ne biti dobrim društvom.

Pascal, jedan od velikih filozofa u povijesti čovječanstva, već je davno upozorio ljude na njihovu veličinu riječima: "Čovjek beskonačno nadilazi čovjeka". Spadao je među najumnije ljude

svoga stoljeća, ali ga to nije nimalo priječilo biti u isto vrijeme i velikim vjernikom. Znao je da se saznanja srca i saznanja razuma moraju neprestano nadopunjavati da bi čovjek bio cjelokupan i da svojim djelovanjem ne bi zastranio. Izričući spomenutu rečenicu htio je pokazati ljudima svoga doba da ne završava sve na ovoj zemlji, nego da je ono što posjedujemo kao ljudi vječno. Takvim svojim ponašanjem potaknuo je i druge na ispravno razmišljanje.

Nije loše, čini mi se, razglabati o ovim stvarima dok se približavamo proslavi drugog tisućljeća. Svatko tko misli da ima što reći neprestano se očituje o tome. I na vjerskom i na nevjerskom polju zamjećuju se različita gibanja. Svi bi nekako htjeli u to novo tisućljeće stići umiveni i očešljani, bez obzira na svoje uvjerenje. Nama je se vjernicima zapitati čime se to mi umivamo i čime se to mi češljamo u svom spremanju za novo tisućljeće. Nije to pitanje za nekoliko trenutaka, nego za malo šire vrijeme. Zbog toga ostavimo to pitanje zreti u našim glavama do neke druge prilike.

Ispisujući ove retke zamijetio sam da je dan počeo bivati ljepšim. Nije to, naravno, zbog ovih mojih slova. No, ako vi i ja budemo znali na pravi način dočekivati naša jutra, ona će biti samo naša i ničija više. Uvjeren sam u to.

KAZALO

PROSLOV	5	ŽURI LI MI SE	33
UZIMANJE ŠTAPA		MILOST	34
USPON NA BRDO UKAZANJA	9	NAŠ GOVOR	35
PRAVA NAŠA POTREBA	11	BITI LIČNOST	36
MUDROST BLIZINE	12	STIL ŽIVOTA	37
NALIČJE SREĆE	13	BOG NAS ČEKA	38
NOVO DOBA	14	POČETAK	39
ŽIVOTNO HTIJEŃJE	15	SVAKODNEVICA	41
POZIV	16	ZDRAVLJE	42
KULTURA ŽIVOTA	17	NEVJERNIK	43
UZOR	18	ČISTOĆA	44
UKORJENJIVANJE	19	TKO JE U ŠKRIPCU	45
GOSPIN USKRS	20	USKRSNUĆE U NAMA	46
USKRS KRIŽA	21	MLAZ ČISTOĆE	48
"SLUŽITI" ILI "SLUŽITI SE"	22	MIŠLJENJE NAŠE	
SRCE TEHNIKE	23	SVAKIDAŠNJE	50
DOTICAJ	24	ŠTO JE TO PRAVI PROBLEM ...	52
TAJNA GOVORA	25	KULTURA SOLIDARNOSTI	54
VAŽNOST STAVA	26	PRITEZANJE OBUĆE	56
HRABROST	27	ČASNIK	57
DRAGA DJECO	28	CJELOKUPNOST	59
ŠKOLJKA	29	A VRIJEME ISTJEĆE	61
ODGOVORNOST	30	VJERNOST	63
IZAZOV VREMENĀ	31	POSLJEDNJA VREMENA	64
KNJIGE ZA ČITANJE	32	ŽIVJETI OD VJERE	65
		LICE LJUBAVI	67

PREPOZNAVANJE PLODOVA ...	69
SUVREMENO DOBA.....	71
ŠKOLA ZA ISKRENE	73
MIRONOSCI	75
DJETINJSTVO POVIJESTI	77
ISTINITOST RAČUNA	79

U GOSPINOJ ŠKOLI

GOSPIN DOLAZAK	83
ONO BITNO	84
NAŠ PUT	88
ODGOVORNOST	91
HODOČASNIK	94
DOČEK	96
MUDROST	98
KRIŽEVAC	100
BRDO UKAZANJA.....	102
USKRSNA MOLITVA	104
SVJEDOCI	106
OZDRAVITI	108
KAKO ISPRIČATI PRIČU	110
PRVA SLOVA	112
NAVJEŠTAJ	114
NJEŽNI GRUBIJANI	116
MIR NEMIRA	118
GOSPA, UMJETNOST I MI	120
PREMA SVETOSTI	122
OBLJETNICA	124
HODNJA MIRA	126
UJEDINJENI NARODI	128
PALJENJE SVIJEĆE	130
LJEPOTA	132

TKO UČI MLADEŽ	134
KOME REĆI SVOJE TAJNE ...	136
A ŠTO POSLIJE SVEGA	138
GOSPINA MUDROST	140
POZDRAV IZ MEĐUGORJA ...	142
KAD NASTANE ŽIVOT	144
KRIŽ GOVORI	146
TREBA USTRAJATI	148
LISTOPAD	150
PONAŠANJE	153
ZAVJET	155
BITI SVJETLO I SOL	157
ZATIŠJE	159
UZROK	161
SUSRET	163
ZNATI SLAVITI	165
VJERNOST	167
ODAKLE IZLAZI ISTINA	169
BOŽIĆ	171
ZAGRLJAJ LJUBAVI I MIRA ..	173
ISKRENOST	175
LJUBAV I MIR	177
OBITELJ PRED OLTAROM	179
DANI PUNI SNOVA	181
SVIJET BUDUĆNOSTI	183
NJEŽNA JAKOST	185
PRELJEVANJE LJEPOTOM ..	187
SAZNATI TKO SMO TO MI ...	189
MISTIKA ILL...	191
ZLE GODINE	193
POTOMCI	195

ZDRAVLJE NAŠE	
SVAKIDAŠNJE	197
ZDRAVO KRIŽU	199
ISUS I NAŠE BOLI	201
ZDRAVLJE KOJE SE NUDI ...	203
CIJENA JEDNOSTAVNOSTI..	205
RIJEČ ŽIVOTA	207
TKO JE ODGOVORAN?	209
BOJA BUDUĆNOSTI	211
POBIJEDITI GRIJEH	213
PRAVI VID	215
BOŽJE DAROVANJE	217
SNAGA IMENA	219
PLOD MIRA.....	221
SRCE OBITELJI.....	223
NEVJEROJATNO	225
LICE MIRA	227
TEMELJ MIRA	229
OLUJA	231
ODMOR.....	233
PROSTOR ZA ŽIVLJENJE	235
GOSPINA BRIGA	237
DATI ŽIVOT	239
ISPUNJENOST	241
ISPRUŽENE RUKE.....	244
NASLJEDNICI	246
BITI SVOJ NA SVOME	248
LJUBAV NAŠA	
SVAKIDAŠNJA	250
VALOVI ZLA	253
KNJIGA	255
NEUMORNI ZOV	257
BITI SVOJ	259

SVJEŽINA BOŽJEGA DAHA

NAŠ GLAS	265
PUTOVANJE	267
PAUČINA	270
NAŠIH PETNAEST GODINA ..	274
I ČUDA MOGU TRAJATI	
PETNAEST GODINA.....	277
DALEKOVIDNICA I	
SRODNICI	281
GLAS I MI	286
IZLUDIMO IH	290
ONI VIŠE NISU VOJNICI	295
KAKO SAM OTKRIO DA	
SAM BOLESTAN.....	300
DJECA	304
PONAŠAJMO SE PAMETNO ..	307
IMAMO LI VREMENA	312
BRZOGRIZ	316
DOBRO JUTRO, PUČE	321
PRAVI ODNOS	326
SLIKE OKO NAS	331
PUTOVI, NAŠI I NJIHOVI	336
PREKRŠENA ŠUTNJA	341
NAŠA JUTRA	347

Nakladnik:

internet: <http://www.medjugorje.hr>
e-mail: medjugorje-mir@medjugorje.hr

Za nakladnika:
fra Miljenko Stojić

Računalna obrada / Uređenje omota:
Ivan Pejić

Naklada: 1.000 primjeraka
Tiskanje dovršeno u studenom 1998.

Tisak: GRAFOTISAK

ISBN 980807016

